

Carl Gustaf af Leopold

*Samlade skrifter av Carl Gustaf af Leopold. Förra avdelningen.
Tredje delen. Teaterstycken 1785–1829. 2. Kommentar*

Svenska Vitterhetssamfundet, Stockholm 2008. Utgiven av Torkel Stålmärck.

[– Läs mer om verket här](#)

Det avbildade exemplaret tillhör Svenska Vitterhetssamfundet.

© Svenska Vitterhetssamfundet. Utgivarens inledning och kommentarer får inte spridas eller förändras. Får inte utnyttjas kommersiellt. För den litterära texten gäller licensen CC BY.

Ytterligare information om upphovsrätt för detta verk finns hos Litteraturbanken:

https://lb.se/författare/LeopoldCG/titlar/SamladeSkrifter_3_2/faksimil?om-boken

Permanent länk (URN):

<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lb-lb1214955-faksimil>

SVENSKA FÖRFATTARE

UTGIVNA AV

SVENSKA VITTERHETSSAMFUNDET

II

SAMLADE SKRIFTER

AV

CARL GUSTAF AF LEOPOLD

STOCKHOLM

SAMLADE SKRIFTER
AV
CARL GUSTAF AF LEOPOLD

UNDER REDAKTION AV
PETRA SÖDERLUND OCH BARBRO STÅHLE SJÖNELL

FÖRRA AVDELNINGEN
TREDJE DELEN

TEATERSTYCKEN 1785–1829

UTGIVNA AV
TORSEL STÅLMARCK

2. KOMMENTAR

SVENSKA VITTERHETSSAMFUNDET

STOCKHOLM
2008

*Utgiven med bidrag av
Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond
och med stöd från Svenska Akademien*

Abstract

Samlade skrifter av Carl Gustaf af Leopold. Förra avdelningen, Tredje delen, *Teaterstycken 1785–1829*, vol. 2: Kommentar. Av Torkel Stålmärck. (Carl Gustaf af Leopold. Collected Works. Section I, Part 3, *Theatre 1785–1829*, vol. 2: Commentary. By Torkel Stålmärck.) Svenska författare utgivna av Svenska Vitterhetssamfundet II; VIII + 286 pp. Stockholm. ISBN 978-91-7230-142-9.

Carl Gustaf af Leopold (1756–1829) was one of the most prolific and influential Swedish authors in his time. In 1786 he was engaged by King Gustavus III as a literary advisor and ‘court poet’. That same year he was elected a member of the newly-founded Swedish Academy, where he soon exerted an important influence. From 1787 he also served as a librarian at Drottningholm Castle, and in time he received several official titles. He whole-heartedly embraced the ideals of French classicism, which inevitably led to his becoming an object of ridicule for the young Romanticists during the final decades of his life.

Leopold’s large production includes poetry, drama, literary criticism, and philosophical essays. His theatre comprises texts for operatic performances, tragedies, minor occasional pieces, and translations. This volume contains commentaries together with variant readings, and a bibliography.

© 2008 Svenska Vitterhetssamfundet

ISBN 978-91-7230-142-9

Svenska Vitterhetssamfundet, c/o Svenska Akademiens Nobelbibliotek,

Box 2118, SE-103 13 Stockholm

<http://www.svenskavitterhetssamfundet.se>

Tryckjänst i Eslöv

Eslöv 2008

Förord

Kommentaren redovisar de återgivna texternas proveniens – i allmänhet det första trycket – samt senare av författaren reviderade versioner. För varje enskild text ges en tämligen kortfattad bakgrundsteckning med viktigare bibliografiska referenser samt en redogörelse för det första uppförandet med roll-lista. Stort utrymme har anslagits åt detaljerade variantförteckningar, som ger tillfälle att följa författarens fortgående arbete med texten. Varianter har förtecknats endast för Leopolds egenhändiga manuskript eller texter vars tryckning han har ombesörjt. Ett undantag är J.G. Oxenstiernas avskrift av *Virginia*, som med säkerhet återgår på Leopolds egen handskrift eller hans direkta anvisningar.

Ungefär två tredjedelar av volymen upptas av kommentaren till tragedin *Oden*, främst beroende på den rikliga materialtillgången när det gäller detta drama. Här avtrycks bl.a. in extenso den första versionen av akterna 1–3, som Leopold till julen 1788 skänkte Gustaf III.

Avvikelser från förlagan, t.ex. rättelser av tryckfel o.d., redovisas under rubriken »Utgivarens ändringar». Ordförklaringar och språkliga förtydliganden samt viss realkommentar ges under rubriken »Textkommentar».

Leopolds brev citeras efter Svenska Vitterhetssamfundets utgåva av *Samlade skrifter*, Senare avdelningen, Brev I–VII. Anförda brev till Leopold förvaras i Brinkmanska arkivet, Trolle-Ljungby (fotokopior i Uppsala universitetsbibliotek).

I manuskriptbeskrivningarna anges pappersformatet med bredd x höjd. Handskrifterna är där annat ej anges utförda med bläck.

Ett varmt tack till professor Marie-Christine Skuncke och docent Lillemor Santesson för deras värdefulla granskning av den teaterhistoriska resp. språkliga kommentaren och till Ilaria Tedde för hennes omsorgsfulla kontroll av variantförteckningarna.

Lidingö i februari 2008

Torkel Stålmärck

Innehåll

Kommentar

Skådespel

I. Prolog, til Operan Armide; Upförd af Kongl. Musikaliska Akademien, Uppå Hans Majestäts Konungens födelse-dag, Den 24 Januarii 1787	1
II. Frigga, Opera i En Act. I Deras Kongl. Majestäters och Det Kongl. Husets närvaro Första gången upförd af Kongl. Musicaliska Academien i Stockholm, Den 31 Maji 1787	3
III. Oden, eller Asarnas utvandring. Tragedie i fem acter. Antagen af Svenska Dramatiska Theatern at upföras den 21 Febr. 1790	7
IV. Supliken, eller Pjesen på stund. Divertissement vid Konungens återkomst ifrån Dess Resa till Södra Orterna år 1793	173
V. Prologue til operan Gustaf Wasa vid tillfälle af Deras Kongl. Majestäters Konung Gustaf IV Adolphs och Drottning Fredrica Dorothea Wilhelminas höga biläger. Upförd den 1 November 1797	180
VI. Den talande taflan. Opera-Parade I En Act. Öfversättning ifrån Fransyskan. Uppförd på Kongl. Mindre Theatern, af Kongl. Operans första Sujetter, första gången den 15 Januarii 1799	182
VII. Virginia. Tragedi i fem akter	200
VIII. Metromanien, eller Vers-vurmen. Komedi i fem akter af Piron. Öfversättning. Första gången uppförd på Kongl. Dramatiska Theatern 1808	255

Smärre sceniska texter

I. Kuplett ur Gustaf III:s pjäs Bedragne Bachan	261
II. Kupletter ur Gustaf III:s pjäs Alexis Michaelowitsch och Natalia Narischkin	261
III. Duo och kupletter ur Gustaf III:s pjäs Födelsedagen	261
IV. Prolog till Tragedien Virginia, Af Kongl. Dramatiska Teaterns Ledamöter uppförd på Kongl. Stora Teatern d. 1805	265
V. Verser, tillagda i Dramen Christina, då detta Skådespel uppfördes vid tillfälle af Hans Kongl. Höghet KronPrinsen Carl Augusts hitkomst, 1810	266
VI. Verser, tillagda i Lyriska Tragedien Gustaf Wasa, då den uppfördes vid tillfälle af Hans Kongl. Höghet KronPrinsen Carl Johans hitkomst, 1810	267
VII. En Scen ur Shakespear	267
Källor och litteratur	281
Erratum	284
Förkortningar	285

Kommentar

Skådespel

I. *Prolog, til Operan Armide; Upförd af Kongl. Musikaliska Akademien, Uppå Hans Majestäts Konungens födelse-dag, Den 24 Januarii 1787.* Tr. i Kongl. Tryckeriet, Stockholm 1787, 13 s. 4° (KB). Efter detta separattruck (sep.).

Framförandet av prologen ägde rum i samband med att C.W. Glucks opera *Armide* med text av Philippe Quinault i A.F. Ristells översättning fick sin premiär i Stockholm. Operan bygger på en episod i Tassos *La Gerusalemme liberata* med den trollkunniga och förföriska Armida i centrum. Föreställningen beskrivs av R.F. Hochschild som »ett präktigt spektakel med en prolog, hvartill Vogler författat en eländig musik» (Hochschild I, s. 106). Texten kritiseras av Axel von Fersen, som skriver om L. att »ehuru denne mannen kunde väl rimma, syntes dock att han intet var theatersången vuxen» (Fersen VI, s. 127). L. tycks själv inte ha satt stycket högt. Självkritiskt skriver han i sitt skaldebrev till fru Odel 7/2 1787 om platta operor, »Prologer mera platta, / Men plattast på Musik, af Abbé Vogler satta» (*Dikter 1785–1829*, s. 68). Men han kunde glädja sig åt Gustaf III:s uppskattning: I ett brev till Nils von Rosenstein från februari 1787 meddelar han att kungen hade skänkt honom en guldmedalj »pour la petite piece de Theatre que j’avois écrite», varmed han otvivelaktigt avser denna prolog (Brev I, s. 222 med kommentar s. 353).

Prologen balanserar kungens estetiska intressen, representerade av Thalie, mot hans statsmannagärning, som Clio får i uppdrag att teckna. Sven Delblanc har satt stycket i samband med tidens ymniga produktion av hovdivertissement och ser den som en illustration till den »eftervärldsdoktrin» – uppfattningen att endast eftervärlden rätt kan bedöma en furstes gärningar – som var ett betydelsefullt inslag i Gustaf III:s tankevärld, inte minst efter de svåra motgångarna som hade mött honom vid riksdagen 1786 (Delblanc, s. 174 ff.). Sjöding har påpekat beroendet av Oxenstiernas arbeten i genren, framför allt *Poeten i Mariefred* från 1783 (Sjöding, s. 304 ff.).

4 *Herr Abboten VOGLER Georg Joseph V.*, »Abbé V.» (1749–1814), tysk organist och tonsättare, 1773 prästvigd i Rom, 1775 hovkaplan och andre kapellmästare i Mannheim, där han i sin »Mannheimer Tonschule» prövade nya undervisningsmetoder; företog efter 1780 vidsträckta resor, 1786–91 och 1793–99 engagerad som »direktör af musiken» vid K. Operan i Stockholm, verkade här som tonsättare och pedagog och gav uppmärksammade orgelkonserter, 1786 ledamot av Musikaliska Akademien. Under Sverigetiden komponerade V. bl.a. operan *Gustaf Adolf och Ebba Brahe* (1788) och annan scenmusik; efter några år på resande fot slog han sig ner i Darmstadt.

- 5 Fru MARCADET *Marie-Louise Baptiste* (1758–1804?), f. i Sverige av ett franskt skådespelarpar i svensk tjänst, 1780 g.m. premiärdansören J.R. Marcadet, fr. 1778 första aktris och sångerska vid Operan, även första aktris vid Gustaf III:s franska trupp 1781–92 och vid Dramatiska teatern 1788–95, lämnade Sverige 1795 och bosatte sig i Paris; M. var en uppskattad sångerska trots att hon ansågs ha en liten röst, men vann sina största framgångar i företrädesvis tragiska talroller, bl.a. som Thilda i L:s *Oden*.

M:lle STADING *Sophia Francisca S.* (trol. 1763–1836), f. i Berlin men kom vid tioårsåldern till Sverige, debuterade 1779 på Stockholmsoperan, där hon förblev verksam till dess stängning 1806, då hon flyttade till Tyskland; sjöng bl.a. titelrollen i L:s och Åhlströms *Frigga*, 1788 ledamot av Musikaliska Akademien.

M:lle LILJEGREN Sofia L. (1765–1795), finländsk sopran, 1781 anställd vid Operan, där hon 1783 gjorde lycka som ersättare för Elisabeth Olin i Glucks *Ifigenia i Aulis* och samma år uppträdde i ytterligare en Gluckopera; 1788 g.m. tonsättaren och kapellmästaren Francesco Uttini.

Herr KARSTEN *Christopher Christian K.* (1756–1827), tenor, utbildades vid Musikaliska Akademien och anställdes i operakören 1773, efter debut som solist 1776 och några månaders studier i Köpenhamn förste aktör och sångare vid Operan, där han verkade till dess stängning 1806; framträdde även senare i operaroller och vid konserter; 1787 ledamot av Musikaliska Akademien. K. har kallats den gustavianska tidens främste sångare vid sidan av Carl Stenborg.

Fru AUGUSTI *Lovisa Sophia A., f. Salomoni* (1756–1790), sopran, 1773–87 g.m. violinisten vid hovkapellet F.B. Augusti, fr. 1773 anställd som aktris och sångerska vid Operan, 1788 ledamot av Musikaliska Akademien och hovsångerska.

Utgivarens ändringar:

6:19 Ryckett sep. Rycket

8:8 än. sep. än

9:22 var, sep. var

Textkommentar

- 5 2 *Fabeln* Thalia uppfattas vanligen som komedins musa; med fabeln avser L. här den fantasirika, icke verklighetsbundna dikten (jfr Clios replik 7:20–21)
- 6 *Minnet* Mnemosyne, musernas moder
- 6 7 *Dagens Gud* Apollo som solgud
- 8 *dansar* äldre pluralform av dans
- 13 *yrkens* uppgifter
- 29 *Sigurds* syftar möjl. på Sigge Fridulfsson, Oden
- 30 *Atles* Atle (Atlas) var enl. den rudbeckska mytologin det forntida Sveriges grundare
- 7 1 *den gula Tiberns strand* Italien

- 8 *Ludvigs* syftar på Ludvig XIV som förebild för Gustaf III
 11 *ägnar* anstår
 12 *yrka* framhålla
 13 *Snillet's [...]* *Sångens Far* Apollo som de sköna konsternas gud
 8 24 *lopp bana*
 9 2 *Maro Vergilius*
 33 *beskära* förunnar, anförtror
 12 14 *besviknen* förvillar
 34 *upträdet* scenen

II. *Frigga, Opera i En Act. I Deras Kongl. Majestäters och Det Kongl. Husets närvaro Första gången uppförd af Kongl. Musicaliska Academien i Stockholm, Den 31 Maji 1787.* Tr. i Kongl. Tryckeriet, Stockholm 1787, 40 s. 4° varav 8 opag. med förteckning över uppträdande (KB). Interfol. regiex. F 121, STM. Efter detta separattryck.

Föreställningen annonseras i StP nr 124, 31/5 1787 med tillägg: »Tryckte Exemplar af Operan Frigga, säljas i dag eftermiddag i luckan vid ingången der Parterr-Billetterne säljas. Pris 16 sk.» Totalt uppfördes operan på Kungl. teatern åtta gånger mellan 31/5 1787 och 25/4 1803. Vid tre föreställningar 1803 delades den i två akter. Carl Nordfors, Operans andre direktör, skrev härom till L. 6/4 1803 och bad honom lägga till en aria i slutet av scen 5.

I *Theatre-Almanach för år 1788* påpekas att *Frigga* är den första alltigenom svenska operan vad gäller både ämnet och upphovsmännen. »Poësin är af Hr Leopoldt, K. Bibliothecarius samt En af de 18 i Svenska Academien. Musiquen af Hr. Olof Åhlström, Kamererare i Kongl. Krigs-Collegio; och på det alt i det närmaste skulle vara svenskt, så sammansattes Balletterne af Hr Didelot D. Y., född i Sverige och flera års tid upfostrad på Konungens bekostnad i Paris, och hvarifrån han året förut hitkommit. Musiquen til desse Balletter äro dock af Hr Lambert, en Utlänning, som engagerad vid Kongl. Orchestren gjort sig känd för skickelighet i denna slags composition.» Operan rönt dock ingen större framgång. Schering Rosenhane skriver i ett brev till sin syster 5/6 1787: »Des dialogues trainants, des Scenes de confidence qui sont eternelles, des declarations d'amour aussi insipides que maussades, derobent deux heures à des occupations bien plus utiles et agreables» (F 827 b, UUB). Axel von Fersen är i sina memoarer lika negativ: »det hela förededde ett kallt, ledsamt och magert skådespel, i alla afseenden, och konungen allena fann det bra» (Fersen VI, s. 136).

L:s libretto är en bearbetning av Gustaf III:s talpjäs *Oden och Frigga* (1783), som i sin tur efterbildar Poullain de Saint-Foix' skådespel *Égérie* (1747) med en mindre tillsats ur samme författares *L'Oracle* (1740). Saint-Foix' pjäs bygger på den romerska sägnen om konung Numa Pompilius som installerar en ung flicka i ett tempel som flodgudinnan Egeria. När hon nått mogen ålder förälskar hon sig i en herde, i själva verket son till Remus och rättmätig tronarvinge, och stycket slutar

med att Numa låter viga dem och genom ett orakel tillkännager att den unge mannen skall bli Roms härskare. Den fornnromerska miljön i *Égérie* har kungen omvandlat till det forntida Uppsala, där Oden etablerat sig och sin familj som härskare i nära förbindelse med gudavärlden. Dalin berättar i *Svea Rikes Historia* att asarna av en romersk krigshär under Trajanus fördrevs från sina boplatser vid Kaspiska havet och slog sig ner i Skandinavien. Deras sluge hövding, Sigge Fridulfsson, lyckades göra sig till herre över de godtrogna nordborna och förändrade på olika sätt herdeskyternas gamla gudalära och lät sig själv dyrkas som överguden Oden (Dalin I, s. 100 ff.). Odens cyniska svekfullhet och hans missbruk av folkets religiösa behov accentueras betydligt starkare i Gustaf III:s pjäs än i operan, där L. har satt kärleken mellan Frigga och Yngve i centrum. Stycket har givetvis förlorat åtskilligt i tempo då Gustaf III:s jämförelsevis rappa dialog förvandlats till recitativ interfolierade av arior, duetter och körsatser.

Gustaf III:s *Oden* och *Frigga* behandlas i Levertin, *Gustaf III som dramatisk författare*, s. 89 ff. En utförlig presentation av operan *Frigga* med dekorations- och kostymbilder samt notexempel återfinns i Skuncke-Ivarsdotter, s. 277 ff. Se också Sjöding, s. 306 f.

14 Herr *ÅHLSTRÖM Olof Å.* (1756–1835), tonsättare, organist, studerade vid Musikaliska Akademien i Stockholm, organist i Maria Magdalena församl. 1777, i Jakobs församl. 1792, från 1779 också ämbetsman i Krigskollegium, krigsråd 1805; som tonsättare framträdde Å. i olika genrer men lyckades bäst med sina viskompositioner, känd också som arrangör av melodierna till *Fredmansepistlar* och *Fredmans sånger* (1790–91); utgav bl.a. serierna *Skaldestycken satte i musik* (1790–1823) och *Musikaliskt tidsfördrif* (1789–1834), som trycktes på hans eget nottryckeri.

Musiken till baletterna komponerades av Pierre Joseph Lambert d.ä. (1747–1807), violinist och tonsättare, f. i Brabant, verksam vid hovkapellet i Stockholm från 1781, men främst anlitad som kompositör av balettmusik, bl.a. (tills. M.C.F. Müller) till Kellgrens *Drottning Christina* 1785.

DIDELOT, Sonen Charles Louis D. d. y. (d. 1837), f. i Sverige, fadern dansör i Adolf Fredriks och Lovisa Ulrikas franska trupp, under flera års tid utbildad i Paris på Gustaf III:s bekostnad, återvände 1786 till Sverige, men bara för en kort period; senare permanent verksam utomlands trots ivriga försök att få honom återbördad till Sverige.

15 Herr *SWARTLING Petter S.* (1760–1796), bassångare, aktör och sångare vid Operan från 1787.

M:lle *INGA E. ÅBERG Inga Elisabeth Å.* (1773–1837), debuterade i *Frigga*, verksam vid Operan och Dramatiska teatern 1787–1810 och 1817–18, senare också vid olika landsortstrupper, åren kring 1800 mycket uppskattad för sin mångsidiga begåvning.

M:lle STADING *Sophia Francisca S.* (se ovan s. 2).

Fru MARCADET *Mari-Louise Baptiste* (se ovan s. 2).

Herr SCHULTZ *Fredrik S.* (1735–1804), bassångare, kantor vid Slottskyrkan, pedell vid hovkonsistoriet, körsångare vid Operan från 1773.

Utgivarens ändringar:

23:4 varit, sep. varit

23:19 bölja, sep. bölja

27:4 graf. sep. graf

Det interfolierade exemplaret av trycket i STM (F 121) innehåller följande tillägg, ej egh:

33 efter r. 14:

En Aria här som slutar denna Act.

2ra Act

36 31–37:14 *Och för en hemlig Gud [...] till mera.* [Strykning markerad med streck i vänstermarg.; på motstående sida med blyerts och här återgiven radindelning:]

ej nog att jag ett blod åt Svidiot
sparat har, på nordens älsta Thron
så länge tiänt och wördat, och att
från deras jern som fordom Gylfe
mördat, jag räddade des dotters
dar. ej nog att sjelf hon tror
sig wara den Frigga som wi
dyrkar här, då under Friggas
namn en blindad offerskara
sitt rökwärk och sin bön för
Gylfes dotter bär.

Textkommentar

19 11–12 *Hvars [...] Hvars vems [...] vems*

22 23 *tydde* förklarade

27 30 *offer-kar* offerkär

28 5 *ättebacken* begravningsplatsen

9 *Tag tiden* ta tillfället i akt

21 *föd* ge näring, vårda

30 2 *Skyn* ogilla, fördöm

10 *qvafd* kvävd

20 *irrar sig* tar miste

31 3–4 *få til vrede göra / Hvad endast från förundran flöt* tolka som vrede det som bara var tecken på förundran

19 *på [...] vaka* behärska

- 34 9 *vist* säkert, visst
 25 *drager* har erhållit
 28–29 *Som [...] beskär* som i synlig gestalt styr det folk som han tar vård om
- 35 9 *fördrar* uthärdar
 25 *til hennes hjerta sluta* förstå hennes känslor
- 36 3 *länar* skänker
 9–10 *min plan [...] mått* mina framtidsplaner och klokheten av mina åtgärder
 12 *Gylfe* fornnordisk konung som i avsikt att tillägna sig den österländska visheten besökte Skytien och där kom i beröring med Sigge Fridulfsson, som han gav namnet Oden; denne flyttade senare sitt folk till Norden och bemäktigade sig svekfullt Gylfes rike
 21 *jern vapen*
 27 *des alla fjät berodde* varje steg hon tog styrdes av
 28 *menighetens allmänhetens*
 31 *för en hemlig [...] trodde* som man snart trodde var ett gömställe för en hemlig gud
 32 *skick* förlopp
 33 *viste leda* förstod att utföra
- 37 3 *kalla* anhåller om
 9 *blindad* förblindad, bländad
 18 *parar* förenar
 25–26 *aktning gifva / På* ge akt på, observera
 31 *hoppas får får* hoppas på
 34 *lifva* uppliva, väcka
- 38 5 *blick af dager* ljusning, klarhet
 24 *intet icke*
- 39 5 *hinna* uppnå
 6 *förqvafd* kvävd, övermannad
 17 *Lät* låt
 18 *sluta* fullborda
 19 *Längst* längst bort
 31 *förmötom* låt oss tillbringa
- 40 8 *Af alt [...] bereder* offerar allt för kärleken
 26 *hvarannans* varandras
- 41 5 *Dem kärlek någon tid* som kärleken någonsin
 17 *at den er like finna* att finna att den är er like
 18 *Som ni [...] böd* för vilken ni nyss erbjöd er att offra er höga ställning
 25 *En fördom [...] försvar* åt hans tron ett inbillat beskydd av gudarna
 26 *lifva* ge liv
- 42 23 *nödvändigheten yrkar* det är nödvändigt
- 43 9 *daga* upplyser

III. *Oden, eller Asarnas utvandring. Tragedie i fem acter. Antagen af Svenska Dramatiska Theatern at upföras den 21 Febr. 1790.* Tr. i Kongl. Tryckeriet, Stockholm MDCCXC, 136 s. 4°, efter ex. i KB (sep.) med egh dedikation på försättsbladet: »Till Herr Hof Secreteraren Bellman, gifven af Autorn, som ett minne af dess admiration och Vänskap». På grund av att L. under tryckningen vid upprepade tillfällen gjorde ändringar i texten föreligger originalupplagan i flera varianter (Johansson 1947). Bland de av Johansson undersökta exemplaren har här som grundtext valts det i vilket de flesta ändringarna har genomförts. För varianterna hänvisas till Johanssons noggranna utredning. – Senare tr. i SS 1: I, 16 s. opag. + 1–133 och SS 2: 1, 16 s. opag. + 1–120.

Handskrifter

Asarne. Tragedi i fem Akter. Egh, 88 s. i format 195 x 245 mm, alla beskr. utom 1–2 och 87–88, inb. i enkelt pappband, akt 1–3 samt en sida av akt 4: N 1149, UUB. På titelsidan: »Original af de Tre Första Acterne, dem Auctor utskref åt Konungen 1788. Uti det 1790 Tryckte Exemplaret äro åtskillige ändringar, som vid jämförelsen upptäckas. CG Nordin». Manuskriptet överlämnades av L. till Gustaf III som julgåva 1788 med en versifierad tillägnan (se del I: 2, 1, *Dikter 1785–1829*, s. 112). Avtryckt i sin helhet nedan s. 121 ff.

Thilda, eller Asarnas Utvandring. Tragedie i Fem Akter. Egh, 86 s. i format 170 x 220 mm, alla beskr. utom sista sidan, inb. i guldornerat skinnryggsband med titel på främre pärmen »Författarens egenhändiga urskrift. 1790», på ryggen »Thilda af Leopold», på främre pärmens insida exlibris »Bibliotheca Brinckmaniana», akt 1–5 samt 2 s. efterord; V67, UUB.

Oden eller Asarnas Utvandring. Tragedie i Fem Akter. Ej egh avskr.; O 31, STM.

Översättningar

Till danska: *Odin eller Asernes Udvandring. Tragedie i fem Akter.* Fra det Svenska ved Jens Gragh Høst. Kjøbenhavn 1812.

Till franska: *Odin ou l'émigration des scythes. Tragédie en cinq actes.* [Övers. av R. du Puget.] *Chefs d'œuvre du théâtre suédois.* Paris 1823, s. 1–111.

Till tyska: *Oden oder die Auswanderung der Asen.* Ein Trauerspiel in fünf Aufzügen. Aus dem Schwedischen des Karl Gustav Leopold metrisch übersetzt. Leipzig 1805. Sannolikt var det denna översättning, utförd av »Hr Dr Müller i Wien», som C.B Hegardt tillställde L. med ett brev 30/10 1805 (*Handlingar ur v. Brinkmanska arkivet på Trolle-Ljungby* II, s. 382). G.E. Klemming omnämner också en översättning av L. Bagge i tidskriften *Irene*, Münster 1803 (Klemming, s. 582). Denna tidskrift har ej varit tillgänglig för utg.

Tillkomst, inscenering, mottagande

Oden påbörjades troligen på våren 1787. I brev till Kellgren 2/3 1789 skrev L. att han »på mer än tvenne års tid» inte lyckats fullborda dramat (Brev I, s. 277; för dateringen se Holmberg II, s. 198). »Jag har lämnat *Oden* så länge, för en större Konungs tjänst», skrev han till Gustaf III 29/9 1788 (Brev, s. 257), men redan en månad senare, 27/10, meddelade han kungen att han hade fullbordat tredje akten

(Brev VII, Supplement, s. 57). När han vid jultiden överlämnade dessa tre akter till kungen hade han också påbörjat fjärde akten, av vilken han på manuskriptets sista sida skrivit in början av första scenen. 8/7 1789 skrev Gustaf III från Likala i Finland att han hoppades få se dramat kommande vinter. L. svarade den 26 i samma månad att femte akten ännu saknades. »Han [Oden] beror af sin poët, och det går ej lika hastigt för detta folket at göra lyckliga campagner på vers, som för Ers Majestät at göra dem i fältet» (Brev II, s. 295). Denna femte akt tycks inte ha blivit färdig förrän ett stycke in på nyåret 1790; den fullständiga renskriften är daterad 30/1. Premiären var utsatt till 21/2 1790 men försenades på grund av den samtidiga instuderingen av Carl Gustaf von Holthusens komedi *Slädpartiet* och ägde rum först 16/3 på Dramatiska teatern. (Om förseningen och polemiken mot Holthusen se Sjöding, s. 370 ff.)

L. deltog aktivt i repetitionsarbetet. Han oroade sig på förhand för att skådespelarna inte skulle kunna leva upp till hans krav. »Jag darrar at ännu på Skådeplatsen, istället för mina personager (:som jag sökt at låta tala dem värdigt,) finna *Notarien Yngve, Tracteuren Oden, och Inspektoren Pompejus*», skriver han 11/11 1788 [?] till Gustaf III (Brev VII, s. 67) med syftning på skådespelarna Johan Samuel Ahlgren, tidigare tjänsteman vid Amiralitetskollegium, Abraham Isaaksson de Broen, som höll kaffehus och biljard i Storkyrkobrinken, och Carl Gabriel Schylander, tidigare tullinspektör i Finland. I samma brev deklarerar han sin principiella uppfattning av hur en verstragedi bör framföras. »Et tal på vers bör hafva hela naturen af en dialogue i högre Styl. Samma rörelse, samma hvilor uthållningar, förändringar af ton eller tempo. [...] Men Gud bevare oss för den onaturliga naturligheten at nedstiga på Skådeplatsen ända till familiariteten af det aldeles borgerliga Samtalet, ett fel som isynnerhet synes vara DeBroens när han talar vers» (ib., s. 66). de Broen var känd och allmänt uppskattad för sin naturliga diktion, men L. ville alltså ge framförandet en mera värdig ton. Efter premiären skrev han till de Broen, som gestaltade Oden, och framförde kritiska synpunkter på dennes framträdande. »En viss alt för familier ton vill på alla ställen infinna sig i Herr de Broens declamation. Tro ej at detta är godt därför att det är naturligt. – Det är detta *Låga Naturliga* som är högst förkasteligt – Aldrig ett ord bör sägas utan sin *uphöjning*. [...] Sök ej så mycket detta *Pastorligt Naturliga*. – Det gifs ett sätt at tala mera uphöjt än ifrån prädikstolen ehuru högt den vanligen står.» Den bästa förebilden är kungen själv. »Se hans åtbörder, sätt dem i sitt spel, och Herr de Broen skall tillägga till förtjensten af mycken värma, af en rätt god organ, af rätt mycken fattelighet, äfven den at uplyfta genom ädelheten och styrkan af *sitt sätt at säga*.» (Brev II, s. 20 f.)

L. var orubblig i sin uppfattning av gestaltningen av de karaktärer som han hade skapat, och han skall under en repetition då kungen var närvarande till och med ha kommit i konflikt med majestätet angående »häftigheten af Pronunciation» och avlägsnat sig i vredesmod (Nordin, s. 74). Hans noggrannhet med detaljerna i tal och aktion framgår också av ett brev till fru Marcadet, född fransyska, som spelade Thildas roll och uppenbarligen hade vissa problem med språket. (Brev II, s. 14 ff.; om L. som teaterman se också Kerstin Derkert i *Den svenska nationalscenen*, s. 38 f.)

Efter premiären skrev Kellgren i två nummer av StP, 23 och 24/3, med kollegial

artighet om »[d]enna ypperliga Theater-Piece, värd at göra Epoque i vår Dramatiska Litteratur», men han uppehåller sig framför allt vid skådespelarnas prestationer och finner – i likhet med L. och kanske influerad av denne – »at Hr de Broen icke altid fullkomligt nog uttryckt den Kungliga värdighet, som tilhör *Oden*» (SS V:2, s. 297 f.). Men det är inte omöjligt att han här uttrycker en mera allmän uppfattning. Schering Rosenhane skrev om premiären till sin syster 24/3 1790: »La piece a été bien mal jouée. De Broen, qui representoit Oden, n’avoit pas oublié qu’il est le Domestique en Sigrid Brahe et le capitaine de Guet dans les Borgersmännen. Ainsi il ne paroissoit avec cette dignité qu’on doit observer en representant des Rois.» (F 827 b, UUB; *Siri Brabe* var en av Gustaf III:s »historiska» pjäser, *Borgersmännen och Jul-Klappen* ett lustspel av Holthusen.) Gustaf III hedrade sin hovskald med en krans av lager som han själv hade brutit på Vergilius’ grav och som hölls samman av en juvelbesatt ring, men han föreslog samtidigt förkortningar i dramat. L. villfor majestätets önskan men först efter visst motstånd. Teaterdirektören Edelcrantz berättade för kungen 9/4 att skalden krävt att dramat skulle ges ännu en gång utan några förändringar och utan efterpjä. »Après cela il promis de retrancher 1200 vers, ce qui fait à peu près la moitié» (Lewenhaupt II, s. 147). Vid omtrycket i SS 1:I redovisar L. ett stort antal strykningar och andra ändringar (s. 111–133); jfr variantförteckningen nedan s. 60 ff.

Oden uppfördes 24 gånger under åren 1790–1825 (Dahlgren, s. 305). Se f.ö. om tillkomst och mottagande Holmberg II, s. 195 ff.

Källor och genre

I sitt förord skriver L. att han har grundat dramat på Dalins »troliga gissning» i *Svea Rikes Historia* »at Oden med sina Asar förmodeligen flyktat för Pompejus». På ett mera allmänt plan finner han stöd för denna hypotes hos Montesquieu och den tyske historikern J.C. Gatterer, men det är alltså i första hand Dalin som fått leverera den historiska bakgrund mot vilken L. har utvecklat en fritt uppfunnen handling med en kärlekshistoria i centrum. Det visar sig emellertid att han har gjort väsentliga avsteg från Dalins framställning både när det gäller kronologin och i fråga om teckningen av Oden och hans asar. Enligt Dalin fann sig många skyter tvingade att överge sina boplatser vid Kaukasus under kriget mellan Pompejus och Mithridates på 60-talet f.Kr., då de pressades från båda sidor men framför allt av romarna. Men Sigge Fridulfsson, som kom att kallas Oden, uppträder hos Dalin först under andra århundradet e.Kr., då han regerade »som högste Offer-Höfding och Gudarnes wiljas uttydare öfver Asarne, et Götiskt folk til blod och språk, som bodde wid Tanais, Caucasiske bärgen och Caspiske hafvet» (Dalin I, s. 101 f.). Det var Trajanus som drev asarna på flykten norrut mot Skandinavien, där Sigge gjorde sig till härskare med gudomlig status. Oden och hans asar hade ju tidigare framställts som ett bedrägligt följe i Gustaf III:s och L:s *Frigga* (se ovan s. 4). I *Oden* har denna aspekt tonats ner, men även här antyds Odens benägenhet att bedra sitt folk, t.ex. när det gäller Yngves oväntade uppträdande som en gudasänd räddare (70:34–35: »[...] verlden vil at den som styr, bedrar, / Och hopen har behof af under, som förblinda.»).

Vid omtrycket av *Oden* i S1:I vidhåller L. att han följt Dalins »gissning» rörande

Oden och Pompejus, och han upprepar påståendet också i S2. Där har han i efterhand funnit ett kraftfullt stöd för sin konstruktion hos Gibbon, som i sin romerska historia gör Oden och Pompejus till samtida. Med uppenbar tillfredsställelse konstaterar L. att »den ryktbara Gibbon härom förklarar sig tydligast, och i den fullkomliga enlighet med närvarande Tragedi, att hans ord skulle synas likasom uppfatta innehållet deraf». Å andra sidan vidgår han här mera detaljerat än tidigare några smärre avvikelser från den historiska kronologin. (Se också Blanck 1911, s. 352 f.)

Oden har kallats »a hotchpotch of Voltarian themes and devices» (Skuncke 1981, s. 13). Detsamma gäller, som Levertin konstaterat, den gustavianska tragedin som helhet (Levertin, *Teater och drama under Gustaf III*, s. 101). För *Odens* del har Kjell Strömberg vid en detaljerad granskning funnit reminiscenser och lån från alla Voltaires berömda dramer utom *Zaire* och *Mérove* (Strömberg 1916; se även Holmberg II, s. 202 ff.).

Oden och finska kriget

Den 27 oktober 1788 meddelade L. Gustaf III att han hade avslutat tredje akten av *Oden*. »Jag uphör ej at skälfva», skrev han, »för den likhet åskådaren eller Läsaren på många ställen torde finna emellan dessa, och det som icke längesedan händt under dess egna ögon.» (Brev VII, s. 57.) Som prov citerade han ett replikskifte mellan Pompé och Oden i tredje akten, motsvarande s. 166: 19–167: 4 i manuskript-återgivningen nedan. Vad han avser är den sammansvärjning mellan ett antal svenska officerare, »Anjalaförbundet», som hade bildats i augusti 1788 i syfte att över huvudet på kungen inleda fredsförhandlingar med Ryssland. En direkt anspelning har han infogat i det tillägg till *Odens* slutreplik i femte akten som J. Viktor Johansson har funnit i två avskrifter och ett unikt exemplar av originalupplagan som tillhört Gustaf III:

Och om, i tidens längd, man såge, äfven der,
 En prins, på segrens väg, förlåten af sin här,
 En Konung, af sit folk et ögonblick försakad,
 Och, lik min thron i dag, den thron som honom bär,
 Af inlänsk trolöshet och utlänsk styrka skakad;
 Kanske skal då hans arm, än *Odens*, mindre svag,
 Et åter fattadt svärd med hämnad heder bära;
 Förvirra svekets barm, med lyckligare slag;
 Försona, med mer glans, en förolämpad lag;
 Och göra farans dag til dagen af sin ära!

(Johansson 1947, s. 93.)

Bernhard von Beskow ger i sin minnesteckning över L. en rad exempel på mer eller mindre tydliga anspelningar på det aktuella krigsläget (Beskow, s. 93 ff.). Utförligast har dramat granskats ur denna aspekt av Anton Blanck, som utgår från att *Oden* koncipierats först i september 1788 efter en idé av kungen själv och att dramat i sin helhet avser att ge en förtäckt skildring av händelserna i Finland (Blanck, 1922, s. 97–116). Olle Holmberg har emellertid senare gjort troligt att L. hade på-

börjat sitt drama halvtannat år tidigare (se ovan s. 7); det är därför först i tredje akten, färdigställd på hösten 1788, som man har att räkna med anspelningar på kriget och Anjalaförräderiet (Holmberg II, s. 197 ff.).

54 H:r de BROEN *Abraham Isaaksson de B.* (1759–1804), vid mitten av 1770-talet engagerad vid Humlegårdsteatern, 1781 anställd vid Operan, där han trots en medioker sångröst gjorde lycka bl.a. som Severin Norrby i *Gustaf Wasa*, övergick 1787 till Dramatiska teatern och var under en tioårsperiod dess främste karaktärsskådespelare, av Gustaf III kallad »Sveriges Garrick»; efter avsked 1799 öppnade han 1801 Djurgårdsteatern.

H:r AHLGREN *Johan Samuel A.* (1764–1816), lämnade 1787 sin tjänst vid Amiralitetskollegium och engagerades vid den nyinrättade Dramatiska teatern, där han trots upprepade konflikter med ledningen stannade kvar under hela sin karriär med undantag för ett tillfälligt engagemang vid Munkbroteatern 1795–96; kreerade med stor framgång älskar- och senare tyrannroller, framträdde också som teateröversättare.

H:r BJÖRN *Didrik Gabriel B.* (1757–1810), efter studier i Uppsala kanslist i Stockholm, övergick 1785 till teatern och debuterade s.å. på Munkbroteatern som Almaviva i Beaumarchais *Barberaren i Sevilla*, vilken han själv hade översatt; 1788–91 samtidigt engagerad vid Dramatiska teatern, flyttade 1794 till Linköping där han förestod gymnasietryckeriet; översatte och bearbetade ett stort antal pjäser, bl.a. av Lessing och Kotzebue.

H:r GRÖNSTRÖM *Carl Gustaf G.* (1755–1815), 1774–1810 skådespelare och operasångare vid de kungliga teatrarna, betecknas som en användbar aktör av andra rangen.

H:r WIDERBERG *Andreas W.* (1766–1810), ledde från 1786 ett teatersällskap i Göteborg, där han bl.a. uppträdde som Sveriges förste Hamlet, anmodades av Gustaf III att flytta till Stockholm, debuterade 1789 på Dramatiska teatern och fick följande år sitt genombrott som Pompé i *Oden*; W. blev en av Dramatiska teaterns ledande aktörer och framträdde också som teateröversättare.

H:r UTTINI *Carlo Gaspare Simone*, »Charles» U. (1753–1808), son till tonsättaren Francesco U., andre dansör vid Operan 1773–1810, debuterade som skådespelare 1776 i Racines *Athalie*, verksam vid Dramatiska teatern 1788–1808.

Fru MARCADET Marie Louise M., se ovan s. 2.

Fru HEFFENER *Gertrud Elisabeth Häffner (Hæffner)*, f. *Forselius* (1771–1850), 1787–1807 g.m. med tonsättaren och kapellmästaren J.C.F. H., från 1808 med sångaren och skådespelaren J. J. Fahlgren, efter engagemang hos Carl Stenborg och vid A.F. Ristells Dramatiska teatern aktris och sångerska vid de kungliga teatrarna 1788–1810.

Utgivarens ändringar:

- 49:12 och sep. ock
 52:9 sjelft sep. sielft
 54:11 POMPÉ sep. POMPé
 54:17 Yngves sep. Yngues
 59:25 throner sep. throner,
 59:29 funnit, sep. funnit.
 67:34 fördoldt sep. fördodt
 72:12 At sep. Af
 73:22 at sep. æt
 79:14 blifva, sep. blifva.
 97:6 bland sep. af [förf:s rättelse i Nordin, KB]
 97:10 POMPÉ. sep. POMPÉ
 116:15 och sep. ock
 116:30 tårar sep. tåtar
 118:25 det sep. des
 120:31 Du sep. De [förf:s rättelse i Nordin, KB]
 125:1 ASMUN. sep. ASMUN
 129:14 bedrar, sep. bedrar.
 133:13 öfverumplad sep. öfverumplad
 135:10 svärd sep. srärd
 142:21 vid sep. Vid
 147:17 Härarne. sep. Härarne,
 148:20 hade sep. [saknas]
 150:28 faller sep. fäller

Förf:s ändringar i ms V67, UUB, *Thilda, eller Asarnas utvandring. Tragedie i Fem Akter*. Radnumreringen från trycket i textdelen; stavning enl. V67. I de fall trycket väsentligen avviker från ms meddelas den tryckta lydelsen inom [].

- 56 18 *bäfvän* för ö. r. ä. fr. *namnet af*
 28 *fästen* i marg. ä. fr. *städer*
 30 *grymhet* ö. r. *grym* ä. fr. *arg*
 34 *Nej*, ö. r. ä. fr. *Hvad*
 57 4 *Mot* ö. r. ä. fr. *Till*
 13 *hämnd* därefter str. *och*
 14 *lika våldsamt* ö. r. ä. fr. *ouphörligt*
 17 *namn* ö. r. ä. fr. *rum*
 58 29 *ur* ö. r. ä. fr. *från*
 62 19 *i hans cohorter* i marg. ä. fr. *uti hans härar*
 24 [Till] *dess* ö. r. ä. fr. [Till] *s in*
 29 *och* därefter str. *om ej*
ännu ö. r.
 63 2 *I* ö. r. ä. fr. *Af*

- 66 20 *lågt för Odens* ö. r. ä. fr. *ringa för mitt*
hans ö. r. ä. fr. *mitt*
 31 *på* ö. r. ä. fr. *vid*
- 67 3 *man* ö. r. ä. fr. *jag*
 18 *krossa* ö. r. ä. fr. *döda*
 31 *blottar* ö. r. ä. fr. *yppar*
- 68 8 *Dock nej*, – ö. r. ä. fr. *Om -- dock*
- 70 27 *hand* ö. r. ä. fr. *arm*
- 71 19 *vällust* i marg. ä. fr. *sällhet*
- 72 10 *har* ö. r. ä. fr. *oss*
oss överskr. *har*
 19 *trälar* ö. r. ä. fr. *slafvar*
 25 *lånar* ö. r. ä. fr. *lofvar*
- 73 12 *skingren er* ö. r. ä. fr. *vika gen*
- 74 2 *min svaghet* ö. r. ä. fr. *mitt öga*
 29 *vidd* ö. r. ä. fr. *höjd*
- 76 35 *Brudgum* i marg. ä. fr. *älskling*
- 78 22 *fördubblade* ö. r. ä. fr. *befästade*
- 79 6 *Om* därefter str. *ensam*
 7 inom [] och uteslutet i trycket: *Om Asmun*, – (*:hvad mig längst et hatadt rykte spått:*)
hvad ö. r. ä. fr. *som*
 23 [tr. *har dig alt bekant*] *vet det ren: välan* ö. r. ä. fr. *känner alt*
 28 *en skymf* ö. r. ä. fr. *ett svek*
 30 *du* därefter ö. r. str. *Thilda*
din Son min dotter därefter str. *Brudgum* ö. r. ä. fr. oläsl. samt *Son dess Dotter*
- 80 18 *din fröjd* ö. r. ä. fr. *ditt hopp*
 21 *går, at lyckligt hörd* ö. r. ä. fr. *flyger at med fröjd*
 23 *i min Son hans fiende* ö. r. ä. fr. *Asiens skräck i Odens Son*
- 81 24 *dolt, i* ö. r. ä. fr. *gömt, sen*
- 82 30 *plågor* ö. r. ä. fr. *tårar*
 32 *lågor* ä. fr. *plågor* [p str.]
- 83 20 *qvalda* ö. r. ä. fr. *Sorgsna*
- 84 12 *Skall Thilda [...] trycka.* i marg. ä. fr. *Skall du din Älskare I dina armar trycka.*
 25 *blir* ä. fr. oläsl. at ö. r.
 26 *ej mer* tillskr. ö. r.
- 85 10 *våra* ö. r. ä. fr. *desså*
 15 *Pompés [...] hand,* i marg. ä. fr. *Det anspråk på din hand Pompé förvärfvat sig*
 17 *Af lydnad [...] band.* i marg. ä. fr. *Emillan Yngves Brud och vådan af ett krig.*
 19 *Och äran af et folk* ö. r. ä. fr. *För spetsen af den här*
 20 *Yngves fjät* ö. r. ä. fr. oläsl.
 21 *Och* därefter str. *satte*
Kärlek satt ö. r. ä. fr. *hand*

- 22 *ljud af folkets fröjd* ö. r. ä. fr. *samfält glädjerop*
 25 *trösten* ö. r. ä. fr. *nöjet*
- 86 23 [tr. *Men skonen er*] *Men sparen mig* ö. r. ä. fr. *Förskonen er*
 88 30 *först* ö. r. ä. fr. *at*
- 89 18 [tr. *Et öfrigt svek, kanske, i skygd hvaraf hans*] *Kanske ännu ett svek, hvarmed hans häpna* överskr. *Kanhända än*
- 91 8 *Romarnes* ö. r. ä. fr. *ännu Roms*
Legat därefter ö. r. str. *på nytt*
 26 *Främ[ling]* ö. r. ä. fr. *Yng[ling]*
- 92 3 [*Förn timans lopp gått om, på*] *På* överskr. *I föreskrifven* ö. r. ä. fr. *oläsl.*
 29 *din [...]* *ditt* ö. r. ä. fr. *Er [...]* *ert*
- 93 26 *trohet at* ö. r. ä. fr. *förtjenst* [*at före din av misstag ej str.*]
 28 *skänkt*, ö. r. ä. fr. *ger*
 31 *Med* ö. r. ä. fr. *Af*
 33 *dödar alt* ö. r. ä. fr. *nöjet mig*
 35 *ovän* ö. r. ä. fr. *Höfding*
- 94 13 [tr. *vidt*] *långt* ö. r. ä. fr. *vidt*
 19 *hat* ö. r. ä. fr. *gunst*
- 95 3 *Gif de nationer lugn* ö. r. ä. fr. *Gör rätt åt dessa folk*
 7–13 *Min stolthet [...]* *jämt!* tillskr. i marg.
 22 *mötes-tro* ö. r. ä. fr. *hälsningar*
 25 *högmod* ö. r. ä. fr. *styrka*
- 96 12 *grymast* ö. r. ä. fr. *vådligast*
 19 *Om Segrens ära köps med* i marg. ä. fr. *At Segren fordrar mer än*
 23 *djupt* ö. r. ä. fr. *långt*
 30–31 *Jag hade [...]* *såra mig*. tillskr. i marg.
- 98 1 [Pompe] *ej stiger ner* ö. r. ä. fr. [Pompe] *jus är för stolt*
 8 *jag mina* ö. r. ä. fr. *han sina*
 17 *Han* ö. r. ä. fr. *Jag*
 18 *jag* överskr. *han*
 22 *brott* ö. r. ä. fr. *hat* [?]
- 99 3 (*Högt.*) i V67 (*hårdt.*) tillskr. i marg.
 19 *Svärdets* ö. r. ä. fr. *Segrens*
 27 *hjerta därefter* ö. r. *skulle väga därefter str. lär*
- 100 6 *At offret af* ö. r. ä. fr. *Säg at hon ej*
 10 *stödje* ö. r. ä. fr. *tage*
 11 *skydde* ö. r. ä. fr. *stödje*
tro[het] ö. r. ä. fr. *fri[het]*
- 101 17 *tvenne* ö. r. ä. fr. *samma*
- 102 5 (*afsides.*) ö. r. ä. fr. *till Yngve till Oden*
Hvad likhet! ö. r. ä. fr. *Är du min tolk?*
 16 *är därefter str. det*
 29 *hån[lig]* ö. r. ä. fr. *nes[lig]*

- 103 17 *åldrad* därefter str. *far*
 104 3 *svagt* ö. r. ä. fr. *sent*
 105 5 [(*till Yngve.*)] (*Till Oden.*) str.
 6 [*Du Yngve?*] *Din Son?* str.
 29 *också* ö. r. ä. fr. *äfven*
 106 4 *Du hade trotsat* ö. r. ä. fr. *Jag har dig ej för*
 14 *hämd* ö. r. ä. fr. *hat*
 33 *den näpst* ö. r. ä. fr. *det straff*
 108 26 *de fält den bygd* omkastn. *Den bygd* numr. 2, *de fält* numr. 1
 109 17 [*våldsam*] *oblid* ö. r. ä. fr. *skonslös*
 110 14 *Du* ö. r. ä. fr. *Pompe*
 17 *at* ö. r. ä. fr. *ditt*
 30 *Kom* ö. r. ä. fr. *Yngve*
 111 5 *mot* ö. r. ä. fr. *man ser*
 112 27 *enda som var född at i min Sjal* ö. r. ä. fr. *som i detta bröst för evigt bordt*
 113 6 *Han fins [...]* *hemlighet*. i marg. ä. fr. (1) *Mitt öga honom känt med blixstens*
hastighet (2) *Han finns, han vistas här, fast blott i hemlighet vistas* ö. r. str.
andas; fast blott ö. r. str. är [oläsl.]
 13 *min hämd* ö. r. ä. fr. *hans själ*
 114 19 *hans* ö. r. ä. fr. *dess*
 27 *sjelf* därefter str. *min*
 28 *magt* ä. fr. *kraft* [?]
 115 18 *Tyran* ä. fr. *Barbar*
 31 *den lott* ö. r. ä. fr. *det qval*
 118 15 *Spjut* ö. r. ä. fr. *svärd*
 22 *Hans mod af* ö. r. ä. fr. *Den tappre Y*
 120 5 *en rörelse* ö. r. ä. fr. *ett uttryck*
af därefter str. *högsta*
 9 [*yppa*] *röja* ö. r. ä. fr. *yppa*
 16 *en magt* ö. r. ä. fr. *et stål*
 21 *din* därefter str. *rost* [röst]
 126 29 *hertats mod* ö. r. ä. fr. *heltens kraft*
 32 *Som* därefter str. *mättadt*
hat därefter ö. r. *förnöjt*
 127 2 *en* ö. r. ä. fr. *min*
 128 23 *mig* ö. r. ä. fr. *oläsl.*
 130 1 *raden* upprepad och str.
 9 *hvars* därefter str. *ödes*
ändtlig tillskr. ö. r.
 17 *Förlåt, Förgät* ä. fr. *Förgät, Förlåt*
 131 11 *hatar* ö. r. ä. fr. *skyr*
med därefter str. *hans*
 18 *tal* ö. r. ä. fr. *ord*
 133 34 *lugn* ö. r. ä. fr. *band*
 134 13 *Segrens* ö. r. ä. fr. *Stridens*

- 23 *hans* ö. r. ä. fr. *din*
 139 9 *Går, at str.; Med* ä. fr. *med; afsky* därefter ö. r. *går at*
 14 *Sår* ö. r. ä. fr. *qual*
 140 14 *et* ö. r. ä. fr. *mitt*
 141 3 *sant* str. ö. r. *djupt; ädelt* ö. r. ä. fr. *rättvist*
 18 *Tyran* ö. r. ä. fr. *oläsl.*
 21–24 [inklistrad lapp med delvis oläsl. ändr.]
 142 5 *det är detta* ö. r. ä. fr. *detta är det*
 16 *tömda* ö. r. ä. fr. *gutna*
 143 15 *af* [fäd]rens *mod och* ö. r. ä. fr. *och tappra* [fäd]ers
 144 17 *Nej. hämma denna skräck. Din fruktan sträcks för vida* i marg. ä. fr. (1)
Nej. Qväf en fruktans röst, som kanske sträcks [ö. r. *sträcks kanske*] för
vida (2) *En fruktan qväf* [oläsl.] *som sträcks kanske för vida*
 19 *bjuda* ö. r. ä. fr. *dömma*
 20 *Ännu* tillskr. i vänstermarg. som inl. till raden; efter *magt* str. *ännu*
 145 6 [af] för ö. r. ä. fr. *af*
 147 12 *Brud* därefter ö. r. *skall sig; döden* därefter str. *sig skall*
 28 *Hon följdes* i marg. ä. fr. *Jag lydde*
 32 *andra gången fri* ö. r. ä. fr. *fri ur dina band*
 148 4 *Sjelfbestånd* därefter ö. r. *men; er* ö. r. ä. fr. *eder*
 18 *Jag* därefter ö. r. *äter; dig* därefter str. *igen*
 151 9 *hastat* ö. r. ä. fr. *skyndat*

Två sidor i slutet av V67 upptas av några uppenbarligen snabbt nedkastade reflexioner över allmänt beundrade antika minnesmärken som i själva verket utgör lämningar av det grymmaste tyranni. Utkastet användes senare som inledning till artikeln »Romerska Minnesmärken» i EP nr 5, 5/10 1792. »Sambandet mellan denna artikel och Odens deklamationer mot det frihetsförkvävande romarväldet är uppenbart», skriver J. Viktor Johansson (*Extra Posten* I, s. 52).

Jämförelse mellan grundtexten och V67, UUB

Generella olikheter som inte upptas i variantförteckningen:

Scenernas nummer skrivs i trycket ut med bokstäver (t.ex. Första scenen), i V67 med siffror (ex. 1. Scen.).

Följande ord skrivs genomgående enligt nedan och anges inte i variantförteckningen:

Grundtexten	V67
des	dess
dit (pron.)	ditt (undantag 141:11 dit)
mit	mitt
sit	sitt
skal	skall
til (med sms)	till (undantag 62:14, 106:31 til)
vil	vill

L:s ymniga och tämligen godtyckliga bruk av versalt S i hs har här återgivits endast för substantiv.

- 54 2 *Asarnes* V67 Asarnas
 4 *Tanais*, V67 Tanais
 5 *Yngve, hans son* V67 Yngve. Hans Son
 5–6 *krigshöfding*. V67 Krigshöfding, omkring 25 år gammal,
 7 *Asmun*, V67 Asmun. *Far, en af Asarnes Förstar* V67 Far. En af Asarnas för-
 nemsta Höfdingar
 8 *vän, nu* V67 Vän. Nu
 10 *Sigurd [...] Oden* V67 Sigurd. En Höfding af Odens Parti, i följdens hans
 förtrogne
 13 *höfdingar* V67 Höfdingar
 13 *Väpnare*. V67 Väpnare och
 15 *vakt. [...] vakt*. V67 vakt [...] vakt
 16 *bägge* V67 Begge
 17–18 *Thilda [...] älskarinna* V67 Thilda Asmunds Dotter. Yngves Älskarinna
 19 *Hildur*, V67 Hildur
- 55 [V67 rubrik:] Anmärkning.
 1 *et* V67 ett
blandadt af V67 omgivit på längre afstånd, med
 2 *Längst [...] Fonden* V67 Till höger i fonden *et* V67 ett
 3 *colonner utan konst upresta* V67 Kolonner i Göthisk Smak
höger V67 vänster
 4 *sida nio stycken säten*, V67 sida, Sju stycken Säten
 5 *hvilka* V67 som *Fonden* V67 fonden *säten*, V67 Säten
 6 *Et* V67 Ifrån et
 6–7 *träd böjer* V67 Träd, hvilket likasom böjer
 7 *deröfver*. V67 deröfver, sträcker åt begge sidorna ett utspändt täcke af sam-
 manbundna hudar, öfver de öfriga Säten. *dessa säten, synes* V67 desse Säten,
 synas
 8 *sköldar* V67 Sköldar
 9 *hemtat* V67 hämta *Fältrådet* V67 FältRådet *opp*. V67 opp. Mitt emot, eller
 på Konungens sida, synes i första Scenen upstald, en tropp af Väpnare.
 10 *Fonden* V67 fonden *tält och stridsvagnar* V67 Tält och Stridsvagnar
 11 *ordning*. V67 ordning. [Därefter i V67 följande tillägg:]
 För en liten Theater sådan som vår Dramatiska, hvarest allt måste framstäl-
 las i smått, är det nästan fruktlöst at föreskrifva hvad rummet hindrar at
 utföra. Man kan med någorlunda likhet föreställa ett Tempel, en Sal af ett
 Slott, en gata, m. m. Men ögat saknar all förvillelse, och stöd af at, som i
Coriolan [tragedi av Jean-François de La Harpe (1739–1803)], se Staden
 Rom med dess tre dubbla murar, och utan för den, hela Volscernas läger,
 icke intaga hälften af det rum, som Parterret kan uppfylla. Det är sant:
 Rummets brister äro icke Skaldens men begge bidraga förenadt at skada
 arbetet, och Själens vägrar sig envist åt en författning hvartill ögat icke sam-

tycker. Man borde således antingen kunna räkna på en Skådeplats efter sitt ämne, eller välja ämnet efter utrymmet af den Skådeplats för hvilken man skrifver. Jag har för sent gjort denna anmärkning; det är mitt första fel. Alla de öfriga följa här omedelbarligen.

Stockh d. 30 Jan. 1790.

- 56 3 *Asar, sittande* V67 Asar.
 5 *Fäders* V67 fäders
 7 *lemning* V67 lämning
 8 *fylt* V67 fyllt
 9 *Et* V67 Ett *skräcke* V67 skräck,
 13 *kringvärfdt* V67 kringhvärfdt
 17 *af vår ära* V67 för vår ära,
 18 *et* V67 ett *känt* V67 känt
 20 *högd* V67 höjd,
 24 *fall* V67 fall,
 26 *sig vändt, på nytt,* V67 å nyo går
 27 *fylt* V67 fyllt
 28 *röka?* V67 röka.
 29 *beskylt;* V67 beskyllt,
 31 *Asarne* V67 Asarna
 32 *At, sjelfva Asarne,* V67 At sjelfva Asarna
 34 *högd af brott* V67 höjd af brott,
 57 2 *strändrens östra kust* V67 Östra Stränderna
 3 *bygd* V67 bygd,
 5 *vänd* V67 vänd, *sträcker* V67 sträcker,
 6 *Egypten,* V67 Egypten
 7 *Ptolemei* V67 Ptolomæi
 8 *mer,* V67 mer
 10 *hämdens* V67 Hämdens
 11 *flykt* V67 flygt
 12 *sista* V67 sidsta
 13 *hämd* V67 Hämd *segren,* V67 segern
 17 *länge,* V67 länge
 19 *föra.* V67 föra,
 20 *Men,* V67 Men
 21 *köra* V67 köra,
 22 *i tu* V67 itu
 24 *länge, i mit bröst,* V67 länge i mitt bröst
 28 *stupande,* V67 stupande *knyta;* V67 knyta,
 29 *segren* V67 Segren
 33 *behof.* V67 behof,
 34 *vise* V67 Visa *fara,* V67 fara
 35 *ger,* V67 ger *lugn,* V67 lugn
 58 2 *ännu,* V67 ännu
 3 *hörde;* V67 hörde,

- 5 *segrens* V67 Segrens *mer, än farans*, V67 mer än farans
 6 *Asmun!* – V67 Asmun.
 7 *staten* V67 Staten
 8 *Hon [...] far* V67 Du var dess medlem förr, än du ännu var far
 10 *statens* V67 Statens
 11 *Från [...] dig*, V67 Ifrån den thron du stödt,
 12 *et* V67 ett
 13 *vittnar*, V67 vittnar
 17 *kanske*, V67 kanske
 18 *oförrätt* V67 oförrätt,
 20 *då* V67 då,
 23 *et* V67 ett
 24 *äran gifva lag* V67 Äran gifva Lag
 25 *han har* V67 Han har
 27 *förre* V67 förre
 30 *er* V67 Er
 31 *Asa-folk* V67 Asa-Folk
 59 2 *ger* 67 ger,
 3 *namn*, V67 namn *fara*; V67 fara.
 4 *vara*. V67 vara,
 6 *går*. V67 går
 7 *Asarne* V67 Asarna
 8 *Et folk* V67 Ett folk,
 10–11 *Oden [...] Vakt* V67 FältRåd af Schyter. Milo. Legat. Romersk vagt
 13 *boningsmän* V67 Boningsmän
 14 *skydd*, V67 skydd *skogarne* V67 skogarna
 15 *helsens af et* V67 hälsens af ett *fruktadt*, V67 fruktadt
 16 *segrars namn* V67 Segrars namn, *seklers* V67 Seklers
 19 *obetvungna* V67 obetvugna *förskräckt*, V67 förskräckt
 20 *ur hamn*, V67 ur hamn
 21 *högd* V67 höjd *Hafvets bölja*, V67 hafvets bölja
 23 *tjugu legioner* V67 tjugo Legioner
 26 *segrens* V67 Segrens
 27 *här*, V67 här *mig, til er* V67 mig till Er
 28 *tror*, V67 tror *försvunnit*, V67 försvunnit.
 29 *et* V67 ett
 30 *förmår*. V67 förmår:
 32 *högd* V67 höjd
 60 1 *fädrens* V67 Fädrens
 2 *lefnadssätt* V67 lefnadssätt,
 4 *eder* V67 Eder
 5 *frukt*, V67 frugt
 6 *seder*, V67 seder
 8 *barbariska* V67 Barbariska
 10 *nation* V67 Nation *trakt* V67 tragt

- 11 *seclers* V67 Seklers
 12 *er* V67 Er *plikt* V67 pligt
 13 *röja*, V67 röja.
 17 *trygghet*, V67 trygghet
 18 *edra* V67 Edra
 21 *J* V67 i
 22 *oförstördt* V67 oförstört
 23 *härar*, [...] *gräns*, V67 härar [...] *gräns sammanstötte*; V67 sammanstötte,
 24 *högda* V67 höjda *glans?* V67 glans.
 26 *far*; V67 far,
 29 *fredligt*, V67 fredligt *öfverlemna*, V67 öfverlämna
 31 *begär* V67 begär,
 32 *er Regent* V67 Er regent
 33 *lydd*. V67 lydd,
 35 *et* V67 ett
 61 5 *djerfs* V67 törs
 6 *begrepet* V67 begreppet
 7 *midt* V67 mitt
 8 *kämpar* V67 Kämpar
 9 *begärt* V67 begärt, *gett*; V67 gett:
 10 *veta* V67 vete
 11 *honom, som en gäst*, V67 honom som en gäst
 12 *et* V67 ett
 13 *kunde* V67 kunnat
 14 *lefva eller dö för Asarne är et* V67 lefva, eller dö, för Asarna är ett
 16 *namn* V67 Namn
 19 *trolöshet*. V67 trolöshet!
 21 *hjelten aldramäst* V67 Hjelten aldramest
 22 *länders* V67 Länders
 23 *se*, V67 se
 26 *tyran* V67 Tyran
 28 *blott*, V67 blott, –
 29 *frågar*. V67 frågar:
 30 *fält och räkna*, V67 fält, och räkna
 31 *bågar*; V67 bågar,
 32 *förstår!* V67 förstår.
 33 *Säg*, V67 Säg
 36 *Asarne* V67 Asarna
 62 1 *först* V67 först, *quinnors flykt* V67 quinnors flygt,
 2 *undergång* V67 undergång,
 3 *segram* V67 Segrarn
 5 *arm, hans arm är sträckt* V67 arm är redan sträckt *er* V67 Er
 7 *ära!* V67 ära,
 8 *sol* V67 Sol
 9 *makars gråt* V67 Makars gråt, *söners* V67 Söners

- 10 *går*. V67 *går*
 12 *Fält-råd af asar* V67 *fältRåd af Asar*
 12–13 *Folk [...]* *fonden*. V67 (Folk [...] *fonden*.)
 14 *Oden, til [...]* *går*. V67 *Oden (til [...]* *går*.)
 15 *Barbarer, [...]* *sparen!* V67 *Vårt mod, och Gudarna, beskydda dem barbarer*.
 16 *Up* V67 *Upp försvaren er, försvaren* V67 *försvarer Er, försvarer*
 17 *templens* V67 *Templens naturens, hjertats* V67 och *ägtenskapets*
 20 *sänken*, V67 *sänken hämnat* V67 *hämnadt*
 21 *smitt* V67 *smidt*
 25 *sent för faran* V67 *sent, för faran*,
 26 *stridens* V67 *Stridens*
 27 *ära* V67 *ära*,
 28 *son* V67 *Son*
 29 *ej*, V67 *ej*
 30 *hot*, V67 *hot bygder* V67 *stränder*
 31 *värd*, V67 *värd*
 32 *ljus* V67 *ljus*,
 63 2 *gömd*, V67 *gömd*
 4 *ser*, V67 *ser*
 5 *visas* V67 *Visas*
 7 *plikt* V67 *pligt*,
 8 *staters* V67 *Staters*
 9 *smärtas lär*, V67 *smertas lär*
 12 *ödet* V67 *Ödet*
 15 *Asmun*, V67 *Asmun*
 18 *son* V67 *Son*
 19 *mer* V67 *mer*,
 20 *et* V67 *ett*
 21 *lär, i andra land*, V67 *lär i andra Land*
 23 *förmämsta* V67 *förnemsta*
 24 *sänkt* V67 *sänkt*,
 25 *höfding*, V67 *Höfding träder* [ej i V67]
 26 *Ja*, V67 *Ja tal* V67 *tal*,
 34 *son* V67 *Son*
 35 *segren* V67 *Segren Höfdingen* V67 *höfdingen*
 64 1 *Höfviitsmän* V67 *Höfvidsmän förespå*, V67 *förespå*
 2 *segren* V67 *Segren dag* V67 *dag*,
 3 *et* V67 *ett*
 5 *folk!* V67 *folk*.
 7 *ynglings* V67 *Ynglings et* V67 *ett*
 9 *frögd* V67 *fröjd segertåg* V67 *Segertåg*
 10 *du*, V67 *du*
 11 (*Efter någon tystnad*.) [ej i V67]
 13 *er* V67 *Er*

- 17 *magt* V67 *magt*,
 18 *tvekan* V67 *tvekan*,
 21–22 *Asmun, med [...] vördnad.* V67 *Asmun*.
 23 *ord!* – V67 *ord: när*, V67 *när*;
 24 *striden* V67 *Striden*
 25 *Höfvidsman* V67 *höfvidsman*
 28 *än*, V67 *än*
 29 *Far et* V67 *far ett*
 30 *et brott*, V67 *ett brott: ifver*, V67 *ifver*:
 33 *Tils Gudarna* V67 *Till Gudarne återkalla*, V67 *återkalla*
 35 *Dig, Asmun*, V67 *Dig Asmun Asa-här befalla*: V67 *Asahär befalla*,
 65 1 *et* V67 *ett som*, V67 *som*
 4 *höfding*, V67 *Höfding*
 5 *Sätt, lycklig, segrens* V67 *Sätt lycklig Segrens*
 6 *En annan.* V67 *En Annan, likaledes.*
 7 *Se*, V67 *Se*
 9 *Gån*, V67 *Gån segrens* V67 *Segrens*
 14 *Du*, V67 *Du hären.* V67 *hären; du, blif kvar.* [ej ny rad]
 26 *åt* V67 *Åt törs dig öfverlemna* V67 *djerfs dig öfverlämna*
 66 2 *dotters* V67 *Dotters död?* V67 *död!*
 4 *Nej. Men* V67 *Nej – men*
 5 *sons* V67 *Sons*
 6 *anlets-drag* V67 *anlets drag* [ev. *anletsdrag*]
 7 *skymdt* V67 *skymt gjutna* V67 *gutna*
 9 *med hennes lif at* V67 *at hennes lif med*
 10 *Räds*, V67 *Räds Kung*, V67 *Kung*
 11 *sista* V67 *sidsta*
 13 *rädas!* V67 *rädas*:
 17 *lydde, kanske blindt*, V67 *lydde kanske blindt*
 19 *fordne vän, et* V67 *fordna Vän, ett*
 21 *ville* V67 *ville, lott* V67 *glans*
 23 *gemål* V67 *gemål*,
 24 *dottern* V67 *dottren herre* V67 *Herre*
 25 *stridsvagn* V67 *Stridsvagn*
 27 *tidens längd* V67 *Tidens längd*,
 28 *son* V67 *Son*
 29 *tiden* V67 *Tiden*
 30 *ej* V67 *ej*,
 32 *hat* V67 *hat, fader* V67 *Fader*
 33 *Asarne* V67 *Asarna*
 34 *alt* V67 *det*
 36 *här*; V67 *här*.
 67 1 *skepp* V67 *Skepp*
 3 *ljus* V67 *ljus, re'n* V67 *ren blickat*; V67 *blickat*.
 5 *höjd til skydd* V67 *skyddande*

- 7 *förskräckes* V67 förskräckes,
 9 *maka*, V67 maka
 10 *hopp* V67 hopp, *segern* V67 Segern
 11 *Som* V67 Som, *baner* V67 baner,
 13 *kan hända* V67 kanhända
 15 *Bäfva* V67 bäfva
 16 *hämnat!* V67 hämnat,
 17 *Förskräckes*, V67 Förskräckes *Fader* V67 fader
 18 *hand* V67 hand, *dig!* V67 dig.
 19 *väcka*; V67 väcka
 20 *son*; V67 Son,
 21 *ej at slaget är vid blixten* V67 ej, at slaget, är vid blixten,
 23 *släcka*. V67 släcka;
 24 *et brott* V67 ett brott, *befläcka*, V67 befläcka.
 27 *håpnad*. V67 håpnad;
 28 *starke* V67 starke,
 34 *et* V67 ett
- 68 4 *sjelf* V67 Sjelf
 9 *hotelser*, *hans hat*, V67 hotelser; hans hat
 10 *förakt* V67 föragt
 15 *du*, V67 du *stolt* V67 Stolt
 16 *dotters hand* – V67 Dotters hand.
 17 *Oden*, *med bestörtning*. V67 Oden (med bestörtning)
 23 *J*, V67 *J brud* V67 Brud
 26 *hand* V67 hand,
 30 *lemnar* V67 lämnar
- 69 7 *sorgsna son* V67 Sorgsna Son
 8 *Pompé*, V67 Pompé
 10 *har*. V67 har,
 11 *Från då, för hennes* V67 Från För Thildas [felskrivn.]
 13 *bägges sista* V67 begges sista
 14 *ger* V67 ger,
 16 *ljus* V67 ljus,
 17 *Regenter, öfver alt* V67 Regenter! Öfveralt er V67 Er
 20 *knä*, – *och ler!* V67 knä – och ler.
 21 *Nej*, *Asmun*, V67 Nej Asmun *försona*. V67 försona:
 23 *du*, V67 du *frelst* V67 frälst
 25 *ser* V67 ser,
 26 *svek* V67 Svek, *snaror* V67 Snaror
 27 *Hof af Kämpar* V67 hof af kämpar *vilda*. V67 vilda;
 28 *förräderit* V67 förräderiet
 31 *drag*, V67 drag
 32 *spirans* V67 Spirans
 34 *Gå*, V67 *Gå. tima* V67 timma
- 70 1 *et* V67 ett

- 2 *skal*, V67 skall
 3 *son* V67 Son
 5 *öfvervinna*: V67 öfvervinna;
 6 *om*, V67 *om famn*, V67 *famn brud* V67 *Brud värd* V67 värd,
 10 *gjort sit namn*, V67 gjordt sitt namn; *et* V67 ett
 11 *segren obekrönt* V67 Segren obekrönt,
 12 *fosterland, för Kung, och älskarinna* V67 Fosterland; för Kung och Älskarinna
 13 *bygd*, V67 bygd:
 14 *kärlek*, V67 *Kärlek bröst*, V67 bröst
 16 *son* V67 *Son bedraga*. V67 bedraga:
 17 *sin ovän der* V67 Pompejus där
 19 *taga* V67 taga,
 20 *svaga*, V67 svaga:
 21 *strids-konst* V67 Stridskonst
 22 *folkslag*, V67 *folkslag bojan*, V67 bojan
 23 *son, kan hända* V67 *Son kanhända*
 24 *Half-Gud* V67 *half-Gud gjort* V67 gjordt
 25 *glans*, V67 glans
 28 *Sigurd, lemna* V67 *Sigurd. Lämna akt* V67 *ackt befalt* V67 *befallt*
 29 *skepp* V67 Skepp
 30 *höjd* V67 höjd,
 31 *har*. V67 har;
 33 *Gudarnas* V67 *Gudarnes*
 34 *Sigurd, verlden* V67 *Sigurd. Verlden bedrar*, V67 *bedrar*:
- 71 2 *Oden*, V67 *Oden*
 3 *Oden, är du nögd? du* V67 *Oden. Är du nöjd? Du*
 4 *konungsliga* V67 *Konungsliga*
 5 *snaror*, V67 *snaror*;
 6 *godt*, V67 *godt*;
 7 *vara* V67 *vara*,
 9 *ovän* V67 *Ovän et* V67 *ett bröst*, V67 bröst.
 11 *men, jemte hämdens* V67 *Men, jemte Hämdens*
 14 *son* V67 *Son*
 16 *går* V67 *går, Jag* V67 *jag finna*. V67 *finna, --*
 17 *Men, synas rädas!* -V67 *men, synas rädas!*
 18 *et förlknings-ord* V67 *ett förlkningsord*
 20 (*Han går.*) V67 (*han går*)
 [på ny rad i V67:] Slut på första Akten.
- 72 1 *Acten* V67 *Akten*
 3 *Asmun.* V67 *Asmun*,
 5 *folk, jag äntlig* V67 *Folk jag ändtlig*
 6 *friheten åt er* V67 *Friheten åt Er*
 7 *er* V67 *Er spetsen* V67 *höjden*
 8 *förakt* V67 *förackt*

- 9 *höjde* V67 lyfte
 10 *oss*, V67 oss
 13 *namn*, V67 namn
 14 *blixt* V67 blix
 16 *Oden*, V67 Oden
 17 *förvärf* V67 förvärfdt, *öfvermod*; V67 öfvermod,
 18 *söners blod*, V67 Söners blod
 20 *beklätt* V67 beklädt
 22 *jämlikhet* V67 jemlikhet
 24 *naturen* V67 Naturen
 26 *hämna*. V67 hämna:
 27 *begär*; V67 begär,
 29 *berg* V67 fält *öfverlemna* V67 öfverlämna
 30 *sjelfbestånd naturen* V67 sjelfbestånd, Naturen
 31 *öden*: V67 Öden,
 32 *står?* V67 står!
 33 *J*, V67 J
 73 2 *bekant*, V67 bekant: *värd*, V67 värd:
 5 *det*, V67 *det hölgd, i natt*, V67 höljd, i natt
 6 *för*, V67 för
 7 *Pompé*, V67 Pompé
 8 *detta kända* V67 det bekanta
 9 *stridens öppna fält* V67 Stridens öppna fält, *östra* V67 Östra
 10 *Der* V67 Där
 11 *eder* V67 Eder
 12 *er* V67 er,
 14 *strid* V67 Strid
 15 *segren* V67 Segren
 17 *segrens* V67 Segrens
 18 *Asarnes* V67 Asarnas
 19 *feg*, V67 feg
 20 *bröder* V67 Bröder
 22 *gör* V67 ger
 28 *Men* V67 Men,
 29 *vara?* V67 vara.
 30 *vän?* V67 vän:
 31 *skildt: säg*, V67 skilt: Säg:
 74 3 *far*, V67 far?
 4 *smickrets* V67 Smickrets
 5 *sjelf* V67 Sjelf
 8 *trott* V67 trodt *göra* V67 göra,
 13 *tungomål* V67 tungomål, *et* V67 ett
 14 *själ* V67 Själ
 16 *Han* V67 Jag *de länders svaga seder* V67 de fega länders seder,
 17 *son* V67 Son *slaf* V67 Slaf

- 18 *borgarn* V67 *Borgarn heder*, V67 *heder*
 19 *menniskan*; V67 *menniskan*.
 21 *välgerningsman!* V67 *välgerningsman*.
 22 *nej*, V67 *nej*
 24 *själ* V67 *Själ klagar* V67 *klagar*,
 26 *Hör: – Mins* V67 *Hör: mins*
 27 *rykte*, V67 *ryckte*
 75 4 *mins* V67 *Mins*
 8 *du dervid gjorde:* V67 *han dervid gjorde*,
 9 *bägges* V67 *begges*
 10 *pris*, V67 *pris*
 11 *bägge [...]* *bägges* V67 *begge [...]* *begges*
 15 *plikter* V67 *pligter*
 16 *förgår* V67 *förgår*,
 18 *mins*, V67 *mins*
 19 *danings* V67 *späda*
 20 *föfnögd* V67 *föfnöjd*
 21 *lek*, V67 *lek*
 22 *val*; V67 *val*.
 23 *frögd* V67 *fröjd*
 24 *dotter [...]* *son* V67 *Dotter [...]* *Son*
 29 *tid*, V67 *tid*.
 30 *ärans törst* V67 *Ärans hog*
 31 *Oden* V67 *Oden*, *lagar* V67 *Lagar*
 76 3 *bägge* V67 *begge*
 4 *thron* V67 *thron*,
 5 *då* V67 *då*,
 6 *det; omsider* V67 *det. Omsider*
 8 *dotters bröst:* V67 *Dotters bröst*,
 9 *barbar* V67 *Barbar*
 11 *konst*, V67 *Konst*
 12 *genomborar:* V67 *genombårar*.
 13 *staters* V67 *Staters*
 14 *Som*, V67 *Som strand, din son at söka* V67 *Strand din Son at söka*,
 15 *dotters* V67 *Dotters kärlek* V67 *Kärlek*
 17 *förenat* V67 *förenadt*
 19 *son* V67 *Son makas* V67 *Makas*
 21 *land* V67 *Land*
 27 *sjelf, din son* V67 *Sjelf, din Son*
 28 *själ* V67 *Själ*
 29 *tyran* V67 *Tyran*
 31 *älskare, en maka* V67 *Älskare, en Maka*
 33 *vänder:* V67 *vänder*,
 35 *brutna* V67 *sorgsna brudgum* V67 *Brudgum*
 36 *sit* V67 *dess Kungars* V67 *kungars*

- 37 *östra* V67 *Östra*
- 77 1 *västerns* V67 *vesterns*
 2 *skogens* V67 *Skogens omkringsluten* V67 *omkring sluten*
 3 *qual* V67 *qual*,
 4 *dödens* V67 *Dödens minuten*, V67 *minuten*
 6 *midnatts-stormen* V67 *midnattsstormen* [felskrivn.]
 7 *Förvisnad* V67 *Förvisnad dag och skördad*, V67 *dag, och skördad*
 8 *hämnden* V67 *Hämnden*
 10 *skåda*; V67 *skåda*.
 11 *sista* V67 *sidsta skri*; V67 *skri* –
 12 *skuldra* V67 *skullra*
 13 *släckta* V67 *släkta son* V67 *Son*
 15 *spara*, V67 *spara*
 17 *Des lågor njutit luft*. V67 *Välan*. Du talat har.
 18 *då*, – V67 *då*: – *son* V67 *Son*
 20 *Yngve* [ej i V67]
 21 *Oden, sätter sig*. V67 *Oden*.
 22 *Asmun, sitt*: – V67 *Bryt ej af mitt tal*,
 23 *Kan hända, någon tid*, V67 *Kanhända någon tid förslag*, V67 *förslag*
 24 *äran* V67 *Åran*
 27 *Roms aldrig trötta* V67 *Som Roms förmätna*
 28 *dessa härar* V67 *de tyranner*
 29 *bära, öfver alt, des åskor, och des lag* V67 *bära öfveralt dess åska – och dess*
 Lag
 30 *hvälf*, V67 *hvälf* *tid*, V67 *tid*
 32 *tält* V67 *tjäll*
 33 *krigens barm* V67 *slafvars jord dundrets* V67 *öppna*
 34 *stillare klimat, och säten* V67 *andra himmelstrek, och härdar*
- 78 1–18 *Jag bär [...] stunda*. [ej i V67]
 21 *fruktad* V67 *nära*
 22 *skyldskaps-band* V67 *skyldskapsband*
 23 *Men, då Pompé i dag - - - jag* V67 *Men – vid Pompei namn – jag*
 24 *hämnden återger hvad ärelystnan* V67 *Hämnden återger, hvad Ärelystnan*
 25 (*De stiga up.*) [ej i V67]
 26 *plågo-ris* V67 *plågoris*
 27 *tar*, V67 *tar*
 28 *gud, vår hjelte* V67 *Gud, vår Hjelte*
 34 *segrande* V67 *Segrande spetsen* V67 *Spetsen*
 36 *dotters hand* V67 *Dotter han*
 37–38 (*Efter [...] upmärksamhet.*) V67 (:*efter någon tystnad*:)
- 79 2 *den* V67 *Den*
 3 *Kanske*, V67 *Kanske jag*, V67 *jag*
 4 *lysnar* V67 *lyssnar dag*. V67 *dag*:
 5 *lemnar*, V67 *lämnar*
 6 *kärleken* V67 *Kärleken*

- 7 *Asmun*, – på sin kung V67 Asmun på sin Kung [jfr För:s ändringar ovan s. 13]
 8 *gör*, V67 gör *hand*, et V67 hand ett
 9 *af*; V67 af:
 10 *frögd* V67 fröjd
 11 *förödmjuka*. V67 förödmjuka,
 13 *son* V67 Son *dotter* V67 Dotter
 14 *vil at sjelf* V67 vill, at Sjelf *vitne blifva*, V67 vittne blifva:
 15 *se*, V67 se
 16 *böd* V67 böd,
 18 *dig* V67 Dig
 21 *dotter* V67 Dotter
 22 *förakt* V67 förakt,
 23 *Du har dig alt bekant*. – V67 Du vet det ren: välan, *kan hända*, V67 kan-
 hända
 24 *lätt* V67 lätt,
 25 *gälda*, med *förakt* V67 gälda med föragt
 26 *hämdens* V67 Hämdens *äktenskapets tända!* V67 äktenskapets tända.
 27 *hämden* V67 Hämden *tänkesätt*. V67 tänkesätt:
 29 *brott*; V67 brott,
 32 *förmätt*. V67 förmätt,
 33 *söka* V67 sökas *höga!* V67 höga?
 34 *Kanske*, V67 Kanske *gått*; V67 gått:
 35 *Oden, jag* V67 Oden – Jag
 80 5 *närmre* V67 nermre *land*, V67 Land
 6 *går*, V67 går *vind*, V67 vind
 13 *vän* V67 Vän *son* V67 Son *sända*, V67 sända.
 16 *brud* V67 Brud
 18 *skepp* V67 Skepp *frögd* V67 fröjd
 20 *brinna*. V67 brinna,
 21 *går at*, V67 går, at *hörd*, V67 hörd *vinna*, V67 vinna
 22 *segrens* V67 Segrens
 23 *son* V67 Son
 24 *kärlek* V67 Kärlek
 25 (*Han går*.) V67 (:han går:)
 81 3 *dårar*. V67 dårar:
 5 *själ* V67 Sjal *hämdens* V67 Hämdens
 7 *en mindre smärtad* V67 den lyckligaste
 8 *dar!* V67 dar.
 10 *somrar* V67 Somrar *sedd*. V67 sedd:
 13 *natten* V67 Natten
 14 *förflöt*. V67 förflöt:
 17 *Hildur* V67 Hildur,
 18 *följd af tvänne andra Tärnor*, V67 följd af tvenne andra tärnor
 19 *fonden*. V67 grunden af Theatern.
 20 *Asmun*, V67 Asmun med *ömbet och förundran* [ej i V67]

- 21 *dotter sjelf* V67 Dotter sjelf,
 24 *år* V67 år,
 26 (*Efter någon tystnad.*) V67 (efter någon tystnad)
 27 *ödets* V67 Ödets
 28 *ni hämnar er, min far,* V67 Ni hämnar Er, min far?
 29 *blick* V67 blick,
 31 *tyran* V67 Tyran
 32 *ålderdom* V67 ålderdom, *er* V67 Er
 82 3 *dotter* V67 Dotter *falsk.* V67 falsk. –
 4 *Et* V67 Ett *skänker.* V67 skänker,
 5 *han* V67 han,
 6 *här.* V67 här!
 8 *dotter!* – – – V67 Dotter, – –
 10 *Tro,* V67 Tro
 13 *delas,* V67 delas *hand,* V67 hand
 16 *qual det yttersta hon* V67 qual hon ren det sidsta
 17 *kropp,* V67 kropp
 19 *segerlön* V67 Segerlön
 21 *Vid* V67 Wid
 22 *dotter* V67 Dotter
 23 *sorgers* V67 Sorgers
 24 *lemnad* V67 lämna
 27 *dotter* V67 Dotter
 29 *den tyran,* V67 Den tyran *år* V67 år,
 32 *älskarinnans* V67 Älskarinnans
 33 *konungar* V67 Konungar *de,* V67 de
 34 *et* V67 ett
 83 1 *et dödligt* V67 ett menskligt
 2 *magt* V67 magt,
 3 *Smickroms* V67 Smickroms *tigern* V67 Tigern *lär.* V67 lär,
 4 *falsket* V67 blindt
 5 *sårar!*» V67 sårar, [i V67 raden understruken utan citationstecken]
 6 *naturens* V67 Naturens
 7 *sista* V67 sidsta *et* V67 ett *sinne* V67 Sinne
 8 *dotter* V67 Dotter
 9 *far* V67 Far *namn* V67 namn,
 10 *skymf* V67 skymf,
 12 *alt:* V67 alt.
 13 *pliket* V67 pligt
 16 *qual* V67 qual, *gjort* V67 gjordt *kallt* V67 kalt
 17 *ni* V67 Ni *et* V67 ett
 18 *ni, min* V67 Ni, Min
 19 *gång ni* V67 gång, Ni
 20 *hamn,* V67 hamn *natt* V67 natt,
 21 *fjät* V67 fjät,

- 22 *sista* V67 *sidsta*
 23 *ödet öfverlemnar* V67 *Ödet öfverlämnar*
 24 *bödel* V67 *Bödel*
 26 *dotter* V67 *Dotter*
 30 *längst* V67 *Längst stränder, V67 stränder*
 31 *här, V67 här.*
 32 *hans händer* V67 *hans händer,*
 33 *blixt* V67 *blix hämd* V67 *hämd, bär; V67 bär:*
 34 *skalf tyrannens thron* V67 *skalf, Tyrannens Thron vänners skara V67*
 venners skara,
 35 *vapen* V67 *vapnen vara. V67 vara:*
- 84 1 *härens* V67 *Härens*
 2 *hämd* V67 *hämd, fann* V67 *fan*
 4 *et ögnablick –* V67 *ett ögonblick – –*
 8 *et ögnablick* V67 *ett ögonblick*
 9 *dotter* V67 *Dotter bör, V67 bör*
 10 *lycka!* V67 *lycka.*
 11 *solen* V67 *Solen*
 12 *Thilda, i sin famn, V67 Thilda i sin famn make* V67 *Make*
 13 *son* V67 *Son dig. V67 dig*
 14 *Et ögnablick* V67 *Ett ögonblick*
 15 *Thilda, V67 Thilda (tystnad, V67 tystnad röst. V67 röst)*
 16 *dödens* V67 *Dödens*
 17 *et* V67 *ett hopp* V67 *hopp, jag* V67 *jag,*
 18 *lugn* V67 *lugn,*
 19 *et* V67 *ett*
 24 *dotter* V67 *Dotter*
 25 *frögd* V67 *fröjd*
 27 *son* V67 *Son nog. V67 nog:*
 32 *älskare* V67 *Älskare son* V67 *Son*
- 85 5 *skyr* V67 *skyr,*
 6 *brud* V67 *Brud*
 9 *sol* V67 *Sol*
 10 *helsar* V67 *hälsar skepp* V67 *Skepp*
 11 *Han, V67 Han beslut, V67 beslut lemmat har, V67 lämnat har*
 12 *bruds försvar* V67 *Bruds försvar,*
 13 *thron* V67 *Thron*
 14 *sporde* V67 *sporde,*
 17 *herrskep, V67 herrskap –*
 18 *gång en far, V67 gång, en far*
 20 *skyndat* V67 *skyndadt*
 22 *stranden* V67 *Stranden*
 23 *kommer: V67 kommer; föres! V67 föres:*
 24 *kommer: segrens hand* V67 *kommer; Segrens hand, er!* V67 *Er.*
 25 *göres, V67 göres*

- 28 *äntlig* V67 ändtlig
 29 *högd, min sällhets högd* V67 höjd, min Sällhets höjd
 30 *mig* V67 mig,
 31 *Jag, V67 Jag älskare, en hjelte återser, V67 älskare en Hjelte återser*
 32 *lemnar* V67 lämnar
 33 *förtryck et ögnablick* V67 förtryck, ett ögonblick
 34 *brud* V67 Brud
 35 *rycka!* V67 rycka
 86 4 *ni* V67 Ni *gjort* V67 gjordt
 6 *bordt!* V67 bordt.
 7 *sorg* V67 Sorg, *frögd* V67 fröjd
 8 *Himlen* V67 himlen *ni värdig var!* V67 Ni värdig var:
 9 *segrens* V67 Segrens
 10 *brud emot* V67 Brud emot, *far!* V67 far.
 12 *dagen,* V67 dagen
 13 *der.* V67 där:
 14 *bär.* V67 bär!
 15 *med hvad sorgsna* V67 hvad bestörta
 16 *som* V67 Som *rörd* V67 rörd,
 17 *bestört,* V67 med sorg, –
 22 *anlänt, detta skepp* V67 anländt, detta Skepp
 23 *skonen er* V67 sparen mig *höra!* V67 höra,
 24 *anlänt* V67 anländt
 28 *der.* V67 där!
 30 *der* V67 där
 87 2 *Hon* V67 hon
 5 *den,* V67 den: *son* V67 Son
 6 *han,* V67 han *strand,* V67 Strand
 8 *flykt* V67 flygt
 12 *templet* V67 Templet
 13 *et* V67 ett
 14 *höfding* V67 Höfding
 16 *tro* V67 tro,
 17 *svara* V67 Svara
 22 *ber,* V67 ber –
 28 *vän* V67 vän,
 29 *thron* V67 Thron
 30 *son* V67 Son
 32 *mig,* och mig?
 88 2 *vän* V67 Vän *hjelte,* V67 hjelte
 3 *Yngve, för* V67 Yngve, och
 4 *visar på Thilda,* V67 (visar på Thilda
 5 *vanmagt.* V67 vanmagt)
 6 *vän* V67 Vän
 7 *pligt,* V67 pligt:

- 11 *svek* V67 *Svek nämnas* V67 *nemnas*
 12 *har*, V67 *har*
 14 *blixt dig hotat, släckt* V67 *blixt dig hotat släkt*
 16 *straffet* V67 *Straffet högd* V67 *höjd*
 17 *Thilda, som* V67 *Thilda (som före. V67 för)*
 21 *Asmun, efter et ögnablick.* V67 *Asmun. (efter ett ögonblick)*
 23 *sista* V67 *sidsta bedrar* V67 *bedrar,*
 24 *vän* V67 *vän,*
 26 *trott* V67 *trodt*
 27 *hans, om någons tro,* V67 *någon gång hans tro*
 28 *tyran* V67 *Tyran dygd.* V67 *dygd:*
 29 *rodnar,* V67 *rodnar*
- 89 1 *dyrt* V67 *dyrt,*
 2 *äntlig* V67 *ändtlig lärt* V67 *lärdt et* V67 *ett*
 3 *stridens* V67 *Stridens kalla.* V67 *kalla*
 4 *Pompé oss nalkas: kom. Jag timan* V67 *Pompejus nalkas oss: jag timman*
 5 *dotter,* V67 *dotter mer!* V67 *mer:*
 6 *blink* V67 *blink –*
 9 *sammansvurne* V67 *Saṁansvurna*
 10 *sammansvurne.* V67 *Saṁansvurne till Asmun.*
 14 *läger,* V67 *läger*
 15–16 *At under [...] gått:* V67 *At han från Nilens Strand Pompei härar följt, /*
Och under Romersk hjälm sitt ursprungs åra döljt.
 18 *Et öfrigt [...] far* V67 *Kanske ännu ett svek, hvarmed hans häpna far,*
 19 *sista* V67 *sidsta soldatens* V67 *Soldatens*
 20 *Ännu,* V67 *Ännu hördt, det gömdt* V67 *hört, det gömt*
 22 *tror som Guda-svar* V67 *tror, som Gudasvar, ryktens ord; V67 rycktens*
ord,
 30 *son* V67 *Son salsamhet* V67 *Sällsamhet*
 31 *utväg* V67 *tillflygt*
 32 *slag* V67 *slag,*
- 90 3 *Förtryckarn, –* V67 *Förtryckarn: förtryckte,* V67 *förtryckte, –*
 5 *döds-köld* V67 *dödsköld Hvad strider* V67 *hvad Strider*
 [Efter r. 6 i V67:] *Slut på Andra Akten.*
- 91 2 *natt* V67 *natt,*
 4 *Pompé, under namn af* V67 *Pompé såsom*
 5 *Romersk vakt* V67 *Rommersk vagt*
 6 *Pompé,* V67 *Pompé*
 11 *seder* V67 *Seder*
 12 *kunnig* V67 *kunnigt*
 13 *röjd, Pompé* V67 *röjd Pompé*
 16 *Glömd* V67 *Glöm år,* V67 *år: höljd af natten!* V67 *höljd af natten.*
 18 *steg.* V67 *steg*
 20 *dig!* V67 *dig:*
 21 *röst,* V67 *röst lemnar* V67 *lämnar*

- 25 *folk*. V67 folk
 26 *fremling* V67 Främling
 27 *ej*: V67 *ej!* *kunskap* V67 kundskap
 29 *skogars djup* V67 Skogars djup,
 31 *Tilreds*, V67 *Tillreds vink*, V67 vink
- 92 1 *dem*. V67 dem
 2 *bud* V67 Bud
 3 *Förm [...]* *på* V67 På föreskrifven tid och
 4 *gå*. V67 gå
 6–7 *En okänd [...]* *rustning* V67 Yngve i Romersk drägt [I grundtexten kallas Yngve i fortsättningen Den okände (krigaren) till mitten av femte scenen (104:28).]
 8 *(I V67 I Scene V67 Scen den okände Krigaren V67 Yngve redan fonden: V67 fonden*
 9 *der et ögonblick*, V67 där ett ögonblick
 11 *bägge sista verserna* V67 begge sidsta verserne
 11–12 *Fält-Rådet* V67 FältRådet
 12 *sutit* V67 setat
 14 *fjäll* V67 fiäll
 15 *sjelf, med* V67 sjelf med
 16 *bygders* V67 Bygders *lända*. V67 lända,
 19 *förvillnings kraft* V67 förvillningskraft
 20 *Et* V67 Ett
 22 *solen* V67 Solen
 23 *ni* V67 Ni *här* V67 här,
 24 *Et* V67 Ett *när*, V67 när
 25 *konsters* V67 Konstern
 26 *vildt, som djuren*, – V67 vildt som djuren, *klär*. V67 klär. –
 28 *folk, naturens* V67 folk: Naturens
 29 *förakt* V67 föragt
 30 *et af magt!* V67 ett af magt.
- 93 2 *Sänk, yngling* V67 Sänk Yngling
 6 *Pompé*. V67 Pompé förundrad
 11 *strand* V67 Strand
 13 *fjäll* V67 fjäll, *sprida*, V67 sprida.
 14 *strida*. V67 strida,
 15 *et* V67 ett *fick*; V67 fick,
 19 *hjeltes* V67 Hjeltens *seder* V67 Seder
 20 *gjort* V67 gjordt
 23 *Bland svallen af des* V67 Med svallet af sitt *natt*, V67 natt
 24 *segrare du följt* V67 Segrare du följt
 25 *du*, V67 du
 26 *gjort* V67 gjordt *belöna*. V67 belöna,
 27 *et* V67 ett
 28 *segren* V67 Segren *lagrar segrarn* V67 Lagrar Segrarn

- 31 *doldt* V67 *dolt*
 35 *frelst* V67 *frälst*
 1 *land* V67 *Land*
- 94 2 *Om [...] sig*. [Raden saknas i V67]
 4 *krig*, V67 *krig*;
 6 *faders* V67 *Faders*
 13 *vidt* V67 *långt*
 14 *trakt*, V67 *tragt*.
 15 *Folk*, V67 *Folk*
 18 *far*, V67 *far folk*, V67 *folk et kall*, V67 *ett kall*
 19 *son* V67 *Son lyckans* V67 *Lyckans*
 20 *namn* V67 *Namn flyktig* V67 *flygtig*
 22 *stöd blott hoppet* V67 *stöd, blott Hoppet*
 24 *hjeltar* V67 *Hjeltar förfara*; V67 *förfara*,
 25 *rätt, til deras ära, ger*, V67 *rätt till deras ära ger*:
 27 *dig* V67 *dig*,
 32 *sinnes-höjd* V67 *Sinneshöjd*
 33 *honom*, V67 *honom: god*. V67 *god*,
 34 *tacksambhet*, V67 *tacksamhet bära*. V67 *bära*,
 35 *frihet*, V67 *frihet*:
- 95 1 *begär* V67 *begär*:
 4 *tänt* V67 *tändt*
 5 *orätvisa krig* V67 *orättvisa Krig*
 9 *Romare* V67 *Romare*,
 10 *trälar!* V67 *trälar*.
 11 *då*, V67 *då*
 12 *länder*, V67 *länder själar* V67 *Själar*
 13 *hvaran*, V67 *hvaran jämt* V67 *jemt*
 14 *segrars* V67 *Segrars*
 16 *hämnar*, V67 *hämnar*
 20 *Den okände* V67 *Yngve*
 21 *Milo*, V67 *Milo*
 22 *Kung hans* V67 *kung han* [skrivfel]
 26 *fordrar*, V67 *fordrar allmän* V67 *allmen*
 27 *höfding* V67 *Höfding förebrår*; V67 *förebrår*,
 28 *son, soldatens* V67 *Son, Soldatens år*, V67 *år*
 29 *klimat* V67 *Climat*
 31 *Sarmaten*, V67 *Sarmaten*
- 96 3 *sjal* V67 *Sjal*
 5 *Om Yngves återkomst* V67 *At återfå sin Chef*
 7 *skepp* V67 *Skepp*
 8 *hof och templens helgedom*, V67 *hof, och Templens helgedom*
 9 *son* V67 *Son Rom*, V67 *Rom*
 10 *värf* V67 *verf*
 11 *ej, denna son* V67 *ej denna Son far* V67 *Far*

- 12 *grymmast sjelf, af alla* V67 grymast sjelf, alla [skrivfel]
 13 *blottadt* V67 blottat *guda-svar* V67 Gudasvar
 16 *nögd* V67 nöjd
 18 *arm* V67 Arm
 19 *svar*, V67 svar.
 20 *öga* V67 öga,
 24 *lof*, V67 lof *strand*, V67 strand
 25 *son* V67 Son
 26 *ofta* V67 ofta,
 27 *saknat sjelf* V67 saknadt sjelf,
 30 *trott* V67 trodt
 32 (*Efter något uppehåll.*) [ej i V67]
 34 *kunskap* V67 kundskap *son* V67 Son
 97 6 *känt* V67 känt
 7 *blixt du tänt* V67 blix du tänt
 8 *et äradt* V67 ett ärat
 9 *jag, [...] fall*, V67 jag [...] fall
 11 *sträkta* V67 sträckta *ger!* V67 ger,
 13 *et* V67 ett
 14 (*Med ... förakt.*) [ej i V67]
 15 *store* V67 Store *veta* V67 veta,
 16 *et namn* V67 ett Namn
 18 *lägret* V67 Lägret
 19 *Baneret [...] opp* V67 Bryt opp: baneret höj.
 24 *vara*, V67 vara:
 25 *själ* V67 Själ
 26 *gjort* V67 gjordt
 27 *det at folkens* V67 at det at [skrivfel] Folkens
 28 *segrar* V67 Segrar
 32 *glömma.* V67 glömma,
 33 *dömma.* V67 dömma,
 98 1 *ner*, V67 ner
 4 *segrens hopp*, V67 Segrens hopp
 5 *trotsighetens* V67 trotsighetens *svar*, V67 svar.
 6 *son* V67 Son
 7 *son* V67 Son *förtjenar:* V67 förtjenar.
 12 *sjelf* V67 Sjelf
 17 *Nej, han* V67 Nej. Han
 18 *lagrar* V67 Lagrar
 23 *et* V67 ett
 24 *lagrars* V67 Lagrars
 25 *den [...] den* V67 dem [...] dem
 27 *afvund* V67 afund
 28 *hat. Och* V67 hat; och
 29 *Pompé*, V67 Pompé

- 30 *äger*, V67 *äger*
 31 *bör*. --- V67 *bör*: -
- 99 2 *hör!* V67 *hör*.
 3 (*Högt.*) V67 (*högt.*)
 4 *Och* V67 *och Men nej. Jag* V67 *men nej. jag*
 6 *Prins*, V67 *Prins*
 7 *förfördelar!* V67 *förfördelar*,
 8 *segrare, du känner ärans* V67 *Segrare. Du känner Årans*
 10 *tvänne* V67 *tvenne*
 13 *brud* V67 *Brud*
 15 *henne*. V67 *henne!*
 16 *ryktet* V67 *Rycktet*
 17 *det på en gång* V67 *på en gång det*
 19 *svärdets* V67 *Svärdets ger, den* V67 *ger och*
 21 *Asiens herrskare* V67 *verldens Herrskare*
 22 *trott Pompé*, V67 *trodt Pompé*
 23 *själ* V67 *Själ*
 25 *hedrens* V67 *hederns*
 27 *et* V67 *ett*
 30 *öfverväga*, V67 *öfverväga*
 31 *man, inför Pompé*, V67 *man inför Pompé*
- 100 1 *segrarns* V67 *Segrarns*
 3 *djup*, V67 *djup bor; V67 bor.*
 4 *der, det slag* V67 *där, det Slag*
 5 *stridens utgång ger.* V67 *Stridens utgång ger:*
 6 *ser.* V67 *ser:*
 7 *hennes, innan kort*, V67 *hennes innan kort lemmas*, V67 *lämnas*
 9 *ryktet* V67 *rycktet*
 10 *far til nödens* V67 *Far till Nödens*
 11 *brud* V67 *Brud*
 13 *lemnar* V67 *lämnar*
 14 *Den okände, afsides* V67 *Yngve. Afsides*
 15 *samfäldt mig betungar*, V67 *samfält mig betungar*
 19 *et* V67 *ett*
 20 *nationers* V67 *Nationers kungar* V67 *Kungar*
 21 *et dygdigt folk*, V67 *ett Dygdigt folk stördt* V67 *stört*
 22 *då*, V67 *då namn*, V67 *namn*
 23 *detta* V67 *detta detta* [skrivfel] *lågar.* V67 *lågar*,
 24 *vågar.* V67 *vågar*,
 25 *kraft* V67 *röst*
 26 *spira* V67 *Spira*
 27 *Ja*, V67 *Ja.*
 29 *du, hvem* V67 *vilken*
 30 *nåd*, V67 *nåd ännu?* V67 *ännu.*
 31 *Hvem?* Dit V67 *Hvem ditt.*

- 34 *ovän* V67 *Ovän*
 35 *Kanske*, V67 *Kanske thron*, V67 *thron*
- 101 2 *et* V67 *ett*
 5 *tro*, V67 *tro: tänkesätt*. V67 *tänkesätt*;
 9 *betäckning med bloss och vapen* V67 *vagt med bloss*
- 10 *Pompé*, V67 *Pompé*
 11 *skydd*, V67 *skydd*
 14 *fortfar*. V67 *fortfar*:
 17 *tvänne* V67 *tvenne sista* V67 *sidsta*
 18 *lydnads ed*: V67 *Lydnads-ed*;
 19 *Den okände, afsides* V67 *Yngve Afsides*
 23 *dottrens* V67 *Dottrens*
 24 *Den okände, afsides* V67 *Yngve Afsides*
 28 *lydnads prof et* V67 *lydnas prof, ett*
- 102 2 *Men*, V67 *Men*
 3 *oss*, V67 *oss*
 4 *et* V67 *ett fölger* V67 *följder*
 5 *Oden, afsides*. V67 *Oden (afsidess.)*
 6 *likhet*, V67 *likhet!*
 7 *Pompé*, V67 *Pompé*
 8 *til Oden*. V67 *Till Oden*
 12 *gjorde*: V67 *gjorde*.
 13 *tycks*, V67 *tycks*:
 15 *feg, din vän* V67 *feg: din Vän*
 16 *spirans* V67 *Spirans*
 17 *väl*, V67 *väl*
 20 *seger, om den vans*, V67 *Seger, om den vans*:
 23 *mäst* V67 *mest*
 26 *tal*, V67 *tal*
 28 *son* V67 *Son*
 29 *säger*, V67 *säger*:
 30 *brud* V67 *Brud rätt*. V67 *rätt?*
 31 *Pompé*, V67 *Pompé*.
 32 *hot*. V67 *hot*
- 103 1 *Oden*, V67 *Oden*
 2 *hvilken*, V67 *hvilken*
 3 *röst så sälsam* V67 *röst, så sällsam*
 4 *sälskap* V67 *Sällskap*
 7 *fientlig prins* V67 *fiendtlig Prins*
 11 *Pompé*, V67 *Pompé*
 12 *Gudar! hvad?* V67 *Skulle väl*
 15 *son*, V67 *Prins*
 16 *ack* V67 *Ack*
 17 *hans* V67 *dess*
 19 *min son* V67 *Min Son lefver* V67 *Lefver*

- 20 *Pompé, som [...] tal.* V67 Pompé (som afbryter hans tal)
 21 *et* V67 ett
 23 *et* V67 ett
 24 *Pompé.* V67 Pompé till Yngve med en ton af förundran
 26 *Oden.* V67 Oden
 27 *son* V67 Son
 28 *et* V67 ett
 29 *igen,* V67 igen
 30 *brud* V67 Brud, *far.* V67 far?
 104 2 *mig!* V67 mig? *tid,* V67 tid! *vingar,* V67 vingar
 4 *son* V67 Son
 5 *et* V67 ett
 8 *du,* V67 du *pris,* V67 pris
 9 *ärans* V67 Ärans
 11 *Pompé, med öfvervilning.* V67 Pompé med öfvervilning
 12 *bof* V67 Bof
 13 *kom* V67 Kom
 15 *Nej,* V67 Nej.
 16 *Oden,* V67 Oden
 17 *Stärk, himmel* V67 Stärk Himmel
 18 *Hårt* V67 Hårt
 19 *nej* V67 Nej
 22 *Den okände, til Oden.* V67 Yngve till Oden
 23 *tilfreds. Vård dig:* V67 tillfreds: vård dig,
 24 *son* V67 Son
 105 1 *Oden, med et anskri.* V67 Oden med ett anskri
 2 *son* V67 Son
 3 *Pompé,* V67 Pompé.
 4 *son! åt* V67 Son! Åt *öfverlemnat* V67 öfverlämnat
 5 *Yngve.* V67 Yngve
 6 *Du* V67 Du,
 7 *Yngve, med stolthet.* V67 Yngve (med Stolthet)
 8 *tyran!* V67 Tyran.
 10 *Försyn,* V67 Försyn
 12 *ämnat.* V67 ämnat,
 13 *son,* V67 Son;
 17 *sjelf* V67 Sjelf
 22 *Vakt* V67 Vagt *syns.* V67 *syns*
 23 *Oden, häpen.* V67 Oden häpen
 24 *De synas.* V67 de synas
 25 *Yngve,* V67 Yngve *bägge* V67 begge
 26 *troupperna* V67 tropparne *tillsamman.* V67 tillsammans
 27 *Oden.* V67 Oden
 29 *et* V67 ett
 106 2 *dit svärd* V67 din arm

- 4 *Men* V67 men
 5 *följt som vän*; V67 följdt som vän.
 6 *draga*; V67 draga:
 7 *et* V67 ett
 8 *flykten öpen* V67 flykten öppen
 15 *hädar, mera trygg*, V67 hädar mera trygg
 19 *et* V67 ett
 20 *fann* V67 fan *blick*, V67 blick
 22 *du*, V67 du *skygd*, V67 skygd
 28 *tidens häfder lemnas* V67 Tidens häfder lämnas
 30 *Oden i det [...] gå* V67 Oden
 31 *du*, V67 du *förakt* V67 förackt
 34 *gudasvar* V67 Gudasvar
 35 *gudasvar* V67 Gudasvar *tretti tusen* V67 trettitusen
 [Därefter i V67:] (Han skyndar bort)]
 107 1–25 *Oden [...] följ*e går. [ej i V67]
 29 *grymma* V67 grymä
 30 *tömdt.* V67 tömt:
 31 *son* V67 Son
 32 *öden* V67 Öden
 108 3 *min far, säg* V67 Min far, Säg
 4 *lefver* V67 Lefver är V67 Är
 5 *Yngve?* V67 Yngve,
 8 *rycket* V67 ryktet *vunnit.* V67 vunnit:
 12 *bära!* V67 bära,
 14 *et* V67 ett
 16 *hon, i Thildas själ, sit tempel* V67 hon i Thildas Sjal sitt Tempel
 17 *röst!* V67 röst:
 18 *segrar* V67 Segrar
 20 *son [...] son* V67 Son [...] Son
 23 *sällheten för mig, hvar fins hon i naturen,* V67 Sällheten för mig hvar fins
 hon i Naturen
 24 *icke* V67 intet
 25 *Om,* V67 Om *sista* V67 sidsta *flyktig* V67 flyktig
 26 *fält,* V67 fält
 28 *bröst,* V67 bröst:
 29 *suckars blygd* V67 Suckars tal
 30 *plikters* V67 pligters
 31 *väl,* V67 väl
 109 2 *folk* V67 Folk,
 3 *thordöns moln* V67 Thordöns måln
 4 *slaf* V67 Slaf
 5 *et* V67 ett
 6 *sjelf, bedragne [...] sjelf* V67 Sjelf, Bedragne [...] Sjelf
 8 *sjutton trötta år hvad bärjar* V67 Sjutton trötta år, hvad berjar

- 10 *vis* V67 Vis,
 13 *son* V67 Son
 15 *sista* V67 sidsta
 16 *sista* V67 sidsta *hämnd*: V67 hämd: –
 17 *våldsam* V67 skonslös
 19 *son* V67 Son *har*, V67 har
 20 *fäders bygd* V67 Fäders dygd, [skrivfel]
 22 *et* V67 ett
 23 *valt* V67 vet
 24 *dottrens otro fälda!* V67 Dotterns otro fälda.
 28 *ännu*, V67 ännu:
 29 *du*, V67 *du sälhet* V67 sällhet
 30 *afgud* V67 afGud *själ!* V67 Sjal: *blott?* V67 blott!
 32 *sveket* V67 Sveket *sjelfva* V67 Sjelfva
 33 *då, äfven hon, som hopen* V67 då, – äfven hon – som andra
 110 5 *sol* V67 Sol
 6 *fans* V67 fans, *själ* V67 Sjal
 10 *gjort mit namn, kan hända*, V67 gjordt mitt namn kan hända
 14 *segren* V67 Segren *krans*. V67 krans:
 15 *son* V67 Son
 16 *hämnden* V67 Hämden
 17 *svärdets* V67 Svärdets
 18 *hand* V67 hand, *Pompé* V67 Pompé,
 19 *brud* V67 Brud
 20 *far, ännu*, V67 far ännu
 25 *själ* V67 Sjal *brott*, V67 brott
 26 *hämndens åtrå brinna*; V67 Hämdens åtrå brinna.
 28 *segra, alt* V67 Segra. Alt *lyckan* V67 Lyckan *slag*. V67 slag:
 29 *son* V67 Son
 32 *förrådt* V67 förrått
 33 *återtar*. V67 återtar:
 34 *kom, det återstår, för mig, at eftertrakta* V67 kom: det återstår för mig at
 eftertrackta,
 35 *förakta* V67 förackta
 111 4 *Pompé [...] kallar* V67 Drott, *faran är för hand*, Pompejus nalkas
 5 *fjäll, mot nattens* V67 fjäll mot Nattens
 6 *ser* V67 ser, *hot* V67 hot,
 8 *lägret* V67 Lägret
 9 *följd* V67 följd *svurna* V67 Svurna
 13 *Oden, med bestörtning*. V67 Oden med bestörtning:
 14 *er* V67 Er
 16 *Sigurd, fortfar*. V67 Sigurd fortfar
 17 *segrars* V67 Segrars
 18 *underlagt*; V67 underlagt:
 19 *bära* V67 bära,

- 20 *magt*. V67 *magt*;
 24 *fordom*, V67 *fordom*
 26 *jämna* V67 *jemna*
 27 *vänder*, V67 *vänder*
 28 *barm*. V67 *barm*;
 31 *tilreds, min vän. Den krigare* V67 *till reds, Min Vän. Den Krigare*
 32 *fjät. Kän*, V67 *fjät: Kän*
 34 *son* V67 *Son*
- 112 1 *Sigurd, med* V67 *Sigurd med rörelse af högsta*
 2 *er!* V67 *Er?*
 4 *Hämnden!* V67 *Hämnden.*
 5 *Oden*, V67 *Oden*
 6 *et* V67 *ett*
 8 *skepp* V67 *Skepp*
 9 *lofvat*, V67 *lofvat*
 14 *mot här* V67 *mot här*,
 18 *segrens* V67 *Segrens ära. V67 ära:*
 20 *thordön*, V67 *Thordön röra; V67 röra*,
 21 *far* V67 *Far*
 23 *gudasvar* V67 *Gudasvar*
 26 *säg* V67 *Säg dö, V67 dö*;
 27 *själ regera*, – V67 *Själ regera*,
 28 *dig jag segrar eller dör!* V67 *dig, jag segrar, eller dör:*
 [Efter r. 29 i V67:] *Slut på Tredje Akten*
- 113 7 *striden* V67 *Striden följde. V67 följde*,
 8 *ej hvar, ej hur* V67 *ej hur, ej hvar döljde; V67 döljde*,
 9 *slaget* V67 *Slaget*
 11 *Yngve*, V67 *Yngve?*
 12 *här*, V67 *här: sett! V67 sett?*
 13 *förledt* V67 *förlett*
 14 *sjelf* V67 *Sjelf maka* V67 *Maka*
 15 *Men* V67 *Men*,
 16 *Af ämnen [...] irring* V67 *En irring för din syn af ämnen*
 18 *trott* V67 *trodt skymdt: V67 skymt*,
 22 *bedragit*. V67 *bedragit*,
 24 *En kärlek* V67 *Et hjerta*
 25 *beskärđ*, V67 *beskärđ*:
 26 *Ur gruset [...] röker!* V67 *Kring hans förstörda thron då hämdens facklor*
blossa!
 27 *trogna [...] söker*, V67 *sorgsna brud han kommer at förlossa*,
 28 *hör honom til* V67 *till honom hör*
 30 *skuggans* V67 *Skuggans*
 31 *Mit bröst* V67 *Min Sjal fruktad* V67 *hastig*
- 114 4 *brud* V67 *Brud*
 8 *feg*, V67 *feg; försvara, V67 försvara, --*

- 9 *Nej*, V67 *Nej. et* V67 *ett bran* V67 *brann*
 13 *segren* V67 *Segren*
 15 *hämdens pris.* – V67 *Hämdens pris.*
 16 *ärnar* V67 *ännar*
 19 *föregått?* V67 *föregått.*
 24 *son* V67 *Son*
 26 *i grafven med sig* V67 *med sig i grafven*
 27 *dygden* V67 *Dygden*
 28 *magt, som hämdens* V67 *Magt, som Hämdens*
 29 *brud* V67 *Brud är; V67 är:*
 30 *älskat* V67 *älskar*
 31 *förenar!* V67 *förenar?*
 32 *Lemna mig. Förnim*, V67 *Lämna mig. Förnim*
 33 *stridens* V67 *Stridens*
 115 1 *kärleken* V67 *Kärleken*
 2 *himlen lemnat* V67 *Himlen lämnat vän* V67 *Vän*
 5 *Thilda*, V67 *Thilda*
 7 *hären är mig lemnad* V67 *Hären mig är lämnad*
 8 *svärdets härjning* V67 *Svärdets herjning*
 9 *dagen* V67 *Dagen*
 10 *Efter något uppehåll.* V67 *efter något uppehåll*
 11 *ryser; V67 ryser:*
 12 *et* V67 *ett*
 13 *sälhet* V67 *Sällhet*
 14 *Konung! Ja*, V67 *Konung. – Ja. –*
 15 *ännu*, V67 *ännu samfunds-lagar* V67 *Samfunds-lagar*
 16 *själ, natur* V67 *Själ, Natur försvar!* V67 *försvar! –*
 17 *hämd*, V67 *hämd!*
 18 *jag* V67 *Jag se* V67 *Se förskyllt* V67 *förskyllt*
 20 *rum*, V67 *rum fylt!* V67 *fyllt!*
 22 *afgrund*, V67 *Afgrund*
 23 *seger* V67 *Seger*
 24 *tiden min tyran så långt*, V67 *Tiden min Tyran så långt*
 25 *flykt* V67 *flygt*,
 26 *der min sista* V67 *där min sidsta*
 27 *Åter* V67 *åter*
 28 *skul* V67 *skull*
 29 *brotslig* V67 *brottslig*
 30 *själ*, V67 *Själ fördömma sig; V67 fördöma sig*,
 33 *dem ej:* V67 *dem ej!*
 34 *sista* V67 *sidsta falla!* V67 *falla*,
 35 *hemta* V67 *hämta sista* V67 *sidsta*
 116 1 *Åter* V67 *åter*
 2 *et* V67 *ett*
 3 *väkt* V67 *väckt*

- 4 *ting* V67 ting,
 7 *af* V67 Af *betäckt!* V67 betäckt! –
 8 *Välan*, V67 Välan: *dom*, V67 dom, –
 10 *Hans* V67 hans
 11 *Asmun*, *med förtviflan* V67 Asmun med häftighet
 13 *lemnad* V67 lämnad
 14 *älskare i band*, V67 Älskare i band;
 17 *älskare* V67 Älskare *död!* *se* V67 Död! Se
 21 *kön* V67 Kön
 22 *sista* V67 sidsta
 25 *far* V67 Far
 28 *fog*, V67 fog;
 29 *rop*, V67 rop
 31 *äran* V67 Äran
 117 2 *väl*, V67 väl *blygd*, V67 blygd
 5 *pass*, V67 pass
 8 *från led*, V67 från led
 9 *et* V67 ett *dam*, V67 dam
 11 *var*: V67 var:
 12 *skuldran* V67 skullran *kind* V67 kind, *fläckta* V67 fläkta
 13 *fäckta* V67 fäkta
 15 *kämpar*, *ropar* V67 Kämpar, ropte *er* V67 Er
 16 *Kämpa-Göthens* V67 KämpaGöthens
 19 *känner eder* V67 Känner Eder
 20 *ärans* V67 Ärans *eder!*» V67 Eder!
 21 *strid* V67 Strid
 22 *vidsträkt* V67 vidsträckt
 28 *o Gudar* V67 O Gudar
 30 *Gud*, V67 Gud
 31 *ödet* V67 Ödet
 32 *son* V67 Son
 33 *et krig* V67 ett Krig *stränder?* V67 stränder
 34 *nu*, *med skräck*, V67 nu med skräck *förrådt* V67 förrått
 35 *höjden* V67 höjden
 36 *et* V67 ett
 118 3–7 [inleds med citationstecken, vilka saknas i V67]
 3 *fölg* V67 följ
 4 *son* V67 Son
 5 *segren* V67 Segren
 6 *sen*, V67 *sen eder* V67 Eder
 7 *et* V67 ett *gjort.*» V67 gjordt.
 9 *äntlig jag*, V67 ändtlig jag
 12 *störtades* V67 genombröts
 13 *Schyten*, V67 Schyten *sista* V67 sidsta
 14 *obetäkt*, *och magtlös i* V67 obetäckt, och blind uti

- 15 *Ser, höljd af sår*, V67 Förtviflad ser
 16 *et* V67 ett
 17 *Thilda*, V67 Thilda.
 22 *mod*, V67 *mod höjdt* V67 stärkt
 23 *lejon* V67 Leyon
 24 *Romarn*, V67 *Romarn et* V67 ett
 28 *lif* V67 lif,
 31 *segren* V67 Segren
 32 *stel*, V67 stel
 35 *sista* V67 *sidsta fel*; V67 fel,
 119 1 *Der*, V67 *Där följd* V67 följd
 2 *strimma* V67 strima
 3 *Thilda, med* V67 Thilda, (med
 4 *et slags öfverlåtenhet*. V67 ett slags resignation)
 7 *mod*, V67 *mod rycktes* V67 ryktes
 8 *äntlig* V67 *ändtlig stod*. V67 stod,
 9 *blef* V67 blef, *trycktes* V67 tryktes
 10 *jämmer!* V67 jemmer, *segren* V67 Segren *mod*. V67 mod:
 11 *döden* V67 Döden
 12 *fjettrar* V67 fjättrar *blod*. V67 blod:
 13 *förloradt, alt:* V67 *förloradt: alt*.
 15 *magt*, V67 *magt: et* V67 ett
 16 *sista* V67 *sidsta*
 17 *et* V67 ett
 18 *Hon* V67 hon
 19 *Fält-Rådet sutit* V67 Fälträdet Setat
 21 *o brott* V67 O brott
 22 *sorgsna hopar följd* V67 Sorgsna hopar följd *skrida*, V67 skrida
 23 *Romerska* V67 Rommerska *sida*. V67 sida,
 27 *vakt. Folk af bägge* V67 vagt. Folk af begge
 28 *Oden, i bojor til* V67 Oden i bojor. Till
 30 *hämd*, V67 hämd
 120 2 *sol* V67 Sol *ditt* V67 ditt ditt [skrivfel]
 3 *afgrund* V67 Afgrund
 5 *förtviflan*. V67 förtviflan:
 6 *draga*; V67 draga,
 9 *yppa* V67 röja
 10 *hämdens* V67 Hämdens
 11 *En själ [...]* och V67 Et hjerta, trolöst nog, at begge två
 12 *föraktlig nog*, V67 föraktligt nog *gjort* V67 gjordt
 13 *feg, förrädarn* V67 feg. Förrädarn,
 14 *sjelf, af blixten*, V67 Sjelf af blixten
 16 *händer*; V67 händer,
 17 *et* V67 ett
 18 *segren af det svek* V67 Segren af det Svek *dagar*. V67 dagar:

- 19 röst. V67 röst,
 20 *thron* V67 Thron
 21 *härjarns* V67 herjarns
 25 *se* V67 Se
 26 *dotter ägt*, V67 Dotter ägt
 29 *tröst*, V67 tröst
 30 *hennes [...] af* V67 dess förstörda hamn, du sett, bland
 31 *Du sett [...] trycket* V67 Mot grafven långsamt förd *somrars* V67 Somrars
 32 *der, om äntlig* V67 där, om ändtlig
 33 *nya [...] svek* V67 en barbarisk dikt, hvars trolöshet
 34 *släckta* V67 släkta
 35 *plikt* V67 pligt
 36 *Men* V67 Med [skrivfel] *säg* V67 *Säg gjort* V67 gjordt
- 121 1 *Thilda, til Oden.* V67 Thilda. till Oden
 2 *Prins, det hör mig til* V67 Prins det tillhör mig *falla*, V67 falla
 3 *rätt*, V67 *rätt brott.* V67 brott:
 4 *kalla*, V67 kalla
 5 *förrådt* V67 förrått
 7 *min lag* V67 mitt val
 8 *sista* V67 *sidsta höja*, V67 höja
 11 *son* V67 Son
 12 *afgrunds-frö* V67 Afgrunds frö
 13 *förledt* V67 förlett
 15 *tänkesätt* V67 tankesätt
 16 *hämd*, V67 hämd *hjerta*, V67 hjerta
 17 *förakt* V67 förackt
 18 *rätt.* V67 rätt,
 24 *frukt* V67 frugt *föda.* V67 föda,
 25 *älskat och förrådt* V67 älskatt [skrivfel] och förrått
 28 *Thilda, utom sig.* V67 Thilda.
 29–32 *Han! [...] tillbaka.*) [Saknas i V67]
 33 *Olyckliga! -- min* V67 Olyckliga -- Min
 34 *Prins*, V67 Prins *följa!* V67 följa:
 35 *du, som gjort* V67 du som gjordt
 37 *skyndar* V67 löper
- 122 2 (*Vil hindra henne.*) V67 Asmun vill hindra henne. [en rad]
 3 *dotter!* V67 Dotter
 6 *tacksamhet*, V67 tacksamhet
 7 *timan stundat har* V67 stunden är förhand
 12 *vida* V67 långt man *härjning sträcks*; V67 herjning sträckt.
 13 *krigets låga släcks.* V67 Krigets bloss blir släckt.
 14 *stridens* V67 Stridens
 15 *förskräckelsen i natt* V67 Förskräckelsen i *Natt ila*; V67 ila,
 16 *lugn* V67 Lugn
 18 *folk, som seklers* V67 folk som Sekler *bevarat*, V67 bevarat

- 20 *tjäll*, V67 *tjäll: strand*. V67 *strand*:
 21 *som krigets öden* V67 *dem krigets Öden*
 22 *templens frid*, V67 *Templens frid hand!* V67 *hand*.
 23 *Fält-Rådet sutit* V67 *FältRådet setat*
 24 *Tribunal*, V67 *Tribunal*
 25 *Blir* V67 *blir*
 26 *sjelf* V67 *Sjelf*
 27 *ännu Kung*. V67 *ännu Kung*. –
 28 *band*. V67 *band*. – *göra*, V67 *göra*.
 31 *tyranner* V67 *Tyranner*
 32 *et [...] et* V67 *ett [...] ett*
- 123 2 *Men denna tappra son* V67 *Välan: men denna Son*
 4 *höfding*, V67 *Höfding segren* V67 *Segren trodde*; V67 *trodde*,
 5 *svärd*: V67 *Svärd*: –
 7 *son* V67 *Son lärt*, V67 *lärt*
 9 *Pompé*. V67 *Pompé!*
 14 *förakt för dig*, V67 *förackt för dig*
 15 *svek* V67 *Svek*
 16 *sälla far* V67 *Sälla Far*
 22 *hämnden* V67 *Hämnden*
 23 *brottsligt var*, V67 *brottsligt var*
 24 *plågo-andars hand*, V67 *Plågoandars hand det*, V67 *det*
 25 *förn* V67 *förrn af mina ådrors* V67 *och förrn mitt blod blir*
 29 *jag, [...] jag*, V67 *jag [...] jag var*, V67 *var*.
 31 *brudgum* V67 *Brudgum*
 32 *et* V67 *ett*
- 124 1 *sjutton* V67 *Sexton*
 2 *hand*, V67 *hand*
 3 *förråd* V67 *förrått*
 4 *smickerade et* V67 *smikrade ett*
 5 *Sylla* V67 *Sulla*
 6 *sig*, V67 *sig*
 7 *svagheten* V67 *Svagheten*
 8 *et* V67 *ett*
 12 *njuta!* V67 *njuta*.
 15 *förakt!* V67 *föragt*.
 17 *et* V67 *ett neder*, V67 *neder*;
 20 *lemnat* V67 *lämnat*
 22 *fylt din plikts* V67 *fyllt din pligts sätt*. V67 *sätt*,
 23 *dygd* V67 *dygd*. *segrens* V67 *Segrens*
 26 *har*. V67 *har*:
 29 *Til* V67 *till*
 30 *och du!* – V67 *Och du!*
 31 *Lågt* V67 *Groft feg* V67 *låg*
 33 *Då* V67 *Då*,

- 125 6 *förnöjd* V67 tillfreds
 7 *ära* V67 ära,
 9 *fädrens mull* V67 denna hand
 15 *Oden*, V67 Oden
 18 *Asmun*, V67 *Asmun tystnad*. V67 tystnad
 19 *Var [...] ej* V67 Nej. Jag svär, at aldrig det skall
 24 *hämdens* V67 Hämdens
 25 *Förgäter [...] du* V67 Tyran, förgäter du at Sjelf du än
 26 *son* V67 Son
 29 *underlagt*. V67 underlagt,
- 126 1 *Ja, gick du mera långt* V67 Ja. Gick du längre än
 3 *smickras* V67 smikras
 5 *frägd* V67 fräjd
 6 *prakt* V67 pragt *inom* V67 innom
 7 *lasters* V67 *Lasters strö*: V67 strö.
 8 *vetenskap* V67 vettenskap
 9 »den, at dö!» V67 den, at dö! [understr.]
 10 *segrat* V67 *Segrat son* V67 Son
 11 *hvad* V67 det
 12 *Han går*. V67 han går
 17 *offret af en son* V67 *Offret af en Son seger* V67 Seger
 18 *afvund värdig!* V67 afund värdig,
 19 *har!* V67 har.
 20 *gett*, V67 *gett vara!* V67 vara.
 21 *lagrars* V67 Lagrars
 22 *är*; V67 är,
 23 *försvara!* V67 försvara.
 25 *segervinnarns lag*. V67 Segervinnarns lag,
 27 *af* V67 hos
 29 *spirans ära!* V67 Spirans ära.
 30 *Efter någon tystnad*. V67 efter någon tystnad
 31 *ödens följd! den dag som* V67 Ödens följd! Den dag Som
- 127 1 *återför!* V67 återför.
 2 *sjelf åt en rival, för lifvet, skyldig gör!* V67 Sjelf åt en rival för lifvet skyldig gör,
 3 *välgeringsman* V67 välgärningsman *lemnar* V67 lämnar
 6 *förrådt* V67 förrått
 8 *segrarns* V67 Segrarns
 10 *mina* V67 dina [skrivfel]
 16 *val, af tvänne*, V67 val af tvenne
 17 *lemnar* V67 lämnar
 22 *öde* V67 Öde
 23 *son* V67 Son *dyrka!* V67 dyrka:
 24 *bröst*, V67 bröst *yrka!* V67 yrka:
 25 *försmådd*, V67 försmådd *mer!* V67 mer.

- 26 *Det* V67 *det sjelf* V67 *Sjelf*
 27 *fölgd* V67 *följd*
 28 *et* V67 *ett stannar et* V67 *stadnar ett*
 29 *emot sin väns skuldra* V67 *mot hennes skullra*
- 128 5 *kind* V67 *kind*,
 6 *helsning* V67 *hälsning*
 8 *Thilda, som lika som* V67 *Thilda*. (som likasom [slutparentes saknas])
 10 *gjort* V67 *gjordt*
 12 *hjelte*, V67 *Hjelte*, –
 13 *för* V67 *för*,
 14 *vildjur*, V67 *vildjur*
 15 (*Hon [...] knä.*) [ej i V67]
 16 *blick* – V67 *blick*, – *isar!* V67 *isar!* –
 17 *hopp*, V67 *hopp*; *mer*, V67 *mer*:
 19 *Men om för ädelmod en Romersk själ* V67 *Men, om för ädelmod, en romersk Själ*
 22 *seger* V67 *Sege*
 23 *lät* V67 *lät*
 24 *Låt mig* V67 *Låt mig* – *en blink* – *ägt, som har* V67 *ägt*
 26 *sista* V67 *sidsta hamn*, V67 *hamn*
 27 *Som* V67 *Som, köld* V67 *köld*,
 28 *vakt, som här i segrarns* V67 *Vagt, som här, i Segrarns*
 29 *bilors* V67 *Bilors maka* V67 *Maka*
 31 *se* V67 *Se*
 33 *opplyfter* V67 *uplyfter*
 34 *ert steg* V67 *Ert Steg*
 35 *et* V67 *ett*
- 129 2 *Förlåt. – Jag önskar er et hatadt minne spare* – – – V67 *Förlåt – – jag önskar*
 Er ett hatadt ämne spare,
 4 *dömde*. V67 *dömde* – –
 5 *helsning* V67 *hälsning*
 7 *älskare* V67 *Älskare*
 9 *brud* V67 *Brud*
 14 *begär*, V67 *begär bedrar*, V67 *bedrar*.
 16 *skymf*. V67 *Skymf*. –
 17 *han til er* V67 *han, till Er*
 18 *segren* V67 *Segren*
 20 *seger* V67 *Sege jag* V67 *Jag*
 21 *et* V67 *ett*
 22 *föresatts* V67 *föresats*
 23 *oansedt min svaghet* V67 *oansett min Svaghet*
 24 *undanflykt* V67 *undanflygt*
 25 *skal*, V67 *skall*.
 26 *segren* V67 *Segren lemnat* V67 *lämnat*
 27 *färgad* V67 *färgad*

- 28 *sådan* V67 Sådan
 29 *höjer emot bröstet*. V67 sätter sig på bröstet:
 30 *stund* V67 Stund *din*: V67 *din*: –
 33 *naturens* V67 Naturens
- 130 1 *ut*, V67 *ut natt*, V67 *natt*
 2 *förrådt den Prins*, V67 förrått den Prins
 3 *du* V67 Du
 6 *har*. V67 *har*. –
 7 *kärleksfest min seger* V67 Kärleksfest min Seger
 8 *bygt* V67 byggt
 9 *älskare* V67 Älskare *äntlig* V67 ändtlig
 10 *gjort* V67 gjordt
 14 *oförrätter*. V67 oförrätter:
 15 *tro*, V67 *tro*
 17 *förlåt, förgät et brottsligt* V67 Förgät, Förlåt ett brottsligt
 19 *Nej, grymma* V67 Nej. Grymma
 22 *ännu!* V67 ännu.
 24 *at* [utelämnat i V67]
 25 *mer*: V67 *mer*.
 26 *at* V67 *att*
 28 *själ* V67 Sjal
 29 *et* V67 ett
 34 *förrådt* V67 förrått
 35 *hjelte som förtrycks* V67 Hjelte som förtrycks,
 36 *hämndadt* V67 hämnat
- 131 2 *ej* V67 *ej*, *dom*, *ej hennes* V67 *dom*, och *ej dess*
 3 *et* V67 ett *segrens* V67 Segrens *stort* V67 stort,
 4 *gjort* V67 gjordt
 5 *vigt*, V67 *vigt*
 6 *tyran* V67 Tyran *seder* V67 Seder
 8 *heder*: V67 *heder*,
 9 *vän* V67 Vän
 12 *et* V67 ett
 13 *lemnas* V67 lämnas
 14 *svaghet* V67 Svaghet
 15 *et* V67 ett
 16 *segra* V67 Segra
 17 *sons* V67 Sons
 19 *et* V67 ett
 20 *ni* V67 Ni *hämndens* V67 Hämndens
 21 *ni* V67 Ni
 22 *er* V67 Er
 23 *altaret* V67 Altaret *edert* V67 Edert
 24 *går*. V67 går
 28–30 *Barbar [...]* Tyran! V67 Var detta mot en Vän ditt ädelmod, barbar?

- 32 *mördar* V67 *mördar*,
 33–34 *fröjdas [...] skara!* V67 Thilda följer dig, gläds af ett önskat svar. /
 Gläds at din Segers pris i hennes armar hinna,
 132 1–2 *alt [...] försvara:* V67 denna hand, en annan den skall vinna,
 3 *far* V67 *Far*
 4 *et* V67 *ett*
 5 *släckta blick* V67 *släkta blick*,
 6 *dödens rof, i segervinnarns* V67 *Dödens rof i Segervinnarns*
 8 *rinna!* V67 *rinna*.
 9 *dö;* V67 *dö: värdig: en* V67 *värdig. En*
 12 [*därefter i V67:*] Slut på Fjerde Akten.
 133 2 *Et Altare synes i Fonden.* V67 (Ett Altare syns i grunden af Theatern)
 6 *mig,* V67 *mig besvär!* V67 *besvär*.
 7 *son* V67 *Son*
 10 *stor* V67 *Stor djerf.* V67 *djerf:*
 11 *et* V67 *ett*
 15 *väcka;* V67 *väcka*,
 18 *inga faror* V67 *ingen upsigt*
 19 *et* V67 *ett*
 20 *segrarns* V67 *Segrarns förspridd* V67 *förspridd*,
 21 *skogars* V67 *Skogars*
 23 *Som,* V67 *Som här,* V67 *här*
 24 *vän* V67 *Vän*
 25 *hämdens* V67 *Hämdens*
 27 *hopp,* V67 *hopp*
 28 *segrarns* V67 *Segrarns*
 29 *nödens* V67 *Nödens*
 30 *var:* V67 *var, blifva.* V67 *blifva!*
 33 *son* V67 *Son thron: du* V67 *thron. Du*
 134 1 *dotter* V67 *Dotter mig:* V67 *mig;*
 2 *brottslig* V67 *brottslig förråda;* V67 *förråda:*
 3 *frels* V67 *fräls offra blott –* V67 *offra – blott*
 5 *rätt; men* V67 *rätt. Men*
 9 *sält* V67 *sältt*
 10 *sjelf,* V67 *Sjelf*
 11 *mensko-fjät* V67 *mensko-fjät röjde;* V67 *röjde*,
 12 *stäldt* V67 *stält*
 13 *segrens* V78 *Segrens templet* V67 *Templet*
 14 *plikt* V67 *pligt*
 15 *den,* V67 *den son* V67 *Son*
 17 *Fann väg* V67 *Fan väg, hopp* V67 *hopp, sjelf bereda.* V67 *sjelf, bereda:*
 18 *son;* V67 *Son:*
 19 *ej* V67 *ej, har;* V67 *har,*
 22 *det,* V67 *det tyran,* V67 *tyran*
 23 *fordrar [...]* *fordrar* V67 *fordrar, [...]* *fordrar,*

- 24 *plikt* V67 *pligt*
 25 *son* V67 *Son*,
 26 *bruds* V67 *Bruds*
 28 *segrarns* V67 *Segrarns*
 29 *föra*: V67 *föra*: –
 30 *Men* V67 *Men*: – *du*: V67 *du son* V67 *Son vän* V67 *Vän*
 31 *sår*, V67 *sår*: –
 32 *et* V67 *ett göra*: V67 *göra*;
 34 *röra*: V67 *röra*,
 35 *vil tvinga mig* V67 *mig tvinga vill*
 36 *Svär*, V67 *Svär*: – *höra*, V67 *höra*.
 37 *Svär, om et våld försöks, at Thilda*, – V67 *Svär*: – om ett våld försöks, – at
Thilda
- 135 1 *timas ljus, som henne* V67 *timmas ljus din dotter ser*, V67 *ser*
 2 *Han* V67 *han*
 3 *hederns bål at segrarns offer blifva*, V67 *Hederns bål, at Segrarns offer*
blifva.
 4 *far*, V67 *Far! plikter* V67 *pligter*
 5 *ed* V67 *Ed*
 6 *Gå. Spar* V67 *Gå spar hand, et* V67 *hand ett*
 7 *lemna endast* V67 *lämna, ensamt*
 10 *Gå*, V67 *Gå. svärd: frels* V67 *svärd. Fräls folk*, V67 *folk*;
 11 *mig*, V67 *mig dotter* V67 *Dotter*
 12 *barbar* V67 *Barbar arm!* – *och här*, V67 *arm: och här* –
 13 *altare* V67 *Altare*
 15 *tropp*: V67 *tropp*.
 16 *flyger: hvar* V67 *flyger. Hvar hopp*. V67 *hopp. (han går)*.
 18 *Asmun, ensam*, V67 *Asmun ensam*.
 19 *du*, V67 *du tröst*, V67 *tröst*
 21 *bli*, V67 *bli*
 22 *gjort?* V67 *gjordt?*
 24 *Thilda. Asmun.* V67 *Asmun. Thilda*.
 25 *Asmun.* V67 *Asmun*
 27 *Asmun*, V67 *Asmun*
 28 *märker* V67 *merker*
 29 *dotter*, V67 *Dotter*
- 136 1 *förd*, V67 *förd*
 2 *vitnesbörd* V67 *vittnesbörd*
 3 *fasans rum* V67 *Fasans rum*,
 5 *sista* V67 *sidsta älskare*, – V67 *älskare* –
 7 *blott* V67 *blott*,
 9 *vakt* V67 *vagt*
 12 *vitne* V67 *vittne hans* V67 *Hans*
 14 *vunnit*, V67 *vunnit*
 15 *Et* V67 *Ett samtal* V67 *Samtal*

- 17 *vålan*, V67 *Vålan: gjort* V67 *gjordt*
 20 *förakt* V67 *förackt*
 22 *tårar!* V67 *tårar*,
 23 *vitnen* V67 *vittnen*
 24 *brott* V67 *brott, bröst.* V67 *bröst!*
 25 *Nej*, V67 *Nej. går: jag* V67 *går. Jag smärta* V67 *smerta*
 26 *hvaran: han* V67 *hvaran. Han*
 28 *skäl*, V67 *skäl*
 29 *Ja*, V67 *Ja. tid, min* V67 *Tid, Min*
 32 *son* V67 *Son*
 33 *tankesätt* V67 *tänkesätt*
- 137 1 *känna*, V67 *känna er dotter* V67 *Er Dotter*
 3 *hvaran, det* V67 *hvaran. Det*
 9 *Här?* V67 *Här*
 11 *rum*, V67 *rum*
 13 *samtal ej för bägge bli det sista* V67 *Samtal ej för begge bli det sidsta*
 14 *beter*, V67 *beter.*
 15 *känt* V67 *känt*
 17 *Der* V67 *Där*
 19 *begär*, V67 *begär:*
 20 *far* V67 *far*,
 21 *öfverväga: V67 öfverväga;*
 23 *Asmun*, V67 *Asmun*
 27 *sista olycksval, och sista* V67 *sidsta olycksval och sidsta*
- 138 3 *Visar på altaret.* V67 *hon, visar på altaret*
 4 *Et* V67 *Ett fri!* V67 *fri.*
 8 *min* V67 *Min stor* V67 *Stor*
 10 *et lyckligt svärd, som himlens hägn ledsagar,* V67 *ett lyckligt Svärd, som*
 Himlens hägn ledsagar;
 12 *slag*, V67 *slag*
 15 *et hopp*, V67 *ett hopp*
 16 *svärd* V67 *svärd, min* V67 *Min*
 17 *hellre*, V67 *hellre själ, V67 Själ tyda* V67 *tyda,*
 18 *pligt*, V67 *pligt*
 20 *Vålan: det* V67 *Vålan. Det lyda: V67 lyda.*
 21 *mod* V67 *mod, din.* V67 *din:*
 22 *olyckliga. Din far* V67 *Olyckliga; din Far*
 23 *Han går.* V67 *han går*
 28 *Nej. Fåfångt* V67 *nej: fåfångt dölja* V67 *dölja,*
 29 *steg* V67 *fjät*
 30 *du, brottsliga* V67 *du brottsliga*
- 139 1 *älskare* V67 *Älskare*
 2 *beredt* V67 *berett förrådt* V67 *förrått*
 4 *vexladt sammanhang* V67 *växladt Sammanhang,*
 6 *dar*, V67 *dar!*

- 7 *älskarinna* V67 Älskarinna
 9 *ses* V67 *ses, var!* V67 *var*.
 11 *fara!* V67 *fara*;
 12 *skul* V67 *skull*
 13 *förakt!* V67 *förackt*.
 14 *sår*, V67 *sår sista* V67 *sidsta*
 16 *uppehåll*. V67 *uppehåll*
 17 *klagar* – V67 *klagar, – förgås* V67 *förgås*,
 18 *Yngve*, V67 *Yngve*
 19 *själ* V67 *Själ*
 20 *sista* V67 *sidsta ens* V67 *ens*,
 21 *Hvad fjättrars gny, hvad vakt, hvad dragna svärd;* – V67 *hvad fjättrars gny! hvad vagt! hvad dragna svärd!*
 22 *syns* – – *Det* V67 *syns*. – *det sjelf* – – *Jag dignar* – – – V67 *sjelf!* – *jag dignar* –
 24 *Yngve* V67 *Yngve i bojor*
 25 *vakt*. V67 *vagt*
 26 *Yngve, [...]* *Vakten* V67 *Yngve i fonden utan at se Thilda*.
 27 *hören*, V67 *hören*:
 29 *ert mod?* V67 *Ert mod*,
 30 *band*. V67 *band!*
 31 *Bli* V67 *blir*
 32 *sista* V67 *sidsta*
 33 *Til Soldaterne*. V67 *till Soldaterna, och på knä*
 34 *barbarer* V67 *Barbarer*
 35 *sig bort*. V67 *sig undan och lämna Scenen: Yngve stiger opp*
 140 1 *olycklig* V67 *Olycklig*
 2 *Rom*, V67 *Rom svärd!* V67 *svärd*,
 3 *röst*. V67 *röst*:
 4 *trott* V67 *trodt, rum* V67 *rum, döden blott;* – V67 *Döden blott*,
 5 *ej, en grymhet – öfver denna*. V67 *ej en grymhet, öfver denna*. –
 6 *et straff at känna!* V67 *ett Straff at känna*.
 7 *kommer du til pris* V67 *Kommer du till Pris*
 8 *skymfat och förrådt* V67 *skymfadt och förrått*
 9 *Thilda*, V67 *Thilda*
 11 *brud* V67 *Brud*
 13 *här* V67 *här*,
 14 *thröns* V67 *Throns fars* V67 *Fars*
 15 *hon* V67 *det*
 16 *Gå, hjerta* V67 *Gå. Hjerta, spara!* V67 *spara*.
 17 *Gå*, V67 *Gå. tvungna* V67 *tvugna*
 18 *försvara* V67 *försvara*,
 20 *alt, du*, V67 *alt!* *Du*
 21 *kan!* V67 *kan!* – *behag* V67 *behag*,
 22 *dag!* V67 *dag*;
 23 *lyckligt* V67 *lyckligt*

- 25 *vet*, V67 *vet kärlek* V67 *Kärlek*
 26 *jag, ung ännu*, V67 *jag ung ännu*
 27 *lof* V67 *lof, krig*, V67 *krig*;
 28 *namn* V67 *namn*,
 29 *lagrar* V67 *Lagrar*
 31 *tog*, V67 *tog*
 33 *njuter*. V67 *njuter*:
 35 *gjuter!* V67 *gjuter*,
 36 *bröst!* V67 *bröst*.
- 141 2 *bör, et* V67 *bör ett*
 3 *sant* V67 *sant, bedrar*: V67 *bedrar*.
 4 *samlar*, V67 *samlar själ* V67 *Själ*
 5 *hjerta*: V67 *hjerta*.
 6 *nog: en* V67 *nog*. *En*
 7 *brud: hon* V67 *Brud: Hon förrådt* V67 *förrått*
 8 *til*. V67 *till*. – *sinne* V67 *Sinne*
 13 *högmod* V67 *Stolthet sig*: V67 *sig*.
 14 *hämd* V67 *Hämd*
 15 *blifvit!* V67 *blifvit*.
 16 *far förtryckte mig!* V67 *Far förtrykte mig*.
 17 *lemnas* V67 *lämnas*,
 18 *tyran* V67 *Tyran, blod*; V67 *blod*:
 19 *dör*: V67 *dör*,
 20 *förtrycktas* V67 *förtryktas*
 21–24 [delvis oläsligt i V67]
 23 *kärlek gått*; V67 *Kärlek gått*,
 26 *vara*. V67 *vara*:
 29 *brud, et* V67 *Brud, ett*
 30 *lemma* V67 *lämna ära!* V67 *ära*.
 31 *rival*. V67 *rival*,
 34 *beredes* - - - V67 *beredes*. –
 35 *Yngve* V67 *Yngve med häftighet*
 36 *grymma, sluta* V67 *grymma!* *Sluta*
 37 *sär*. V67 *sår!*
- 142 1 *sant, o blygd! o qual!* V67 *sant? O qual! O blygd!*
 2 *sant, Pompé* V67 *sant? Pompé*,
 3 *ovän segrens* V67 *Ovån, Segrens leder*, V67 *leder!*
 4 *du* V67 *du, själ* V67 *Själ*,
 5 *bud* V67 *bud, sjelf* V67 *Sjelf*
 7 *lära?* V67 *lära*:
 8 *altaret* V67 *Altaret*,
 10 *genombårar*: V67 *genombårar*.
 11 *själ* V67 *Själ lärd*; V67 *lärd*:
 12 *glömt*; V67 *glömt, gjort sig värd* V67 *gjordt sig värd*,
 13 *sårar!* V67 *sårar*.

- 17 *blir: begär* V67 blir. – Begär
 18 *Yngve.* V67 Yngve. förskräckt.
 20 *själ* V67 *Själ lemna!* V67 lämna. –
 21 *blod* - - - *omenskliga*, – V67 blod, - omenskliga,
 22 *dig, gif mig ljus, V67 dig. Gif mig ljus. – förströ!* V67 förströ –
 25 *frelsa dig* V67 frälsa dig. –
 26 *slaf af segrens* V67 Slaf af Segerns
 29 *Som,* V67 *Som sorgsna brud,* V67 Sorgsna brud
 30 *själ* V67 Själ
 31 *ej,* V67 *ej följer;* V67 följer.
 32 *ej,* V67 ej
 33 *et [...]* *et* V67 *ett [...]* *ett*
 34 *ej,* V67 *ej: alt* V67 *alt, gjuta* V67 *gjuta,*
 35 *själ* V67 Själ
- 143 1 *svaghet* V67 Svaghet
 3 *lemna,* V67 lämna
 4 *sluta!* V67 sluta.
 6 *själ* V67 Själ
 9 *brud* V67 Brud
 10 *segervinnarns* V67 Segervinnarns
 11 *du at,* V67 du, at
 13 *själ* V67 Själ
 14 *ljus en tima* V67 Ljus, en timma
 15 *hjelstars plikt* V67 Hjeltars pligt
 16 *köpa* V67 köpa,
 17 *Nej Thilda, gör* V67 Nej, Thilda. Gör
 19 *Svär, – om* V67 Svär: – Om *tårar rena,* V67 tårar, rena: –
 20 *skul* V67 skull
 21 *förena;* V67 förena,
 22 *himlen,* V67 Himlen! *der!* V67 där.
 23 *Thilda, efter något uppehåll.* V67 Thilda. (efter någon tystnad)
 24 *Välän – jag känner det – det* V67 Välän. Jag känner det. Det
svär. V67 svär. –
 25 *det: – tag* V67 det. – Tag *förenom våra öden* V67 Förenom våra Öden
 26 *svär,* V67 svär *din, allena din, i döden;* V67 din, allena din, – i döden!
 28 *famn* V67 famn,
 30 *jag känner Thilda åter!* V67 Jag äger Thilda åter.
 31 *lugn,* V67 lugn
 32 *mötes-rätt* V67 Mötesrätt
- 144 2 *minskat,* V67 minskat *gömmen:* V67 gömmen.
 3 *första* V67 forna
 4 *tycks,* V67 tycks *hand,* V67 hand *segrens* V67 Segrens
 6 »*Jag skymfas,*» V67 Jag skymfas» »*at* V67 at
 7 »*Som* V67 Som
 8 »*Gå, ni* V67 Gå, Ni

- 9 »Säg V67 Säg
 10 »Och V67 Och förtjent V67 är värd vinna!» V67 vinna.
 11 teg: – jag V67 teg: Jag tår V67 tår,
 12 ej, V67 ej: följd V67 följd
 13 kärleks V67 Kärleks
 14 ömheten V67 Ömheten
 15 ädelmodets V67 Ädelmodets
 17 Nej, [...] skräck: din V67 Nej. [...] skräck. Din
 18 ej, V67 ej hopp, V67 hopp
 19 svärdets V67 Svärdets
 20 Ännu, med svärdets V67 Ännu Med Svärdets
 23 segrarns V67 Segrarns
 24 flykt V67 flyckt
 26 för, V67 för;
 28 Pompé, V67 Pompé
 30 ödens V67 Ödens sorger V67 Sorger
 31 Tan, Gudar, V67 J Gudar!
 32 röst? – – V67 röst? är! V67 är! –
 34 hör. V67 hör!
- 145 3 Schytisk vakt. [ej i V67]
 6 af V67 för flykt V67 flygt
 7 skogars V67 Skogars fram V67 ren
 8 såg V67 såg, syn V67 syn,
 9 lemnad åt en fröjd, af segrens V67 lämnad åt en fröjd, af Segrens
 10 skick, V67 skick
 12 annan, V67 annan skogens gömslen vinna. V67 Skogens gömslen vinna:
 14 början, V67 början
 17 ödet V67 Ödet beskär; V67 beskär.
 18 striden V67 Striden Din V67 din
 19 vakt V67 vakt lemnad V67 lämnad
 20 kämpar följd V67 Kämpar följd drabbat V67 drabbat,
 24 Gen V67 Gen, lif, mig segrens V67 lif mig Segrens
 26 Thilda, lemna honom et V67 Thilda. (lämnar honom ett,
 27 kringstående. V67 kringstående)
 29 äran V67 Äran segren och din maka V67 Segern, och din Maka
 30 Yngve, V67 Yngve
 31 det, – och V67 det; Och värd, V67 värd:
 32 min V67 Min
- 146 2 dig än, V67 dig, än densamma V67 den samma
 3 Gå. – Hennes V67 Gå – hennes
 4 Yngve. V67 Yngve. till Sigurd.
 5 sig med Romersk vakt V67 sig i fonden med Romerska Soldater
 6 Hvad V67 Had [felskrivn.]
 10 Milo. Romersk vakt. De förre. V67 De förre. Milo. Romare.
 12 Förmatne, V67 Förmatne

- 14 *försåt er* V67 *försåt*, *Er ger:* V67 *ger*,
 15 *är – och segrarn nalkas er* V67 *är*, och *Segrarn nalkas Er*
 17 *De förre. [...] Vakt.* V67 *De förre.* *Oden i bojor.* *Romersk vagt.* *Lictorer.*
Pompé.
 18–19 *Oden i bojor [...] Härarne* V67 *Milo.* *Folk af begge härarna. –*
 20 *Thilda, som skyndar sig emot Pompé,* V67 *Thilda som löper emot Pompé*
 21 *Yngve.* V67 *Yngve:*
 22 *död! se* V67 *död: Se färdigt,* V67 *färdigt.*
 23 *hjeltes* V67 *Hjeltes lagrar värdigt!* V67 *Lagrar värdigt.*
 25 *ödes dom,* V67 *Ödes dom*
 26 *sagt* V67 *sagt,*
 28 *hand* V67 *hand, värd at segrens* V67 *värd,* at *Segrens*
 147 1 *Oden, med en* V67 *Oden. med*
 2 *kärleks-fest* V67 *Kärleksfäst,*
 3 *vittnen* V67 *vittnen fröjd* V67 *fröjd far,* V67 *far.*
 4 *blef* V67 *blef,*
 6 *sällhet röna;* V67 *Sällhet röna.*
 7 (*Til sit folk.*) V67 (*till sitt folk*)
 8 (*Han går några steg.*) V67 (*han går några steg fram på Scenen*)
 9 *Thilda,* V67 *Thilda i fonden* V67 *fonden*
 10 *ej, du smickrar* V67 *ej: du smikrar*
 11 (*Til [...] ut.*) V67 (*till Yngve ifrån fonden i det hon går*)
 12 *brud* V67 *Brud hedra,* V67 *hedra!*
 13 *det skal* V67 *skall det [Därefter i V67:]* (*hon går*)
 15–17 *Pompé [...] härarne.* V67 *Pompé.* *Milo.* *Oden.* *Yngve.* *Sigurd.* *Lictorer.*
Vagt. *Folk af begge Härarne.*
 18 *Pompé, midt på Scenen.* V67 *Pompé mitt på Scen.*
 19 *et* V67 *ett gjort* V67 *gjordt*
 20 *krigets rätt: den vundne* V67 *Krigets rätt! den vundna,*
 21 *Gudarne* V67 *Gudarna segrens* V67 *Segrens*
 22 *ägnas* V67 *egnas ära: V67 ära.*
 23 *lagerkrönt,* V67 *Lagerkrönt, – hämd,* V67 *hämd*
 26 *inhemsk* V67 *Inhemsk (jag tilstår det,) beredde* V67 (*:jag tillstår det:*) *beredde,*
 27 *segers* V67 *Segers*
 28 *följdes: kärleken* V67 *följdes: Kärleken*
 29 *tapperhetens* V67 *Tapperhetens*
 30 *gör, som segrare* V67 *gör som Segrare skedde: V67 skedde.*
 31 *blif som förut, min vän;* V67 *blif, som förut min vän,*
 32 *fri, –* V67 *fri,*
 148 1 *folket.* V67 *Folket:*
 2 *Kämpar, stridens barn, af Odens undersäter!* V67 *Kämpar Stridens barn af Odens undersäter*
 3 *er* V67 *Er beskydd.* V67 *beskydd: ord.* V67 *ord,*
 4 *sjelfbestånd: V67 Sjelfbestånd åter.* V67 *åter,*

- 5 *lag* V67 Lag
 6 *Yngve*. V67 Yngve:
 7 *dig, mot ödets* V67 dig mot Ödets
 8 *förolämpat*. V67 förolämpat,
 9 *fölgt, om lyckan* V67 följt om Lyckan
 10 *segren krönt*: – V67 Segren krönt,
 11 *Han ger tekn* V67 han ger tecken *bojor*. V67 bojor, och fortfar derefter.
 12 *nog: din* V67 nog. Din
 13 *själ* V67 *Själ lagar* V67 Lagar
 14 *lifvet* V67 *Lifvet frelst* V67 frälst
 15 *hjelten* V67 Hjelten
 16 *lärde*; V67 lärde,
 17 *liknögdhet* V67 liknöjdhet
 18 *skatt*, V67 skatt
 19 *hand; mig segren den beskärde*; V67 hand. Mig Segren den beskärde.
 20 *gjort mig säll*: – jag V67 gjort mig Säll. – Jag
 23 *ädelmod* V67 Ädelmod, *ser* – - V67 ser.
 24 *Gud; så stor* V67 Gud! – Så Stor
 25 *Pompé [...]* *hand*. V67 Pompé.
 26 *soldat, min vän* V67 Soldat, min Vän
 27 *segren* V67 Segren
 28 *lycklig*. V67 lycklig. –
 30 (*Til Oden.*) (*Til Pompé.*) V67 (till Oden) (till Pompé)
 31 *Skydds-Gud!* V67 SkyddsGud! – *maka* V67 Maka
 32 *du* V67 Du öde V67 Öde
 33 *sällhet smaka*. V67 Sällhet smaka?
 35 *far*. V67 Far – –
- 149 3 *Pompé*, V67 Pompé
 4 *dotter* V67 Dotter
 7 *steg* V67 *steg, mod*. V67 mod:
 8 (*Han [...] dolk.*) [Scenanvisn. saknas i V67]
 9 *trotsar* V67 trosar [därefter i V67:] (han drar fram en dolk som han visar)
 11 *Barbar*, V67 Barbar *gjort* V67 gjort
 14 *slag* V67 Slag,
 15 *hand des faders* V67 hand, dess Faders
 16 *dolk*, V67 dolk:
 17 “*Säg*, V67 “*Säg ed* V67 ed,
 19 *brott!* V67 brott – *verk!* V67 verk – *hölj* V67 hölj
 20 *sjelf* V67 Sjelf,
 22 *honom*: V67 honom.
 23 *honom*. V67 honom:
 24 *barbar*, V67 Tyran, – *bäfva* – *gif*. V67 bäfva – gif –
 25 *Han [...]* *tilbaka*. V67 han dignar bort et ögonblick. Oden omfattar honom.

- 26 *Oden [...] honom.* V67 [Se föreg. rad]
 27 *sjelf, din svaghet* V67 Sjelf, din Svaghet
- 150 1 *Yngve [...] igen.* V67 (han kommer till sig igen:)
 2 *Afgrunder,* V67 Afgrunder! *döljen,* V67 döljen.
 4 *Han* V67 han *af Scenen.* V67 utaf Scenen:
 6 *Soldater,* V67 Soldater!
 7 *edra* V67 Edra *lif.* V67 lif. –
 9–10 *Pompé [...] öfrige* V67 De öfrige af Förra Scenen
 11 *Pompé,* V67 Pompé
 12 *man, dit öde* V67 Man, ditt Öde
 14 *vållat det,* V67 vållat det
 15 *Oden.* V67 Oden. Till Asmun.
 16 *denne* V67 denna *förförda* V67 förförde
 17 *förvillas* V67 förvilla
 18 *Vet,* V67 Vet: *stund* V67 Stund
 19 *Gaf med et, än bland oss ej liknadt,* V67 Gaf, med ett än, bland oss, ej liknadt
 20 *Yngve, Thildas hand; åt Oden,* V67 Yngve – Thildas hand: åt Oden –
 21 *Asmun.* V67 Asmun. (ännu med dolken i handen.)
 22 *gått?* V67 gått!
 23 *sälhets högd* V67 Sällhets höjd
 24 *dagen* V67 Dagen
 26 *Välan, – försonen er,* V67 Välan: försonen er: (*Han sticker sig.*) V67 och Edert offer tagen! [Därefter på en rad:] (*Han sticker sig*)
 28 *faller.* V67 faller
 29 *nögd: – du hämnad är* V67 nöjd – Du hämnad är – – *igen!* V67 igen! –
- 151 4 *Oden.* V67 Oden till Asmun.
 5 *gjort,* V67 gjordt *vän* V67 Vän
 6 *brott,* V67 brott
 7 *Asmun,* V67 Asmun.
 8 *teknat mina öden,* V67 tecknat mina öden
 9 *slut* V67 slut, *dar:* V67 dar. –
 10 *far.* V67 far:
 11 *Kung,* V67 Kung: [V67 på ny rad:] (*Han dör*)
 13 *han dör: han* V67 Han dör. Han
 14 *Rom* V67 Rom,
 15 *segrars* V67 Segrars
 17 *återger,* V67 återger.
 19 *vän* V67 Vän *förförd;* V67 förförd,
 20 *son,* V67 Son *dömd; min spiras ära störd;* V67 dömd, min Spiras ära störd.
 21 *Mig, teknad* V67 Mig tecknad *skymf, som tvänne* V67 skymf som tvenne
 22 *tvänne bröst,* V67 tvenne bröst
 23 *igenkänt Rom,* V67 igenkänt Rom –
 25 *lemnar* V67 lämnat
 27 *ser,* V67 ser *jord,* V67 jord

- 28 *folk* V67 folk, *betäcka*, V67 betäcka:
 29 *frihetens* V67 Frihetens
 30 *Der slafven* V67 Där Slafven *slutar – sina dar*; V67 slutar, sina dar:
 31 *minnes-märkens* V67 Minnes merkens *slott som himlen* V67 Slott som Himlen
 32 *et stridbart* V67 ett Stridbart
 33 *tempel*, V67 Tempel
 34 *et*, V67 ett
 35 *höfdingar, och folken dem de vunnit*; V67 Höfdingar och Folken dem de vunnit.
- 152 1 *Der spiran* V67 Där Spiran *bort* V67 bort,
 2 *son*, V67 Son *vän*; V67 Vän,
 3 *der* V67 där
 5 *går*. V67 går
 6–9 [motsvaras i V67 av en ny scen, nr 12; närvarande: Pompé. Milo.]
 Pompé till Milo.
 Hvad har jag hört? Hvad Gud har ljungat med hans röst!
 Kom. Lämnom dessa Fält. Förbudom våra bröst
 At af så ryslig dag et hatadt minne gömma.
 Jag ber, till Gudarna om Svagheten at glömma!
 Kom. verlden kallar oss med utsigt för vårt hopp,
 Af andra Segrars namn och nya bragders lopp.

Jämförelse mellan grundtexten och S1, S2

Väsentliga olikheter i förhållande till grundtexten redovisas i S1 efter huvudtexten under rubriken »Följande ställen, som funnos i förra upplagan, hafva blifvit i denna sednare antingen uteslutna eller förändrade.» Ändringarna kommenteras i denna *Anmärkning vid denna sednare Upplaga*, som insatts efter företalet:

Elfva förflutna år, ett större antal representationer, vänners granskning och ovänners strängare omdömen, hafva satt författaren af denna Tragedi temligt i stånd att urskilja dess felaktigheter. Utan att hafva kunnat utplåna dem alla, har han åtminstone sökt rätta så många som hans mycket inskränkta förmåga tillåtit. Han önskade att kunna kalla förbättringar, de förändringar han dervid gjort, och hvilka nu för första gången lemnas åt Allmänheten.

De deribland som höra till planen, angå förnämligast Scenen emellan Oden och Sigurd i första Akten, Yngves upptäckt för Pompé i den tredje, och begges för Oden. Det var tillförne Oden som, i ögonblicket af sammangaddningens utbrott, under rättades derom af Sigurd. Denne statskloke Folkledare borde visserligen ej vara så länge i okunnighet derom. Det är nu han som tvertom gör Sigurd detta förtroende; han som redan vet allt, förutsett allt, afmätt derefter sitt förhållande; med ett ord: gör mer, och häpnar mindre. Det var efter förra planen, på samma sätt Yngve som

upptäckte för Oden både sig sjelf och Pompé: Ett steg, i sanning föga ädelmodigt, och som dessutom förvirrade Scenen genom en trefaldig upptäckt, svår att föra med sannolikhet, och ännu svårare för Aktörerna att på Theatern föreställa. Det är nu tvertom Yngve, som ensam med Pompé, vid erhållen kunskap om hans fordran på Thildas hand, med häftighet anfaller honom; men som inför sin far, hans fiende, söker att med all hederns allvarlighet dölja och freda honom. Icke Yngve således, utan Pompé sjelf upptäcker för Oden, både Yngve och sig. Läsaren dömma öfver dessa förändringar. Om författarens hopp ej smicker honom, har hans Dram vunnit derigenom någon förbättring, både i sannolikhet, theatralisk Aktion, och karakterernas upphöjning.

De öfriga förändringar angå till större delen blott versifikationen, eller tjena till förkortning af Akterna och Samtalen.

Icke en quarlefvande kärlek för de utdömda ställen har förmått författaren, att vid slutet af Tragedien bifoga dem, sådana som de funnos i första upplagan. Men då denna upplaga blifvit nu mera ganska sällsynt, har hans afsigt varit att genom detta medel, som lättar jempörelsen, sätta konstluskaren bättre i stånd att dömma öfver förändringarna. Det händer ofta i Skaldekonsten, att sjelfva rättelserna icke äro annat än nya fel, som åtskilja sig från de förra, blott genom grader af tilltagande köld. Om allt detta dömmes säkrast efterverlden, när hon nemligen läser oss andra Dramaturger, hvilket ej sällan har någon ovisshet.

Författaren har tänkt för öfrigt, att då han icke kunnat, genom värdet af sitt arbete, tjena till eftersyn för yngre Skalder, vore tillfälle för honom att åtminstone blifva det genom antalet af sina uppföringar, och bemödandet att rätta sina fel.

Andra olikheter mellan grundtexten och de senare trycken gäller i stor utsträckning ortografin. I de båda upplagorna av *Samlade skrifter*, 1800–1802 resp. 1814–1816, som Leopold själv gav ut följer han de principer rörande bl.a. dubbelteckning av konsonanter som han redovisade i sin *Afhandling om svenska stafsättet* från 1801 (*Svenska Akademiens Handlingar* 1796: 1). Följande ofta återkommande ord tas inte upp i variantförteckningen:

<i>Grundtexten</i>	<i>S1, S2</i>
al(t)	all(t)
altid	alltid
at	att
des	dess
dit (pron.)	ditt
et	ett
mit	mitt
sit	sitt
skal	skall
til	till
up	upp
vil	vill

- 48 1–2 *Til Konungen*. S1, S2 Till Hans Maj:t Konung Gustaf den III.
 3 *Allernådigste Herre*. S1 Allernådigste Herre! S2 Stormåktigste Konung, /
 Allernådigste Herre!
 4 *hjeltarne* S1 Hjeltarne S2 Hjeltarna
 5–6 *förvillelserne* S2 förvillelserna
 8 *Konunga-armen*, S1 Konunga-makten S2 Konunga-makten,
 9 *finna* S1, S2 finna, *Scenen* S1, S2 Scenen, *lemna* S1, S2 lemnat
 9–10 *at, lik mig* S1 att han måste, lik mig S2 att som jag
 10 *til äfventyrs* S1, S2 tilläfventyrs
 13 *jag* S1, S2 jag,
 14 *Ers* S1, S2 Eder
 15 *kan hända* S2 kan-[ny rad]hända
 16 *Skådespel, om jag så får uttrycka mig, hittat* S1, S2 Skådespel hittat, om jag
 så får uttrycka mig
 16–17 *sällsyntare* S1, S2 sällsynta
 19–21 *Jag har [...] här ännu* S1 Jag har blifvit född till en lycka, sannare och
 större: den, att vittne till den TREDJE GUSTAFS Tidehvarf, och sjelf undersåte
 af en Hjelte och Stiftare, kunna, till de begge forntida stora namnen förena
 här S2 Vittne till den TREDJE GUSTAFS Tidehvarf, och sjelf undersåte af en
 Hjelte och Stiftare, har jag blifvit född till den sannare lyckan att kunna, till
 de begge forntida stora namnen, förena här
 24 *djupaste* S1 djup undersåtlig S2 djupaste undersåtliga *frambärdar* S2 fram-
 bärdar,
 25–26 *Allernådigste Herre, / Eders Maj:ts* S1 Allernådigste Herre, / Eder
 Kongl. Maj:ts S2 Stormåktigste Konung, / Allernådigste Herre, / Eders
 Kongl. Maj:ts
 27 *Allerunderdånigste* S2 allerunderdånigste
 28 *undersåte*. S1 undersåte S2 undersåte,
 29 *Leopoldt* S1, S2 Leopold
- 49 [Före r. 1 rubrik:] S1 Företal till Förra upplagan. S2 Företal.
 4 *Nationen en Skådeplats* S1 nationen en skådeplats S2 Nationen en skåde-
 plats *förädling*, S1, S2 förädling
 5 *begrepet* S1, S2 begreppet
 6 *beviser* S1, S2 bevisar
 8 *Norden* S1, S2 norden
 10 *Våre störste* S2 Våra största
 10–12 *de samme Mästare [...] samljud, hafva* S1 de samme mästare, hvilka,
 dels erkände sådane af tretio års beundran, dels lysande af yngre lagrar,
 hålla nationen uppmärksam på deras samljud, hafva S2 fordne eller ännu
 lefvande, hade
 14–15 *kan hända* S2 kanhända
 15 *den altid jemna* S2 den jemna
 15–16 *den rika vexling* S2 det ädla och djupa uttryck
 16 *rörelser*, S1, S2 rörelser, eller

- 17 *Skådeplatsen äskar* S1, S2 skådeplatsen fordrar *De hafva [...] skäl* S2 Med skäl synas de hafva
- 19 *det* S2 det till bruk förberedt *Skådeplats inrättad*, S1, S2 skådeplats inrättad
- 19–20 *Författare* S1, S2 författare
- 21 *åtskillige, värdige* S1 åtskilliga, värdiga S2 flera, värdiga *Nationen* S1, S2 nationen *undervisning*: S1, S2 undervisning. *Skådespel* S1 Skådespel, S2 Skådespel
- 23 *umgängs-språket* S1 umgängs-[ny rad]språket, S2 umgängsspråket,
- 24 *kunnat* S2 vetat
- 26 *skapelse-andan* S2 Skapelse-andan
- 26–27 *verkställighet*, S1 verkställighet S2 verkställighet,
- 27 *medel* S1, S2 medel,
- 28 *Svenska Snillet* S1, S2 svenska snillet
- 30 *här, som annorstädes, funnit* S1, S2 här som annorstädes funnit [S2 funnit,]
- 31 *ypperliga, det* S1, S2 ypperliga, äfven det
- 31–32 *Det är [...]. Hon* S2 Allmänheten
- 34 *kan* S1, S2 må
- 50 1 *Författare* S1, S2 författare
- 1–2 *Jag [...] dragit.* [ej i S2]
- 3 *nöje*: S2 nöje; *värdigas*, S1, S2 värdigas
- 4 *Svenska* S1, S2 svenska
- 5 *Nationens* S1, S2 nationens *Skalder* S1, S2 skalder
- 7 *egentliga Historiska* S1 egentliga historiska S2 egentliga historiska *Skådespel* S1, S2 skådespel,
- 8 *gissning [...]* *Riks-Historia* S1 gissning, [...] Rikshistoria, S2 gissningen,
- 9 *förmodeligen* S1, S2 förmodligen *Pompejus* S1 Pompé. S2 Pompé;
- 11 *Asiatiske* S1 Asiatiska *förskingringar, en sådan* S1 utvandringar en sådan,
- 12 *Romerska* S1 romerska
- 12–14 *Gatterer [...]* *folkslag* [ej i S1]
- 16 *han*, S1 han *krigståg*, S1 krigståg *kända* S1 vanliga
- 17 *flera* S1 några
- 17–18 *Tragedie* S1 Tragedi
- 18 *Jag [...]* *tillåter* [ej i S1]
- 19 *anacronismer* S1 anakronismer
- I S2 ersätts raderna 9 (från *Pompé*); –20 med följande text:
af hvars vapen de funno sig, under det Pontiska kriget, beständigt omgifna och hotade: en gissning hvari flera godkända författare öfverensstämma. Von Dalin yttrar den i sin Riks-Historia; och äfven Montesquieu, i sitt berömda verk *de l'Esprit des Loix*, synes gifva styrka deråt, då han från en sådan fruktan för de Romerska härtågen härleder i allmänhet de Asiatiska folkens utvandringar. Men af alla har den ryktbara Gibbon härom förklarar sig tydligast, och i den fullkomliga enlighet med närvarande Tragedi, att hans ord skulle synas likasom uppfatta innehållet deraf.
- »Odens egna och egentliga fosterboning, (säger han) utmärkes genom

benämningen af Asgård. Den lyckliga likheten af detta namn med Asburg eller As-of (hvilka ord äga samma betydelse) har gifvit anledning till ett historiskt system af så intagande natur, att man nästan önskar sig öfvertygelsen om dess sanning. Det antages nemligen, att Oden varit Höfding för ett barbariskt folkslägte som bofast sig vid stränderna af sjön Meotis, och der lefvat intill dess, efter Mithridats fall, Pompés vapen hotade Norden med träloms-oket. Lågande af harm att finna sig öfverväldigad af en makt som han ej ägde styrka att emotstå, hade han tvungits att för den undanvika, och från gränsorna af det Asiatiska Sarmatien, ledsagat sitt folk upp till Sverige; men med den stora föresatsen, att i detta frihetens aflägsna skyddshem, dana en religion och ett folk, som i någon kommande tid skulle blifva medel till hans odödliga hämd: när nemligen en gång hans segrande Göther, uppleddade af en fanatisk krigsdyrkan, skulle i tallösa skaror utströmma från granskapet af Polcirkeln, för att straffa människoslägtets förtryckare*). Så Gibbon. Man finner i dessa rader äfven, från början till slutet, hufvudsumman af detta sorgespel.

Hvad åter angår de särskilda historiska händelser som deri nämnas eller förekomma, bör jag tillstå, att förloppet och tid-ordningen deraf, icke blifvit med sträng sanning iakttagna. Dikten har behöft, och som jag tror, tillåtit någon omställning: en frihet som jag smickrar mig att likväl ej hafva missbrukat. Det sanna förhållandet är, att Ptolomeus Auletes, son af Lathurus, som genom Pompés och Cesars förenade beskydd uppstigit på den Egyptiska thronen, men blifvit genom inhemsk missämja störtad derifrån, hade anhållit om Roms bistånd och isynnerhet om Pompé till härförare. Men det kan ej med lika grund påstås att Pompé verkligen i person utförde detta värf. Det var Gabinius, af hvilken Ptolemeus åter i Riket insattes. Ej heller stod expeditionen till Egypten i den förening med det Pontiska kriget, att detta sistnämnda verkligen utfördes i sammanhang dermed. Detta krig var, genom Mithridats död, redan förut till ända bragt; och till samma äldre tidepunkt hörde egentligen äfven Pompés vistande i Schytien, med hvad Plutarkus berättar om hans Saturnaliska hvila bland detta folk. För att gifva ett sammanhang åt händelserna, har man i närvarande skådespel likväl antagit, både att Pompé sjelf ställt sig i spetsen för den Egyptiska expeditionen, och att kriget mot Mithridat då ej ännu var fördt till ända. I dessa tvenne punkter består alltså hufvudsakligen den historiska afvikelsen. Jag har ej tvekat att göra en anakronism: jag hade blott önskat att kunna göra den i vackrare verser.

*) The Decline and Fall of the Roman Empire, Basel 1789. 1 Vol. Chapt. X. p. 522.

22 *tvänne* S1 tvenne.

23 *Acterne* S1 Akterna

21–24 *Författare, [...] redan då* S2 Författare som, i den högsta glans af ära och storhet, icke räknar sig ovärdigt att dela denna benämning med dem han

skyddar och belönar, hedrade under sjelfva arbetet detta försök med den uppmuntrande godheten att afhöra de tre första Akterna, nyligen

- 24 *Domare* S1, S2 domare
 26 *giftermåls förbindelser* S1, S2 giftermåls-förbindelser
 26–27 *Grundligheden af denna kritik*, S1 Grundligheden af denna kritik S2 Kritikens grundlighet
 28 *Tragedie* S1, S2 Tragedi
 29–30 *Hvad mig betræffer*, S1 Hvad mig betræffer S2 För min del,
 30 *det mig*, S1, S2 det mig
 32 *Cleopatra* S1, S2 Cleopatra,
 34 *Romerska* S1 romerska S2 Romerska *tillåt*, S1, S2 tillåtit
 37 *Emilia* S1, S2 Emilia, *man* S1, S2 man,
 51 1 *kan hända* S1, S2 *kanhända tilfyllest* S1 tilfyllest, S2 fyllest,
 2 *kärleks-svaghed* S1, S2 kärleks svaghed *Historien* S1, S2 historien
 3 *denne store* S1, S2 denna stora
 5 *Goda Gudinnans* S1, S2 goda Gudinnans [ej kursiv]
 6–23/24 *Jag har [...] vågsambheter*. [ej i S2]
 7 *Héros*, S1 *Héros foiblesse* S1 faiblesse
 8 *svaghed, någon gång, åt edra Hjeltar* S1 svaghed någon gång åt edra hjeltar
 10 *autoritet* S1 auktoritet
 11 *Acterne* S1 Akterna *påminner* S1 påminner,
 12 *sednare*, S1 *sednare intil dubbelt længre* S1 lika så långa
 13 *påminnelse* S1 påminnelsen,
 14 *skaldekonst* S1 skaldekonst,
 15 *sant* S1 sant,
 16 *beundradt* S1 beundrat
 16–17 *mästerstycken: det* S1 mästerstycken. Det
 17 *sant* S1 sant, *smikrande* S1 smickrande
 18 *sant* S1 sant,
 18–19 *skrefna och sagda af Actörer* S1 skrifna och sagda, af aktörer
 19 *verkeligen* S1 verkligen
 21 *Dramatiska* S1 dramatiska;
 22 *mästare* S1 mästare,
 25–27 *en historisk [...] kannedom*. S1 ett historiskt inkast af annat slag än det nyss anförda; men som det tilläfväntas icke blir otjenligt att i förväg undanrödja. S2 ännu ett historiskt inkast må hända icke oförtjent att i förväg undanrödjas.
 28 *magt* S1, S2 *makt tilægner* S1, S2 tillegnar
 28–29 *konungariket, ifrån republiken* S1 konungariket, ifrån Republiken S2 Konungariket ifrån Republiken
 30 *Romerska* S1, S2 romerska
 31 *Romersk* S1, S2 romersk
 32 *folkets* S1, S2 *Folkets Det är sant* S1, S2 Jag tillstår
 33–34 *delade [...] författare*. S2 funno sig någon gång i denna farliga nödvändighet.

- 34 *ofta* S2 understundom *namn*; S1, S2 *namn*,
 35 *ordning*, S1 *ordning* S2 *ordning*, *som [...] autorer* S1 *som [...] auktorer*
 [ej i S2]
 35–36 *ofta tillbaka* S1, S2 också *stundom*
 36 *anföra* S1, S2 *anföra*,
 37 *Konungar* S1 *konungar*, S2 *Konungar*,
 52 1 *Romerska* S1, S2 *romerska*
 2 *Lucullus*, S2 *Lucullus*
 3 *Galatien*, S1, S2 *Galatien del*, S1, S2 *del*
 4 *tillbaka* S1, S2 *tillbaka*, *vilkor* S1 *villkor* S2 *villkor*
 5 *penningar* S1, S2 *penningar*, 5 *dem*; S2 *dem*,
 6 *skänker, åt er son, konungariket* S1 *skänker åt er son konungariket* S2 *skänker
 åt er son Konungariket*
 7 *Konungarrike* S1, S2 *konungarrike*
 [efter r. 7 i S2:]

Bland ofullkomligheterna af denna Tragedi väntar jag att finna räknad isynnerhet saknaden af en viss närmare lokal-målning, vare sig med afseende på Gudalära, ålderdomsbruk, gammalt kämpespråk, eller hvad annat man tror höra till den sanna teckningen af dessa aflägsna tider och personer. Visserligen hade det varit tillfälle att här införa en god del af Eddan och Sagorna, och att efter dem skilra Oden Runahufvud, med hela sin mythiska physionomi och sina trollgudiska attributer. Svårare hade detta målningssätt icke varit. Om det varit rättare, och om det är i allmänhet möjligt att med den rå, sinnliga naturmålningen af alldeles barbariska tider och folkslag, förena det värdigare språk, den upphöjning, med ett ord, hela den ädlare natur som utgör i våra dagar, så långt jag förstår, Tragediens ovilkorliga fordring, lemnas till dem att afgöra som äga nog insigt att dömma derom. Men man låte Oden i sitt äkta fornskick uppträda på Scenen: man låte honom tala med Sigurd eller Asmun om Bifrost och Ygdrasil, om Nifflhem och Muspelhem, om Fenris-ulfven och Midgardsormen: man låte honom förkunna för sitt fältråd hvad Mimers hufvud uppenbarat honom; gifva sina män Bianak; försöka Seid och Gallrar emot Pompés öfvermakt; nyttja sina korpar att utspeja Yngves ankomst, eller sitt skepp Skidbladner föra honom hem: och det vore icke mera Konungen, härförarn, den historiska hjelten, det vore den barbariska Gudadiktarn, men framförallt, sagans trollman som man egentligen hade målat. Dessa saker, om ock fordom förenade i verkligheten, låta ej lätteligen förena sig i målningen inför en tids ögon, som redan preglat det ena med sin beundran, det andra med sitt åtlöje; och minst i ett slag, hvori man ej vill och ej bör tåla andra känslor än höga och allvarliga. För min del har jag åtminstone, hos Europas största mästare, icke sett på sådant sätt skillras, hvarken de älsta Greker, eller de älsta Romare; hvarken Araber, eller Amerikaner, eller ens Schyterna. Det yttre lifvets härmande afteckning till seder och lefnadsskick, hör, efter mitt omdöme, icke utan med stora undantag till Tragedien, och kan ej, i hela sin lägre sanning,

tillhöra den utan uppoffring af dess rätta och stora föremål. Endast Shakespeares öfverdrifna beundrare hafva förgudat detta påstådda naturliga målningssätt, som är, till en viss grad, i hvars och ens förmåga att härma; under det att Corneilles och Racines svåriligen skall blifva möjligt att försöka med minsta framgång, utan något slags öfning och skicklighet. Tvisten om företrädet emellan begge målningssätten skall förmodligen ej slutas, förr än man hunnit afdömma hvad Tragedien egentligen bör vara, antingen ett lustverk för inbillningen af alla naturlifvets afstickande former och skaplynnen, äfven de rääste, sådana de i verkligheten utmärka olika folkslag, tider och personer, eller en ren målning af den högre menckliga sinnesnaturen, sådan den hos alla folkslag och på alla tider igenfinnes; när man nemligen förstår att derifrån afsöndra den gröfre hvardagsytan, åtminstone att blott låna derifrån, hvad till en viss nödvändig skiljaktighet må synas tjenligt att bibehålla.

- 8 skal S2 bör *Läsaren* S1, S2 läsaren et *Skådespel*, S2 detta Skådespel.
 9 *redan i sig sjelft* [S1 *sjelf*] *nog vidlyftigt*. [ej i S2] *detta* S2 ett
 12 *tvänne* S1, S2 tvenne
 14 *Land* S1, S2 land
 14–15 *tänkesätten* S1, S2 tänkesätten
 16 *företräde*, S1, S2 företräde *Sorgespel* S1, S2 sorgespel
 17 *andra än Vitterhetens* S1, S2 andra, än vitterhetens
 19–20 *tidepunkten* S2 tidpunkten
 20 *ära* S1, S2 ära, *proscriptionernes* S1 proscscriptionernas S2 proscriptionernas
 21 *känslor*, S1 känslor S2 känslor,
 23 *eller* S1, S2 *eller, sagt* S1, S2 *sagdt*,
 24 *regenterne* S1, S2 regenterna
 25 *utsväfningarne* S2 utsväfningarna
 26 *blodiga* S2 rysliga
 26–27 *deras* [...] *olycka* S2 de blodiga följderna deraf
 27 *bemödande* S1 företag *Sånggudinnorne*, *oskiljaktige från* S2 Sånggudinnorna, oskiljaktiga ifrån
 28 *visare sällskapslefnaden* S1 visare sällskaps-lefnaden S2 lugnare samfundsflefnaden
 28–29 *Sånggudinnorna* [...] *menigheten*, *) [med not, ej i S1, S2]
 29 *vane* S1, S2 vana
 30 *stadna* S1, S2 stanna
 32–53: 9 *Ännu är* [...] *sit snille*. [ej i S2]
 32 *länge* [ej i S1]
 33 *likgiltig til* S1 likgiltig för *til äfventyrs* S1 tilläfventyrs
 36 *at i* S2 att han i
 53 1 *han antingen måste* S1 måste antingen
 4 *lysne* S1 lyssne
 5 *afgångne* S1 afgangna *Konungar* S1 Konungar,
 6 *yrken* S1 yrken, *verkeligen* S1 verkligen
 7 *thronen* S1 thronen, *den*, S1 den

- 54 Rollinnehavarnas namn saknas givetvis i S1, S2.
 2 *Asarnes* S1, S2 Asarnas
 4 *Caspiska* S2 Kaspiska
 5 *första* S2 förste
 7 *Asarnes* S1, S2 Asarnas
 8 *fordna* S1, S2 fordne
 12 *Qvæstor* S1, S2 Qvestor
 13 *höfdingar. Väpnare.* S1, S2 Höfdingar, Väpnare,
 15 *Folk* S1, S2 Folk,
 16 *bägge härarne* S1, S2 begge Härarne
 17–20 *Thilda [...] Tärnor.* [i S2 placerade efter Milo]
- 55 1 *bör föreställa* S1, S2 föreställer *blandadt* S1, S2 hvaraf utsigten blandas
 2 *Fonden* S1, S2 fonden *synas* S1, S2 synas,
 3 *colonner* S1 colonner, S2 kolonner, *upresta* S1, S2 uppförda *höger* S1, S2 höger,
 4 *sida* S1, S2 sida, *stycken* [ej i S1, S2]
 5 *Fonden* S1, S2 fonden
 6 *uphöjt* S1, S2 upphöjdt
 7 *deröfver.* [Därefter i S1, S2:] Brages svärd är fästadt vid stammen deraf, på ett sätt som gör att ögat lätt urskiljer det. *Bakför* S1, S2 Bakom *synes* S1, S2 synas *träd* S1, S2 träd,
 8 *fästat* S1, S2 upphängt
 9 *hemtat* S1, S2 hämta *Fältrådet* S1, S2 Fält-Rådet
 10 *Fonden* S1, S2 fonden *groupe* S1, S2 grupp
 11 *utan ordning* S2 som afhöra rådplägningen
- 56 1 *Acten* S1, S2 Akten
 3 *Fält-Råd* S2 Fältråd
 5 *Fosterbarn [...] Fäders* S1, S2 fosterbarn [...] fäders
 6 *jord,* S1, S2 jord
 8 *fylt* S1, S2 fyllt
 10 *lagt Nationerna* S1, S2 hennes välden lagt *aska,* S1, S2 aska
 12 *boja* S1, S2 boja,
 13–14 *Rom [...] Ändå* S1, S2 Med Grekland i sin makt, med Asien deldt och plundradt /Rom, dock ej riktadt nog, och dock
 17 *ära* S2 ära,
 20 *högd* S1, S2 höjd
 21 *med stolthet* S1, S2 vår fordne vän, Pompé, – hvad trolöshet! [S2 trolöshet,] / I dag med högmod *stränder,* S2 stränder!
 22 *Allena skyddade af eder tapperhet:* S1, S2 Som ej fått annan mur [S2 annan mur ej fått] än Schytens tapperhet.
 23–57: 5 *J Kämpar [...] krigets glaf* [ej i S1, S2]
- 57 6 *Egypten,* S1, S2 Egypten *skydd* S1 skydd – S2 skydd
 10 *förd,* S1, S2 förd
 11 *des* S1, S2 sin

- 13 *intet nog af hämd* S1, S2 hämden gör ej nog *segren* S1 Segern S2 segern *spår*, S1, S2 spår
- 14–15 *Med lika [...] i samma* S1, S2 Ej flyger medlertid [S2 flyger, medlertid,] att i hans bojor sänka / Hvert fritt, hvert lykkligt folk från Nilens strand till vår:
- 17 *länge, [...] namn*, S1, S2 länge [...] namn
- 21 *köra* S1, S2 köra,
- 22 *klöfve [...] svärd* S1, S2 klöfve, [...] svärd,
- 24 *länge, [...] bröst*, S1, S2 länge [...] bröst
- 27 *En Schyt ej blekna vet* S1, S2 Sarmaten bleknar ej
- 28 *stupande*, S1, S2 stupande
- 29 *för'n* S1, S2 förrn *segren* S1, S2 segern
- 34 *fara*, S2 fara;
- 35 *ger [...] bevara* S1, S2 vet, tills lyckan dömt, att ordens högmod spara
- 58 2 *ännu, bland oss*, S1, S2 ännu bland oss
- 3 *tankesätt* S1, S2 tänkesätt
- 5 *segrens storhet mer*, S1, S2 segerns storhet, mer
- 6 *Asmun!* – S1, S2 Asmun! *hat*, S1, S2 hat
- 8–14 *hon såg [...] njutit*.
S1, S2 Mig flyr ej, med hvad rätt en höfding och en far,
Hvars blod på stridens fält för fosterlandet flutit,
Bort vänta sig att se det band omsider knutit,
Som mellan våra barn af oss beslutit var.
Men statens väl för vårt ett företräde har,
Och ett beslut som dröjs, är derfor icke brutit.
- 18 *ensköld* S1, S2 enskilt *blygd*. S1, S2 blygd;
- 22 *sjelf. Du* S1, S2 sjelf: du
- 24 *lag* S1, S2 lag,
- 25 *han: längre ej*: S2 han; längre ej;
- 27 *förra* S1, S2 Förre
- 31 *Asa-folk* S1, S2 Asa folk
- 59 2 *Han tråde* S1, S2 Väl. Romarn *ord, min tro* S1, S2 ord
- 3 *Kämpars* S1, S2 kämpars *fara*; S1, S2 fara.
- 4 *Säg*, S1, S2 *Säg oss* S1, S2 *oss, vara*. S1, S2 vara:
- 5 *förtror* S1, S2 förtror,
- 7 *finna*, S1, S2 finna
- 10 *Fältråd* S1, S2 Fält-Råd
- 13 *obebyggda* S1, S2 obebyggda
- 14 *skydd*, S1, S2 *skydd föda!* S1, S2 föda.
- 15 *helsens* S1, S2 hälsens *sält* S1, S2 sällt
- 16 *flere* S1, S2 hundra *namn* S2 *namn, flere seklers* S1 åtta seklers S2 seklers långa
- 18–22 *Den Örn [...] sträcket* [ej i S1, S2]
- 23 *magt af Höfvidsman* S1, S2 makt af höfvidsman
- 24 *Romerska* S1, S2 romerska

- 26 *segrens* S1, S2 *segerns*
 27 *er*. S1, S2 *er*:
 28 *försvunnit*, S1, S2 *försvunnit*.
 30 *sett*, S1, S2 *sett*
 31 *han*, S1, S2 *han*
 32 *sinnes högd* S1, S2 *sinneshöjd*
 60 1 *trycks [...] spår* S1, S2 göms och deras enfald rår
 2 *vet i lefnadssätt* S1, S2 *vet*, i *lefnadssätt*,
 3 *är hos er* S1, S2 *är*, *hos er*,
 5 *gull* S1, S2 *guld*
 7 *Despoter* S1, S2 *despoter*
 8 *I lefnad [...] magt*: S1, S2 På fältet veklingar, och kungar blott i prakt.
 10–11 *med en nation [...] förbreder* S1, S2 *dess kända namn, dess lycka och dess makt*.
 12–17 *Han fordrar [...] händer?*
 S1, S2 Om någon rätt hos er välgerningarna lemnas,
 Kanske att hvad han gjort har värde nog att nämnas.
 I hvilka lagrars skygd, J kämpar! om ej hans,
 Satt Schytien oförstördt och sina hjordar skötte,
 Då Asien blixtrade af höjda vapens [S2 vapens] glans,
 Och härar vid dess gräns med härar sammanstötte?
 18 *för* S1, S2 *mot*
 21–30 *I hvilka lagrars [...] beskär*,
 S1, S2 Ännu som eder vän han nalkas edra stränder;
 Må hans förtjenst, mot er, hans enda vapen bli,
 Och rycken fridens palm ej våldsamt ur hans händer.
 I Roms och segrers namn, han fordrar nu af er
 Den öfverherrskapsrätt, som vapens framgång ger [S2 ger,]
 Och verldens kända folk åt Latiens fanor svurit!
 Betänken edert svar och edra företag;
 Det svärd han till ert hägn förut med lycka burit [S2 burit,]
 Förhindren att det lyfts till edert nederlag!
 Gån hellre åt hans makt att fredligt öfverlemna
 Hvad annars krigets rätt med ångradt blod beskär;
 31 *svärjen [...] fot* S1, S2 *svärjen*, [...] *fot*,
 32 *Rom*, S1, S2 *Rom – Regent* S1, S2 *regent*
 34 *beskydd* S1, S2 *beskydd*,
 61 3 *Jag vet [...] väcka*. S2 *Hvad bör*, – *jag vet det ej*, – *vår större undran väcka?*
 4 *Hjeltars* S1, S2 *hjeltars*
 6 *begrepet* S1, S2 *begreppet*
 9 *gett*; S1, S2 *gett*,
 10 *veta, i behof*, S1, S2 *veta i behof försvara*: S1, S2 *försvara*;
 11 *honom, som en gäst*, S1, S2 *honom som en gäst*

- 14 *dö* S1, S2 *dö*,
 18 *oss*, S1, S2 *oss*
 19 *våld*, S1, S2 *våld*
 21 *aldramäst* S1, S2 framför allt *gått*, S1, S2 *gått*
 22 *flere* S1, S2 *andra*
 23 *se, i oss* S1, S2 *se i oss – blott*. S1, S2 *blott!*
 24 *Höfding* S1, S2 *höfding bedrifter*: S2 *bedrifter*;
 25 *Men Asars fordna* S1 *men – Asars fordna* S2 *men – Asars fordne*
 26 *bordt* S1, S2 *bort*
 28 *Gif* S1, S2 *gif den?* S1, S2 *den!*
 30 *fält* S1, S2 *fält*,
 31 *bågar*; S1, S2 *bågar*,
 33 *Säg*, S2 *Säg*
 35 *skänka bort* S1, S2 *bjuda om*
 36 *skänka bort* S1, S2 *bjuda om*
 62 1 *först* S1, S2 *först*,
 3 *segrarn* S2 *Segrarn des*, S2 *dess*
 5 *Hans arm [...] lydnad* S1, S2 *Du går att af hans mun [S2 arm] de lydnads*
pligter
 6 *namn af edert* S1, S2 *råd utaf ditt*
 7 *Förskräckens [...] ära!* [ej i S1, S2]
 8–9 *En annan [...] söners* S1, S2 *Far fort; men känn med skräck det ansvar du*
skall bära / För Schytiens undergång och dina kämpars
 12 *Folk* S1, S2 *Folk*,
 15 *Barbarer [...] er* S1, S2 *På fältet möten oss, – och hotets nesa*
 16 *Kämpar* S1, S2 *kämpar*
 18 *ären*, S1, S2 *ären*;
 20 *sänken, med den arm* S1, S2 *sänken med en arm, land*, S2 *land*
 21 *smitt* S1, S2 *smidt*
 22 *från* S1, S2 *ifrån*
 23 *kall* S1, S2 *kall, taga*, S1 *taga*. [tryckfel] S2 *taga*,
 25 *Kämpar* S1, S2 *kämpar faran* S1, S2 *faran*,
 28 *son*, S1, S2 *son*.
 29–63: 11 *Om ej [...] försvara*,
 S1, S2 *Men, då i andra land han gått att värdig blifva*
Den thron –

ASMUN.

som [S2 Som] likväl nu hans arm, så långt ifrån,
 Ej kan, mot Roms förtryck, ett saknadt bistånd gifva!

ODEN.

Han skall förtruten se, att han ej dela fått
 Med mig sitt folks befäl, i fosterlandets fara;
 Bland Schytiens hämnare, att Yngve saknats blott

- 63 12 *blod* S1, S2 blod,
 13 *Kämpars* S1, S2 kämpars *stått*. S1, S2 stått:
 14 *han ej är här* --- S1, S2 han, skild från oss. . . .
 15 *Asmun, med häftighet*. S1, S2 Asmun.
 16 *Men han det* S1, S2 Han det ej
 17 *dygder, dig förklara*, S1, S2 nya dygder, – svara, –
 19 *fäderna* S1, S2 fäderne
 21 *egit* S1, S2 eget
 22 *den* S1, S2 den,
 24 *sänkt* S1 sänkt, S2 sänkt
 26 *Oden*. S1, S2 Oden –
 27 *Höfding bordt* S1, S2 höfding bort
 28 *magt* S1, S2 makt *förlagenhet*, S1, S2 förlagenhet
 29 *återge* S1, S2 återge,
 31 *bruk* S1 bruk, S2 bruk
 32 *Om [...] tid* S1, S2 Om, [...] tid,
 34 *känner [...] son* S1 känner [...] son, S2 känner, [...] son, *tro*: S1, S2 tro;
 35 *segren* S1, S2 segern *Höfdingen bero*. S1, S2 höfdingen bero;
 36 *ej* S1, S2 ej,
- 64 1 *Höfvitsmän* S1, S2 höfvitsmän *förespå*, S1, S2 förespå
 2 *segren* S1, S2 segern *dag* S1, S2 dag,
 3 *prof* S1, S2 prof,
 5 *folk! Gå* S1, S2 Folk! gå
 6 *mod* S1, S2 mod,
 7–17 *Fäst [...] svär*,
 S1, S2 Bryt ut, – var orättvis [S2 orättvist] – tänk ej han deraf röres.
 En blind, en knorrisk hop i dig han endast ser,
 Hvars harm är böljans gny, då han mot klippan föres,
 Hvars djerfva trots ett ord skall slå med blygsel ner!
 (*Han går till thronen, stiger opp ett trappsteg, fattar Svärdet,
 som är fäst deröfver, och upphöjer det inför menigheten.*)
 Sen stridsmän denna glaf, af Brage fordom buren,
 Och hvarvid trolös ed var aldrig strafflöst svuren!
 (*Han träder ner i midten af det församlade Folket.*)
 Nu – hören höfvitsmän! och kämpar, närmen er:
 Vid Asa-Gudars [S2 Asa gudars] hägn, som mina steg ledsaga,
 Som läna råd och skydd åt Odens företag,
 Och hvilkas fordna vård er tacklöshet i dag
 Dem gaf ett rättvist skäl [S2 Dem gafve rättvis grund] att från er
 återtaga;
 Vid dessa Gudars makt, – vid Brages glaf – jag svär:
- 19 *Asa-thron* S2 Asa thron
 21 *en* S1, S2 ett
 23 *men* S2 Men
 25 *Höfvitsman* S1, S2 höfvitsman

- 27 *drifver*, S1, S2 *drifver*;
 28 *Om* S1, S2 *Om*, *barm* S1, S2 *barm*,
 29 *Far* S1, S2 *far*
 31 *mer*, S1, S2 *mer*
 32 *Vapendragare* S1, S2 *vapendragare*
 33 *Gudarna* S1, S2 *Gudarne Höfding* S1, S2 *höfding återkalla*, S1 *återkalla*; S2 *återkalla*,
 35 *befalla*: S1, S2 *befalla*,
- 65 1 *som*, S1, S2 *som*
 5 *Sätt, lycklig, segrens* S1, S2 *Sätt lycklig segerns*
 7 *Se, fruktad*, S1 *Se fruktad*, S2 *Se fruktad*
 9 *Gån, Kämpar*, S1, S2 *Gån kämpar segrens* S1, S2 *segerens har* S1, S2 *har*,
 10 *famn*, S1, S2 *famn förvar*, S1, S2 *förvar*
 11 *skaror*, S1, S2 *skaror*;
 15 *Du*, S1, S2 *Du*
 19 *var*, S1, S2 *var*.
 24 *skal evigt* S1 *bör ändtlig* S2 *bör evigt*
- 66 2 *hon* S1, S2 *Hon*
 5 *tappra [...] veka hjerta* S1, S2 *son det afstånd sökt*, [S2 *sökt*] *som hennes hjerta* [S2 *stolthet*]
 6 *anlets-drag* S1, S2 *anletsdrag*
 10 *Kung*, S1, S2 *Kung behag* S1, S2 *behag*,
 11 *smerta* S1, S2 *smärta*
 13 *nej*. S1, S2 *nej*,
 15 *dessa band* S1, S2 *detta lugn trobet* S1, S2 *sämja*
 16 *mer [...] billigheten* S1, S2 *statens fordran mer*, *än tacksamhetens*
 17 *lydde, kanske blindt*, S1, S2 *lydde kanske blindt*
 18 *i en Höfdinges* S1, S2 *mig i en Sarmats*
 19 *Ånskönt, min fordne vän, et stöd mig förestälde*, S1, S2 *Ånskönt min fordna vän*, *ett slägtband föreställde*
 20 *För lågt [...] välde*.
 S1, S2 *I ryktet utan glans, och gagnlöst för mitt välde*; [S2 *välde*.]
 Att *slita detta band nödvändigheten böd*.
 Kan *hända* [S2 *Kanhända*] *fordrar hon att det förnyas åter*.
 Nog af: *jag såg min thron i saknad af ett stöd*,
 Som *sällan lyckligt söks bland egna undersåter*.
- 23 *värd*, S1 *värd* S2 *värd*,
 24 *dottern* S1, S2 *dottren*
 25 *eldstad och sin hjord* S1, S2 *hjord*, *sitt betesfält*
 26–68: 22 *Mot denna [...] Jag skälfer*,
 S1, S2 *Jag trodde för min son hos Asmunds dotter finna*
 En *känsla, vanans verk, till ringa välde bragt*,
 Som, *genom tidens längd, aflägsenhetens makt*
 Och *nya föremål, blef lätt att öfvervinna*:
 Allt *svek, allt hotar mig*; – *På sjelfva Nilens strand*,

Sen tvenne somrar skild från brud och fosterland,
 Jag Yngve tåras vet ännu af samma låga,
 I det att med Pompé, som sig mot Schytien vändt,
 Den svaga Thildas far (känn hvad du förr ej känt)
 Förenar allt sitt hat, sitt anhang, sin förmåga,
 Att hämna, på min thron, den skymf som henne händt.

SIGURD.

Han? Asmun? – med Pompé! förrädarn skulle våga
 Så långt

ODEN.

Allt är bestyrkt, och allt mig kunnigt är.
 Min blick har genomträngt hans trolösa förslager.
 Af ett fördoldt parti han styrkan sammandrager,
 Att i förbund, mot mig, med fiendernas här . . .

SIGURD.

Han? Asmun? – till den höjd han skulle brottslig blifva,
 Att vilja Romarns ok åt Schytiens kämpar gifva?

ODEN.

Och denna boja, lagd på eget fosterland,
 Du tror det knappt, – dess pris – dess pris är Thildas hand!

SIGURD, *med bestörtning*.

Hon älskas af Pompé?

ODEN.

Sen trenne somrar redan!

Du mins, vid denna tid, att han i Schytien var.
 Hans eld, förskuten då, har blifvit gillad sedan
 Till pris af det beskydd han svurit hennes far.
 Ej att jag åt Pompé till ensam afsigt länar
 De svaga tänkesätt han synes följa blott;
 Att krossa en nation, hvars frihet är dess brott,
 Han sig med romersk list af Asmunns hat betjenar,
 Och hoppas genom svek, hvad vapnen ej förmått.

SIGURD.

Förskräckligt!

ODEN.

Sant likväl.

SIGURD.

Men rysligt sant! – jag skälfter,

- 68 23 *bestämd!* S2 bestämd?
 24 *Sigurd* S1, S2 Oden
 25 *Du [...] han* S1, S2 Se djupet af det svek, som Asmunds hjerta
 26 *är [...] hand* S1, S2 är, [...] hand,
 27 *Oden* S1, S2 *Sigurd*
 28 *svek* S1, S2 brott *sjelf?* S1 *sjelf?* – S2 *sjelf?*
 29 *Sigurd* S1, S2 Oden
 31 *svaghet*, S1, S2 *svaghet*
 69 1–32 *Oden. [...] sina brott.*
 S1, S2 Till blygd för menskligt vett, hvaraf beror ibland,
 Beståndet af en thron och ödet af ett land!

SIGURD.

Du har, vi veta det, i klokhet ej din like,
 Men hvilken man du valt till höfding för din här!

ODEN.

Gå *Sigurd*, gör mig rätt; har jag då skapt ett rike,
 Der jag, sen sjutton år, en frägdad spira bär;
 Har jag af halfva djur, af kämpar fordom vilda,
 Ett odladt samfund byggt, en stat förstätt att bilda,
 Att icke känna dem, hvars ledare jag är?
 Låt ske, att detta kall med hvilket *Asmun* hedras,
 Förböd hans högmod ej att till ett svek förnedras;
 Men aldrig skall en här, ett samladt folk likväl [S2 likväl,]
 Fördra ett nedrigt bruk af ett förtrodt befäl.
 Hvad? hörde du ej *sjelf* det upprosgny bland hopen,
 Hvertill dess harm en grund af *Yngves* saknad tog?
 Hvem väckte detta knot? hvars voro dessa ropen?
 Var det ej *Asmunds* hat som lånade dem fog?
 Välan: med det befäl jag i hans händer lade,
 Hans klagan [S2 klagan,] utan röst [S2 röst,] ej mer ett uttryck fann,
 Och hans parti stod stumt, stod bundit [S2 bundet] liksom han,
 Af ett förtroende som det ej väntat hade!

SIGURD.

Djupt vördas, som sig bör, din vishet i mitt sinne!
 Men – denna löftes-röst, det nästan *Guda*-svar,
 Som *Yngves* återkomst åt hären lofvat har,
 Skall det så lätt, min *Kung*, förloras ur dess minne?
 Skall man ej ropa strax: nu – nu [S2 nu,] är faran inne.

ODEN.

Steg du med dagens ljus på klippans höjd, min vän?
 Såg du åt hafvet?

SIGURD.

Nyss, [S2 Nyss] för några stunder sedan.

ODEN.

Det skepp, du såg i går, säg, visar det sig än?

SIGURD.

Det höll mot kusten fram och syntes nalkas redan.

ODEN.

Och bogens gyllne bild, med visshet, såg du den?

SIGURD.

Jag såg den, tro min blick, och såg att masten förde
En flagg af korsad färg, som blåste på dess topp.

ODEN.

Väl Sigurd, väl, var trygg: mitt Guda-svar fylls opp.
Från samma ögonblick, som jag med visshet hörde
Egyptens tömda fält förlättna af Pompé,
Och att han med sin här mot Schytien åter dragit,
Jag ren förutsåg allt, [S2 allt] som hotade att ske,
Förutsåg Asmuns hämd, och mitt beslut var tagit.
Jag tackar Gudarna, som främjat mina mått!

SIGURD.

Bedrags jag? detta skepp, det för din son tillbaka
I skötet af sitt folk, i famnen af sin maka?

- 69 34 *tima* S1, S2 timme
70 1 *begär*, S1, S2 begär;
2 *skal*, för *min hämd*, S1, S2 skall för min hämd
3 *son*: S2 son,
4 *det pröfva skal*; S1, S2 skall pröfva det; [S2 det,]
5 *öfvervinna*: S1, S2 öfvervinna;
6 *om*, S1 om S2 om, *värd* S1, S2 värd,
10 *Yngve*, – *söker et*. S1 Yngve – söker ett, S2 Yngve söker ett;
11 *segren* S1, S2 segern
12 *Kung*, och *älskarinna*; S1, S2 kung och älskarinna.
13 *tankesätt* S1, S2 tänkesätt *bygd* S1, S2 byggd
14 *kärlek*, i *hans bröst*, S1, S2 kärlek i hans bröst
17 *der* S2 der,
20 *magt* S1, S2 makt och *des* S1, S2 eller
23 *kan hända*, S1 kanhända S2 kanhända,
24 *Half-Gud* S1 half-Gud S2 half-gud
28 *akt*, S1, S2 akt *befalt* S1, S2 befallt

- 32 *Soldaten* S1, S2 soldaten
 34 *styr*; S1, S2 styr
 37 (*Sigurd går.*) [ej i S1, S2]
 71 3–15 *Väl, Oden [...] brinna!*
 S1, S2 Ja, – hopen vill bedras: men undrens tid är kort;
 En strimas ljus går opp: [S2 opp,] förblindelsen flyr bort,
 Och människan står kvar, och Guden finns ej mera!
 Hvi gör du, fega verld, likväl den konst så svår,
 Att genom ren förtjenst och sanningen regera?
 Dock [S2 Dock,] pröfvom hvad en gång ett redligt ord förmår.
 Allt är mot mig förent – och striden förestår!
 16 *går* S1, S2 går, *ske*: – *Jag* S1, S2 *ske*, – jag
 17 *försonas kan.* – *Men* S1 kan blidkas – ja! S2 kan blidkas. – Ja,
 18 *förliknings-ord* S1, S2 förliknings ord *öfvervinna!* S1, S2 *öfvervinna!* –
 19–20 *Välän, [...] går.*) S1, S2 *Väl*, hyddans fordna Son [S2 son]: en kronas
 lycka känn!
 72 1 *Acten* S1, S2 Akten
 5 *äntlig* S1, S2 ändtlig
 7 *tyran* S1, S2 tyrann
 11 *ej* S1, S2 ej,
 13 *bortgömt namn*, S1, S2 bortgömdt namn
 14 *Kungar* S1, S2 kungar
 16 *försvara* S1, S2 försvara,
 20 *beklätt*, S1, S2 beklädt.
 22 *jämlikhet* S1, S2 jemlikhet,
 24 *Konungar* S1 herrskare S2 Konungar
 26 *oss på vår tyran* S1 oss på vår tyrann S2 oss, på vår tyrann,
 27 *begär*; S1, S2 begär,
 28 *Och* S1, S2 Och, *Gudarna oss* S1, S2 sina Gudar
 29 *öfverlemna* S2 öfverlemna,
 30 *sjelfbeständ* S1 sjelfbeständ, S2 sjelfbeständ
 31 *öden*: S1 öden; S2 öden,
 33 *J*, S1 J S2 j
 36 *Gudarna*, S1, S2 *Gudarna döden*. S2 döden!
 73 3 *har*: S1, S2 har,
 5 *höljd* S1, S2 höljd
 6 *för*, S1, S2 för *här*, S1 här S2 här,
 9 *öpna* S1, S2 öppna *stänger*, S1, S2 stänger;
 13 *leder*, S2 leder;
 15 *segren* S1, S2 segern
 17 *Kämpar* S1, S2 kämpar *segrens* S1, S2 segerns
 18 *tyran* S1, S2 tyrann
 19 *feg*, S1, S2 feg
 20 *han*. S1, S2 han!
 21 *Det* S1, S2 det *kommer* – S1, S2 kommer. –

- 22 *åtskiljas* S1, S2 skiljas åt
 27 *den*. S1 den; S2 den:
 28 *Men* S2 Men, *rätt*, S1 rätt S2 rätt,
 30 *Kung? Ser* S1, S2 kung? ser
 31 *skildt*: S1, S2 skilt,
 74 7 *föra*. S1, S2 föra;
 8 *At* S1, S2 Att, *göra* S1, S2 göra,
 16 *seder* S2 seder,
 17 *tyran* S1, S2 tyrann
 18 *borgarn* S2 Borgarn *tror* S2 tror,
 19 *De* S1, S2 Det
 22 *otacksam: nej* S1, S2 otacksam. Nej
 23 *öpen* S1, S2 öppen
 24 *öpen* S1, S2 öppen
 26 *Mins* S1, S2 mins
 28 *natt* S1, S2 natt,
 29 *sysselsatt* S1, S2 sysslosatt
 75 2 *vän* S2 vän,
 4 *thronen?* S1, S2 thronen:
 8 *mins kanske* S1, S2 mins, kanske, *gjorde*: S1, S2 gjorde,
 9 *bägges* S1, S2 begges
 10 *borde*, S1, S2 borde
 11 *bägge* S1, S2 begge *bägges* S1, S2 begges
 15 *säg* S1, S2 *säg*, *plikter* S1, S2 pligter
 17 *beslutit*: S1, S2 beslutit
 19 *barn* S1, S2 barn, *danings år*, S1, S2 danings-år.
 20 *förnögd* S1, S2 förnöjd
 21 *ren* S1, S2 ren,
 22 *et val*; S1, S2 ditt val.
 23 *frögd* S1, S2 fröjd *bilda*, S2 bilda
 24 *son* S1, S2 son,
 27 *blott*. S1, S2 blott!
 29 *tid*, S1 tid S2 tid,
 30 *törst* S1, S2 röst
 32 *dagar*, S1, S2 dagar;
 76 1 *sett* S1, S2 sett,
 3 *bägge* S1, S2 begge
 4 *thron* S1, S2 thron,
 5 *förslag*. S1, S2 förslag:
 6 *det*; S1, S2 det,
 8 *bröst*: S1, S2 bröst,
 10 *rört* S1, S2 rört, *flykten* S1 flykten S2 flykten
 11 *blick*, S1 blick S2 blick,
 12 *bedrar [...]* *sken* S2 bedrar, [...] *sken*, *genomborar* S1, S2 benombårar
 13 *stater* S2 Staters

- 14 *gick*, S1, S2 gick;
 16 *tvångades at fly. Dit* S1, S2 tvangs, – ja, tvangs att fly! ditt
 17 *förenat* S1, S2 förenadt
 19 *hatar [...] son* S2 hatar, [...] son,
 26 *fäst [...] hand* S2 fäst, [...] hand, *dar*, S1, S2 dar;
 29 *tyran* S1, S2 tyrann
 33 *vänder*. S1 vänder, S2 vänder;
 36 *styckas från sit bröst* S1, S2 söndras från dess famn, [S2 famn] *Kungars* S1, S2 kungars
- 77 1 *västerns* S1, S2 vesterns
 4 *hand* S1, S2 hand,
 6 *midnatts-stormen bruten*, S1 midnattsstormen brueten [tryckfel];
 7 *Förvissnad*, S1 Förvissnad S2 Förvissnad *skördad*, S1, S2 skördad
 8 *våda*, S1 våda S2 våda,
 10 *har* S1, S2 har,
 11 *skri*; S2 skri,
 12 *skuldra låda*, S1 skullra låda. S2 skullra låda,
 13 *gläds*: S1, S2 gläds,
 15 *spara*, S1 spara. S2 spara;
 16 *hertat*, – *svalkas* S1, S2 smärtan hämnas
 17 *luft. Min* S1, S2 luft; min
 18 *här*; S1 här S2 här,
 23 *Kan hända, någon tid*, S1, S2 Kanhända någon tid
 24 *At S2 Att, böjelse* S2 böjelse,
 28 *västra* S1, S2 vestra
 29 *bära, öfver alt*, S1, S2 bära öfverallt *åskor*, S1, S2 åskor
 30 *hvälf, [...] tid*, S1 hvälf [...] tid S2 hvälf, [...] tid,
 31 *At S2 Att, hägn* S2 hägn,
 32 *tält*, S1, S2 tält
 34 *klimat, och säten*, S1, S2 klimat och säten
- 78 1–18 *Jag bär [...] stunda*. [ej i S1, S2]
 21 *magt* S1, S2 makt,
 22 *Som med et skyldskaps-band* S2 Som, med ett skyldskaps-band, *styrka*. S1, S2 styrka,
 25 *up* S1, S2 opp
 27 *tar*, S1, S2 tar
 28 *gud* S1, S2 Gud
 29 *dag* S1, S2 dag, *skakar* S1, S2 hotar
 31 *just det samma folk* S1, S2 samma glömda folk,
 33 *du för hvad triumf* S2 du, för hvad triumf,
 36 *Och* S2 Och, *hot*, S1 hot S2 hot,
- 79 1 *tvingar?* S1, S2 tvingar!
 2 *oförstörd* S1, S2 utan harm
 3 *Dig [...] Kanske*, S1, S2 Ej ens din undran väckt? – kanske *jag*, S1 jag S2 jag,
 4 *lysnar* S1, S2 lyssnar *dag*. S1 dag: S2 dag,

- 7 *Asmun*, – S2 *Asmun*,
 8 *brott?* S1 *brott!* S2 *brott*,
 10 *frögd* S1, S2 *fröjd svag*. S1, S2 *svag*;
 11 *förödmjuka*. S1, S2 *förödmjuka*;
 14 *Pompé*, S1, S2 *Pompé deraf vitne* S1, S2 *vittne dertill*
 16 *böd* S1, S2 *böd*,
 22 *förakt* S1, S2 *förakt*, *far det* S1, S2 *fader*
 23 *kan hända* S2 *kanhända*
 26 *tända!* S1, S2 *tända*.
 27 *Men* S2 *Men*, *värn*, S2 *värn*
 28 *skymf*, S1 *skymf* S2 *skymf*,
 29 *fiende* S1 *fiende*, S2 *fiende*
 32 *skäl* S1, S2 *skäl*,
 33 *de* S1, S2 *de*,
 34 *Kanske*, S1 *Kanske* S2 *Kanske*, *sak*, S1 *sak* S2 *sak*,
- 80 6 *går*, S1 *går* S2 *går*,
 8 *Gå*, S1, S2 *Gå här*, S1 *här* S2 *här*,
 13 *son*, S2 *son sända*, S1 *sända*. S2 *sända*;
 15 *för'n* S1, S2 *förr'n ända*. S1, S2 *ända*:
 18 *frögd bedrar?* S1, S2 *fröjd bedrar!*
 22 *segrens* S1, S2 *segrern*
 23 *hopp*, at S2 *hopp att*, *son* S1, S2 *son*,
- 81 3 *Nej. Ingen* S1, S2 *Nej*, *ingen kjusta* S1, S2 *tjusta*
 4 *Nej. Ingen* S1, S2 *Nej*, *ingen på Odens tunga* S1, S2 i *Odens löften*
 7 *dö* S1, S2 *dö*,
 8 *glädjestund* S1, S2 *glädje-stund*,
 10 *sedd*. S1, S2 *sedd!*
 11 *staplar* S2 *stapplar steg* S2 *steg*, *ledd!* S1 *ledd:* S2 *ledd*.
 12 *Så* S1, S2 *så*
 14 *rum* S1 *rum*, S2 *rum*
 17 *Hildur* S1, S2 *Hildur*,
 18 *tvänne* S1, S2 *tvenne*
 21 *sjelf* S1, S2 *sjelf*,
 24 *graf som dolt*, S1, S2 *graf*, *som dolt*
 28 *hämnar [...]* *min far*, S2 *hämnar*, på en gång, er *sjelf*, ert *blod*, *min far*.
 30 *Pompé!* S1, S2 *Pompé*
 31 *tyran* S1, S2 *tyrann*
 32 *er dotter*, S1 – *er dotter* S2 *er dotter*
- 82 1 *gifver*. S1, S2 *gifver*;
 2 *hand*, S1, S2 *hand begär*. S1, S2 *begär*;
 3 *falsk. Des mun, Pompé* S1 *falsk*: *dess mun Pompé* S2 *falsk*: *hon främlingen*
 4 *hjerter, det* S2 *hjerter som skänker*. S1, S2 *skänker*;
 10 *Tro*, S1 *Tro* S2 *tro*, *smärta* S1, S2 *smärta*
 11 *tänkesätt:* S2 *tänkesätt*.
 13 *delas*, S1, S2 *söndras*

- 14 *mer* S2 *mer*,
 15 *sjelf* S2 *sjelf*, *mer*. S1, S2 *mer*!
 16 *ser*. S2 *ser*:
 17 *kropp*, S1, S2 *kropp* *hvars styrka sig försvagar* S2 *af hårda ödens lagar*
 18 *bröst*, [...] *brädd*, S1 *bröst* [...] *brädd* S2 *bröst*, [...] *brädd*,
 21 *lider!* S1, S2 *lider!* . .
 23 *förbytt* S1, S2 *förbytt*,
 24 *lemnat* S1, S2 *lemna*
 25 *sett*. S1, S2 *sett*, *barbar*. S1, S2 *barbar*;
 29 *Oden?* *den tyran* S1, S2 *Oden!* *den tyrann*
 31 *smertan* S1, S2 *smärtan*
- 83 2 *magt* S1, S2 *makt*,
 3 *af hopp* S1, S2 *med hopp*, *lär*. S1, S2 *lär*;
 4 *falsket* S2 *falskt*, *tårar*. S1, S2 *tårar*;
 6 *rätt*: S1, S2 *rätt*.
 7 *enda*, S1, S2 *enda*
 9 *namn* S1, S2 *namn*,
 12 *ed*: S2 *ed*; *alt*: S2 *allt*;
 13 *plikt* S1, S2 *pligt*
 17 *ni*, S1 *ni* S2 *ni*, *hämd*, S1 *hämd* S2 *hämd*,
 18 *ni*, S1 *ni* S2 *ni*,
 19 *des hög* S1, S2 *sin mull* [S2 *mull*,]
 20 *natt* S1, S2 *natt*,
 21 *fjät* S1, S2 *fjät*,
 22 *Olyckliga!* S1, S2 *Olyckliga*,
 23 *magt* S1, S2 *makt* *öfverlemnar!* S1, S2 *öfverlemnar*:
 24 *bödel*, S2 *bödel* *qväl!* S2 *qväl*,
 26 *dotter*, S1, S2 *dotter*;
 27 *som* S1, S2 *som*, *smerta* S1, S2 *smärta*,
 31 *flög* S1, S2 *flög*, *här*, S1, S2 *här*;
 33 *dig til* S1, S2 *till din*
 35 *stod*, S1, S2 *stod* *vara*. S1, S2 *vara*;
- 84 2 *famn*, S1, S2 *famn*;
 4 *ögnablick* S1, S2 *ögonblick*
 6 *Välan?* [...] *välan?* S1, S2 *Välan!* [...] *välan!*
 8 *Då* S2 *Då*, *ögnablick* S1 *ögonblick* S2 *ögonblick*,
 11 *Förn* S1, S2 *Förrn*
 12 *Thilda*, *i sin famn*, S1, S2 *Thilda i sin famn trycka*. S1, S2 *trycka*;
 13 *son*, S1, S2 *son* *dig*. S2 *dig*;
 14 *ögnablick ännu* S1, S2 *ögonblick ännu*,
 16 *kände*. S1, S2 *kände*;
 17 *hopp* S1, S2 *hopp*,
 18 *lugn* S1, S2 *lugn*,
 19 *smertan* S1, S2 *smärtan*
 21 *behag*. S1, S2 *behag*;

- 22 *lägar*, S1, S2 *lägar*;
 23 *den* S1, S2 en *du ej förmoda* S1, S2 som du ej hoppas
 25 *frögd* S1, S2 *fröjd blir* S1, S2 *blir*,
 26 *dårar*, S1, S2 *dårar*;
 27 *min*: S1, S2 *min*; *nog*: S1 *nog*: S2 *nog*;
 28 *långt*: S1, S2 *långt*, *tårar*: S1, S2 *tårar*,
 29 *skul* S1, S2 *skull*
- 85 2 *lugn*. *Han* S1, S2 *lugn*: han
 4 *blickar?* S2 *blickar!*
 6 *brud*, S1, S2 *brud*
 10 *helsar* S1, S2 *hälsar*
 11 *Han, [...] beslut*, S1 *han [...]* *beslut* S2 *Han, [...]* *beslut*,
 12 *folks* S1 *folks*, S2 *folks*
 14 *alt för liflig* S1 *alltför liflig* S2 *djup och rättvis*
 17 *krig*: S1, S2 *krig*;
 19 *folk* S1, S2 *folk*,
 24 *segrens* S1, S2 *segerns er!* S1, S2 *er*.
 28 *äntlig* S1, S2 *ändtlig*
 29 *högd, [...] högd* S1, S2 *höjd [...]* *höjd*
 30 *mist*, S1 *mist* S2 *mist*,
 31 *Jag, i min älskare*, S1, S2 *Jag i min älskare*
 33 *förtryck* S1, S2 *förtryck*, *ögnablick* S1, S2 *ögonblick*
 34 *brud* S1, S2 *brud*,
 35 *hot*, S1, S2 *hot*
- 86 2 *känna*, S1 *känna* S2 *känna*,
 5 *förebräelser* S1, S2 *förebräelser*,
 6 *bordt* S1, S2 *bort*
 7 *frögd* S1, S2 *fröjd återbringa*. S2 *återbringa*;
 8 *Himlen* S1, S2 *himlen tack* S1, S2 *tack*,
 9 *flyg* S2 *flyg*, *segrens* S1, S2 *segerns vingar*, S1, S2 *vingar*
 10 *din brud emot* S1, S2 *emot din brud*,
 12 *ser* S1, S2 *ser*,
 13 *qual*. – S1, S2 *qual*. . . . *der*. S2 *der*;
 15 *slagen!* – S1, S2 *slagen!*
 16 *som* S2 *Som rörd* S1, S2 *rörd*,
 17 *fruktat* S1, S2 *darrar*
 22 *anlänt*, S1, S2 *anländt*
 23 *ord* S1, S2 *ord*,
 24 *anlänt*, S1, S2 *anländt*
 26 *Och* S1, S2 *och*
- 87 2 *svimmar*.) S1, S2 *svimmar*).
 5 *den*, S1 *den*: S2 *den*, *funnit*. S1, S2 *funnit*;
 6 *han*, S1, S2 *han Templens* S1, S2 *templens*
 7 *här*, S2 *här*;
 13 *som* S1, S2 *som*,

- 19 *stund*, S1 stund S2 stund,
 21 *förmår*: S1, S2 förmår;
 22 *mod, han* S1 mod. Han
 23 *hugkomst* S1 hågkomst
 22–23 *Han räknar [...] kär*, S2 På stort och ädelt bruk af det befäl du för; / På glömskan, hos en Vän, af hvad som glömmas bör,
 24 *band* S1 band, S2 band *eder* – S1 eder . . . S2 eder.
 26 *ger* S1 ger, S2 ger
 27 *sann*, S1, S2 sann –
 28 *Men* S1, S2 Men, *höge* S1, S2 höga
 31 *hopp* S1, S2 hopp,
 32 *mig*, S1, S2 mig
- 88 2 *hjelte*, S1, S2 *hjelte like*, S1, S2 like
 5 *vanmagt* S1, S2 vanmakt
 6 *Kung* S1, S2 kung
 8 *Ottonde* S1, S2 Åttonde
 12 *Tyran* S1, S2 Tyrann
 13 *tro* S1, S2 tro, *ämnas*: S1, S2 ämnas –
 14 *skälf*: [...] *hotat, släckt*, S1 skälf! [...] hotat släckt, S2 skälf! än är den blix, som hotat dig, ej släckt;
 16 *än* S2 än, *högd* S1 höjd S2 höjd,
 18 *känt*, S1 känt S2 känt,
 19 *skalf*: S2 skalf;
 21 *ögnablick* S1, S2 ögonblick
 24 *vän* S1, S2 vän,
 26 *Kung* S1, S2 kung *heder*, S1, S2 heder;
 27 *någons* S1 någons, S2 någons *bygd* S1, S2 byggd
 28 *tyran* S1, S2 tyrann
 29 *rodnar*, S1, S2 rodnar
 30 *först* S2 först, *brädd* S2 brädd,
- 89 2 *Men äntlig* S1 Men ändtlig S2 Men, ändtlig *lärt* S1, S2 lärt,
 3 *fält* S1, S2 fält,
 4 *nalkas*: S1, S2 nalkas, *timan* S1, S2 timmen
 5 *dotter*, S1 dotter S2 dotter, *hand* S1 hand! S2 hand,
 6 *dig*: S1, S2 dig; *blink* S1, S2 blink,
 7–90: 3 [Nionde scenen struken i S1, S2 så när som på Thildas slutreplik, som här avslutar scen 8.]
- 90 5 *Hvad* S1, S2 hvad
 6 *ser*, S1, S2 ser, – *det*, S1, S2 det
- 91 1 *Acten* S1, S2 Akten
 7 *Gå*. – *Säg* S1 *Gå*. – *Sök* S2 *Gå*, *säg Drott*, S2 *Drott vilda*, S1 vilda! S2 vilda,
 8 *At Romarnes Legat* S1 *Säg*, att Pompés Legat S2 Att Romarns Sändebud *mötes-tro* S2 mötestro
 10 *Men [...] bär*, S1, S2 Men detta namnets helgd, gör den tillfyllest här,
 11 *fiender*, S1, S2 fiender

- 15–24 *Jag fruktar [...] mig blott!*
 S1, S2 Var trygg mot denna fara,
 Då natten höljer oss, och vapnen oss försvara! –
 Du vet jag väntas här af Asmun och hans män:
 Men då min gömda gång ej undflyr Odens blickar,
 Ett samtal förebär, som söks med honom än,
 Säg att Pompé, på nytt, ett budskap honom skickar,
 Med hemligt värf om fred, och rätt att bjuda den.
 (Milo går.)
- 26 *fremling* S1, S2 främling
 27 *Hvem* S1, S2 hvem
 30 *Gån* S1 gån S2 *Gån sprida*: S1, S2 sprida,
 31 *Tilreds*, S1, S2 Tillreds
- 92 2 *Bär Asmun mina bud* S1, S2 Du – Asmunns läger sök *Pompé* S1, S2 Pompé,
 3 *Förn timans lopp gått om* S1 Förn timmens lopp gått om S2 Förn morgon-
 strimman tänds
 6 *En okänd krigare* S1, S2 Yngve [i grundtexten kallas Yngve i fortsättningen
 Den okände (krigaren) till mitten av femte scenen (104: 28)]
 8 *Scene*, S1, S2 Scen
 9 *Han stadnar* S1, S2 han stannar
 10 *sätt*, S2 *sätt stadnar* S1, S2 stannar
 11 *bägge* S1, S2 begge
 12 *sutit.*) S1, S2 sutit. [tryckfel]
 14 *Jag trodde [...] kända*. S2 När blefvo Asa-fjell, och Schytiens dig så kända?
 15 *Jag sjelf, som fört er hit, jag sjelf, med möda ser*, S1 Jag sjelf som fört er hit,
 jag sjelf med möda ser S2 Jag finner svårt, jag sjelf, att ej förvill mig,
 16 *natt, til hvilket rum vi lända*. S1 natt, till hvilka rum vi lända. S2 natt om
 stället dit vi lända,
 17 *edra* S2 dina oss S1 oss, S2 oss er S2 dig
 19 *En dold förvillnings kraft*, S1 En dold förvillnings-kraft S2 Ett obekant
 behag *fält kan hända*: S1 fält, kan hända; S2 fält, kanhända,
 20 *Ett obekant behag som denna himmel ger*. S1 Ett obekant behag, som
 denna himmel ger! S2 Som gör att vandrarn här, med vällust irrar sig.
 22 *Er känsla er bedrar. Låt solen* S2 Svek af din känsla! Dröj; lät solen,
 23 *edra [...] ni* S2 dina [...] du *här* S2 här,
 26 *vildt [...] klär*. S1, S2 djuren likt, hvars rof dess nakna skullra bär.
 27 , *med stolthet*. [ej i S1, S2]
 29 *eftersyn* S1, S2 *eftersyn, förakt*: S1, S2 förakt.
 30 *bli*, – S1, S2 bli, *magt!* S1, S2 makt.
- 93 2 *ton: [...] säger*: S1, S2 ton, gif akt till hvad du säger.
 3–29 *Mins hvem [...] med dig*
 S1, S2 Du trotsar vördnans pligt, och rodnar ej derför!

YNGVE.

Höj mindre sjelf din röst i ett fiendtligt läger:
 Af oss är spejarn den, kanske, som rodna bör.

POMPÉ.

Soldat! – hvem är då du? – omsider jag det frågar,
 Med rätt af ett befäl, som djerfhet näpsa kan:
 Hvem är, hvart syftar du, förvägne unge man,
 Som följer mitt baner, och mig förnärma vågar?

YNGVE.

Den stund, på Nilens strand, jag kom att följa dig, [S2 dig;]
 Då [S2 Då,] med din här [S2 här,] du gick, [S2 gick] att dig mot
 Schytien vända,
 Min arm dig egnad blef; den har dig tjent kan hända; [S2 kanhända,]
 Mitt namn var ej din rätt, – och det blir gömdt hos mig.

POMPÉ, *afsides*.

I allt hans tal, hvad mod, hvad storhet röja sig!
 (*Till Yngve.*)
 Jag har ej glömt de prof, du mig af trohet gifvit;
 Ej glömt Euxinens haf, och denna farans natt,
 Då segrarn, som du följt, ett rof för böljan blifvit,
 Om du ej dina dar för hans [S2 Om dina dar, för hans, du ej] i fara satt.
 Men ock, – hvad har ej skett, att dina tjenester löna?
 Ditt rum [S2 rum,] uti min här [S2 här,] blef rummet närmast mig;
 De byten segern skänkt, de lagrar segrarn [S2 segern] kröna,
 Pompé sig ärat har, [S2 har] att dela dem med dig.
 Så namnlös du förblef, min stolthet det förnöjde,
 Att jag en hjeltes börd i dina seder röjde.
 Det har af dig berott, och, tro mig, gör det än,
 Att äga i din chef, din [S2 en] stridsbror och din [S2 en] vän.

31 *röjt* S1, S2 röjdt33 *din välgernings* S1, S2 dina tjensters34 *hämd* S1, S2 harm35 *frelst* S1, S2 frälst94 1 *börd? dit land?* S1, S2 börd, ditt land, *dig*. S1, S2 dig!3 *Kungar* S1, S2 kungar4 *krig*, S2 krig;6 *En faders blod förspilt* S1, S2 Förspilt en faders blod7 *Säg*: S1, S2 Säg, *din thron* S1, S2 ditt land *städer!* S1, S2 städer,8 *bestämd!* S1, S2 bestämd;9 *Roms* S1, S2 Roms,11 *gunst*: S1, S2 gunst,12 *ej*: S1, S2 ej;14 *trakt*, S1, S2 trakt:17 *förakt*. S1, S2 förakt!18 *kall, af magt*. S1 kall af makt; S2 kall af makt.

- 20 *namn*, S2 namn
 22 *än til stöd* S1 än till stöd, S2 än, till stöd, *dygd!* S1, S2 dygd.
 24–25 *Bland hjeltar [...] ger*, [ej i S1, S2]
 26 *oss: hvem* S2 oss. Hvem
 27 *dig* S1, S2 dig,
 28 *hatet: blif min vän:* S1 hatet, blif min vän. S2 hatet, blif min vän; *ber.* S1 ber; S2 ber.
 32 *sannes-höjd* S1, S2 sinneshöjd
 33 *vild: kän honom*, S1, S2 vild. Känn honom:
 34 *bära.* S1, bära, S2 bära;
 95 1 *begär* S1, S2 begär, *vinna.* S1, S2 vinna:
 2 *mig.* S1, S2 mig;
 3 *Gif [...] dig.* [ej i S1, S2]
 4 *härjnings bloss* S1 härjningsbloss, S2 härjningsbloss *tänt* S1, S2 tändt
 5 *orättvisa* S1, S2 orättvisa
 7 *stolthet af dit tal* S1, S2 stolthet, af ditt tal, *sårad kunde finna.* S1, S2 kunde sårad finna:
 8 *sig.* S1, S2 sig. –
 9 *Romare och talar* S1, S2 Romare, och talar,
 10 *jord [...] dig* S1, S2 jord, [...] dig, *trälar!* S2 trälar.
 11 *bestämt* S1, S2 bestämdt
 12 *länder,* S1, S2 länder
 13 *hvaran* S1, S2 hvarann *jämt* S1, S2 jemt
 14 *glans* S1, S2 glans,
 16 *våld Pompé, och* S1, S2 våld, Pompé. Och
 17 *svage* S1, S2 svaga *lider,* S1, S2 lider.
 18 *mig* S2 mig,
 22 *bär* S2 bär, *Asars Kung* S1 Schytiens kung S2 Schytiens kung, *tilbaka.* S1 tillbaka, S2 tillbaka;
 23 *ögonblick: och sjelf han lofvat* S1, S2 ögonblick ännu, och han vill *bär.* S1 här, S2 här.
 24 *Partiers inre våld* S1, S2 Bland stridande parti'n
 25 *Hans högmod [...] hans* S1, S2 Han står på fallets brädd, förlåten af sin
 26 *fordrar,* S1 fordrar S2 fordrar, *åter,* S1, S2 åter
 27 *förebrår;* S1 förebrår, S2 förebrår;
 29 *fremmande* S1, S2 främmande
 96 2 *tropp.* S1, S2 tropp;
 3 *Försvunnen [...] kropp,* [ej i S1, S2]
 4 *blod* S1, S2 mod
 5 *vunnit* S1, S2 vunnit,
 7–23 *Et skepp [...] förmedrar sig.*
 S1, S2 Och sjelfva Yngves far af alla mest bedragen,
 Som ser sin throns förlust i en förlorad strid,

Och sin förtrutna här, af modlöshet betagen,
Till hvilket pris den gifs, är nöjd att köpa frid.

YNGVE.

24 *lof*, S1, S2 namn *strand*, S1, S2 strand *hunnit*. S2 hunnit; [därefter i S1, S2:]

Han tigger ej om frid: man har bedragit dig.

25 *man fåfångt sökt* S1, S2 du talar om *försvunnit*. S1, S2 *försvunnit*,

26 *ofta* S1, S2 *ofta*,

27 *dygd* S1 *dygd*, S2 *dygd sjelf* S1, S2 *sjelf*,

29–32 *Det ser [...] uppehåll.*) S1, S2 Af dessa kunskaps ljus, [S2 ljus] du ensam
vet att ge,

33 *namn förklara*, S1, S2 rykte bära [S2 bära,]

34 *Den kunskap [...] at ge*, [ej i S1, S2]

97 2 *Det*, S1, S2 *Det*, – *kanske* S1, S2 *kanske*,

3 *lära* S1 *lära*; S2 *lära*.

4 *At detta [...] öfveralt* S1, S2 *Det*, – att mot våld och list, är hatets pligt

5 *rop* S2 *rop*,

6–16 *At född [...] äger*.

S1, S2

POMPÉ.

Den frihet, till hvars bruk min vänskap skänkt dig rätt,

Man kunde lära dig att ej dess gränser glömma.

Ditt bifall gör ej lag för mina tänkesätt;

Och jag befarar dem som strida, ej som dömma.

18 *Til lägret återvänd*, S1, S2 *Vänd* om till lägret: flyg;

19 *höj: bryt opp*: S1, S2 *höj*, *bryt opp*,

23–98: 5 *Den okände [...] stolta svar*,

98 S1, S2

POMPÉ.

Rättvisans dygd är skön, och stort att yrka denna.

Men om det gafs en makt, mot hvilken hennes lag

Sig ofta stridig fann, och alltid fann [S2 fanns] för svag,

Säg, är du lycklig nog att ej dess välde känna?

Och var du aldrig rörd af skönhetens behag?

YNGVE.

Hvem? jag? – hvart syftar du? (*afsides*) Ack! . . om jag älskat? – jag!

(*Till Pompé.*)

Tror du, af känslans eld, att endast Romarn lågar?

Du känner ej, Pompé, den dödlige du frågar.

POMPÉ.

Om den du älskat, led; om skymfad och förtärd,

Hon mante dig till hämd, – du droge ej ditt svärd?

YNGVE, *med ifver*.

Pompé – till jordens gräns, bland vildaste nationer,

Hvar helst förtryckarn fans, jag flög, var viss derpå.

Ställ murar till hans värn af Latiens legioner:
Mitt svärd, ja, detta svärd hans hjerta skulle nå,
Fast genom öknars grus af tempel eller throner.

POMPÉ.

Och, efter hvad du gjort, om likväl åt en an [S2 ann]
Det pris du kämpat för, kan hända [S2 kanhända] gafs att njuta?

YNGVE.

Dö skulle en af oss, Pompé; jag eller han!
Men . . detta mörka tal, . . hvad bör jag deraf sluta?
Hvad okänt sammanhang emellan hvad du sagt,
Och Oden, dina krig, och Roms begär till makt?

POMPÉ.

- S1 Det är ej Rom, hvars tjenst mig här sin ifver länar;
Ej Odens trotsighet, som hämden kallat har.
- S2 Åt Rom, med skyldig tro, min arm jag alltid länar,
Och Oden, tvifla ej, dess hämd förtjenat har.
- 98 6 *Han har en lycklig S2 Men, Oden har en*
7 *son, som större hat, och större S1 son, som allt mitt hat och all min S2 lycklig*
son, min vän, som större förtjenar: S1 förtjenar; S2 förtjenar,
8 *Det är [...] vapen S2 Mot honom vänds det svärd jag denna stunden*
17 *var, S1 var S2 var,*
18 *jag S2 jag, gräns S2 gräns, skar. S1, S2 skar;*
20 *hat S1 hat,*
19–20 *alt [...] svurit har. S2 namnets hjeltefrejd har nått mig, och föröker /*
Den svurna fiendskap, jag ren till honom bar.
22 *hvilket brott S1, S2 hvilka fel*
23 *namn S1, S2 namn, dit; S1, S2 ditt,*
24 *lagrars S1, S2 segrars ryckte S1, S2 rykte*
25 *Han den S1, S2 Han dem har den S1 har dem S2 säkert förtrutit. S1 för-*
trutit! S2 förtrutit.
27 *Mit ryckte! Det är hans, S1 Mitt rykte! det är hans S2 Nog af, att han min*
harm, gör, S2 gör
28 *Som [...] hat. S2 Jag hatar hans förtjenst. om S1, S2 om,*
29 *egit S1, S2 eget*
30 *döm S1, S2 döm,*
31 *bör. --- S1, S2 bör.*
32 *Jag älskar. S1 Jag älskar. Känn mig – S2 [raden saknas]*
- 99 1 *afsides S2 (med häftighet)*
2–13 *Dundrets Gud [...] brud!*
S1 Thor! det är ditt slag jag hör.
(Till Pompé.)
Pompé! – här gifs ej val, ej tvekan mellan tvenne:

Ditt svek min väckta syn med blixstens låga rör.
 Du älskar . . . Yngves brud!
 S2 Göm ej i gåtors moln det rysliga du säger;
 Räds du att bli förstädd?

POMPÉ (*förtörnad*).
 Styr ifvern, unge man, .

YNGVE.

Du älskar. – Smädar jag?

POMPÉ.
 Om jag det gör, välan?

YNGVE.

Pompé, här gifs ej val, ej tvekan mellan tvenne,
 Du älskar Yngves brud!

- 15 *Välan?* – *Jag älskar henne.* S1, S2 Säg mer; [S2 mer:] jag tillber henne! [S2 henne.]
- 18 *unnat*; S1, S2 *unnat*,
- 21 *herrs-kare* S1, S2 *segrare*
- 22 *skulle trott* S1, S2 *hade trott*,
- 23 *själ som din* S1, S2 *själ, som din, nära*: S1, S2 *nära*.
- 24 *Men om* S1 *Men, om* S2 *Men om, rätt* S2 *rätt*,
- 25 *hedrens* S1, S2 *hederns*
- 28 *döden*, S1, S2 *döden*, –
- 30 *är* S1, S2 *är, öfverväga*, S1, S2 *öfverväga*
- 31 *man, inför Pompé*, S1 *man inför Pompé* S2 *man, inför Pompé*,
- 32 *Din ringa varsamhet begynner* S2 *Din djerfhet vet ej gräns, och börjar*
- 33 *mit hjerta* S2 *min stolthet*
- 34 *mer*: S1, S2 *mer*,
- 100 1 *segrarns lag* S1, S2 *svärdets dom*
- 2 *vän*: S1, S2 *vän, tillbaka* S1 *tillbaka*, S2 *tillbaka*
- 3 *bor*; S1 *bor*. S2 *bor*;
- 4 *der, det slag* S1 *der det slag*, S2 *der det slag*
- 5 *pris* S1 *pris*, S2 *pris utgång ger*. S1, S2 *öde ger*;
- 6 *hand*, S1, S2 *hand ser*. S1, S2 *ser*;
- 8 *hämnas*. S1, S2 *hämnas*;
- 9 *Säg*, S1, S2 *Säg man* S1 *man*, S2 *man*
- 10 *far* S1, S2 *far, bragt*; S1, S2 *bragt*,
- 13 *magt* S1, S2 *makt*
- 15 *oerhördt* S1, S2 *oerhördt, samfäldt* S1, S2 *samfält*
- 17 (*Härdt.*) S1, S2 (*Till Pompé.*)
- 20 *kungar*, S1 *kungar!* S2 *kungar*.

23–102: 25 *Men frukta [...] tankesätt.*

S1, S2 Det var ej nog för dig, att alla pligter glömma
 Af folkrätt och förbund, på en gång brutna här;
 Att [S2 Att,] för en qvinnas skull, som eldar ditt begär,
 Två skilda folkslags blod och Latiens skatter tömma.
 Att lägga svek till våld, var det som feltes än: [S2 än.]
 Försätlig krigare, så väl som trolös vän,
 Du strider utan mod, du blygs ej stiga neder
 Till hemliga förbund med Odens egna män!
 Din gång, af natten hölj'd, dig nu till Asmun leder. [S2 leder;]
 Hans läger syns – du ser dess eldar härifrån –
 Men vägen är dig stängd;

(han [S2 Han] stiger framför honom.)

Den [S2 den] stängs – af Odens son,

Af den förgätna prins, som ödemarker gömma!

(med häftighet.)

Drag svärdet; mellan oss kan döden ensam dömma.
 Med någonderas blod skall jorden sköljas varm; [S2 varm.]
 Om det ej lyckas dig att Yngves ådror tömma,
 Så fall, och med hans svärd göm namnet i din barm.

POMPÉ, *med förundran [S2 förundran,] i det
 han sätter sig till motvärn.*

Du Yngve!

YNGVE, *i det han anfaller.*

Jag tyrann! – beviset är min arm.

(De strida.)

FEMTE SCENEN.

POMPÉ. YNGVE. ODEN.

ODEN, *med förundran längre ifrån.*

Hvad? midt i lägrets famn, två Romare, som strida!

(Han nalkas dem.)

Är det på sådant sätt man Roms beskickning för?
 Och mellan dragna svärd, som Oden kallas bör?

YNGVE.

Din undran rättvis är: upplysningen förbida.
 Blott skilj från dina fjät ditt folk – och dessa bloss –
 Sen, svär en Konungs ed, åt krigarn vid min sida,
 Att kunna, när han vill, med trygghet lemna oss.

POMPÉ.

Spar, spar förrädare, att för min trygghet sörja.
Bär fram din hemlighet. Jag väntar: du kan börja.

ODEN.

Er strid – ert mörka tal, min undran lika få:
(*Vinkar bort sitt folk.*)
Välan?

YNGVE,

En gång, – och snart, – du begge skall förstå.

102 29 *At S2 Att, säger,*) S1, S2 säger)

30 *rätt.* S1, S2 rätt?

31–32 *Pompé [...] Hvad?* – – – [ej i S1, S2]

103 1 *Oden, til den Okände.* S1, S2 Oden.

2 *Och* S1, S2 Och du,

3 *sälsam* S1, S2 sällsam

4 *sälskap* S1 sällskap S2 sälskap

5 *den ej vara kan* S1, S2 kan ej vara den,

6 *hvadan detta nit* S1, S2 hvarifrån det nit, *lägar,* S1, S2 lägar

7 *fientlig prins* S1 fiendtlig prins, S2 fientlig prins,

9 *Så [...] irrar,* S1, S2 (Så [...] irrar,) [S2 irrar]

11–26 *Pompé, afsides [...] fortfar til Oden.*

S1, S2 Du har till minsta känt, mitt hopp det förespår,
Den afbild af dig sjelf, hvars öde dig förvirrar,
Hvars oförrätt din dygd ej liknöjdt skåda kan! [S2 kan?]
Om du har sett min son, hvar är han? lefver han?

YNGVE.

28 *blygd* S1, S2 blygd,

30 *brud* S1, S2 brud, *far.* S1, S2 far?

104 1–105: 22 *Oden. [...] syns.)*

S1, S2

POMPÉ, *till Yngve.*

Gör slut på mörka ord, som tiden blott förhåla.
Om nesan af ett svek dig hindrar derifrån,
Så har jag mod, jag sjelf, att vara sann och tala: [S2 tala.]
(*Till Oden.*)

Välan, du Gudars tolk, du känner ej din son?

ODEN.

Min son . . i denna drägt, och sänd från Romarns läger!
J Gudar, Schytiens hägn! Bedrar mitt hjerta mig? . .

POMPÉ.

I deras dolda råd den kända del du äger,
Är sen, [S2 sen] att lemna ljus om deras gunst för dig!

YNGVE.

Hör opp att skymfa. Råds, det kunde slutas illa.
 Ja, Oden, det är sant, det är din son du ser.
 Må hända himlens gunst dig honom återger.
 Men tro mig, hör mitt råd: [S2 råd,] en rättvis undran stilla,
 [S2 stilla;]

Låt denna Romarn gå, och fråga mig ej mer.

ODEN, *omfamnar honom.*

Må allt, må allt, min son, för glädjens känslor vika!
 Kom, tryck mig till ditt bröst – Försyn! hvad händelse!

POMPÉ.

En annan väntar dig, mer oförtänt, kanske.
 Igenkänn med din son, din fiende tillika: [S2 tillika;]
 Fort, öfverlägg din hämd, – du talar med Pompé!

ODEN, *med förundran och en rörelse af hot.*
 Pompé! –

YNGVE, *till Pompé.*

Förvägne man, som blott ditt högmod frågar,
 Du trotsar utan skydd: [S2 skydd;] du glömmet hvad du vågar.

ODEN.

Du kom då sjelf, Pompé, att här ditt budskap bli?
 Du hade dina mått att inom Schytien taga.
 Jag ser hvad värf om fred, du kom att föredraga;
 (*Med hotande stolthet.*)
 Men mins du krigets rätt mot allt bedrägeri?

POMPÉ.

Och denna blick af hot, den tror du mig förskräcker!
 [S2 förskräcker?]

Nej, om bland dina fjäll jag också ensam stod.
 Men vet, jemväl till dem, att Romarns åska räcker.
 Vakt! –

105 23 *Oden, häpen.* S1, S2 Oden.

24 *De* S1, S2 *de*

25 *bägge* S1, S2 *begge*

26 *troupperna* S1, S2 *Tropparna tilsamman.* S1, S2 tillsammans, skingrar och bortviser dem.

29 *Romerskt* S1, S2 romerskt

106 2 *dig här* S1 dig än S2 ännu *hämd dit svärd* S1 hämd, ditt svärd S2 hämd din arm *taga.* S1 taga; S2 taga.

- 3 *skäl* S1 skäl, S2 skäl *beklaga*. S1, S2 beklaga:
 4–6 *Du hade [...] draga*;
 S1, S2 Jag har dig följt, Pompé; har dolt min härkomst – men,
 Jag har dig ej förrådt, ej visat mig din vän,
 Ej sökt att dig med svek till Schytiens läger draga,
 7 *våld* S1, S2 våld,
 8 *öpen har*, S1, S2 öppen har;
 11 *kan* S1, S2 kan, *fäller*: S1, S2 faller.
 12–15 *Jag ser [...] njutit*. [ej i S1, S2]
 16 *I fall [...] larf du* S1 Om sjelf du ägt det mod, hvars larf du alltid S2 Med
 detta höga mod, hvars larf du alltid
 19 *folk* S1, S2 folk,
 21 *kärleksrätt* S1 kärleks rätt, S2 kärleksrätt
 22 *du*, S1, S2 du *skygd*, S1, S2 skydd
 23 *rival* S1, S2 rival,
 28 *lemnas*, S2 lemnas
 29 *hämnas*: S1, S2 hämnas.
 30 *Oden* S2 Oden,
 31 *du, som* S1 du. . . som, S2 du som,
 32 *dig* S1, S2 dig, *dela*: S2 dela;
 34 *gudasvar* S1, S2 Guda-svar,
 35 *gudasvar* S1, S2 Guda-svar *svärd*. S2 svärd!
 107 2 *hämnd* S1, S2 hämd, *Konung* S1, S2 konung
 3 *läger*. S1 läger [tryckfel] S2 läger.
 4 *bud*, S1, S2 bud
 5 *ovän utan värn*, S1 ovän utan värn S2 ovän, utan värn, *helig*, S1, S2 helig
 6 *vet* S1, S2 vet, *fall de låga svek du stiftat*: S1, S2 thron, de faror som du
 stiftat; [S2 stiftat,]
 7–8 *Dit anhang [...] förgiftat*, S1, S2 Ditt hopp, din del i allt, som här i
 Schytien händt; / Vet, med hvad frön till agg du, hemligt låg, förgiftat
 9 *Konung skilt* S1, S2 pligter vändt
 10 *dig kan hända*. S1 dig, kan hända: S2 dig, kanhända;
 11 *tända* S1 tända, S2 tända
 12 *herjning* S1, S2 härjning
 13 *Konung vända*, S1, S2 konung vända
 14 *befäl* S1, S2 befäl,
 16 *bygd* S1, S2 byggd
 17 *bekant*: S1, S2 bekant; *alt*. S1, S2 alt. –
 20 *Men* S1, S2 Men, *ner*; S2 ner,
 21 *värf*, S1 värf; S2 värf, *mer*, S1, S2 mer
 22 *värde* S1 värde, S2 värde *namn* S1 namn, S2 namn
 24 *högt! Men* S1 högt! men S2 högt: men
 25 *ångren hos en svag* S1 ångern hos en svag S2 ångern, hos en svag, [därefter
 i S1, S2:] (Han skyndar bort.)
 29 *Nej. Himlen* S1 Nej Himlen S2 Nej himlen *jäfv*a. S2 jäfva;

- 30 *Försynen [...] tömdt.* S1 Stort är min glädjes mått, och farornas är tömdt.
S2 Än är ej Odens folk af Odens Gudar glömdt.
- 31 *En far [...] ej at S1* En far, [...] ej att S2 Förblifvom endast män, min son,
som icke
- 32 *öden [...] honom* S2 hvilka ödens prof hvartill oss lyckan
- 108 2 *hon* S1 han S2 *hon återföra?* S2 återföra!
- 3 *på dem [...] höra:* S1 på dem [...] höra! S2 och säg, min far, hvad jag för-
skräcks att höra:
- 4 *ännu?* S1, S2 ännu,
- 5 *Yngve?* S1, S2 Yngve, *glömd?* S1, S2 glömd!
- 7 *Pompé, [...] brunnit,* S2 Pompé dess löften fått, så långt af ryktet kännes.
- 8 *ryktet* S1, S2 ryktet *Och har [...] vunnit.* S2 Men sveket, tvifla ej, är
Asmunds mer än hennes:
- 9 *Du känner* S2 Hvem vet ej, *far* S2 far, *undergifvenhet.* S2 undergifven-
het?
- 11 *falska!* S1, S2 falska! – *vet!* S2 vet! –
- 12 *trolöshetens [...] bära!* S1, S2 lydnans helga namn åt trolöst brutna eder,
- 13 *ära!* S1, S2 heder!
- 16 *hon,* S1, S2 *hon själ,* S1, S2 själ
- 17 *kejusa* S1, S2 tjusa
- 20–21 *Min son [...] far.* S2 Så talar hjelten ej. Lef, för ditt folk, din far, / Njut
sällheten, min son; men henne värdig var.
- 23 *sälheten* S1, S2 sällheten *naturen,* S1 naturen? S2 naturen,
- 24 *bör?* S2 bör;
- 25 *Om,* S1 Om S2 Och *hopp,* S1 hopp S2 hopp, *gör,* S1 gör S2 gör,
- 26 *Ur skötet af* S2 Jemväl ifrån *buren?* S1 buren! S2 buren?
- 30 *plikters* S1, S2 pligters
- 109 5 *menigheters* S1 menighetens S2 menigheters
- 6 *Prins* S1, S2 prins
- 7 *folk* S1, S2 folk,
- 8 *är* S1, S2 är, *bärjar* S1, S2 bergar
- 11 *Kung* S1, S2 kung *dö,* S1, S2 dö
- 15 *dö.* *Hans* S1, S2 dö; hans *dygd,* S1, S2 dygd
- 16 *hämd:* S1, S2 hämd, *njuta!* S2 njuta.
- 18 *sinne,* S1 sinne S2 sinne,
- 19 *har,* S1 har S2 har!
- 20 *minne:* S2 minne;
- 23 *valt:* S2 valt, *gälda,* S1, S2 gälda
- 24 *fälda!* S1, S2 fällda.
- 26 *stor:* S2 stor,
- 28 *ännu,* S2 ännu; *gått.* S1 gått! S2 gått.
- 29 *sälhet eller smerta* S1, S2 sällhet eller smärta
- 30 *själ!* S2 själ, *blott?* S2 blott!
- 31 *dig som andra,* S1, S2 dig, som andra *förmått!* S2 förmått,
- 110 6 *fans* – S2 fans, *betagen* – S2 betagen,

- 9 *vink* S1, S2 vink,
 10 *namn, kan hända*, S1 namn kan hända S2 namn kanhända
 11 *O [...] O* S1, S2 *O, [...] o*,
 13 *öpnad* S1, S2 *öppnad ära*. S2 ära;
 14 *segren* S1, S2 *segern*
 15 *son*, S1, S2 son;
 20 *far, ännu*, S1, S2 far ännu
 27 *han har* S1 har han [tryckfel] S2 han har
 28 *segra*, S1, S2 *segra: slag*. S1, S2 slag,
 29 *Triumfens* S1, S2 Och segers
 30 *Kom* – S1, S2 *Kom*. –
 32 *förrådt*: S1, S2 *förrådt, bedrar*: S2 bedrar;
 34 *kom, det återstår, för mig*, S1 kom, det återstår för mig S2 kom; för mig
 står kvar ännu
 35 *sällhet*: S1 sällhet S2 sällhet,
 111 4 *Pompé [...] Drott*, S2 Drott, faran är förhand, *oss*. S1 oss; S2 oss.
 5 *fjäll*, S1 fjäll S2 fjäll,
 6 *ser med Romersket hot* S1 ser med romerskt hot, S2 ser, med romerskt
 hot,
 7 *hör*, S1, S2 *hör då*, S1, S2 *dån*
 9 *följd* S1, S2 *följd*
 10 *och mer*, S1, S2 *och mer*
 15 *Förförda [...] skära!* S1, S2 Du går, bedragna far! att svekets följer lära.
 16 *Sigurd, fortfar*. S1, S2 *Sigurd*.
 20 *magt* S1, S2 *makt*
 21 *har*: S1, S2 *har; hotas*: S1 hotas; S2 hotas, *strida*: S1, S2 *strida*;
 22 *Romersket ok, hans Kung* S1, S2 romerskt ok; hans kung *kär*: S1, S2 *kär*;
 24 *Prins* S1, S2 *prins*
 25 *eftersyn* S2 styrelse *dem* S2 som
 26 *jämna* S1, S2 *jemna*
 32 *fjät. Kän, Sigurd, kän* S1. S2 *fjät; känn, Sigurd, känn*
 33 *Kung* S1, S2 *kung*
 112 2 *Min Prins [...] Gud* S1, S2 Prins! – hvilken Gudamakt *er!* S1, S2 *er?*
 6 *länar*. S1 *länar*: S2 *länar*.
 9 *lofvat*, S1, S2 *lofvat här*, S1, S2 *här åter*. S1, S2 *åter*:
 12 *okänd*, S1, S2 *okänd sedd*. S1, S2 *sedd*;
 13 *beredd*, S1, S2 *beredd*;
 14 *redan här mot här* S1, S2 *redan, här mot här*,
 17 *undret* S1, S2 *dundret*
 18 *segrens mod* S1, S2 *segers mod*,
 20 *thordön*, S1, S2 *thordön fall*, S1 fall S2 fall, *röra*; S1, S2 *röra*,
 21 *des* S1, S2 *hans*
 23 *gudasvar* S1, S2 *Guda-svar*
 25 *svärdet*. S1, S2 *svärdet! ord. Jag* S1 ord, jag S2 ord; jag
 26 *säg*, S1, S2 *säg*

- 27 *enda som var född* S1, S2 enda, som var född,
 29 *tid:* S1, S2 tid,
- 113 1 *Acten* S1, S2 Akten
 2–115: 3 *Första scenen [...] går.*) [ej i S1, S2]
- 115 4 *Andra* S1, S2 Första
 6 *ödefält* S1, S2 öde-fält
 7 *lemnad!* S2 lemnad
 9 *mig, – bestraffad? – eller hämnad?* S1 mig, – bestraffad! – eller hämnad! S2
 mig – bestraffad – eller hämnad?
 11 *ryser;* S1, S2 ryser, *betar!* – S2 betar!
 12 *brott* S1, S2 brott,
 13 *ömkanslöst*, S1, S2 ömkanslöst *sälhet* S1, S2 sällhet *dagar?* – S1 dagar! – S2
 dagar? –
 14 *Konung!* S1, S2 Konung;
 18 *Tyran!* S1 Tyrann! S2 Tyrann, *förskylt* S1, S2 förskyllt
 19 *smertad* S1, S2 smärtad,
 20 *fyllt* S1, S2 fyllt
 24 *tyran så långt*, S1, S2 tyrann, så långt
 27 (*Åter något uppehåll.*) [ej i S1, S2]
 28 *skul* S1, S2 skull
 29 *brottslig* S1, S2 brottslig
 30 *rättvis*, S1, S2 rättvis
 31 *lott* S1, S2 lott,
 33 *ej:* S2 ej; *jag!* S2 jag,
 35 *hemta* S1, S2 hämta
- 116 2 *knapt* S1, S2 knappt
 3 *väkt* S1, S2 väckt
 4 *hvilat.* – *Ingen ting* S1 hvilat – ingen ting S2 hvilat – ingenting *delar:* S1, S2
 delar;
 5 *sträckt!* S1, S2 sträckt?
 6 *öra!* S1, S2 öra?
 7 *sjelf!* S1, S2 sjelf,
 8 *höra!* S1, S2 höra.
 9 *Tredje* S1, S2 Andra
 10 *Asmun.* S1, S2 Asmun,
 12 *olyckliga;* S1, S2 olyckliga! *fosterland,* S1, S2 fosterland
 13 *våld: din Kung til offer lemnad:* S1, S2 våld, din kung till offer lemnad,
 14 *höljd:* S2 höljd,
 15 *hämnad?* S1, S2 hämnad!
 17 *O död! se här mit* S1, S2 Död! krossa detta
 18 *skalla:* S2 skalla,
 24 *sky* S1, S2 sky,
 27 *Nog.* S2 Nog;
 28 *det.* – *Vare* S1 det – vare S2 det. – *Vare*
 29 *smertade* S1, S2 smärtade

- 31 *gick*, S1, S2 gick
- 117 1 *qual* S1, S2 *qual*,
 2 *öfverlagt*. S1 öfverlagt, S2 öfverlagt.
 3 *här* S1, S2 här,
 4 *Då* S2 *Då*, *öppna fält* S2 öppna fält,
 5 *Pompé* S1, S2 *Pompé*, *pass*, S1, S2 pass
 6 *in*, S1 in S2 in, *magt* S1, S2 makt
 7 *Förstörelse* S1 Förskräckelse S2 Förstörelse
 9 *hastigt* S1, S2 hastigt,
 10 *sig* S1, S2 sig, *Schytisk* S1 schytisk S2 Schytisk
 11 *hären*. – S1 hären – S2 hären.
 12 *skuldran* S1, S2 skullran *fläckta* S1 flägta S2 fläkta
 13 *arm* S1, S2 arm, *fäckta* S1, S2 fäkta
 14 *hjälm* S1, S2 hjälm,
 15 *kämpar*, *ropar han*, *hvad* S1 kämpar, ropte han, hvad S2 kämpar,» ropte han, »hvad
 16 *Kämpa-Göthens seder?* S1 kämpa Göthens seder. S2 kämpa-Göthens seder?
 18 *Kung* S1, S2 kung
 19 *Prins* S1, S2 prins *har*, S1 har S2 har,
 20 *väg* S1 väg, S2 väg *eder!* S1 eder! [tryckfel] S2 eder!
 21 *slöt*, S1, S2 slöt
 22 *vidsträkt* S1, S2 vidsträckt
 23 *ljungelds blick* S1, S2 ljungeldsblick,
 25 *Prins* S1, S2 prins
 26 *sönk*, S1, S2 sönk
 28 *försyn* S1, S2 Försyn
 30 *hvem* S2 hvem,
 31 *magt* S1, S2 makt
 34 *förrådt*, S2 förrådt;
 35 *högden* S1, S2 höjden
 36 *Man såg [...] bland* S1 Man gjorde fåfängt allt, att samla S2 Förgäfves gjordes allt, att samla
- 118 2 *understödde*. S1, S2 understödde;
 3 *följ din Konung*, *kom*, S1 följ din konung, kom! S2 följ din Konung, kom!
 4 *Kän [...] kän* S1, S2 Känn [...] känn
 5 *segren* S1, S2 segern
 9 *äntlig* S1, S2 ändtlig *bordt* S1, S2 bort
 10 *magt* S1, S2 makt *tvinga*. S1, S2 tvinga;
 13 *Schyten*, S1 Schyten S2 Schyten,
 14 *obetäkt*, *och magtlös* S1, S2 obetäckt, och maktlös
 26 *förströr* S1 förstör [tryckfel?] S2 förströr
 28 *lif* S1, S2 lif,
 31 *segren* S1, S2 segern
 32 *hugg*. *Af* S1 hugg; af S2 hugg. Af

- 33 *strida*. S1, S2 strida;
 36 *Men* S2 Men,
 119 1 *knappt* S1, S2 *knappt följd* S1, S2 följd
 2 *strimma* S1 strima S2 strimma
 4 *et* S1, S2 en
 7 *mod*, S1, S2 *mod rycktes*. S1, S2 rycktes;
 8 *äntlig* S1, S2 ändtlig
 9 *blef* S1, S2 *blef, trycktes*. S1, S2 trycktes;
 10 *jämmer* S1, S2 *jemmer brast* S1, S2 brast, *segren* S1, S2 *segern*
 11 *arm* S1, S2 arm,
 13 *alt*: S1, S2 allt;
 15 *Et svärd är i din magt* S1 Ett svärd är i din makt S2 Du bär ett svärd ännu
 17 *missfoster* S1, S2 missfoster,
 22 *fölgd* S1, S2 följd
 23 *Romerska* S1, S2 romerska
 24 *hand* S1, S2 hand,
 25 *Fjerde* S1, S2 Tredje
 27 *bägge* S1, S2 begge
 30 *hämd*, S1, S2 hämd
 31 *Kung* S1, S2 *kung du ej gläds*, S1 du ej gläds S2 glädes ej
 120 1 *Asmun*. S1, S2 Asmun, med bortvändt ansigte.
 2 *sol!* S1, S2 sol,
 3 *afgrund!* S1, S2 *afgrund, öppnar* S1, S2 öppnar
 5 *med en rörelse af förtviflan* S1 visande på Thilda, hvars utseende och ställning uttrycka den högsta förtviflan S2 med nästan förqvafd röst, och i det han räcker honom sitt svärd
 6–7 *Betrakta [...] beklaga?* S2 Kan du, för bojans tyngd, så straffa mig, så döda. / Om ej, – så spara ord, och slit ej sår som blöda!
 9 *bordt* S1, S2 bort
 10 *Kung* S1, S2 kung
 11 *stempla*, S1, S2 stämpla
 13 *feg, förrädarn* S1, S2 feg; förrädarn,
 14 *Förskräcks* S2 Förskräcks, *blixten, den* S1 blixten, som S2 blixten som
 16 *magt* S1, S2 makt, *händer*; S2 händer,
 17 *vildjurs* S2 vilddjurs
 18 *segren* S1, S2 *segern svek* S1, S2 svek, *dagar*. S2 dagar:
 19 *ok*, S2 ok; *röst*. S1, S2 röst,
 20 *lagar*. S1, S2 lagar;
 22 *hämd* S1, S2 hämd, *värd*. S1, S2 värd!
 24 *fort. Jag* S1, S2 fort; jag *vara*: S1, S2 vara;
 25 *svara*. – S1, S2 svara.
 26–36 *Om du [...] gjort?*
 S1, S2 (*Han tar Thilda vid handen och för henne fram till Oden.*)
 I denna böjda hamn, af långsamt qual förtärd,
 Säg: känner du den brud, som var din son beskärd?

- 121 2 *Ja Prins* S1 Ja, prins S2 Ja prins *det hör mig til* S2 mig tillhör nu *falla*, S2 falla;
 5 *bröst* S1, S2 bröst,
 6 *gett* S1, S2 gett,
 7 *lag*: S1, S2 lag;
 9 *jag*. S1, S2 jag!
 11 *intet* S1, S2 icke
 13 *begått*, S1, S2 begått; *far*. S2 far;
 14 *smerta* S1, S2 smärta
 15 *tänkesätt*, S1, S2 tänkesätt
 18 *far. Naturen* S1, S2 far; naturen
 19 *tänka*, S1, S2 tänka
 20 *Det vara [...] mensklighetens* S1 Din rätt som konung, den, att undersåstens S2 Det vore kungars rätt att mensklighetens
 24 *Och [...] ögon* S1, S2 Väl. Njut, af hämdens dygd, den sällhet hon skall
 25 *Prins* S1, S2 prins,
 26 *Kan hända* S2 Kanhända
 27 *brott*. S1, S2 brott!
 29 *Bödlar! [...] döda!* S1, S2 Bödlar, det är mig – mig, mig, J skolen döda!
 [S2 döda! –]
 30 (*Hon [...] emot folket [...] hastighet.*) S1 (Hon [...] mot Folket [...] hastighet.) S2 (Till folket.)
 31 *Han mördas! [...] ske!* S1 Han mördas!. . Odens son! – och Folk! du låter ske! S2 Och du försagda folk! du hör, – och låter ske!
 32 (*Hon kommer tillbaka.*) S2 (Med villrådig förskräckelse.)
 33 *Olyckliga! – – min* S1, S2 Olyckliga! . . . Min
 34 *O min Prins, lät* S1, S2 o min prins! lät
 36 *sen*, S1, S2 sen
- 122 3 *Hvilken* S1, S2 hvilken
 7 *timan* S1, S2 timmen
 8 *Femte* S1, S2 Fjerde
 12 *vida* S1, S2 långt man *sträcks* S1, S2 sträckt
 13 *Jag segrat [...] släcks* S1 Jag segrat. – Krigets bloss, soldater, vare släckt! S2 Soldater, krigets bloss af segern vare släckt!
 14 *hvila*. S1, S2 hvila, [raden i S1, S2 insatt efter de båda följande, alltså som r. 16]
 15 *förskräckelsen i natt* S1, S2 [r. 14] förskräckelsen, i natt, *ila*; S1, S2 ila,
 16 *fjät*. S1, S2 [r. 15] fjät;
 17 *Jag [...] det*. S1, S2 Och Schytien i vår makt, Qviriter, skyddom det!
 19 *stort* S1, S2 stort, *band*. S1, S2 band:
 20 *Man skone* S1, S2 Man frede *man frede* S1, S2 man skone *strand*. S1, S2 strand,
 21 *skydd* S1, S2 hägn
 22 *frid*, S1, S2 frid
 23 (*Till Milo [...] sutit.*) S1 (Vid åsynen af Fält-Rådets rum.) S2 (Blir varse Oden.)

- 24 *Se der [...] svarat.* -- S1 Välan: se der den thron som Odens son försvarat!
 -- S2 Välan, inför den thron som Odens Son försvarat,
- 25 (*Blir varse Oden.*) [S2 r. 23]
- 26 *Hvad ser jag?* S2 Jag ser då *bli!* S2 bli?
- 27 *En öfvervunnen Kung, är ännu Kung.* S1 En öfvervunnen kung, är ännu kung. -- S2 Men en besegrad Kung, är ännu Kung. -- *fri.* S1 fri! S2 fri.
- 28 *göra,* S1, S2 göra.
- 29 *Väl!* S1, S2 Väl,
- 31 *Ja. Och* S1, S2 Ja, och
- 123 2 *son* S1, S2 son,
 3 *sin* S1, S2 din
 4 *segren* S1, S2 segern *trodde;* S1, S2 trodde,
 7 *strida.* S1 strida; S2 strida:
 9 *värd* S1, S2 värd,
 14 *dig,* S1 dig *Jag tiger [...] sträckt* S2 Föraktet för ditt svek hos Oden sträcks
 15 *dig* S1 dig, *At värda [...] din* S2 Att han dig värdar ens dess *förebrå.* S1, S2
 förebrå;
 17 *dig kanske* S1 dig, kanske, S2 dig kanske
 22 *förledd* S1, S2 förledd,
 23 *brottsligt* S1, S2 brottsligt *blifvit.* S1, S2 blifvit;
 24 *plågo-andars* S1, S2 plågoandars
 25 *förn* S1, S2 förn
 26 *ångren* S1, S2 ångern
 29 *Men jag,* S1, S2 Men jag *jag, som förrädisk var,* S1 jag som förrädisk var;
 S2 som grym och brottslig var;
 30 *Som samma ögonblick* S2 Jag, som i samma stund *återstälde* S1 återställde
 S2 återställde
 31 *Des [...] lif* S2 Lif, Brudgum, sällhet, allt *väckt,* -- S2 väckt,
- 124 2 *den samma hand,* S1, S2 densamma hand, [S2 hand]
 4 *det,* S1, S2 det;
 5 *hade.* S1, S2 hade!
 6 *Dit mod [...] blygd* S2 Du har, till blygd för dig, och ringa frejd
 7 *At gagna* S2 Begagnat
 8 *sluta.* S1, S2 sluta,
 9 *lycklig,* S1, S2 lycklig *blod.* S1, S2 blod;
 11 *ädelmod,* S1, S2 ädelmod;
 12 *brottslig* S1, S2 brottslig
 14 *af* S2 vid
 15 *undran,* S1, S2 undran
 16 *glömt kanske* S1, S2 glömt, kanske,
 20 *lemnat.* S1, S2 lemnat;
 21 *pris* S1, S2 pris, *hämnat.* S1, S2 hämnat;
 22 *Mot löften dem han fylt din plikts fullbordan sätt.* S1 Mot löften dem han
 fyllt, din pligts fullbordan sätt, S2 Besvurna löftens helgd, mot fyllda
 löften sätt,

- 23 *dygd* S1, S2 dygd, *segrens* S1, S2 segrerns
- 25 *förstår. Jag ser din magt. Jag ser vår fara.* S1 förstår: jag ser din makt, jag ser vår fara; S2 förstår, Pompé: Jag vet din makt – vår fara, –
- 26 *Och til [...] du har.* S2 Vet, till min dotters hand, den våldsrätt som du har;
- 30 *svar.* S1, S2 svar:
- 31 *Lågt Asmun* S1, S2 Lågt, Asmun, *var.* S1, S2 var;
- 34 *tilreds* S1, S2 tillreds,
- 35 *vilkor* S1 villkor S2 vilkor
- 125 2 *tröst* S1 tröst, *smerta* S1 smärta
4 *dar? är* S1 dar? Är
2–7 *Försyn [...] krona.*
S2 Befall. Du har hos mig ej något mer att skona.
Min dotters hand, – mitt lif, – hvad offer fordrar du?
Skänk Asmun blott ett sätt att sina brott försona.
Och tro han köper glad, om det kan ske ännu,
Med allt sitt blod igen din frihet och din krona.
- 19 *Var tilfreds.* – S2 – Icke mer. *svär:* S1 svär; S2 svär
- 21 *Sjette* S1, S2 Femte
- 25 *tyran, at du* S1, S2 att du ännu
- 29 *folke* S1, S2 folk, *underlagt.* S1, S2 underlagt,
- 30 *försagt* S1, S2 försagdt
- 126 2 *göte* S1, S2 tömde
4 *glans* S1, S2 glans,
5 *lemne Rom des frägd* S1 lemna Rom dess fräjd S2 lemne Rom dess frejd
7 *glans och lasters namn* S1, S2 laster och förderf *strö:* S2 strö;
8 *vetenskap* S1, S2 vettenskap
9 »*den, at dö!*» S1, S2 den, att dö!
10 *segrat. Du* S1, S2 segrat; du äger: S1, S2 äger:
13 *Sjunde* S1, S2 Sjette
16 *Konung* S1, S2 konung
18 *afvund* S1, S2 afund
19 *sårad* S1, S2 trotsad
21 *rätt* S1, S2 rätt,
22 *har* S1, S2 har, är; S1, S2 är,
23 *magt* S1, S2 makt
24–127: 29 *Milo. / Alt vördar [...] skuldra.)* S1, S2 Hvem nalkas? [Därefter Ottonde (Sjunde) scenen]
- 128 4 *Hvad* S1, S2 Thilda sjelf! hvad
6 *helsning* S1, S2 hälsning
7 *tårar?* S1, S2 tårar!
8 *som lika som upvaknar* S1, S2 likasom uppvaknande
11 *dela:* S2 dela;
12 *fela;* S1, S2 fela,
14 *vildjur* S1, S2 villdjur

- 15 (*Hon kastar sig på knä.*) [ej i S1, S2]
 17 *och* S1, S2 *och*,
 18 *sker* S1 *sker*; S2 *sker*.
 19 *Romersk* S1, S2 *romersk*
 20 *verlden tills i dag* S1, S2 *verlden, tills i dag*,
 23 *lät* S1, S2 *lät*
 24 *Lät* S1, S2 *Låt Prins* S1, S2 *prins*
 25 *sedan*: S1, S2 *sedan*
 [Därefter i S1, S2:] (*Hon kastar sig på knä.*)
 27 *Som* S1, S2 *Som, köld* S1, S2 *köld*,
 28 *här* S1, S2 *här, segrarns* S2 *Segrarns*
 30 *öppna* S1 *öppna* S2 *skingra stänger*: S1 *stänger*; S2 *stänger*.
 31 *Lät* S1, S2 *Låt Prins* S1, S2 *prins*
 32 *afbruten röst*, S1, S2 *ofta afbruten röst*
 33 *opplyfter* S1, S2 *upplyfter*
 34 *steg* S1 *steg*,
 34–129: 1 *Förundrad [...] hämnat har* S2 *Ert tal. . . Er fordran. . . allt, betar mig ord att svara. / Jag var ej hittills van, i ett besegradt land, / Af dem jag länte skydd*,
 129 2 *Förlåt. – Jag* S1 *Förlåt jag* S2 *Förlåt, jag*
 4 *dömde*. S1, S2 *dömde*,
 5 *har ej väntat mig* S2 *Och väntade mig ej* *helsning* S1, S2 *hälsning*
 8 *går med detta blod* S1 *går, med detta blod*, S2 *med hämdens brott* *fläcka*. S2 *fläcka*;
 10 *Skal*, S2 *Skall på askan af hans* S2 *hans blodbestänkta*
 11 *hand med tårar vätt* S1, S2 *hand, med tårar sköljd*,
 15 *öfverväger*, S1, S2 *öfverväger*;
 18 *segren* S2 *segern*
 22 *föresatts* S1, S2 *föresats*
 25 *skal*, S1 *skall*: S2 *skall*.
 26 *segren*, S1 *segern* S2 *segern, lemnat*: S1, S2 *lemnat*,
 29 *dolk* S1, S2 *dolk, bröstet* S1, S2 *sitt bröst*
 30 *din*: S1, S2 *din*, –
 32 *länder*, S1, S2 *länder*
 35 *gömt* S1, S2 *gömdt*
 130 2 *Prins* S1, S2 *prins*
 3 *Konung* S1, S2 *konung*
 4 *åldrad* S2 *åldrig*
 6 *har*. S1 *har!* S2 *har*.
 7 *kärleksfest* S1, S2 *kärleksfest*,
 8 *bygt* S1 *byggt magt*. S1 *magt!*
 9 *äntlig* S1 *ändtlig*
 8–9 *Se der [...] sagt*. S2 *Men mins att allt är här min vilja underlagdt*:
 10 *dig* S1 *dig*, S2 *dig*
 11 *förakt*, S1 *förakt*: S2 *förakt*,

- 13 *nog* S1 *nog*, S2 *nog*
 14 *nog* S1 *nog*, S2 *nog*
 17 *förlåt* S1 *Förlåt*
 17–22 *Hvad [...] ännu!* [ej i S2]
 [Thildas replik inleds i S2:] Välan! lägg våld till hot och gerningen till tal:
 24 *Pompé, det är* S1 *Pompé*, är blott S2 *likväl*, är blott
 25 *mer: mit val*, S1 *mer; mit val* S2 *mer; mitt val*, *sagt* S1, S2 *sagdt*
 27 *magt* S1, S2 *makt*
 32–35 *Om denna [...] röst.*
 S1 *Om denna* *mensklighet* är slutet från ditt bröst,
 Skall jordens rop mot dig ge vigt åt mina tårar.
 En hjeltes undergång hvar ädelt hjerta sårar,
 Och hans förtryckta dygd förenar allas röst.
 S2 *Mins denna dom*, *Pompé*, i hvarje dödligt bröst,
 Hvaröfver segrarns gläf ej äger att befalla;
 Mins att förtryckarns våld med afsky näms af alla,
 Då hjelten som förtrycks, förenar allas röst.
 36 *dag*, S1, S2 *dag*
 131 3 *namn* S1, S2 *namn*, *segrens* S1, S2 *segrerns stort* S1, S2 *stort*,
 5 *vigt*, S1, S2 *vigt*
 6 *tyran*, S1, S2 *tyrann hjerta*, S1, S2 *hjerta seder*. S2 *seder*;
 7 *förmädd*. – *Och* S1 *förmädd* – och
 9 *dubbelt öm* S1 *känn min lott*
 11 *hatar*, S1 *hatar hämnas*. S1 *hämnas*:
 7–11 *Jag älskar [...] hämnas*. S2 *Kan se*, förutan *harm*, en *lyckligare lott*, /
 Och *hatar* att med *blod* ett företräde *hämnas*.
 12 *hjerta* S1, S2 *löfte*
 14 *För mycken [...] blott*; [ej i S2]
 16 *röst* S1 *röst*,
 22 *er*. *Tiden* S1 *er*; *tiden förklarar*. S1 *förklarar*:
 16–22 *Då hennes [...] förklarar*.
 S2 *Jag* *vördar* *ädelmod*, men ej med *svaghet* *paradt*.
 Om *Yngve* är *er kär*, tag *omsorg* om *hans dar*.
 Se *der*, i *korta ord*, *Pompés beslut* *förklaradt*;
 25 *Nionde* S1, S2 *Åttonde*
 28 *mer* S1, S2 *mer*,
 30 *Tyran!* S1, S2 *tyrann*
 34 *segrens* S1, S2 *segrerns pris* S2 *pris*,
 132 1 *sagt* S1, S2 *sagdt*
 2 *Den hand [...] försvara*: S1 *Den rätt* du *fordom ägt*, och *mer* ej kan *för-*
svara. S2 *Hvad* ej *din hjeltearm* är *fri* att *mer försvara*.
 5 *blick* S1, S2 *blick*,
 7 *Med tungan, staplande* S1, *Med rösten staplande* S2 *Men staplande*
ännu
 8 *blod* S1, S2 *blod*,

- 9 *värdig*: S1 värdig – S2 värdig: –
 12 *brotslig* S1, S2 brottslig *finna!* S1 finna. S2 finna!
 133 1 *Acten* S1, S2 Akten
 6 *mig*, S1, S2 mig *besvär!* S1, S2 besvär:
 7–135: 7 *Om dig [...] des mod.*
 S1, S2 Om du för son och folk en öfrig känsla bär,
 Och om ditt eget väl ännu din omsorg äger. [S2 äger,]
 Var ej förloradt stor, var ej förtvifladt djerf,
 Gör ej ett vågsamt steg, som för till ditt förderf.
 Du ser den vaksamhet, som rår i Romarns läger.
 Tror du Pompé så lätt kan öfverrumplad bli?
 En tropp, af flykten spridd, en arm med möda fri,
 Se der, mot Romarns här, den makt du har att föra.
 Var hjelte, men var vis: [S2 vis;] betänk: hvad kan du göra?

ODEN.

- Dö, – eller hämnas, – kort: mitt val är öfverlagdt.
 Mitt steg förtvifladt är, men mitt beslut är sagdt.
 Den ej försaka vet sin trygghet för sin ära,
 Är född att bojans tyngd, ej född att kronans bära.
 Är då min ära trygg? är då mitt öde sällt?
 Jag ser mig släpad sjelf, en fånge på de fält [S2 fält,]
 Dem jag [S2 jag,] för menskofjät med första yxan röjde,
 Och träldomens baner i samma trakter stältdt [S2 ställt],
 Der jag, åt segerns Gud, [S2 Gud] det första templet höjde.
 Du sjelf, af schytisk dygd, om du en lemning har,
 Betänk hvad pligt af dig vill denna stunden lydas.
 Se detta altare, som Yngves sällhet var,
 För hans tyrann, i din och Odens åsyn prydas.
 Se Thilda släpas dit, ett rof för en barbar,
 Som, [S2 Som] lycklig af ditt brott, beler dig i sitt sinne!
 Din dotters blod är ditt, det tillhör dig som far;
 Väl, Asmun, gör ditt val, fäll domen om ditt minne. [S2 minne,]
 Var slaf, lät en tyrann förnesliga ditt namn,
 Var man, – och med ett slag fräls rofvet ur hans famn!
 135 9 *bespar* S1, S2 bespar,
 10 *svärd: frels om du kan* S1 svärd, fräls om du kan S2 svärd, fräls, om du
 kan,
 15 *värd. Farväl* S1 värd; farväl S2 värd, farväl
 16 *flyger*: S1, S2 flyger;
 19 *tröst*, S1, S2 tröst
 20 *rum din far* S1 rum, din far, S2 rum din far
 21 *bli*, S1, S2 bli
 136 1 *ännu*, S1, S2 ännu
 2 *dessa [...] öden?* S1, S2 öfvergifna fält, som tolka Schytiens öden!

- 3 *rum* S1, S2 rum,
 7 *Förskräcks*, S1, S2 Förskräcks
 10 *tycks [...] hot* S1, S2 tycks, [...] hot,
 11 *Förhindrar*, S1 Förhindrar S2 Förhindrar,
 12 *vittne* S1, S2 vittne
 13 *ende* S1 enda S2 *ende magt*, S1 makt S2 makt,
 15 *hemligt* S2 heligt [tryckfel]
 19 *sårar*, S2 sårar!
 22 *Gudar!* S1, S2 Gudar,
 23 *vittnen* S1, S2 vittnen
 25 *går*: S2 går; *smärta*. S1 smärta: S2 smärta.
 26 *hvaran*: S1, S2 hvarann, *han måste uplyst* S2 och villan skingrad
 30 *förkunnar*. S1, S2 förkunnar:
 32 *son* S2 Son
 33 *tänkesätt*. S1, S2 tänkesätt,
 137 1 *brista*. S2 brista;
 2 *mista*. S1, S2 mista;
 3 *hvaran* S1, S2 hvarann
 13 *bägge* S1, S2 begge
 14 *mencklighet* S1, S2 mencklighet, *beter*, S1, S2 betet.
 15 *kändt: det* S1, S2 kändt. Det
 16 *det offer* S1, S2 den högtid
 17 *hvaran* S1, S2 hvarann
 19–20 *känner [...] hans* S1, S2 vet hvad detta rum för Thilda innebär; / Vet,
 hvad jag Yngves
 20 *pligtig* S1, S2 skyldig
 21 *öfverväga*: S2 öfverväga.
 25 *din föresats? dit hopp? hvad djerfs du* S1 din föresats, ditt hopp, hvad
 djerfs du S2 har du mod, och hopp, och föresats att
 29 *höra?* S1 höra. S2 höra?
 138 2 *honom* S1, S2 Yngve
 12 *mindre grymma slag*, S1, S2 räddning af hans thron [S2 thron,]
 16 *svärd* S1, S2 svärd,
 20 *Välan*: S1, S2 Välan, *lyda*: S1, S2 lyda.
 21 *mod* S1, S2 mod, *din*. S1, S2 din;
 22 *olyckliga*. *Din* S1, S2 olyckliga, din
 27 *kostar* S2 kostar,
 28 *Nej. Fåfängt* S1, S2 Nej fåfängt *sjelf* S1, S2 sjelf, *dölja* S1, S2 dölja,
 29 *hvert [...] bär*. S1, S2 växer mer, ju mer dess föremål står när.
 30 *brottsliga* S1, S2 brottsliga
 139 4 *sammanhang* S1, S2 sammanhang,
 5 *J ögon* S1 j ögon S2 J ögon
 7 *qual* S1, S2 qual,
 8 *grym* S1, S2 grym, *brottslig gjord*, S1, S2 brottslig gjord
 11 *se [...] fasan af* S1, S2 bäfva för hans lif, och hafva [S2 men sjelf ha] gjort

- 12 *skul* S1, S2 skull
 15 *älska* S1, S2 älska,
 17 *klagar* – jag *förgås* S1, S2 klagar, – jag *förgås*, *ensamt* S1, S2 ensligt
 18 *Skyr* S1, S2 skyr
 20 *röst*, S1, S2 röst
 21 *svärd*; – S1, S2 svärd! –
 22 *Det [...]* *Jag* S1, S2 det [...] jag
 28 *Är* S1, S2 är *J* S1 j S2 J
 33 *Soldaterne* S1, S2 Soldaterna
 34 *barbarer*, *döden mig*. S1, S2 barbarer döden mig!
- 140 1 *Men* – S1, S2 Men
 2 *svärd!* S2 svärd,
 4 *trott* S1, S2 trott, *rum at finna*, S1, S2 rum, att finna *blott*; S1, S2 blott,
 5 *ej*, S1, S2 ej
 11 *stånd* S1, S2 stånd,
 13 *här* S1, S2 här,
 15 *ingen ting* S2 ingenting
 19 *förställda suck* S1, S2 förställda suck,
 20 *alt, du*, S1, S2 allt, du
 21 O S1, S2 o
 22 *blef* S1, S2 blef, *dag!* S1, S2 dag,
 23 *så*, S1, S2 så *hjärtat* S1, S2 hjerta
 25 *vet*, S1, S2 vet
 28 *ärft* S1, S2 ärft *förhöjt* S1, S2 förhöjdt
 29 *lagrar* S1, S2 lagrar,
 33 *ser, [...]* *njuter* S2 ser hvad pris jag fått, hvad sällhetslön jag smakar
 34 *ej: [...]* *röst*: S2 ej; se der min grymma tröst!
 35 *Kän* S1, S2 *Känn af den suck [...]* *gjuter!* S1 af den suck, [...] *gjuter!* S2 i ditt fjät af blosset som han skakar,
 36 *Kän* S1, S2 *Känn udd* S1 udd, S2 udd *bröst!* S2 bröst.
- 141 2 *möter, som jag bör*, S1, S2 möter som jag bör *smärta* S1, S2 smärta
 3 *bedrar*: S1 bedrar! S2 bedrar,
 5 *ljus*, S2 *ljus hjerta*: S1, S2 hjerta.
 6 *nog*: S2 nog;
 7 *Kän, Yngve, kän* S1, S2 *Känn*, Yngve *känn*
 8 *til*. S1, S2 till. – *sinne*, S1, S2 sinne
 9 *svor* S1, S2 svor,
 12 *band* S1, S2 band,
 13 *sig*: S1, S2 sig;
 14 *hämnd*, S1, S2 hämd
 15 *den*: S1, S2 den,
 16 *den*: S1, S2 den
 17 *lemnas* S1, S2 lemnas,
 18 *tyran* S1, S2 tyrann,
 19 *fege, tål och dör*: S1, S2 fege tål och dör,

- 21 *Jag var af smertor grym, mit ofog jag förfarit.* S1 Jag var af smärtor grym; mitt ofog jag förfarit; S2 Af grymma smertor grym, (ty dem har jag förfarit!)
- 22 *var;* S1, S2 var, – *varit.* S1 varit! S2 varit.
- 23 *Döm* S1, S2 *Döm, gått;* S1, S2 *gått,*
- 24 *kän* S1, S2 *känn prof,* S1 *prof* S2 *prof,*
- 25 *brott* S1, S2 *brott,*
- 28 *band;* S1, S2 *band.*
- 29 *namn,* S1, S2 *namn*
- 30 *Men* S2 *Men,*
- 31 *ej* S1, S2 *ej,*
- 34 *död* S1, S2 *död,*
- 36 *ej. Jag* S1, S2 *ej; jag*
- 37 *om* S1, S2 *om,*
- 142 3 *segrens* S1, S2 *segrens*
 4 *du [...] själ* S1, S2 *du, [...] själ, brott!* S1, S2 *brott?*
 5 *bud* S1, S2 *bud,*
 7 *prof* S1, S2 *prof,*
 8 *altaret* S1, S2 *altaret, öppnas* S1, S2 *öppnas*
 10 *dig* S1, S2 *dig, genombärrar:* S2 *genombärrar;*
 12 *glömt;* S1, S2 *glömt,*
 14 *stänkas* S1, S2 *skänkas*
 15 *Det är [...] ånger* S1 *Det är du sjelf som snart, af ångrens känslor* S2 *Men du som snart, du sjelf, af ångrens känslor*
 17 *blir:* S1, S2 *blir,*
 25 *frelsa* S1, S2 *frälsa*
 26 *slaf af segrens* S1, S2 *slaf, af segrens*
 29 *Som,* S1, S2 *Som mächtig* S1, S2 *mächtig*
 30 *Men [...] rättvis* S1, S2 *Men, om af rättvishet din själ en*
 31 *ej,* S1 *ej* S2 *ej,*
 34 *ej,* S1 *ej* S2 *ej,*
 35 *själ* S1, S2 *själ, tröst:* S1, S2 *tröst*
- 143 1 *ej,* S2 *ej* S2 *ej,*
 2 *Gudarna* S1, S2 *Gudarne*
 3 *helgd* S1, S2 *kraft*
 4 *hand* S1, S2 *hand,*
 6 *des* S2 *ditt*
 12 *Och tror du* S1, S2 *Tror Thilda dar [...] pris* S1, S2 *dar, [...] pris,*
 14 *njuta* S1, S2 *önska ljus en tima* S1, S2 *ljus, en timme*
 15 *plikt* S1, S2 *pligt*
 16 *köpa* S1, S2 *köpa,*
 17 *namn,* S1, S2 *namn rätt.* S1 *rätt* S2 *rätt:*
 18 *sätt.* S1 *sätt,* S2 *sätt.*
 20 *skul bär;* S1, S2 *skull bär,*
 21 *förena;* S1, S2 *förena,*

- 24 *Välan* S1, S2 *Välan*,
 25 *det*: S1, S2 *det*; *hand*: S2 *hand*; *öden*: S2 *öden*.
 26 *svär*, S2 *svär allena din, i döden*; S1 *allena din i döden*; S2 *allena din, i döden*:
 27 *at, [...] hand*, S1, S2 *att [...] hand*
 28 *famn* S1, S2 *famn*,
 29–144: 15 *Yngve. Jag dör [...] spår*. [ej i S1, S2]
- 144 17 *Nej, hämma denna skräck*: S1, S2 *Nej räds ej denna lott*,
 19 *rätt* S1, S2 *rätt*,
 20 *magt* S1, S2 *makt öpen* S1, S2 *öppen*
 21 *Kän* S1, S2 *Känn har*. S1, S2 *har*:
 22 *jagad*, S1 *jagad* S2 *jagad*,
 26 *arm* S1, S2 *arm*,
 27 *band* S1, S2 *band*,
 28 *Kan hända* S2 *Kanhända Pompé*, S1, S2 *Pompé*
 34 *är*, S1, S2 *är*
- 145 5 *Vi [...] Prins*. S1 *Vi [...] prins*. S2 *Död eller Seger, Prins!*
 6 *här* S1 *här*, S2 *här*
 7 *natt*, S1 *natt* S2 *natt*,
 8 *såg* S1, S2 *såg, syn* S1 *syn*, S2 *syn*
 9 *Som* S1, S2 *Som, fröjd, af segrens* S1, S2 *fröjd af segerns*
 10 *skick*, S1, S2 *skick fjällarna* S1, S2 *fjellarna*
 11 *flög* S1, S2 *flög, återfinna*. S1, S2 *återfinna*,
 12 *annan, lopp förskräckt* S1, S2 *annan lopp, förskräckt, vinna* S1, S2 *hinna*
 13 *Pompé*, S1, S2 *Pompé*
 14 *början*, S2 *början*
 16 *än en framgångs* S2 *nya bragders*
 17 *oafgjordt* S1, S2 *oafgjordt, beskär*; S2 *beskär*,
 18 *skyndar. Kom. Din* S1, S2 *skyndar; kom, din*
 19 *vakt* S1, S2 *vakt*,
 20 *fölgd* S1, S2 *föjd fördrifvit*. S1, S2 *fördrifvit*;
 21 *öpen, Prins* S1 *öppen, prins* S2 *öppen, Prins hand*, S1, S2 *hand*
 22 *sig* S1, S2 *sig*,
 24 *Gen Gudar!* S1 *Gen Gudar*, S2 *Gen, Gudar, segrens hopp* S1, S2 *segerns hopp*,
 26 *et* S1, S2 *ett svärd*,
 27 *de* S1, S2 *någon af de*
 28 *hand*: S1, S2 *hand*;
 29 *segren* S1, S2 *segern*
 31 *värd*, S1, S2 *värd!*
 32 *himlen* S2 *Himlen*
 33 *sin ed [...] burit?* S1, S2 *hvad tröst hon svurit mina öden?*
- 146 2 *svär [...] svurit*. S1, S2 *hör, var trygg derpå, till Yngve – eller döden*.
 12 *Förmätne*, S1, S2 *Förmätne*
 15 *segrarn* S1, S2 *Segrarn*

- 16 *Ottonde* S1, S2 Åttonde
 17 *Vakt*. S1 Vakt [tryckfel] S2 Vakt.
 18 *Oden* S1, S2 Oden, *bägge* S1, S2 begge
 20 *emot* S1, S2 mot
 21 *och säger*, [ej i S1, S2]
 22 *Tyran* S1, S2 Tyrann *färdigt*, S1, S2 färdigt.
 25 *dom*, S1, S2 dom
 26 *sagt* S1, S2 sagt,
 28 *segrens ära kröna*. S1, S2 segrerns ära kröna;
 147 2 *kärleks-fest* S1, S2 kärleksfest, *belöna*, S1 belöna. [tryckfel]
 3 *vittnen* S1, S2 vittnen *fröjd*, S1, S2 fröjd
 4 *blef* S1, S2 blef,
 8 *går några steg* S1 gör några S2 gör några steg framåt
 9 *i* [ej i S1, S2]
 12 *Du* S1, S2 Du,
 13 *mod*: S2 mod,
 16 *Lictorer* S1, S2 Liktorer
 17 *bägge* S1, S2 begge
 18 *midt på* S1, S2 midtpå
 21 *segrens fräjd* S1 segrerns fräjd S2 segrerns frejd
 22 *ägnas* S1, S2 egnas *ära*: S1, S2 ära;
 23 *hämd*, S1, S2 hämd
 26 *det*, S2 det
 27 *vinst* S1, S2 vinst, *band*. S1, S2 band:
 28 *Hon [...]* *hämden* S1, S2 Du blef dess offer. – Hämd och kärlek
 31 *blif* S1 blif, S2 blif
 32 *Var*, S1, S2 Var
 148 1 *folket* S1, S2 Folket
 2 *Kämpar* S1, S2 kämpar
 3 *er genom mig* S1, S2 er, genom mig, *ord*. S1 ord: S2 ord.
 4 *sjelfbestånd*: S1, S2 sjelfbestånd, *Konung åter*. S1, S2 konung åter;
 5 *jord*. S1, S2 jord!
 7 *kämpat*, S1, S2 kämpat!
 8 *förolämpat*. S1 förolämpat; S2 förolämpat.
 9 *fölgt* S1, S2 följt *mig*. S1, S2 mig;
 10 *segren krönt*: S1, S2 segern krönt,
 11 *tekn* S1, S2 tecken,
 12 *nog: din* S1, S2 nog. Din
 13 *Kän* S1, S2 Känn *Romersk* S1, S2 romersk
 14 *lifvet*, S1, S2 lifvet *frelst* S1, S2 frälst *blott mig gaf* S1, S2 gaf mig blott
 15 *fröjd tillbaka*, S1, S2 fröjd, tillbaka
 16 *lärde*; S2 lärde,
 17 *hvad, med liknöjdhet*, S1, S2 hvad med liknöjdhet *än*. S2 än:
 18 *Jag* S1, S2 Jag – *skatt*, S1, S2 skatt *värde*. S1, S2 värde:
 19 *segren* S1, S2 segern

- 20 *hade gjort* S1 gjort [tryckfel] S2 hade gjort
 22 *förtrycket* – S1, S2 förtryckt, *svara*. S1, S2 svara!
 23 *Så mycket ädelmod* S1, S2 Ett ädelmod, som ditt,
 26 *Romare*: S1, S2 Romare,
 27 *segren* S1, S2 segern *hon* S1, S2 den
 30 (*Till Pompé.*) [ej i S1, S2]
 31 *Min Skydds-Gud! och min* S1, S2 – och du, tillbedna
 32 *O du* S1, S2 Du, du
 33 *tilståds* S1, S2 tillståds, *smaka*. S1, S2 smaka!
 149 7 *steg* S1, S2 steg, *afvund* S1, S2 afund *mod*. S2 mod;
 9 *magt*: – *Säg* S1, S2 makt: – *säg*
 13 *förvaradt*, S1, S2 förvaradt.
 14 *slag* S1 slag, S2 slag
 15 *egen [...] sparad*. S2 hand, af min, ett rysligt bruk besparat.
 16 *dolk*, » *hon* S1 *dolk*», *hon* S2 *dolk*,» (*hon ord*, S1 *ord*: S2 *ord*)
 17 »*Säg*, S1, S2 »*Säg*: *ed* S1, S2 *ed*,
 18 *Yngve*. S2 Yngve. (i förtviflan.)
 19 *O brott! [...] mig* S2 Stöt mördarn dermed ned! – här står han. – Hölj mig,
 20 *Hon dör! [...] begära!* – S1 Hon dör! Jag har ej ryst, jag sjelf, att det begära! – S2 Jag har ej ryst, jag sjelf, att detta brott begära!
 21 *Asmun*, S2 Asmun och
 22 *honom*: S1 honom, S2 honom;
 23 *honom* S2 hans uppsåt
 24 *detta jern [...] bäfva – gif*. S1 detta jern [...] bäfva! – gif! S2 jernet, – gif barbar! – mig blef det skickadt, – gif!
 26 *Oden, som stödjer honom*. S2 Oden. (som stödjer honom.)
 27 *mächtig blif*. S1, S2 mächtig blif!
 150 2 *J* S1 j *S2 J döljen*, S1 döljen; S2 döljen!
 7 *hufvuden J* S1 hufvuden, j *S2 hufvuden, J*
 14 *barbar?* S2 barbar!
 16 *kän* S1, S2 känn
 17 *brotsligt* S1, S2 brottsligt *förvillas* S2 förvilla
 18 *Vet [...] stund, [...] dotters* S1 *Vet [...] stund [...] dotters* S2 *Rys, rys*, att hafva sett din dotters tömda
 19 *Gaf med et, [...] ädelmod*, S1 *Gaf, med ett [...] ädelmod*, S2 *I samma ögonblick*, då segrarns ädelmod
 20 *Åt Yngve, Thildas hand; åt* S2 *Gaf Yngve hennes hand*, och
 22 *har jag hört? hvad ord* S1 *har jag hört? hvad ord*, S2 *hör jag? hvilket ord*,
 23 *sällhets högd hans dygd förbytt vår lott?* S1 *sällhets högd hans dygd förbytt vår lott*, S2 *sällhetshöjd förbyttes då vår lott*,
 25 *sagt* S1, S2 sagdt
 29 *nögd* S1, S2 nöjd *Kung igen!* S1, S2 kung igen.
 151 2 *stadnar* S1, S2 stannar
 8 *teknat* S1, S2 tecknat *öden*, S1, S2 öden

- 9 *slut* S1, S2 slut, *dar*: S1, S2 dar.
 10 *undersåt, är* S1, S2 undersåt var *far*. S1 far: S2 far.
 11 *Kung* S1, S2 kung
 13 *dör*: S1, S2 dör; *mer*, S1, S2 mer;
 14 *Rom* S1, S2 Rom, *tryggt* S1 tryggt, S2 tryggt *blod* S1, S2 blod,
 15 *törst*, S2 törst
 17 *återger*, S2 återger;
 18 *til hvad höjd af dygd* S2 glömt till hvilken höjd *drifvit*. S1 drifvit: S2 drifvit.
 19 *Men* S2 Men, *vän, af dig förförd*; S1, S2 vän af dig förförd,
 20 *son*, S1, S2 son *dömd*; S1, S2 dömd, *störd*; S1, S2 störd,
 21 *Mig, teknad* S1, S2 Mig tecknad *tvänne* S1, S2 dubbla
 22 *tvänne* S1, S2 tvenne *blifvit*. S1 blifvit: S2 blifvit.
 23 *Rom*, S1, S2 Rom, – *fjät*. S1 fjät! S2 fjät.
 25 *magt* S1, S2 makt *land* S1, S2 land,
 27 *ser*, S1, S2 ser *jord*, S1, S2 jord
 28 *folk* S1, S2 folk, *betäcka*, S1, S2 betäcka;
 30 *slutar* – S1, S2 slutar
 31 *pragt* S1, S2 prakt *räcka*. S1, S2 räcka:
 32 *bär til andra* S1, S2 bär, till fält från
 33 *tempel*, S1, S2 tempel
 152 1 *bort* S1, S2 bort,
 3 *en dag den hämd* S1, S2 den hämd en dag
 6 *lika som* S1, S2 liksom
 7 *sälhets* S1, S2 sällhets
 9 *Kom* – [...] *lopp!*
 S1, S2 Kom, lemnom dessa rum [S2 rum,] som rättvist oss fördömma.
 [S2 fördömma!]
 Fördjupom, störtom oss i nya segrars lopp,
 Och bedjom Gudarna om svagheten att glömma!
 10 *Slut*. [ej i S2]

Textkommentar

- 48 6 *ytterlig* omåttlig
 14 *billiga* rimliga, välmotiverade
 49 3 *bestrida* motverka
 5 *tvänne år* Kongliga Dramatiska teatern fick sitt reglemente stadfäst av Gustaf III den 10 maj 1788 och öppnades den 16 maj med G.F. Gyllenborgs tragedi *Sune Jarl begrepet* föreställningen
 6 *obillighet* orimlighet
 12 *icke utan* ganska
 16 *lifliga väckelser af umgängslynnnet* ung.: livligare samvaro
 25 *närvarande* nuvarande
 50 2 *liknar sig* är likadan

- 8 *som von Dalin yttrar i sin Riks-Historia* se ovan s. 9
- 10 *Montesquieu* Charles de Secondat de M. (1689–1755) med sitt huvudverk *De l'Esprit des lois* (1748)
des sin
- 11 *förskingringar* spridning; utvandringar
- 12 *Gatterer* Johann Christoph G. (1727–1799), tysk historiker; hans *Handbuch der universal. Geschichte* (1761) ingick i L:s boksamling (Brev VIII, s. 371)
- 15 *Plutarchus* Plutarchos (omkr. 50–120), grekisk skriftställare, vars biografier över Pompejus ingår i hans samling av jämförande levnadsteckningar över berömda greker och romare
Saturnaliska saturnalia var en romersk folkfest av fornlätinskt ursprung, som firades i december
- 17 *tillfälligheter* episoder
- 21 *En Författare* Gustaf III
- 29 *Emilia* Aemilia, dotter till M. Aemilius Scaurus (163–89 f.Kr.), romersk statsman och skriftställare, och styvdotter (ej dotterdotter) till Sulla *Syllas* Lucius Cornelius Sulla (138–78 f.Kr.), romersk statsman och fältherre
- 51 5 *Goda Gudinnans* Venus
7 *Sowvent [...] foiblesse* felciterat, rätt lydelse: *Toutefois aux grands cœurs donnez quelques foibles* (*L'Art poétique*, Chant III, v. 104)
- 20 *ändteligen* slutligen
- 23–24 *vågsambeter* djärvheter
- 31 *stortalighet* skrytsamhet
- 35 *rar* sällsynt
- 37 *Tigran* Tigranes (97–56 f.Kr.), armenisk konung
- 52 1–6 *Tigran [...] Sophenen* efter Plutarchos Pompejusbiografi
2 *Lucullus* Lucius Licinius L. (106–56 f.Kr.), romersk fältherre
9 *lemna* underlåta
- 10 *yrke* ämne
odling kulturell verksamhet, kulturliv
- 11 *gjort* utgjort
- 20 *Augusti* den romerske kejsaren Augustus; namnet står i genitiv
proscriptionernes fredlöshetsförklaringar införda i Rom under Sulla, som lät förklara en mängd ämbetsmän och enskilda tillhörande motpartiet i akt
- 23 *den mannen* Voltaire
- 29 *den hedna meningheten* Horatiuscitaten ur *Carm.* III: I, 1
- 33 *til* för
- 53 1 *borgerlig* samhällelig
- 54 4 *Tanais* Donau
12 *Qvæstor* här: biträde åt befälhavaren
17–18 *älskarinna* älskad kvinna
- 56 6 *öfven* utövar
7 *lemning* kvarleva
13 *dem* som

- 14 *riktadt* berikat
 24 *sinas de sinas*, sina soldaters
 30 *para* förena
- 57 4 *Parthens brända bygd* Partien, urspr. landskap i nordöstra Iran; parthernas rike utvecklades på 200-talet f.Kr. till Främre Orientens ledande stormakt, Pontos
 7 *Ptolemei* Ptolemaios XII Auletes (Flöjtblåsaren; 81–51 f.Kr.), egyptisk kung, far till Kleopatra
 11 *Mithridat* Mitridates VI, »den store» (omkr. 32–63 f.Kr.), kung av Pontos (se 57:4), förlorade sina besittningar efter långvariga strider med romarna
 28 *sin lager knyta* segra
 33 *hafva [...] behof* behöver
- 58 30 *på löftens tro* med fri lejd
- 59 2 *tro* försäkran
 15 *sält* lyckligt, framgångsrikt
 18 *Örn* den romerska krigsmakten
Numidens Numidien, landskap i Nordafrika, motsvarande nuvarande Algeriet, romersk provins 46 f.Kr.
 21 *Aventinens högd* en av Roms sju kullar
- 60 13 *röja* visar
 18 *värde* värnade
 19 *Mithridats* se 57:11
Tigrans se 51:37
 22 *oförstördt* ostört
 27 *af tacksamhet förgätne* i det ni glömmer att visa tacksamhet
 28 *i lön mot* som belöning för
 30 *beskär här*: drabbar
- 61 6 *begrepet* föreställningen
 17 *vårt högmod ej förleder* lockar oss inte till högmod
 22 *sit mod [...] hedra* yvs över att plundra länder
 24 *förevida* klandrar för
- 62 2 *minas* mitt folks
 7 *egnar åt sin ära* utkräver för att vinna ära
 15 *er sparen* bespara er
 19 *cohorter* trupper; egentl. avdelningar av en romersk legion
 23 *vägrar mig [...] taga* hindrar mig att gripa till vapen
 25 *lika sent [...] mod* dvs. att hans insats kommer för sent både för att avvärja faran och för att hejda folkets stridslust
 26 *draga* ikläda er
 29 *från längre tid* sedan länge
 32 *försökta* prövade
- 63 6 *Bedagas* upplysas
 9 *smärtas lär* kommer att bli bedrövad över
 26 *fullt af billighet* alltigenom berättigat
 30 *ljus* lärdomar

- 34 *tro* trohet
- 64 3 *prof* exempel
7 *som qvinnor egnat* som passar sig för kvinnor
12 *tacklöst* otacksamt
23 *Helgd* helgade
24 *vil [...] blifver* behöver ledas av en arm
- 65 1 *billigad af alla* med allas bifall
14 *dit rum* din plats
19 *förbytte sig* skiftade
- 66 8 *förnyad sol* ny dag
9 *Som går [...] sluta* som gör slut på hennes kärlek då hon dör
16 *mer [...] hörde* tog större hänsyn till min ärelystnad än till vad som kunde anses riktigt
19 *mig förestälde* som jag uppfattade
21 *beskärd* ägnad
- 67 2 *så sen för mit begär* som kom så mycket senare än jag hade önskat
30 *ljunga* ung.: ta upp striden
31 *blottar [...] förslager* avslöjar [...] planer
- 68 23 *hans fiende bestämd* bestämd åt hans fiende
25 *hvälfver* planerar, överväger
- 70 8 *hinna* komma i jämbredd med
20 *svaga* svagheter
21 *mått* handlingar
- 71 18 *Af et [...] öfvervinna* komma över den skam som det innebär att söka försoning
- 72 10 *i brist af himmelen* ung.: då himlen inte har ingripit
11 *ljungar* stormar, öppnar fientligheter
19 *nedriga* skändliga
30 *sjelfbestånd* självständighet
31 *stifta* bestämma
33 *föden* hyser, när
34 *år* levnad
- 73 7 *gevär* vapen
11 *ljungar öfver* överfaller
14 *förströdda* skingrade
16 *ödet af sin fara* det öde som faran har i beredskap
- 74 12 *lena [...] bröst* mildra det hat som bor i hans hårda sinne
18 *borgarn* medborgaren; här närmast: undersåten
23 *dagens stjerne* solen
25 *Förtryter* harmas över
28 *skjuld* dold
- 75 6 *Far fort* fortsätt
19 *danings år* tidiga ålder
22 *förekom* föregick
23 *bilda* fostra

- 76 3 *sin mödas ämnen* föremålen för sin möda
 13 *ljus* lärdomar
 22 *gråter* begråter
 29 *Ausoniens* Italiens
 31 *älskare* älskad el. älskande man
 36 *styckas* med våld skiljas
- 77 7 *för sin dag [...]* för *sin höst* före sin mognadstid [...] före sin ålderdom
 12 *låda* ständigt luta
 24 *af hans [...]* göra offra hans kärlek för äran
 30 *hvälfvt, från längre tid* övervägt sedan länge
- 78 5 *öfverlagda möda* målmedvetna arbete
 13–14 *Satt [...]* hand utsatt den nakna människan för samma gagnrika fara och tvingat henne att förtjäna sitt uppehälle med ständigt arbete
 16 *frägdadt* frejdat, ärorikt
 18 *Förvarade* bevarade
 21 *yrka* åstadkomma
 22 *skyldskaps-band* familjeband
 26 *håpna* överraskade
- 79 2 *öförstörd* utan att bli upprörd
tidning nyhet, underrättelse
 5 *til en framtid lemnar* låter framtiden visa
 9 *vare [...]* vare må vara [...] må vara
 11 *Mit högmöd smickeradt är* jag känner mig stolt över
 22 *Med intet* inte med
 25 *föraktets oförrätt* den kränkning som föraktet innebär
- 80 9 *värf* uppgift, ärende
- 81 7 *en mindre smärtad far* som en far med lindrad smärta
 12 *qvalda* plågade
bilda avbilda
 27 *ödets hat* ett förhatligt öde
 32 *dar* levnad
- 82 3–4 *Des mun [...]* hjerta, det hon svär inte att skänka Pompé sitt hjärta, som
 11 *sig til offer gör af* tvingar sig att hysa
 13 *delas* skiljas
 32 *förlättnas* övergivnas
 34 *Hur [...]* har ung.: att kärleken kan rikta sig till något annat än makten
- 83 3 *ömma lär* skall bli ömsint
 20 *hamn* vålnad
 24 *qväl* plågar
- 84 19 *återvändande* var nära döden
 26 *dårar* tjusar
- 85 14 *sporde* fick kännedom om
 17 *herrskep* herravälde
 33 *hämnar* gottgör
- 86 7 *förförde* vilseförde

- 23 *skonen er* förskona er själva från
- 87 8 *ej minsta spaning vunnit* inte erhållit någon enda underrättelse
- 19 *förlåter* överger
- 23 *tro här: trofasta* vänskap
- 88 16 *mot [...] jemnas* komma i jämnhöjd med
- 89 2 *äntlig* slutligen
- 4 *timan* timmen; här: tiden
- 15 *i värf af kämpe blott* som enkel soldat
- 20 *skrider* sprids
- 90 2 *jordens varning* varningstecken för världen
- 91 8 *mötes-tro löfte* om fri lejd
- 12 *blef kunnig* fick veta
- 20 *rum* ställe
- 28 *Förströdd* förvirrad
- 92 3 *Förn timans lopp gått om* inom en timme
- 24 *när* ger näring, föder
- 28 *enfald* enkelhet
- 29 *eftersyn* uppmärksamhet
- 93 17 *dina ödens skick* ditt förflutna
- 22 *Caspiens* Kaspiska havets
- 29 *ära sig* berömma sig av
- 33 *din välgernings minne* minnet av din välgärning
- 34 *hämnd* hämndlystnad
- styr* behärskar
- 36 *ljungar* flammor
- 94 3 *drar* härleder
- 13 *Gangen* Ganges
- 15 *Philippi son* Alexander den store, son till Filip II av Makedonien
- 20 *Förlorad för sit namn* ung.: vars namn saknar betydelse
- 27 *jemna sig med dig* bli din jämlike
- 32 *sinnes-höjd* högsinhet
- 95 13 *jämt* i jämvikt
- 18 *Den lott* ödet
- 31 *Sarmaten* här detsamma som Schyten
- 32 *efterdöme* förebild
- 96 9 *med den* med vilken
- 14 *förtrutna* missnöjda
- 29 *til minsta* åtminstone
- 31 *har rätt* är ägnat
- 35 *Hvad bör jag sluta* vilken slutsats bör jag dra
- 97 8 *förlåta* här: dölja
- 12 *des misshag* missnöjet därmed (syftar på 'nit')
- 16 *undran* förundran, beundran
- 27 *tro* trofasthet, pålitlighet
- 29 *förfara* handla

- 33 *befarar* fruktar
- 98 3 *oförklädt* utan förklädnad, sådana de är
 4 *segrens hopp [...] länar* hoppet om seger driver mig
 5 *trotsighetens brott* det brottsliga trotset
 25 *den ej förtrutit* inte harmats över den
- 99 7 *förfördelar* kränker
 10 *det ger, det tar ej tvänne* ung.: det har bara ett föremål
 21 *feltes* saknades
- 100 16 *ljungar* flammar
 19 *Til [...] bedrar* förleder honom till förräderi på hans ålderdom
- 101 5 *tro* givna löften
 15 *Ledsagad [...] pryder* ung.: med stöd av min ärorika vapenmakt
 16 *i faran af dit land* under ditt rikets farofyllda läge
 17 *tyder* förklarar
- 102 2 *äger hvar ej sjelf* har inte var och en själv rätt
 28 *At [...] ej mer dit minne äger* att du inte längre minns
 29 *hånlig* skamlig
- 103 9 *sig ej irrar* inte tar miste
 15 *Til minsta* åtminstone
 28 *blygd* skam
 29 *står ännu igen, til* återstår ännu, utöver
- 104 3 *svagt* långsamt
 8 *betingar* sluter
- 106 10 *oförfarna* oerfarna, oprövade
 13 *vanbörd* missfoster
 16 *larf* mask, förklädnad
 18 *förklara* avslöja, uppenbara
 21 *Din fega [...] sluta* ung.: dölja din ömkliga kärlek i ett modlöst hjärta
 22 *läga* skamliga
- 107 6 *stiftat* föranstaltat
 7 *spilt* spritt ut
 30 *är tömdt* har försvunnit
 32 *gömt* sparat
- 108 25 *sig flyktig gör* flyr undan
 26 *buren* född
- 109 4 *det offer af sin börd* som (den höga) bördens gjort till offer
 7 *grånat* åldrats
 8 *sjutton* obs. överensställningen med Gustaf III:s regeringstid
 10 *äga val af välja*
 31 *Frånvaelsen* bortovaron
- 110 5 *Des* hennes
lifvade min vår gav liv åt min ungdom
 10 *värdigt dagen* värt att bli känt
 11 *villans* förvillensens
 17 *ödets [...] an* ung.: ödet avgörs i väpnad kamp

- 33 *försmår den rätt han återtar* avstår från de rättigheter som han återvunnit
- 111 6 *ljunga* blixtra
15 *skära* skörda
25 *eftersyn* föredöme
- 112 6 *händelsen mig länar* omständigheterna inger mig
7 *fäster* fångar
17 *svurnas* sammansvurnas
18 *lifva* uppmuntra
- 113 9 *med grufsambet* med grymhet
16 *irring* misstag
31 *gillat* godtagit
- 114 3 *Förbunden* för förpliktad av
21 *den syftar på 'ankomst'* r. 19
22 *om den hos Yngve stått* om Yngve hade fått bestämma
33 *Hvad hopp [...] unnar* vilken anledning att hoppas på framgång i striden som dagen kan ge oss
- 115 7 *tidning* underrättelse
11 *betar* bemäktigar sig
13 *ömkanslöst* utan förskoning
18 *förskylt* förtjänat
19 *smertad* drabbad av smärta
- 116 24 *Hvad hjälper [...] falla* vad gagnar det det prisgivna offret att försöka undvika bödelssvärdet
28 *fog* berättigad anledning
30 *frätt* pinad
- 117 9 *ljungande* framstormande
36 *en halt bland de förströdde* att de skingrade gjorde halt
- 118 1 *skall af* rop med
10 *stridens öde tvinga* avgöra stridens utgång
21 *förtryter* klandrar, fördömer
25 *tidt* ofta
30 *för* leder
33 *likna vil* försöker efterlikna
- 119 4 *öfverlätenhet* uppgivenhet
8 *äntlig* slutligen
9 *ju närmare den trycktes* ju häftigare den angreps
22 *nesa* skam
23 *gevär [...] sida* vapen som högmodigt omger honom
- 120 9 *yppa* komma till synes
16 *tryggats vid* litat på
30 *hamn* gestalt
plågors tal mängden av plågor
31 *tryckt* pressad
36 *villad* förvirrad; förledd
- 121 4 *kalla* nedkalla

- 21 *Sarmaten* se 95:31
ej förtryckas vet känner inte till något förtryck
- 24 *Thildas ögon föda* bli sedd av Thilda
- 35 *gjort föranlett*
- 122 14 *glaf svärd*
 18 *seklers tid* under flera sekel
sjelfbestånd självständighet
- 28 *mig tilfyllest göra* vara tillräcklig för mig
- 123 15 *vårda tadla*
 31 *Des brudgum och des lif* till hennes brudgum och till livet
- 124 1 *sjutton år* se 109:8
 5 *Marius Gajus M.* (156–86 f.Kr.), romersk fältherre och statsman
Sylla se 50:29
 7 *gagna* begagna sig av
 10 *finge gjuta* tilläts framställa
 14 *billigt* med rätta
 21 *det pris [...] hämnat* vad det kostat honom att ge dig hämnd
- 125 29 *lyckan* ödet
- 126 5 *des frågd [...] ära* dess ryktbarhet för hundra storartade uppfinningar
 6 *nära* underhåller
 21 *Mot [...] bär* jag känner att jag inte har rätt till min seger
- 127 1 *älskare* se 76:31
 23 *ömna* beklaga, ömka
 24 *yrka* kräva
- 128 22 *genombårar* genomborrar
 23 *lät* lät
 26 *hamn* skepnad
 29 *tröstlös* otröstlig
- 129 5 *gömde* hade i beredskap
- 130 5 *fyllest* tillräckligt
 11 *spara* bespara
 15 *sätter* framställer, framför
- 131 10 *at min [...] jemmas* att min lycka blir lika stor som Yngves
- 132 1 *betar* fråntar
 5 *Hymens* Hymen, bröllopfestens gud
- 133 14 *felar* saknas
 16 *sträcka* höja
- 134 9 *sält* sällt, lyckligt
 14 *tydd* uppenbar
 16 *tro* tillit
- 135 15 *dig värd* värdig dig själv
 20 *dessa rum [...] gifva* din far behöva möta dig på denna plats
- 136 19 *olycksfall* olyckor
- 137 2 *gråta* begråta
 14 *beter* visar

- 138 12 *försäkrade hans dagar* säkerställde hans liv
18 *tyda* tolka; framhålla
- 139 4 *Hvad vexladt sammanhang af* vilket förändrat samband mellan
7 *älskarinna* se 54: 17–18
12 *egen glömska* glömska av sig själv
- 140 1 *slippa sig* få dö
17 *tvungna* konstlade
29 *frisknat* ytterligare frodats
- 141 13 *Des* hennes
21 *ofog* felaktigt handlingsätt
29 *Betag [...] namn* ta ifrån mig benämningen 'din brud'
30 *lemna mig* lät mig få behålla
- 142 22 *gif [...] förströ* berätta vad du menar och skingra dessa kval
- 143 13 *likna sig* vara sig lik
31 *en öfrig* ännu en
- 144 8 *för den* för vilken
19 *bjuda om vårt blod* bestämma över våra liv
- 145 12 *vinna* söka upp
- 147 21 *frägd* frejd, ära
- 148 4 *sjelfbestånd* självständighet
- 149 13 *var ej mig förvaradt* tillkom inte mig
27 *mägtig blif* övervinn
- 151 28 *betäcka* skyddar
- 152 4 *ljunga här:* slunga
Latiens Italiens

Egh N 1149, UUB

Texten återges i princip diplomatariskt. Undantag har också liksom tidigare gjorts för L:s bruk av versalt S (se ovan s. 17). Användningen av punkt vid scennummer och rollnamn, som skiftar i hs, har gjorts enhetlig. Även typografin vid rollangivelser har gjorts enhetlig, så att alla namn återges med kapitäl. Förf:s ändringar är mycket få (s. 131 och 136) och redovisas inom klammer i den löpande texten. F.ö. hänvisas till Textkommentar till grundtexten (ovan s. 111 ff.).

På titelsidan med annan hand:

»Original af de Tre Första Acterne, dem Auctor utskref åt konungen 1788. Ut det 1790 tryckte Exemplaret äro åtskillige ändringar, som vid jämförelse upträckas. C G Nordin»

ASARNE

Tragedi i Fem Akter.

PERSONERNE.

- ODEN, asarnas konung, regerande i den nordvestliga delen af Asien, omkring Tanais och vid det Caspiska hafvet. 5
- YNGVE, Hans Son och första krigshöfding, omkring 24 år gammal, Thildas älskare.
- ASMUN, Thildas Far, en af Odens förnämsta krigshöfdingar, Hans forna Vän, nu missnöjd och uprorisk.
- SIGURD, en Höfding, Odens Vän, i följdén hans förtrogne. 10
- THILDA, Asmuns Dotter, Yngves älskarinna.
- HILDUR, den första af Hennes Tärnor.
- POMPEJUS.
- MILO, Quæstor.
- SCHYTISKA HÖFDINGAR, VÄPNARE OCH SAMMANSVURNE. 15
- ROMERSK Vagt, SCHYTISK Vagt.

ANMERKNING.

- Hela detta Sorgespel är icke annat än en dikt. Den enda Historiska grund det äger, är hvad Dalin yttrar sig på ett ställe i sin Rikshistoria: *Det är troligt at Oden flydde för Pompejus*. Detta ställe, det är sant, finner sig bestyrkt af Montesquieu, som i dess bok kallad *Sinnet af Lagarna*, tillskrifver Folkens från äldre tider bekanta flyttningar åt Norden, en sådan hela den kända Verldens bäfvan för de Romerska Vapnen. Så mycket är då Historiens: Alt det öfriga är Skaldens, om annars, efter att hafva gjordt et medelmåttigt Skådespel, det är tillåtit at nämna sig med detta Namn. 20
- En Författare, ännu odödligare igenom Dess sanna snille än Dess rang, hvilken är den högsta, har värdigats anmerka emot det Historiska af detta Stycke, at Romarne icke utan brott emot deras Lagar kunde ingå i giftermåls förbindelser med andra Nationer. Jag tror, om det tillåtes mig att yttra hvad jag tänker, jag tror, säger jag, at deras store krigshjeltar verkligen lika så litet tvistade öfver hvad namn man behagade gifva deras kärlek som deras eröfringar. Antonius älskade Cleopatra i förakt för alla Romerska lagar, ända till Årans och nyttans. Det var aldrig tillåtit genom någon i Rom anslagen tafla, at låta släpa en annan medborgares hustru med våld ur dess hus och säng. Det var dock det som Pompejus gjorde med Emilia, Sullas Dotterdotter, som just då var hafvande af den man med hvilken hon lefde, och ur hvars armar han röfvade henne. För öfrigt är det just denna omständighet, denna beskaffenhet neml. af de Romerska Lagarna, som lägger grund till en uplösning af händelsen, lika öfverensstämmande med dessa Lagars föreskrift, som med Pompeji kända sinneshöjd, och interesstet af Sorgespelet. 25
- 30
- 35
- 40

Jag förvarar hvad jag i öfrigt kunde hafva at tillägga angående detta mitt första försök i ett Witterhets stycke så föga odladt, och af så räkneliga svårigheter i vårt språk, till dess jag en dag fullfärdigt kan nerlägga det för Dens fötter, på hvars upmuntran jag dristat företaga det, och hvars undervisande granskning kan hända skall göra mig i framtiden mindre ovärdig Dess bifall; 5 den högsta ära för hvilken en Svensk författare kan arbeta.

För en liten Theater, sådan som vår Dramatiska, hvarest alt måste föreställas i smått, är det nästan fruktlöst at föreskrifva hvad rummet hindrar at utföra. Man kan med någorlunda likhet föreställa et Tempel, en sal af et Slott, 10 en gata, m. m. men ögat saknar all förvillelse och stötes af at, som i Coriolan, se staden Rom, med dess tredubbla murar, och utan för den hela Volscernas läger icke intaga hälften af det rum som parterristerna uppfylla. Det är sant rummets brister äro icke Skaldens, men bägges bidraga förenadt at skada arbetet, och själen vägrar sig envist åt en författning, hvartill ögat icke samtycker. Man borde således antingen kunna räkna på en Skådeplats efter sitt 15 ämne, eller välja ämnet efter utrymmet af den skådeplats för hvilken man skrifer. Jag har för sent gjordt denna anmärkning: det är mitt första fel. Alla de öfriga följa här omedelbarligen. *Stockholm d. 24. Dec. 1788.*

Första Akten.

20 *Theatern bör föreställa et stort fält, omgifvit af skogar och klippor. Till vänster i fonden bör synas ur djupet af en mörk lund, et öppet Tempel af grofva kolonner i Göthisk smak. Längre fram till vänster, eller på Drottningens sida, sju stycken säten af därtill inrättade stenar, som i aflång böjning sträcka sig åt fonden. Det medlersta af dessa säten som är Odens, synes mera uphöjdt. Ifrån et åldrigt träd, som likasom böjer sin krona däröfver, sträckes 25 åt bägge sidorna et utspändt täcke af sammanknutna hudar öfver de öfriga säten. Bakföre dessa synas andra träd utan ordning, hvarpå de sittande höfdingar fästade deras lansar och sköldar, och hvarifrån de åter hämta dem neder då fälträdet stiger opp. Mitt emot, eller på Konungens sida, synes i första Scenen en tropp af Väpnare, icke stående i en lång linia längs åt fonden, utan 30 två och två, på snedden efter hvarandra. Till höger i fonden en groupe af tält och stridsvagnar, samt beväpnadt folk utan ordning.*

Enheten af rummet bibehålles ifrån denna första Akten altigenom. Tiden är näst före Odens ankomst till Sverige ungefär 60 år för Christi börd. Handlingen begynner några timmar för Solens nedergång och räcker vid 35 pass 16 eller 20 timmar.

1. SCEN. FÄLTRÅD AF ASAR, *sittande.*

ODEN.

Berömde fosterbarn af tappra Fäders bygder,
 Som ägen deras jord, och öfven deras dygder!
 Bevisen Er i dag en lämning af det blod, 5
 Som Asiens gränsor fylt med rycktet om sit mod.
 Ett folk, som verdens skräck och verdens afund väcker,
 Som lagt Nationerna i aska, eller band,
 Från Tiberns strand i dag mot Schytiens hällar sträcker
 Den boja, som det höjt i sin förmätna hand. 10
 Rom, kringhvärfdt af de rof, dem det af folken plundrat,
 Ändå ej riktadt nog, ändå ej nog beundradt
 Till Odens glömda thron ett stormigt öga vändt.
 Må det från dessa fält ej andra byten bära
 Än ärr af våra järn, än minnet af vår ära 15
 Och bäfvan för ett folk hvars mod det icke känt.
 I spetsen för en här, som kufvat hundra Länder,
 Som stormat klippors höjd, och Fästen bryta vet,
 Pompejus närmar sig med stolthet dessa stränder
 Allena skyddade af Eder tapperhet. 20
 I kämpar! måtte han, då han tillbaka vänder,
 Begråta sinas fall och sin förmäthenhet.

SIGURD.

Pompejus går på nytt en verdsdel at besöka,
 Den han med Kämpars blod och Mödrars tårar fylt, 25
 Och hvilkens gränsor än af brända städer röka!
 Man Romarn (och med skäl) för barbari beskylt:
 Men at han trolöshet med arghet skulle para,
 At Asarna, som ägt hans vänskap och hans värn,
 At sjelfva Asarna det förestod den fara 30
 At krossas af hans tyngd, at sänkas i hans jern,
 Nej denna höjd af brott ej låter sig förklara!

EN HÖFDING.

Hvad tänker detta folk, som flytt en odlad strand
 At oss med väpnad arm från klipporna fördrifva? 35
 Hvad bjuda våra tjäll, hvad skänker oss vårt land,
 Som kan et föremål för deras afund blifva?
 Hvad söka de hos oss? Oss som föragta gull?
 Hvad annat äga vi, som segren dem kan gifva
 Än våra Slätters frukt och våra hjordars ull? 40

ODEN.

Förstärkt af dubbel magt Pompejus nalkas åter
 Från strändrens Östra kust af Meotidens haf,
 Till Parthens brända bygd, som sina skördar gråter,
 5 För andra gången ren han sträcker krigets glaf.
 Egypten som han gick at skydd och bojor skänka,
 Som Ptolomæi död i Roms beskattning lagt,
 Egypten ser ej mer, betungadt och försagt,
 Kring Nilens låga strand hans legioner blänka.
 10 På hämdens vingar förd, han ljungar stat från stat,
 At krossa i dess flygt en slagen Mithridat,
 Och med hans sidsta blod hans brutna thron bestänka.
 Men icke nog af hämd, om Segren i hans Spår,
 Med lika fruktad arm ej lika våldsamt går,
 15 At hundra nya folk i samma bojor sänka,
 Nationer, hvilkas lugn han ej hör opp at kränka,
 Så länge för hans namn en enda återstår.

SIGURD.

Må han et fruktadt namn till jordens gränsor föra;
 20 Men Oden, vore än han klokare än du,
 Och ägde han som Thor at dundrets vagnar köra,
 Och klöfve med sitt svärd han dessa fjäll itu,
 Oss Asar skall han ej till sina trålar göra,
 Så länge i mitt bröst mitt blod är varmt ännu,
 25 Och mina kämpar än sin Höfdings stämma höra.

ASMUN.

En Schyt ej blekna lärt vid frågan om hans blod,
 Och äfven stupande han vet sin lager knyta:
 Men prøfvom, prøfvom först, förn vi af segren skryta,
 30 Mot fiendernas bröst, vår egg och våra mod.
 Emot en fruktad här vi våra tjäll försvara.
 Vår klokhet, våra Svärd stå här på lika prof.
 Vi hafve tapperhet, men också råd behof:
 Den vise trotsar ej en öfverlägsen fara,
 35 Han ger med värdigt lugn hvad han ej kan bevara.

ODEN.

En hvar bland oss ännu de dagar minnas kan,
 Då andra tänkesätt af Thildas Far man hörde:
 Då hans försigtighet ej alt betänkligt fan,

Och Segrens Storhet, mer än farans, honom rörde.
 Frid Asmun. Släck et hat som alt för brottsligt bran,
 Om det en dag till köld mot Staten dig förförde.
 Du var dess medlem förr än du ännu var far.
 Om det förenings band af oss beslutadt var 5
 Emellan våra barn, för Statens nytta brutit,
 Från Thronen, den du stödt, din Dotter uteslutit,
 Så hämnas på ett sätt, som höfs en hjeltes mod;
 Så hämnas med en dygd, som vittnar, at ditt blod
 Åtminstone förtjent den ära det ej njutit. 10

ASMUN.

Den stund man väpnar sig för en gemensam bygd,
 Är brottsligt vald kanske at kalla minnet åter
 Af enskilt oförrätt och brutna löftens blygd:
 Men om et hämbegär förvillade min dygd, 15
 Det vore då mot dig, ej dina undersåter,
 Jag riktade mitt hat, jag väpnade min hand.
 Räds för dig sielf. Du vet at Schyten ej förlåter:
 Men räkna på hans blod, så snart et fosterland
 Och äran gifva lag at han det rinna låter. 20
 Dit går han: längre ej: han har ej andra band.

2. SCEN. DE FÖRRE. EN SCHYTISK VÄPNARE.

VÄPNAREN.

En Härold från Pompé, förutsänd ur dess läger
 Begär på löftens tro at synas inför Er. 25
 Han bjuder Asarna dess vänskap som han säger.

ODEN.

Han tråde dristigt fram. Mitt ord jag honom ger
 I desse kämpars namn at synas utan fara.
 Säg, han skall trygg bland oss, som i sitt läger vara, 30
 Den sig till oss förtror, ej är vår ovän mer.
(Väpnaren går, Oden fortfar:)
 Pompeji sändebud, i Asarna skall finna
 Ett folk till vänskap lätt, ej lätt at öfvervinna.

3. SCEN. MILO. FÄLTRÅD AF ASAR.

MILO med Stolthet.

5 Förgätne Bonings män af obebygda fält,
Som Bergen låna skygd och Skogarna ge föda,
J hälsens af et Folk, som fruktadt, stort och sält,
Af flere Segrars namn, och flere Seklers möda,
Vill lydas från i dag, jemväl i Edra tält.

10 Den Örn Numidens blod och Persiens byten hölja,
Den obetvugna Örn, som Asien såg förskräkt,
En flyktig Mithridat ur hamn i hamn förfölja,
Från Aventinens höjd, till svarta Hafvets bölja,
Sin segerstolta flygt, för andra gången sträckt.
Pompejus Höfdingen för tjuju Legioner,
Som ila under skygd af Romerska baner,
15 At tämja vilda folk, at ge och bryta throner,
Och föra Segrens glaf så långt som Dagen ser,
Pompejus talar här igenom mig till Er.

Hans minne, som han tror, ej än hos Er försvunnit.
20 Ert land i trenne år et skydd i honom funnit,
Har sett hvad han som Vän, som fiende förmår.
Sjelf mins han och gör rätt åt Edra kända dygder,
Er Sinnes höjd, Ert mod, Er kärlek för de bygder,
Där Fädrens aska trycks af tappra söners spår.
Han vet, i lefnadssätt hur långt Er stränghet går,
25 At marken är hos Er den bädd hvarpå man hvilar,
At Eder rikedom i rustningar och pilar,
I hjordar och i frugt, men ej i gull består.
Han ärar Edert hat för dessa veka seder,
Som Asiens Östra del Despoter underlagt,
30 I lefnad veklingar, barbariska i magt:
Men han förmodar ej J vågen mäta Eder
Med Rom, med en Nation, som öfver jordens tragt,
I åtta Seklers tid et fruktadt namn förbreder.

Han fordrar då af Er den Lydnadspligt i dag,
35 Som verdens kända folk för Latiens fanor röja.
Gån underkasten Er En segerherres lag
Hvars Härar äga mod at Eder Stolthet böja,
Och kallen ej hans arm till Edert nederlag!

40 Er trygghet, var ej den en gåfva från hans händer?
Hvem värde Edra tjäll för Parthens ströfveri,
För Mithridats försåt, Tigrans förräderi,

Och lågan af det krig, som omgaf Edra Länder?
 I hvilka Lagrars skygd J Kämpar, om ej hans,
 Satt Schytien oförstört och sina hjordar skötte,
 Då härar vid dess gräns med härar sammanstötte,
 Och Asien blixtrade af höjda vapens glans? 5
 J nämnden honom då en skräck för de förmätna,
 De redligas beskydd, Er hjelte, Eder far,
 Så vägren icke nu, af Eder pligt förgätna,
 Er undergifvenhet, i lön mot hans försvar.
 Gån ödmjukt i hans magt ett Land at öfverlämna, 10
 Som annars krigets rätt med mera blod beskär,
 Och svärjen vid hans fot, den lydnad han begär,
 För Rom och den som Rom till Er Regent skall nämna.
 J veten om Pompé är van at blifva lydd.
 J kunnen göra val emellan Roms beskydd, 15
 Och alt det tömda blod, som skall ett afslag hämna.

ODEN.

Din stolthet, eller ock det budskap som du bär,
 Jag vet ej hvilket mer förtrytelse bör väcka.
 På dessa hjeltars tro begär du synas här, 20
 Och du försöka törs att dem med hot förskräcka?
 Långt bör du, Roms Legat, rätt långt begrepet sträcka,
 Om våra löftens helgd, at mitt inför vår här,
 Med detta fega Språk, et folk af kämpar gäcka. 25

Vi hafva ej begärt det skydd Pompejus gett.
 Vi veta, i behof, att sjelfve oss försvara.
 Vi honom, som en gäst, i våra hyddor sett
 Och aldrig som ett värn i våra Länders fara.
 Så väl som sitt beskydd sitt hot han kunde spara.
 At lefva eller dö för Asarna är ett, 30
 Så ofta frågan är at friheten bevara.

Vi söka ej ett Namn, en fåfång värdighet.
 Pompejus med sitt lof vårt högmod ej förleder.
 Men om han känner oss och känner våra seder,
 Så vet han vårt föragt, för *väld* och *trolöshet*. 35
 Hos oss förstår man ej at frid och vänskap knyta,
 För nyttan af ett nit hvaraf man stödjas tror:
 Men rygga gifven ed och svurna löften bryta,
 Då ingen fördels hopp af deras helgd beror.
 I hat för dessa brott som människjan förnedra 40
 Och Hjelten aldramäst – kanske vi längre gått,
 Än flere, som sitt mod af Länders plundring hedra,

Och smikra sig att se i oss – Barbarer blott.
 Vi förevita ej Pompejus hans bedrifter;
 Hans lycka skyddar dem. Men Asars forna Vän,
 Har han som vår tyran bordt synas här igen?
 5 Vill han vi skola stå på våra Fäders griffter,
 Och le mot bojan blott, och ropa: *Gif oss den?*

Men du begär ett svar och vårt beslut du frågar.
 Gack ut på våra fält och tälj, så långt du går,
 De redan dragna svärd, de redan spända bågar:
 10 Se där det svar vi ge: et svar som Rom förstår!
 Säg at det af en kung sig valet kan bespara.
 Kan hända är det än för tidigt företag,
 At skänka bort en thron, där Oden skipar lag,
 At skänka bort ett land som Asarna försvara.
 15 Då först, när Quinnors flyckt och brända tält förklara,
 Mitt väldes undergång, och minas nederlag,
 Befaller Segrarn här: till dess – befaller jag.

MILO.

Han kommer i Person at Er den lydnad lära,
 20 Som vägrats åt hans namn af Edert öfvermod.
 Förskräckens för den hämd han egnar åt sin ära:
 En annan Sol skal se hans Lager marken bära,
 Af Edra makars gråt och Edra Söners blod.

4. SCEN. FÄLTRÅD AF ASAR, som stiger opp.
 25 *Folk som samlar sig i fonden.*

ODEN till Milo i det han går.

Vårt mod och Gudarna beskydda dem, Barbarer!
 Upp kämpar, rusten Er, försvaren Er, försvarer
 Vår frihet, Templens helgd och ägtenskapets band.
 30 Gån och vid Romarns bröst, förkunnan hvem J ären;
 Förskräckelse och död i hans phalanger bären;
 Och sänken med den arm, som räddat Edert land,
 Hans hals i samma jern han smidt åt Eder hand.

(Stiger ner ifrån thronen.)

Mitt kall som vägrar mig at stridens pansar draga,
 Till dess för Gudarna jag burit offrens blod,
 J kämpar, lika sent för faran, och Ert mod
 Er konung frihet ger at vapnens omsorg taga.
 Den ära och den rätt at Eder hämd ledsaga,
 40 Näst Oden, hörde då till Yngve, till hans Son,

Om ej från längre tid, och om ej långt ifrån
 De nya farors hot som drabbat dessa bygder,
 Han gått att blifva värd i andra Prinsars land
 Igenom högre ljus, och mer försökta dygder,
 Den Spira bördens rätt förvarar åt hans hand. 5
 I templens Skuggor gömd på Nilens lugna strand,
 Som bördan från sig vräkt af Roms förmätna härar,
 Egypten honom ser, vid midnattslampans brand
 Bland dessa visa män, hvars dygder det förärar,
 Bedagas af de ljus om Gudars dyrkningssätt, 10
 Regenters sanna pligt och Staters grund och rätt,
 Som skydda folkens lugn och throners helgd bevara.
 Jag vet han smertas lär at Fosterlandets fara
 Han med sin Far och Er i dag ej dela fått,
 At ej med egen arm han fått sin thron försvara, 15
 Och at det var hans blod, som Ödet velat spara
 Då tusen kämpars lif i ädel våda stått;
 Men då han ej är här ---

ASMUN *med häftighet.*

Men han det borde vara. 20

Hvad är det, hvilka ljus, hvad dygder, dig förklara,
 Som längst på Nilens strand din son at söka gått?
 Begär han veta mer än fäderna förstått?
 Begär han sig et namn för högre dygder göra?
 Man lär i andra land försmå sitt eget blott. 25
 Hans vishet vare den at sina kämpar föra,
 Och hans förnämsta dygd at ej förstå de brott
 Som hundra throner sänkt och hundra folk förstöra.

EN AF HÖFDINGARNA *som träder fram invid Asmun.*

Ja Oden, Asmuns tal är fullt af billighet: 30
 Du ej ditt tappra folk en Höfding bordt beröfva
 Som du med all din magt, all din förslagenhet
 Oss ej kan återge då vi hans arm behöfva.
 Hvad söker han för ljus, hvad nytta skördar han
 At andra länders bruk och deras Visa skåda 35
 Om under samma tid en segrande tyran
 Beröfvar honom det, där han var född at råda?
 Du känner för din Son vår kärlek och vår tro;
 Du vet hvad segren plär af Höfdingen bero;
 Förundra dig då ej om dina kämpar vika; 40
 Om dina Höfvitsmän sig förespå med harm,
 At segren tills i dag, så trogen deras arm,
 Kan hända ger et prof at deras vapen svika?

ODEN.

Välan, försagda folk, gå Romarns offer blif:
 För bristen af ditt mod din konung skulden gif.
 Fäst vid en ynglings arm ett hopp som qvinnor egnat,
 5 Och Gudarna förgät, som dina vapen hägnat,
 Som skänkt dig hämdens frögd af tjugu Segertåg,
 Förn du vid Odens thron ännu en telning såg.
med mera blid röst men hög och tydlig.
 Ifrån ett tacklöst folk min arm jag borde draga:
 10 Men för at visa Er, och visa Er i dag,
 At det är Gudarna som mina steg ledsaga,
 Som låna råd och skydd åt Odens företag,
 Och at det är af Er en hädelse at klaga
 Så hören: »Vid min thron, vid deras magt jag svär,
 15 »At samma ögonblick, af tvekan eller fara,
 »Som Yngves arm behöfs at Asa-thron försvara,
 »Skall Yngve visa sig i Spetsen för sin här.»
larm af Sköldar ibland folket
Några röster
 20 Hell Oden, Gudars Vän!

ASMUN.

Men faran är oss när,
 Och hoppet långt ifrån, ej nog till segren blifver.

ODEN.

Jag undersöker ej hvad missförstånd dig drifver,
 25 Om i en Dotters bröst det sår som blöder än
 Dig ej mot Yngves Far ett hemligt vapen gifver.
 Jag skyr at tro ett brott: förlåter dig din ifver,
 Gör rätt åt din förtjenst: än mer, belönar den.
 30 *(han tar sitt svärd af sin vapendragare.)*
 Tills Gudarna bland oss den Höfding återkalla
 Hvars saknade befäl man Oden förebrår,
 Dig Asmun jag förtror at Asa-här befalla.
(han lämnar honom svärdet)
 35 Bekläd med glans ett kall, som billigad af alla,
 Jag egnar åt dit mod, din vishet, dina år.
(man hör ett dån af sammanslagna Sköldar ibland folket)

EN HÖFDING *med handslag.*

Sätt lycklig Segrens krans på dina hvita hår!

40

EN ANNAN HÖFDING *äfvén med handslag.*

Se fruktad Slagnas hop för dina fötter falla!

ODEN

Gån Kämpar, med det mod som segrens visshet har
 I Edra Makars famn och Edra tjälls förvar.
 At väpna Edra bröst med fiendernas skaror;
 I det at Eder Kung det offer företar 5
 Som fäster Gudars hägn vid Edra Striders faror.
 Du Asmun, tag ditt rum för hären.
 (*Till Sigurd*[])

Du blif kvar.

5. SCEN. ODEN. SIGURD. 10

ODEN.

Hans hy förbytte sig, hans blick förvirrad var,
 Han väntade sig ej den ära honom hände.

SIGURD.

Han teg, men hämden log i hvarje blick han sände. 15

ODEN.

Det prof af gunst han rönt skall evigt släcka den.

SIGURD.

Hos Asmun? åt hvad hopp du törs dig öfverlämna!
 Är han ej Schyt och Far, och förolämpad vän? 20
 Har han ej mer sin skymf, och Thildas död at hämna?

ODEN.

Hans Dotters! hon är död?

SIGURD.

Nej, men ifrån den dag, 25
 Din tappra Sons förlust dess veka hjerta sårar,
 Man våren tvina ser i hennes anlets drag,
 Och hennes öga skymt af evigt gutna tårar.
 Med hvar förnyad Sol man darrar för det slag
 Som går med hennes lif at hennes kärlek sluta; 30
 Räds Oden, räds min kung de sörjande behag,
 Som i en faders famn sin sista smerta gjuta.

ODEN.

Jag kan beklaga dem. Men rädas! – Sigurd, nej!
 Det hör ej Oden till. Likväl, jag nekar ej 35

At när jag dessa band af åldrig trohet störde,
 Jag mer min ärelust än billigheten hörde.
 Jag lydde kanske blindt en fördom för min thron,
 Som i en Höfdinges, en Undersåts person,
 5 Fastän min forna Vän, et stöd mig förestälde,
 För lågt för Odens namn, för bräckligt för hans valde.
 Jag ville at min Son till kronors lott beskärd
 Af forna tycken glömsk, med forna tider flydda,
 Sig valde en Gemål, hans kärlek mera värd,
 10 Än dottren af [*af ä. fr. till*] en Schyt, blott Herre till sin hydda,
 Sin eldstad och sin hjord, sin stridsvagn och sitt svärd.
 Mot denna lågas våld, hvars styrka jag ej kände,
 Jag trodde tidens längd och rummens afstånd nog.
 Men fåfängt jag min Son till Nilens ursprung sände,
 15 Jag sveks af mina mått och Tiden sjelf bedrog.
 Jag såg ej med hvad blixst jag Yngves hjerta slog,
 Hvad jag för glöd af sorg på Thildas hjerta tände,
 Och till hvad hemligt hat jag gaf dess fader fog.
 Och då jag hört Pompé mot Asarna sig vända,
 20 Jag faran föresåg af det som gick at hända.
 Jag kände at en Prins sitt Fosterland så kär,
 Blef nödig för dess Far, blef nödig för dess här.
 För honom detta Skepp jag till Egypten skickat,
 Hvars hemåt vända flagg, (så sen för mitt begär,
 25 Med förra dagens ljus, man ren från hafvet blickat.
 Men då hans arm i dag, beväpnad för en far,
 Från böljan, höjd till skydd, mot fosterbygden sträckes,
 I denna Fosterbygd han egnar sitt försvar.
 Om han ej finner mer sin Thilda jag förskräckes
 30 För hvad hans hämd, hans sorg, kan hända företar.
 Det var i detta namn, i namnet af en Maka
 Mer dyrbar för hans hopp än alt hvad segren ger,
 Som under farans hot af Romerska baner,
 Mitt löfte honom fört i hemlighet tillbaka.
 35 Jag bäfvar: Thildas död kan hända — —

SIGURD.

Bäfva mer,
 At Asmun ren förut sin Dotters tårar hämnat!
 Förskräcks at det befähl du Thildas Fader lämnat
 40 Ej blir i dennes hand, en tyngd at krossa dig,
 Du såg i Rådet nyss, hvad hämd han gick at kräfva,
 Hvad harm i dagen bröt vid minnet af din son.
 Tro ej at Slaget är vid blixten, långtifrån.

ODEN.

Han kommer denna Son och Asmunds bröst skal bäfva,
 Af skräck för den Försyn som honom återför:
 Hans spända Segel ren i våra vikar sväfva,
 Gå Sigurd, Oden vet hur hopen styras bör. 5

SIGURD.

Jag vet at intet flyr, at intet dig förfärad.
 Men om du tror mitt nit, haf ögat på den hand,
 I hvilkens vård du lagt försvaret af ditt land
 Och vigten af det kall at föra dina härad. 10
 Det krossar ej, min Kung, det slag man föreser.

ODEN.

Jag vet at Schytens harm är sen, är svår att släcka.
 Men Asmund, med ett brott sitt namn ej skall befläcka.
 Tillfreds med detta hopp, jag vill ej veta mer: 15
 Jag hatar denna skräck, som farans skugge ger.
 Den svage utan värn betraktar alt med häpnad,
 Den starke väntar alt med hämdens åska väpnad.

SIGURD.

Så ljunga. Det är tid. Din trygghet det begär. 20
 Med bäfvan yppar jag så trolösa förslager.
 Men faran tränger dig, och brottet står dig när.
 Den Höfding du oss gett, vet, han förrädisk är.
 Af ett fördolt parti han styrkan sammandrager,
 At i förbund mot dig, med fiendernas här — — — 25

ODEN.

Han? Asmund?

SIGURD.

Asmund sjelf!

ODEN.

Med hvad förhatlig dager, 30
 Du rört mitt öga! — Han! — Men om du dig bedrager? —
 Dock nej: Jag ser det. — Alt slår in med hvad du sagt:
 Hans forna hotelser; hans hat så ljumskt bevaradt;
 Den harm han nyss förrådt i Rådet; hans föragt, 35
 Hans tystnad vid den gunst han njöt; alt är förklaradt.
 Förrådarn!

SIGURD.

Icke nog. Ännu en låghet kän,
Den du för stolt at se, ej torde gissat än: –
Han ger sin dotters hand – –

5 ODEN *med et rop af häpnad.*
Han!

SIGURD.

Åt Pompé!

ODEN.

10 J Gudar! Yngves brud hans fiende bestämd!
Jag skäliver.

SIGURD.

Du hela djupet ser af det förslag han hväliver:
Det är för Thildas hand han köper hennes hämd.

15 ODEN.

Hvad låghet! hvilka svek! Och Thilda sjelf?

SIGURD.

Af svaghet, eller harm, åt den som henne hämnar,
Sig lämnar,

20 ODEN.

Jag irrar i en dröm den jag ej skingra kan.
Pompejus älskar här! Pompejus älskar Thilda!
Och från hvad tid?

SIGURD.

25 Från den, då genom hafven skilda,

Din sorgsna Son och hon ej längre se hvaran.
Pompejus denna tid mot Partherna sig vände.
Han Asmuns dotter såg, då han i Schytien var:
Från denna samma tid han Thilda älskat har,
30 Från då för hennes knän han detta rökverk tände
Försmått af henne sjelf, försmått af hennes far,
Tills begges sista hopp i harm förvandlat blifvit,
Och hämden honom ger hvad kärleken ej gifvit.

ODEN.

35 Med dessa grymma ljus, hvad läxor du mig ger!
Regenter, öfveralt hvad moln som hota Er!

Förräderi och svek kring Edra throner bygga!
 J dricken folkens lof, och tänken Eder trygga,
 Och sen ej uproret, som böjer knä och ler!
 Ve den af Ödet väckt, at grunda världens ära,
 Af Lömska drottars tro och härars gunst beror! 5
 Den krona skall bli tung han lånar glans at bära!
 Och han skall köpa dyrt det *sena namm* af stor!
 I dem hans godhet höjt, han fiender skall finna
 Mot honom väpnade af egennyttans hand,
 Som le, med fallna Svärd, då härjarns lågor brinna 10
 Ur brutna hyddors bål i hjertat af hans land!
 Nej, Asmun! detta brott kan endast blod försona.
 Hvad afgrund i din barm af svek, ej hörda än!
 Och du som gaf mig ljus, hvars trohet frälst min krona,
 Far fort som du begynt, din kung begär en vän; 15
 Han med bestörtning ser at han behöfver den.
 Jag trodde dessa svek och dessa snaror skilda
 Ifrån ett krigiskt hof af kämpar, hälften vilda:
 Jag ser förräderiet är fäst vid kungars fjät;
 Men om jag än är kung, skall hämden drabba det, 20
 Skall straffets djupa skymf mot brottets nesa svara,
 Skall bilans egg ---

SIGURD.

Min kung med lika godhet hör,
 Hvad mot en vådlig hämd min trohet råda bör, 25
 Som hvad hon yppa bort på branten af din fara.
 Åt Straffets blinda slag det gömda sveket ler,
 Och vet du hvad parti en retad höfding äger?
 Men om du dock din Son hans Dotter återger
 Så tala blott ett ord och hatet är ej mer, 30
 Och enighetens rop skall ljuda kring ditt läger --

ODEN.

Nej, Oden är för stolt at smikra som du säger.
 En Höfdings trolöshet, en undersåtes brott:
 Jag skattar intet nog en kunglig kronas lott, 35
 Jag frucktar intet nog den arm som dig förfärar,
 At förödmjuka mig för den som mig förrått.

SIGURD.

Lik verlden jag, min kung, dit mod med undran ärar,
 Lik verlden klokheten af dina visa mått. 40

ODEN.

Ja, Oden är sig lik, ännu en timma blott,
 Och Yngve strida skall i spetsen för dess härar.
 Jag för min trygghet ej ett större hopp begär,
 5 Kanske skall för min hämd jag snart ej mer begära.
 Man känner ej min son. Sitt blod han värdig är.
 Pompejus det skall se: Pompejus går at finna,
 Om kärleken i strid är lätt att öfvervinna,
 Och om ur Schytens famn, den Brud han tror sig värd,
 10 Är röfvad lika lätt som oförsynt begärd.
 Hans namn, ehuru stort, är ej för stort att hinna[.]

SIGURD.

Pompejus har et namn och Yngve söker ett.
 Af Segren obekrönt jag ingen hjelte sett,
 15 Som slogs för Fosterland, för Kung och Älskarinna.
 På dessa tänkesätt är Schytens ära bygd,
 Och kärlek i hans bröst är grunden till hans dygd.

ODEN.

Min Son skall ej mitt hopp, mitt första hopp bedraga.
 20 Sjelf stadd på Nilens strand, han sett Pompejus där,
 Förmörka faltens rymd med molnet af sin här.
 Af egna ögon ledd han kunnat Visshet taga
 Om vidden af dess magt, dess styrka och dess svaga,
 Den ordning af befäl, den stridskonst och de mått,
 25 Som andra folkslag först med bojan känna fått.
 Pompejus för min Son, kan hända skådad nära
 Den halfGud icke synts, som rycktet honom gjort,
 Hvars glans på afstånd sedd, hvars namn från fjerran spordt,
 Lagt verlden till hans fot förblindad af hans ära.
 30 Min klokhet föresett, min hand skall styra alt.
 Gå Sigurd, lämna mig. Gif ackt som jag befalt,
 Om detta sedda skepp, som böljan bär oss åter
 Från våra klippors höjd sig närmre blicka låter.
 På Yngves återkomst mitt hopp jag grundat har:
 35 Med Yngves återkomst Soldaten skall förbinda
 En lycklig öfvertro om Gudarnas försvar.
 Gå Sigurd. Verlden vill at den som styr, bedrar,
 Och hopen har behof af *under som förblinda*.

(*Sigurd går*)

6. SCEN. ODEN ensam.

Väl Oden! är du nöjd? Du smakar nu den lott,
 Den konungsliga lott du sökt med tusen faror,
 At nödgas frukta sjelf, och nödgas lägga snaror!
 At göra fiender, jämväl när du gör godt! 5
 At bäfva på en thron, och lika skymfad vara
 Af dem som hota dig och dem som se din fara!
 Du sjelf din ovän gett ett svärd emot ditt bröst.
 Hur föresåg du ej hvad Asmun skulle göra?
 Likväl, hans forna dygd? Men, jämte hämdens röst 10
 Hvem är väl dygdig nog at skyldighetens höra?
 En trotsad fiende: en blindt förbittrad vän:
 En Son som ur min hand, begär sin brud igen;
 Hvad åskor som i dag vid Odens hjessa brinna!
 Jag går, – det måste ske – Jag går at Asmun finna. 15
 Hans hat försonas kan. – Men synas rädas! men,
 Af ett förliknings ord at nesan öfvervinna! –
 Välan, bedragne Prins! en Kronas Vällust kän!
Slut på första Akten.

Andra Akten. 20

1. Scen. ASMUN framför en tropp af sammansvurne.

Den dagen lyser då J kämpar och J män,
 Som lofvar Asmun hämd, och Eder friheten.
 Då Er och min Tyran från höjden af sin lycka,
 Skall störtas i det stoft, i det förackta igen, 25
 Hvarur han lyft sig opp at Schytien undertrycka.
 Pompejus hämnar oss i brist af Himmelen.
 Ty tänken ej, om Rom mot dessa klyftor ljungar,
 At ämnet för dess hat ett folk af Herdar är,
 Af likså ringa namn, som inskränkta begär. 30
 Dess högmod ser ej oss: dess blix är gjord för kungar
 Och Rom förföljer ej den ingen krona bär.
 Må Oden, om han kan, den svaga thron försvara,
 Som han med svek förvärfvt och ägt med öfvermod:
 Men köpen ej för vårt och våra Söners blod, 35
 Den nedriga förtjenst at längre slafvar vara.
 En dödlig Gudars rum för oförsynt beklädt.
 Ur gruset af hans thron vi gå at åter föra,

Den forna jemlikhet, som var vår första rätt
 Och, med vårt forna skick af Lag och lefnadssätt,
 Det lugn Naturen ger och Konungar förstöra.
 Rom bjuder oss sin hjälp, Rom lånar oss sin här
 5 At oss på vår Tyran med dubbel styrka hämna.
 Det annan lydriad ej af Asarna begär,
 Och efter Odens fall vid Gudarna oss svär
 At oss åt våra fält och Skogar öfverlämna,
 I alt det Sjelfbestånd Naturen satt oss där.
 10 Vi äro mästare at stifta våra öden,
 Och Odens thron ännu bland dessa klippor står!
 J som ett värdigt hat emot tyrannen föden,
 Sen här en sårad far vid gränsen af dess år,
 Som sätter Stridens hielm på sina hvita hår,
 15 Och ber till Gudarna, om hämden eller döden.

EN AF DE SAMMANSVURNE.

Din skymf är oss bekant: du är vår lydriad värd:
 Du våra hjertan har, befall om våra svärd.

ASMUN.

20 I det af Natten höljd vid Odens egen [*egen* ä. fr. *egna*] sida,
 Jag för, mot Romarns här, hans kämpar ut at strida,
 Pompejus under tyngd af samlade gevär,
 Till det bekanta pass, med hemlig omväg tränger,
 Som Stridens öppna fält från Östra sidan stänger.
 25 Där fatten Eder plats och vänten honom där,
 Och då i vapnens hot han ljunger öfver Eder,
 I tysthet skingren Er för styrkan af hans här,
 Och ryggen blottad gen af Odens säkra leder,
 Som häpen, utan strid at dem förströdde se,
 30 Och tvungen, utan blod, at segren vunnen ge,
 Skall lämnas af sin här åt ödet af sin fara.
 Då, kämpar, är det tid at segrens lag förklara,
 At kläda purpurns rätt af Asarnes tyran:
 Och finnes en så feg at honom då försvara,
 35 At möta våra svärd, då Bröder, stupe han.
 Hvem syns? Det är han sjelf. Han kommer.

(*Ger en vink åt de sammansvurne at skingras.*)

2. SCEN. ASMUN. ODEN.

ODEN.

Asmun, svara.

Den ära dig är skedd, ditt mod förtjenar den.
 Men om jag gör dig rätt begär jag den igen. 5
 Kan Oden om din tro i dag försäkrad vara?
 Ser du i mig din Kung? Ser jag i dig en vän?
 Det agg oss fordom skilt, säg, har det slocknat än?

ASMUN.

Du tror då at din gunst mitt öga skall förblinda? 10
 At äran blidka skall en förolämpad far?
 Och Smikrets fega lof till tystnad mig förbinda?
 Jag tiger: men du sjelf, hvad säger du, barbar?

ODEN.

At jag förundrad hör det språk du djerfves föra. 15
 At efter hvad jag trodt till din belöning göra,
 Af Asmunds högre dygd, jag annat väntat har.
 Men Schyten alltid vild och oförsonlig var:
 Förgäfves hoppas man med godhet honom röra,
 Och lena hatets frö ur klippan af hans bröst: 20
 För vänskaps tungomål Han äger ej ett öra,
 Och äger ej en själ för tacksamhetens röst.

ASMUN.

Han hatar, (och med fog) de fega Länders seder
 Där jordens fria Son är slaf af en tyran, 25
 Som borgarn gälda tror med gunst och titlars heder,
 De offer och det våld han kostat människjan,
 Och kallar, dubbelt grym, den suck han föranleder,
 Otacksamhetens rop mot sin välgerningsman.

Jag är ej otacksam. Nej Oden, jag är san. 30
 Så öpen som den rymd där Dagens stjerna skrider,
 Så öpen är min Själ. Jag klagar när jag lider,
 Förtryter mitt förtryck, och hämnas om jag kan.

Hör: mins du än de dar då Oden utan rike,
 Till börden utan glans, till ryckte hopens like, 35
 Af dessa skogar skjuld, i dessa grottors natt,
 Med sina planers vidd i tysthet sysselsatt,
 Till välde [*välde* ä. fr. *våldet*] och till thron den första grunden lade?

ODEN.

Välän?

ASMUN.

5 Mins du en vän han denna tiden hade,
Som gaf hans rådslag vigt, som eldade hans män,
Och banade hans väg till thronen? Mins du den?

ODEN.

Far fort.

ASMUN.

10 Du mins kanske den ed du därvid gjorde,
At denna samma thron förverfd med bægges mod,
Till deras vänskaps Pris en dag förena borde,
Med begge deras rätt, tillika begges blod?

ODEN.

15 Och sedan?

ASMUN.

Sedan säg hvem sina pligter brutit.
Du mins, (om med en thron ej minnet en förgår
Af hvad man varit förr, af hvad man förr beslutit)
20 Du den förening mins du sjelf den första knutit,
Emellan våra barn från deras späda år,
Hur du förnöjd med mig i tjällens skuggor sutit
Och ren vid deras lek i blickar och i tal
En känslas gryning röjt, som stadgade vårt val.
25 Du mins hvad fröjd du tog i omsorgen at bilda,
Min dotter för din Son och Yngves bröst för Thilda.
Du tiger.

ODEN.

Tala blott.

30

ASMUN.

Det kom en annan tid,
En tid för ärans håg och böjelsernas strid,
Då Oden på en Thron, befastad genom lagar,
Ej var den Oden mer jag känt i forna dagar,
35 Den vän jag fordom sett i skuggan af mitt tjäll,
Förtrolig vid mitt bord, af mina Samtal säll,
I våra bäge barn sin omsorgs ämnen skåda,
Och hoppet för en thron som väntade dem båda.

Jag föresåg från då ditt trolösa förslag.
 Omsider röjdes det. Omsider kom den dag,
 Då at Egypten se, at Nilens visa höra
 Jag Yngve slitas såg ifrån min dotters bröst,
 Men dig till straff, barbar, och hennes far till tröst, 5
 Den pil hans hierta rört i flykten med sig föra.
 Ty föreställ dig ej at din förställda blick
 Bedrar med falska sken de bröst du genombårar:
 Det var ej nya ljus om Staters grund och skick,
 Som längst på Nilens strand din Son at söka gick, 10
 Det var min dotters famn, den svaga Thildas tårar,
 Han tvingades at fly: Ditt högmod fruktade,
 At Asmunds blod en dag med ditt förenadt se.
 Har jag ej rönt hur långt du dina planer sträcker?
 Du hatar för din Son en annan Makas hand, 15
 Än dens som från en thron sin spira honom räcker,
 Och lägger nya folk, till arvet af hans land.

Dit öga gråter ej det minne som jag väcker?
 Dit bröst har ingen suck? din mun har intet svar?
 Du mins ej Thilda mer? du har förglömt barbar, 20
 At sen en böjelse du både väckt och gillat,
 Som fäst vid Yngves hand dess hjerta och dess dar,
 Sen alla, sen du sjelf, din Son och hennes far,
 Dess oskuldsfulla Sjal med detta hopp förvillat,
 Mer grym än den tyran som från Ausoniens skär, 25
 På krigets vingar kom at Asiens throner skaka;
 Du röfvat från dess famn en älskare, en maka,
 Du ryckt ur hennes bröst den bild du tryckte där.

Förgäfves årets krets sig fjerde gången vänder.
 Med samma vilda blick, med samma sträckta händer, 30
 Med samma sorgsna rop hon såg sin brudgum fly,
 At styckas från sitt bröst af tjugu kungars Länder
 Hon dagen höjas ser från Östra hafvets stränder,
 Och ser den sänka sig i vesterns aftonsky.
 Af Skogens mörker skjuld, af klippor omkringsluten, 35
 Som nära hennes qual, och svara hennes röst,
 Hon kallar Dödens hand at hasta den minuten,
 Som med en evig köld, skall svalka hennes bröst,
 Och lutar, blomman lik af midnattsstormen bruten,
 Förvisnad för sin dag, och skördad för sin höst. 40

Men hämden väntar dig, Tyran. Din thron i våda,
 Snart med min dotters stoft kanske skall blandad bli.

Kom njut den stund du har ditt offer at beskåda,
 De sidsta ljuden hör af dess förtviflans skri,
 Se hennes kalla kind vid hennes skullra låda,
 Se hennes släckta blick, och gläds, din son är fri.

5

ODEN.

Sin klagan och sitt hot sig Asmun kunnat spara,
 Men harmen älskar ord, och hjertat lättas vill.
 Välan: du talat har. Min ordning är at svara:
 Vet då, min Son är här; och hör din dotter till.

10

ASMUN (*med bestörtning*).

Han!

ODEN.

Bryt ej af mitt tal: din stund är nu at höra.
 Kan hända någon tid jag hyste det förslag
 15 At af hans böjelse åt äran offer göra,
 Till styrka för en thron som äger sitt behag.
 Det är, du känner det, det är ej först i dag
 Som Roms förmättna Örn kring dessa gränsor svärfvar,
 Och Asiens vestra del för de [*de* ä. fr. *dess*] tyranner bäfvar,
 20 Som bära öfveralt dess åska och dess lag.
 Jag hvälft från längre tid det djerfva företag,
 At under Gudars hägn ett annat rike bygga:
 At flytta deras tjenst och lyfta våra tält
 Från denna Slafvars jord, från dessa öppna fält,
 25 Till andra himmelsstrek och länder mera trygga.
 Jag trodde Yngves hand, ett medel därtill bli,
 Och, (jag bekänner det) jag önskade den fri,
 Med någon nära magt at en förening yrka,
 Som med ett skyldskapsband fördubblade min styrka.
 30 Men vid Pompeji namn. -- Du segrar, det är nog,
 Dig Hämden återger, hvad ärelystnan tog.

Hör detta plågoris för våra häpna stränder
 Hvars högmod oförsynt de stolta namnen tar
 Af våra gränsors Gud, vår hjelte, vårt försvar,
 35 Vet du hvarför i dag han hotar dessa länder?
 Ur hvilka nya skäl han sina vapen vänder,
 Mot just detsamma folk, hvars forna vän han var?
 At bryta ett förbund, vet du hvad rätt han finner?
 Vet du för hvad triumf bland oss han döden bär?
 40 Den segrande Pompé, i spetsen för sin här,
 (Hvad prof af Romersk dygd!) för Thildas fågning brinner;

Och under vapnens hot, din dotters hand begär.
(efter at länge med tystnad hafva betraktat Asmun:)
 Med hvilken ovan köld du din bestörtning tvingar?
 Du hör mig oförstörd? Den tidning jag dig bringar,
 Dig ej förundrad gör? Kanske berättar jag, 5
 Hvad första gången ej du lyssnar till i dag.
 Jag skyr förmycket ljus, och till en framtid lämnar,
 Om ensam kärleken Pompejus råda fått:
 Om Asmun, (:som mig längst ett hatadt ryckte spått,:)
 Om Asmun, på sin kung, en dotters tårar hämnar, 10
 Och gör af hennes hand ett medel till sitt brott.
 Nog af, det vare hämd, det vare afundsjuka,
 Men Oden ser med fröjd Pompé så vekligt svag:
 Mitt högmod smikradt är at honom förödmjuka,
 Och du, om du förstår at detta högmod bruka, 15
 Så hör min Son och thron din dotter till i dag.
 Jag vill att sjelf Pompé skall dertill vittne blifva,
 Skall se framför sin här, med nesa och med harm
 Den han sitt hjerta böd, åt Yngve handen gifva,
 Och lyfta till sin hämd, en fåfängt väpnad arm. 20
 Jag väntar dit beslut. Du tiger. Dig förklara.

ASMUN.

I djup förundran sänkt af alt hvad du mig sagt,
 Med möda från min dröm jag samlar mig at svara.
 Det är ej först i dag Pompé sitt hjerta lagt 25
 Till samma Thildas knän jag sett ett offer vara
 För Yngves hörsamhet, och för hans fars föragt:
 Från första ögonblick Roms Legioner stänkte
 Med Parthens fega blod, din ödelagda strand,
 Sin Lager deras Chef, för Thildas fötter sänkte, 30
 Och om hans vänskap blef et värn omkring ditt land,
 Var Thilda, ensam hon, den skyddsGud, som det skänkte.
 Kan hända, om en dag han vunnit hennes hand,
 Hon kunnat vänta sig, bland tjugu folk i band,
 At se den thronen höjd ur sina brända städer, 35
 Som Romarns forna våld beröfvat hennes fäder.
 Ty Drott, bedrag dig ej. Den Thilda du försmått,
 Från dina Herdars blod sitt ursprung icke fått,
 Från Asiens kungastam sin börd min Dotter leder,
 Fast under dina tjäll dess Fader stigit neder, 40
 Ur glansen af det kall hans Fäder förestått.
 Förundrad hör du mig för första gången nämna,
 Förtjensten af en börd, som böd en kronas lott:
 Men minnet af en thron, hvars fall man ej kan hämnna,

Hvad är det? nytt bevis af ens förnedring blott.
 Kan hända Asmun glömsk af Lyckans forna dagar,
 Med mindre skäl till harm en Dotters tårar mins,
 Som buren i ditt land och under dina lagar
 5 En herdes dotter var, ej Dotter af en Prins.

Nog af. Det vore nu dess faders börd kan hända,
 At hämna på en gång dess kärlek och dess ätt:
 At gälda med föragt, föragtets oförrätt,
 At hämdens bloss i dag vid Ägtenskapets tända.
 10 Men hämden är mitt värn och ej mitt tänkesätt.
 Förnedrad af ett svek och rättvis i min ifver,
 Jag var din fiende, och väpnad mot ditt brott.
 Men om du nu din Son min dotter återgifver,
 Så är jag Odens vän och Thildas fader blott.
 15 Jag undersöker ej de skäl som Dig förmått –
 Hur sällan löna de at sökas hos de höga!
 Kanske i egen sak min stolthet längre gått,
 Men Oden jag är far, och sluter till mitt öga.

3. SCEN. ODEN. ASMUN. SIGURD.

20 *SIGURD till Oden.*
 Det Skepp som bär din flagg från Nilens öfre strand,
 Sin kosa närmre styr mot kusten af ditt land,
 Och går med lycklig vind att snart i hamnen lända.

25 *ODEN.*
 Gå Sigurd, hindra blott at ingen af min här,
 Dess ankomst röna må, må gissa hvem det bär.

4. SCEN. ODEN. ASMUN.

ODEN.
 30 Min vän det är min son, som Gudarna mig sända:
 Den Höfding de förunt mitt folk till dess försvar:
 Den måg jag lofvat dig, förn dagen gick till ända
 Han kommer till sin brud, sitt fosterland, sin far!

ASMUN.
 Men. Oden, detta skepp, om det ditt hopp bedrar?

ODEN.

Nej, detta hopp är tryggt, nej denna Son är nära!
 Med hvilken fröjd, min Vän, han lydt en faders bud
 At återse sitt Land, att återse sin brud!
 Hur ädelt stolt han skall en Makes härkomst lära 5
 Som gåfvan af en thron skall göra honom värd!
 Hur lycklig hämden se af hennes ursprungs ära
 På en gång anförtrodd sitt hjerta och sitt svärd!
 Jag hastar at med frögd en tidnings visshet vinna,
 Som fäster segrens hopp bland mina kämpars tal, 10
 Det hopp at i min Son Pompejus går at finna,
 Såväl i bragders lof, som kärlek en rival.

5. SCEN. ASMUN ensam.

Nej, ingen svekfull dröm mitt kjusta sinne dårar!
 Nej ingen snaras konst på Odens tunga låg! 15
 Hans själ jag oförstald i Hämdens uttryck såg.
 J [ä. fr. O] Gudar! Thildas värn, som räknat hennes tårar,
 Som lofven mig at dö den lyckligaste far,
 För denna glädjestund, förlängen hennes dar!
 Från dessa skumma tält hvem nalkas? Gudar! Thilda! 20
 Sen trenne somrar först i dessa trackter sedd!
 Hon staplar matta steg, af sina tärnor ledd:
 Hur dödsblek! Så man plår de sorgsna skuggor bilda
 Som stå med natten up ur jordens kalla sköt,
 At sucka på de rum, där deras lif förflöt. 25
 Hvad hennes känslor nu från mina äro skilda.

6. SCEN. ASMUN. THILDA *stödd af HILDUR och följd af tvenne andra som draga sig tillbaka åt fonden.*

ASMUN (*går henne emot med ömhet och förundran*). 30

Det är min Dotter sjelf, som mig till mötes går!
 Hon kommer?

THILDA.

Ur den graf, som skjult i trenne år,
Dess tårar, dess förtryck, för människjor och dagen.

5 *(Hon sänker sig med matthet ner på en gräsänk, och
fortfar under det hon betraktar Asmun med rörelse af
en förtviflad glädje.)*

Min väntan blef då ej af Ödets hat bedragen?
Ni hämnar Edert blod. Ni hämnar Er min Far?
Pompejus himlens ris och Asmunds bistånd blifver
10 At tuckta en Tyran, hvars högmod kostat har,
Er ålderdom, dess lugn, Er Dotter, hennes dar?
Jag vet till hvilket pris han detta bistånd gifver;
Jag vet det offer han af Thildas hand begär.
Er dotter är ej falsk: hon ej Pompejus svär
15 Ett hjerta, det hon ej för andra gången skänker:
Men hämne, hämne han det hjertats rätt man kränker.
Och denna hand min far förbidar honom här.

ASMUN *med ömbet.*

Min Dotter...

20

THILDA *(afbrytande hans tal).*

Tro min Far, det är ej utan Smerta
Hon sig till offer gör för dessa tänkesätt:
J Gudar! skulle det ej kosta detta hjerta
At skänka bort en hand som varit Yngves rätt?
25 Men Yngve är ej mer för Thilda! Några dagar,
Och Thilda, Thilda sjelf skall icke gråta mer.
Af sina grymma qual hon ren det sista ser.
En kropp mot jorden böjd, som hvar minut försvagar,
Hvars bröst, vid urnans brädd, ännu för Yngve slår.
30 Se där den Segerlön Pompejus förestår.

ASMUN.

Vid hvart af hennes ord, J Gudar! hvad jag lider!
Nej lef min Dotter lef för Yngve, för din far,
Ditt öde sig förbytt och dina Sorgers dar
35 Omsider lämna rum åt [*åt ä. fr. för*] dubbelt sälla tider.
Jag Odens tankar sett: Han är ej en barbar:
Af ärelystna råd han kunnat vilse föras;
Men han skall skåda dig, min Dotter, och skal röras.

THILDA.

40 Han? Oden! den tyran, som trenne runda år
Min klagan ämnen gett, och gäckat mina plågor!
Han aldrig älskat har: han smertan ej förstår

Af den förlättnas qual, af Älskarinnans lågor!
 Ack! dessa konungar, begripa de min far,
 Hur annat än en thron ett hjertas offer har?
 Och huru andra qual ett dödligt bröst förtära,
 Än saknaden af magt och saknaden af ära? 5
 Nej, smikroms ej af hopp, at Tigern ömma lär,
 Och lofvom oss ej falskt at klippan ger oss tårar:
 »*Slå ner den dig förtryckt, Slut sönder den dig sårar,*
 Se där Naturens rätt! Jag denna rätt begär,
 Den enda, sista tröst för ett förtvifladt sinne. 10
 Ni svor Er dotter hämd och hämdens dag är inne.
 Min far, vid detta namn Er ömhet jag besvär,
 Haf hennes lidna skymf, och Eder ed i minne.

ASMUN.

Jag har ej glömt min ed: men Tiden ändrar alt: 15
 En annan pligt...

THILDA (*med häftighet*).

Min far, hvad kan ej tiden göra,
 Om för en Dotters qual, han gjordt Ert hjerta kalt?
 Har Ni till hennes hämd ej mer ett svärd at föra? 20
 Och dröjer Ni, Min Far, at hennes klagan höra
 Tills i dess [*dess* ä. fr. *den*] hög en gång Ni hennes urna satt,
 Och hennes sorgsna hamn ur grafvens långa natt,
 Förföljer Edra fjät och ropar i Ert öra?
 Olyckliga! hvad lott för dina sidsta dar? 25
 Åt hvilka händers våld dig Ödet öfverlämnar:
 En bödel som dig qväl! en Far som dig ej hämnar!

ASMUN.

Din sorg förvillar dig, min Dotter, och din far
 En afsky ej förtjent, som i en stund af smerta, 30
 På dina läppar född, förnekas af ditt hjerta.
 Han öfverger dig ej, din fruktan dig bedrar.
 På löftet om din hand ifrån Egyptens stränder,
 Pompejus redan flög för spetsen af dess här:
 Vår plan var redan lagd, ren lyftade hans händer, 35
 Den vigg han till din hämd mot Odens hjessa bär.
 Ren skalf Tyrannens thron, och våra vänners skara
 I vapen [*vapen* ä. fr. *vapnen*] redan stod, at oss till bistånd vara:
 I Yngves ställe vald till härens höfvidsman,
 För sättet af min hämd jag tusen medel fan: 40
 Alt gynnade mitt hat, alt eldade min ifver,
 Då i ett ögonblick

THILDA.

Välan, min Far, Välan?

ASMUN.

5 Då i ett ögonblick vår plan till intet blifver.
 Min dotter, det är nu du styrkan samlar bör
 För mer än dina qual, för bördan af din lycka:
 Förn Solen nästa dag på fältet återför,
 Skall du din älskare i dina armar trycka:
 Dig Oden återger en Son som dyrkar dig.
 10 Ett ögonblick ännu – och Yngve visar sig!

THILDA *efter någon tystnad, med en nedslagen röst.*

Mitt bröst af Dödens köld sig redan svalkas kände:
 Af ett förrädiskt hopp hvi återkallas jag,
 Från Grafvens vissa lugn, till en förhatlig dag?
 15 Till smertan af ett lif som redan återvände?

ASMUN.

Jag återkallar dig, mitt Barn, till dess behag,
 Till ämnet för den eld, hvaraf ditt hjerta lågar,
 Till en lycksalighet, den du ej hoppas vågar.
 20 Min Dotter det är tid at tro en lycklig Far,
 Hvars fröjd förvissar dig at han dig ej bedrar.
 Ej Odens ärelust hans hjerta längre dårar,
 Hans Son skall blifva min. Min ed dig vare nog.
 Din misstro går för långt, hör opp med dina tårar,
 25 Lev för den [*den ä. fr. din*] Älskare, för hvilkens skull du dog.

THILDA (*med häftighet*). (*Till Asmun*)

Försyn! med hvilket hopp.... Förlåt, ni ser min svaga,
 Men denna Älskare, Min Far, men denna Son,
 Hvar är han?

30

ASMUN.

Gif dig lugn. Han är ej långt ifrån,
 Och Oden till ditt bröst skall honom sjelf ledsaga.

THILDA.

35 Ack! Oden! – hvilken skräck vid detta grymma namn,
 Mig störtar lika djupt i samma plågors famn?
 Förlåt, men har ni sett...men kan han ej bedraga? – –
 Ack Yngve! du är här och skyr och glömmar mig!
 Och tröstar ej din Brud, den stund hon dör för dig!

ASMUN.

I detta ögonblick han först i hamnen länder.
 Med förra dagens ljus hans flagga visat sig,
 Och redan hälsar man hans skepp från våra stränder. 5
 Han på sin Fars beslut Egypten lämnat har,
 At väpna till sin Bruds, och till sitt folks försvar,
 En arm som här och thron ej längre sakna borde.
 Med alt för liflig harm den stolta Oden sporde
 Det anspråk på din hand Pompejus gjorde sig,
 Och nesan af det val han honom bjuda torde, 10
 Emellan Yngves brud, och vådan af ett krig.
 At hämna på en gång, en far, en skymfad maka,
 För Spetsen af den här som hyllat Odens blod,
 Han kallade sin [*kallade sin ä. fr. kallar denna*] son, från Nilens
 strand tillbaka, 15
 Och satte Thildas hand till priset för hans mod.
 Hvad samfält glädjerop, från stranden redan höres!
 Han kommer: ren hans flagg till våra hamnar föres!
 Han kommer: Segrens hand skall snart förena Er!
 För nöjet af en hämd, som nu till intet göres, 20
 En Brudgums kärlek njut, som himlen återger.

THILDA.

Du gör mig ändtlig rätt, Försyn, som jag tillber!
 Mot mina plågors höjd, min Sällhets höjd du jemnar!
 Du skänker mig igen alt hvad jag mist, och mer! 25
 Jag i min Älskare en Hjelte återser,
 I hvilkens hand du mitt och Schytiens öde lämnar!
 För trenne års förtryck ett ögonblick mig hämnar!
 Han kommer at sin Brud och at sitt fosterland
 Ur samma farors hot, och samma bojor rycka! 30
 Min Far, intill sitt bröst han Thildas bröst skall trycka,
 Och känna på dess slag, om hon är värd hans hand!
 Förlåt Försyn den hämd, som ur mitt hjerta ropat!
 Och Ni, min Far, förlåt den orätt jag Er gjordt!
 De förebråelser, hvarmed jag öfverhopat 35
 En Far, hvars hjertelag jag bättre känna bordt!
 Min Sorg förförde mig, min frögd mig återbringar:
 Med Himlen dela nu den tack Ni värdig var!
 Flyg, Yngve, skynda, flyg på Segrens sträckta vingar,
 Och tag din Brud emot, ur famnen af dess far! 40
 (*hon kastar sig i Asmuns armar.*)

ASMUN.

Med frögd jag grafven ser, sen jag har sett den dagen,
 Som slutat hennes qual. – Men Sigurd kommer där:
 Om Yngves återkomst, han tidningen oss bär.
 5 Men – hvad bestörta steg! af hvad förtviflan slagen!
 Hvad häpnad i hans blick! som af en ljungeld rörd
 Han ser oss an, med sorg, och fruktar at bli hörd – –

7. SCEN. ASMUN. THILDA. SIGURD.

SIGURD *till Asmun.*

10 Min åsyn tolka bör hvad bud jag har at föra.
 Det anlant detta skepp, som syntes; det är här.
 Men häpnen för det ord Er återstår at höra!
 Det anlant, detta Skepp – – –

THILDA.

15 Och Yngve?

SIGURD.

Fins ej där!

ASMUN.

Ej där?

THILDA.

20 Välan, min Far?

SIGURD.

Den tidning det oss bär,
 Är den: »at Odens Son man ingenstädes funnit.
 25 »At han från Nilens Strand vid samma tid försvunnit,
 »Pompejus därifrån bröt upp framför sin här;
 »Men at man om hans flykt ej minsta spaning vunnit.»

ASMUN.

Och Oden?

SIGURD.

30 Denna stund i Templet döljer sig,
 Af folkets hopar trängd, som hotadt af et krig,
 Med fruktansvärda rop begär sin Höfding åter.

ASMUN.

När Oden bryter tro mot egna undersåter,
Hvem vill han räkna på i faran? svara mig.

SIGURD.

I denna grymma stund, då honom alt förlåter, 5
Han fäst sitt enda hopp till Gudarna och dig.
Han vet hvad du förmår: han räknar på din heder:
Han räknar på ditt mod: han ber, han dig besvär
Vid denna ungdoms tro hvars hugkomst är så kär,
Och vid de nya band i dag förena Eder — — — 10

ASMUN.

Jag ser hvad skäl han ger at räkna på hans eder.
Den tidning du mig bär, är san, jag det bör tro:
Men om på deras vän, de höge Gudar vaka,
Hvi låta de hans thron af Asmuns arm bero? 15
Hvi ge de honom ej en saknad son tillbaka?
Om åter detta hopp om deras hägn bedrar,
Hvad törs han lofva sig, af mig, och mitt försvar?

SIGURD.

Alt hvad han för sig sjelf, för Yngve och sitt rike, 20
Kan vänta af en vän, en Hjelte och en like.

ASMUN (*visar på Thilda, som under detta samtal
fallit bortsvimmad i sina tärnors armar*).

Betrakta denna syn, och säg din Kung, min vän,
At Asmun vet sin pligt och går at lyda den. 25
(*Sigurd går.*)

8. SCEN. ASMUN. THILDA.

ASMUN.

Hvad nedrighet! hvad svek, som saknar ord at nämnas!
Tyran! jag vaknat har af Åskans dunder väkt. 30
Åt min bedragna tro jag ser den lön som ännas!
Men skälf, ännu är ej den blixtn dig hotat, släckt,
Ännu är denna arm dig öfver hjessan sträckt,
Och straffet än i höjd mot dina brott kan jemnas!

THILDA (*som kommer sig före ur sin vanmagt*). 35

Har jag ej sagt, Min Far, at Oden oss bedrog?
Jag bäfvat för hans gunst: Välan, har jag haft fog?
I djupet af vårt fall hvad återstår?

ASMUN (*efter ett ögonblicks halt*).

At hämnas.

Det är den sista gång hans fege list bedrar,
 En länge gäckad vän, och en förtviflad Far.
 5 Sjelf slaf af mina ord, sjelf ren i mina seder,
 Jag trott at ock en kung förbundes af dess heder;
 At någon gång hans tro på sanning vore bygd,
 Och äfven en Tyran, i stånd af någon dygd.
 Jag rodnar at så blind en grånad hjessa luta,
 10 Och at vid grafven först min långa barndom sluta.
 Mitt hjerta köper dyrt de högre ljus jag nått:
 Men ändtlig har jag lärt at icke sky ett brott.
 Jag går till stridens fält at mina kämpar kalla.
 Pompejus nalkas oss, jag timman skynda ser.
 15 Min Dotter, gif din hand, och fäll ej tårar mer.
 Ditt offer väntar dig: en blink, och det skal falla!

9. SCEN. ASMUN. THILDA. EN AF DE

SAMMANSVURNA HÖFDINGAR.

HÖFDINGEN *till Asmun.*

20 Kom Höfding: visa dig för dina svurnas tropp.
 Man svigtar i sin tro: man skingras: rycktet säger,
 At Yngves återkomst, som svek vårt första hopp,
 Är viss: at han är sedd i fiendernas läger;
 At han, från Nilens strand, Pompeji härar följt
 25 Och under Romersk hjälm sitt namn och stånd fördöljt.
 Det är ej känt hvad grund ett sådant ryckte äger:
 Men troligt, är det blott ett svek, hvarmed hans Far,
 Med Segrens sidsta hopp Soldatens mod bedrar.
 Ännu med tvekan hört, det tyst bland hopen skri-
 30 der,
 Men hopen är dig känd: för alla villor gjord,
 Hon tror som Gudasvar på alla rycktens ord;
 Och vill du snart ej se förbytta bröst och tider,
 Så kom och quäf dess röst förn det sig längre sprider.

THILDA.

35 Men hvem försäkrar oss at rycktet sviker?

ASMUN.

Jag.

Jag känner Odens list, i detta nya drag.
 Hans Son i Romarns här! hvad sällsamhet! hvad saga!

Till denna grofva digt, han nödgats tillflykt taga,
 At elda Schytens mod till faran af det slag
 Som stundar. – Låt oss gå. Försökom hvem i dag
 En rättvis högre magt till jordens varning ämnar,
 Förtryckarn, eller den förtryckte som sig hämnar! 5

THILDA.

Hvad dödsköld i min blod! Hvad strider i mitt bröst!
 Jag hämden stunda ser, och ser det – utan tröst!

Slut på andra Akten.

Tredje Akten. 10

*Det är Natt. Theatren är ej fullt mörk: en skymning
 sådan som vid en klar himmel eller svagt månsken
 lämnar ögat i stånd at med lätthet urskilja föremålen
 fastän omgifna af skuggor. Denna gryning tilltager
 i småningom. Det är först mörkare.* 15

1. SCEN.

YNGVE (*hastigt seende sig om likasom han följdes af någon*).

Min fosterbygd! mitt hem! den bygd som hyser Thilda!
 Den luft hon drar! den jord som hennes fötter tryckt!
 Så grymt, sen trenne år, från dessa ämnen ryckt, 20
 Hur ljuft de sig på nytt för mina Sinnen bilda!
 Det är på dessa fält som Yngve lycklig var!
 Det är till dessa fält, till denna bygds försvar,
 Han okänd återvändt bland fiendernas härar!
 Pompejus känner ej den han i sällskap haft, 25
 Förmätna företag! men kärleken ger kraft
 Till det hvars blotta skymt ett vanligt mod förfärad.
 Ack om en enda stund, ett enda ögonblick
 Jag mina känslors fröjd i frihet njuta fick!
 Men, skild af blott ett steg från fiender som följa – 30

(Han ser sig om)

Pompejus redan här! hvad tvång! hvad dolda qual!
 Ack Yngve! hvilket våld at en förvirring dölja,
 Som i din åtbörd röjs, och tecknas af ditt tal!

2. SCEN. POMPEJUS. YNGVE. MILO. ROMERSKT
FÖLJE MED BLOSS OCH VAPEN.

POMPEJUS till Milo.

5 Den stolta Höfding säg, som lyds af dessa vilda,
At Romarnes legat hans närvaro begär.

MILO.

Du tror at ej Pompé af Oden kännas lär?

POMPEJUS.

10 Nej, efter trenne år och höljd af natten! (*Milo går.*)
(*gör några steg.*) Thilda!
Du lefver! och din hand är min!
(*blir varse Yngve.*) Hvem ser jag där?
Den unga främlingen som följt oss?
(*till Yngve.*) Redan här?
(*till Soldat.*)
15 Gån vaken häromkring på hemligt afstånd skilda,
I fall af ett försåt, från fiendernas här.

3. SCEN. POMPEJUS. YNGVE.

POMPEJUS.

20 Jag trodde Schytiens fjäll för Eder mindre kända.
Jag sjelf, som fört Er hit, jag sjelf med möda ser
I dessa bygders natt, till hvilket rum vi lända.
Hvad skyndar Edra fjät från oss som följa Er?

YNGVE.

25 En hemlig dragningskraft till denna bygd kan hända.
Ett obekant behag, som denna himmel ger.

POMPEJUS.

30 Er känsla Er bedrar, Låt solen, som gått neder,
Gå opp för Edra fjät, och Ni skal finna här
Ett folk af Herdar blott, som jorden sparsamt när,
Beröfvadt konsterns hjälp, författningar och seder,
Och vildt som djuren, i hvars hudar det sig klär.

YNGVE.

35 Ett folk, naturens barn, som hennes enfald leder,
Är värdt din eftersyn och icke ditt föragt,
Det kan förfärligt bli jemväl för Ett af magt.

POMPEJUS.

Sänk, yngling, sänk din ton: gif ackt till hvad du säger:
Mins hvem du talar till, mins blygsamhetens lag.

YNGVE.

Du sjelf, du glömmet dig: du är ej i ditt läger. 5

POMPEJUS.

Och hvilken är då du hvars hätska sinnelag
Ej gör sig mödan ens at längre sig fördölja?
Hvad har jag ej af dig fördragit, från den dag
Du från Egypten gick at mina fanor följa? 10
Du kom af ingen känd, den stund på Nilens strand,
Roms återhållna örn sig höjde från min hand
Bland Schytiens trygga fjäll at krigets thordön sprida,
At lära under mig den stora konst at strida,
Du sökte dig ett rum i hären; du det fick; 15
Och, öfver hvad du sökt, du fick det vid min sida.
Jag älskade ditt mod, och fast ditt ödes skick
Förblef mig obekant, min stolthet det förnöjde
At jag en Hjeltes börd i dina seder röjde.
Pompejus gör dig rätt: hans fria tacksamhet, 20
Förgäter ej hvad han ditt mod sig skyldig vet.
Hans lif är din förtjenst, och Meotidens bölja
Med svallet af sitt grus, i djupets långa natt,
Kan hända skulle Roms och Asiens Herre dölja,
Så framt du för hans lif, ej ditt i fara satt. 25
Jag gjordt hvad jag förmått, att din förtjenst belöna:
Jag höjt dig till ett rum i hären jemte mig:
De byten Segren ger, de lagrar Segrarn kröna,
Min hand skall ära sig att dela dem med dig.
Men hvilket evigt hat förborgadt i ditt sinne, 30
Af hvars förquafda glöd jag gnistan altid röjt,
Till fiendskap mot mig ditt stolta hjerta böjt,
Och dödar alt behag af din Vålgernings minne?
Från första ögonblick med afsky du bemött
En vänskap, till hvars röst ditt hjerta aldrig svarat, 35
Och då jag, frälst af dig, min tacksamhet förklarar
Du mig med bitterhet ur dina armar stött.
Hvad väcker denna harm, som från ditt öga ljungar?
Hvad är din börd? ditt land? ditt öde? yttra dig.
Om du ditt ursprung drar från någon af de kungar 40
Hvars land jag underlagt med mina forna krig;
Om jag en thron förstört, som burit dina fäder
Förspilt en Faders blod som ropar efter hämd:

Säg; jag dig återger din thron och dina städer,
 Säg, och försoningen är för mitt brott bestämd,
 Jag svär dig den vid Roms och vid min egen heder.

YNGVE.

- 5 Jag räknar på min arm, och ej på dina eder.
 Du var ej alltid slaf af dessa löftens tro.
 Man mins ännu de folk du samma vänskap svurit,
 Till hvilkas trygga gräns, i hvilkas öppna bo,
 Med nästa ögonblick du krigets åska burit.
- 10 Mitt Öde med min börd en dag skall röja sig.
 Emedlertid var nöjd: din gissning ej bedrager:
 Mitt ursprung gjorde mig till ovän af din lager,
 Jag var din fiende förr än jag kände dig.
 Inom den vida krets af Asiens gränsor buren,
- 15 Som knutit tjugu folk med Schytens namn ihop,
 Jag Romarns lager sett omkring min vagga skuren,
 Och lärt dess hjeltars namn af folkens händerop.
 Och då på Nilens strand du hörde mig begära
 Ett ställe i din här för dina nästa krig,
- 20 Det var at af dig sjelf, af dina bragder lära
 Den stora vetenskap at hämna – dem och mig.
 Ditt högmod lofvar mig att denna hämd är nära.
 Du tror, af Segren blind, at verlden är ej mer,
 Men när i trotsigt skygd af flygande baner,
- 25 Du trampar throners vrak med kungars blod bestänkta,
 När under dina fjät du Asien darra ser,
 Och folken hylla dig i stoft och bojer sänkta,
 Bland dessa feqa folk som möta dina band,
 Om ett af ära fins och manligt nog i seder
- 30 At trotsa vapnens tyngd af dina slutna leder,
 Och hämna verldens blod, som flutit för din hand,
 Då, mins mitt tänkesätt, och känn mitt fosterland!
 Då pröfva detta svärd, då vänta dig at finna,
 Om af Pompé jag lärt at strida och at vinna,
- 35 Om jag mig värdig gjordt det ursprung jag fördöljt,
 Och fattat eftersyn af Segrarn som jag följt.
 Förgät den ringa tjenst jag gjordt dig i din fara.
 Pompejus, Ödet oss till fiender beskärt;
 Men, från min fiende, jag hjelten skilja lärt,
- 40 Och om jag hata kan, kan jag ej trolös vara.
 Det är mig sjelf jag tjent, då jag förmått bespara
 Till värdigare hämd ett ämne för min harm:
 Möt mig på stridens fält, med skölden på din arm,
 Och du skall finna där, om händelsernas lagar
- 45 Förordnat denna hand at rädda dina dagar.

POMPEJUS.

Du trotsar utan följd: jag blott förundrad hör.
 Du är ej Romare, och talar som du gör!
 Den jord som burit dig är ej en jord för trälar.
 Naturen kastar då, (af hvad försyn bestämt?) 5
 I alla länder frön till dessa stora själar
 Som väga opp hvaran at hålla verlden jemt?
(Sedan han en stund betraktat honom)
 Du syns till ära född, och syns ej lycklig vara.
 Naturen djupa drag, som sig med möda para, 10
 Af stolthet och förtryck i dina seder lagt.
 Ännu en gång din börd? ditt öde? dig förklara.

YNGVE.

Mitt öde vet jag ej. Min börd är den jag sagt.
 Jag föddes bland de folk ej långt från Gangen skilda, 15
 Som sträcka Schytiens namn till Asiens norra tragt.
 Folk, som Philippi Son till värnadt fordom bragt,
 Och Romarn tror ännu Barbariska och vilda,
 Bestämda för dess ok och värda dess föragt.
 Min far bland dessa folk beklädt ett kall af magt. 20
 Hans Son, som Lyckans hat till tidig motgång öfvat,
 Förlorat för sitt namn, och flycktig ur sin bygd,
 Till Fostrare har ägt de olyckor han pröfvat,
 Och äger än till stöd, blott Hoppet och sin Dygd.

POMPEJUS.

Bland hjeltar mer än en fått samma lott förfara 25
 Men deras möda rätt till deras ära ger.
 Tro mig: Förenom oss. Hvem helst du ock må vara,
 At jemna sig med dig, är ej at stiga ner.
 Glöm hatet. Blif min Vän. Pompejus därom ber, 30
 Kanske hans tänkesätt är värdigt at besvara.

YNGVE.

Mitt hjerta är ej kalt för detta ädelmod.
 Din Sinneshöjd, Pompé, går opp emot din ära.
 Kän Schyten: han är stolt, men *känslöfull och god*, 35
 Hans bröst kan tacksamhet, och kan ej frucktan bära,
 Han kan ej offra dig sin frihet, men sitt blod.
 Den vänskap du begärt, beror af dig att vinna.
 Följ samma tänkesätt mot verlden som mot mig:
 Gör Folken rätt, Pompé, som börja känna sig, 40
 Släck ut det härjnings bloss ditt högmot tändt at brinna
 Och trotsa verlden ej med orättvisa krig.

POMPEJUS.

Du hatar då den glans som segrars ära sprider?

YNGVE.

5 Jag hatar våld, Pompé och hämnar, om jag kan,
På den, som öfvar det, den svage som det lider.
Den lott kan finna mig en dag, som honom fan.

4. SCEN. POMPEJUS. YNGVE. MILO.

MILO till Pompejus.

10 Jag bär från Asars kung hans hälsningar tillbaka.
Et ögonblick: och sjelf, han lofvat [*Et ögonblick* etc. ä. fr. *Om några
ögonblick han sjelf lär*] synas här.

Din önskan icke mer hans bifall sakna lär,
Partiers inre våld, som äfven Schytien skaka,
Af hans försigtighet et samtycke begär.
15 Man fordrar, ur hans hand, med allmän klagan åter,
En Höfding, hvars förlust man honom förebrår,
En Son, Soldatens hopp, som sedan trenne år
I främmande klimat hans Fader tråna låter.
På fältet förelyst af Yngves höjda glaf,
20 Sarmaten, fordom djerf at alla bragder våga,
I saknad af det mod hans efterdöme gaf,
Står tveksam vid sitt tält och hvilat på sin båga:
Det djupa Lägret fylls af stumma kämpars tropp,
Försvunnen är den Själ som rörde denna kropp,
25 Förkollnadt är det blod, som förr så krigiskt brunnit.
At återfå sin Chef, de löften hären vunnit,
Med falska Gudars röst bedragit knektens hopp.
Ett Skepp af Oden sändt, kring hafvens kända stränder,
I konungarnas hof och Templens helgedom,
30 Den tappra Höfding sökt, med den man trotsat Rom,
Med oförrättadt värf det nyss tillbaka vänder;
Han fins ej denna Son; och hans bestörta Far,
Af alla våldligast, af alla mest bedragen,
Som sveket blottadt ser, af sina Gudasvar,
35 Och sin förtrutna här, som af en Ljungeld slagen,
Omsider mindre stolt än i sin lyckas tid
Till hvilket pris den gifs, är nöjd at köpa frid.

POMPEJUS till Milo.

40 Man lyckans första vink med klokhet följa bör.
Om Yngve saknas här med folkets harm och fara,

Det oss en borgen bör för Stridens utgång vara;
 Till lägret återvänd och innan nästa dag,
 Baneret höj; bryt opp: och gif befähl till slag.
(Milo går.)

5. SCEN. POMPEJUS. YNGVE.

5

POMPEJUS. [str. *(utan at vända sig till Yngve)*]

Min arm skall innan kort den djerfva Schyten lära,
 At segren fordrar mer än blott förmätna svar,
 Mitt öga, smickradt se den stolta Yngves far
 Till mina fötter sänkt, en vägrad frid begära. 10

YNGVE. [str. *(å sin sida)*]

Jag tror ej at hans mod så djupt förnedrar sig,
 Hans lof till Nilens strand, med folkens bifall hunnit;
 Och Rom, så stolt det syns, har ofta i dess krig,
 Den dygd det saknat sjelf hos fienderna funnit. 15
(efter något uppehåll)

Du bryter det [*bryter det ä. fr. bryta ett*] förbund du sjelf med
 honom gjordt?

Är det at Folkens rätt, at Romersk tro bevara?
 Pompé! Man gör sitt namn med segrar mindre stort,
 Än det förringas af, at utan tro förfara. 20

POMPEJUS.

Du tror i alt en harm, som dig i alt bedrar:
 Det är ej Segrens hopp som mig sin ifver länar;
 Ej trotsighetens brott af Odens stolta svar; 25
 Han har en lycklig son, mer brottslig än hans far,
 En Son, som större hat och större hämd förtjenar;
 Det är mot honom blott jag mina vapen drar.

YNGVE.

Mot Yngve? 30

POMPEJUS.

Yngve sjelf.

YNGVE.

Den fiende du söker,
 Du känner honom? 35

POMPEJUS.

Nej, Han i Egypten var,
 Då jag vid Schytiens gräns de första lagrar skar,
 Men alt hvad ryckettet sagt om hans förtjenster, öker
 5 Det evigt djupa hat jag honom svurit har.

YNGVE.

Med hvilket fel mot dig har Yngve sig förbrutit?
 Han äger ej et namn att mäta sig med ditt,
 Och dina bragders höjd, den glans ditt ryckte spridt,
 10 Han dem beundrat har och har dem ej förtrutit.

POMPEJUS.

Mitt Ryckte? – det är hans, som all min afvund gör!
 Som väcker alt mitt hat. Och om till Schytens läger
 Pompé, af natten hölj'd, sitt eget budskap för,
 15 Så döm at denna jord det föremålet äger,
 Hvars åsyn detta hat ännu fördubbla bör.
 Jag älskar. ---

YNGVE.

Dundrets Gud! det är dit slag jag hör!
 20 Du älskar? Du Pompé? och hvem? --- Men nej, jag felar;
 Du är ej på en gång, tyranniskt grym och svag.
 Den Prins, mot hvilkens thron du väpnar dig i dag,
 Det ej hans hjerta är din kärlek förfördelar;
 Nej, du är Segrare, du känner ärans lag.

POMPEJUS.

25 Men hjertat äger sin: det kan ej följa tvenne,
 Och Thilda ---

YNGVE (*häftigt afbrytande*).

Yngves brud!

30

POMPEJUS.

Välan, Du känner henne?
 Du hört af Ryckettets mun dess namn och dess behag?
 Min vän, de öfvergå hvad ryckettet högst förkunnat.
 Jag vet den äldre rätt hon Yngves kärlek unnat;
 35 Men svärdets rätt är min, den ger och följer jag.

YNGVE.

Den följer du Pompé? O blygd! o brist af heder!
 Af verdens Herrskare det feltes detta drag.

Sådan är Romarn då, och sådana hans seder!
 Han bryter hjeltars tro, och qvinnors tro förleder,
 För honom jordens krets ej något heligt har.
 Du gör då Thildas hand till krigets rof, Barbar?
 Jag skulle trodt, Pompé, på rycktet om din ära, 5
 En själ som din, för stor at denna låghet nära.
 Men om för andras rätt du inga känslor bär,
 Om hedrens kända bud ej ens din vördnad äga,
 Säg tror du Thilda sjelf sig nog förgäta lär,
 At svara mot ett hopp som går dess dygd förnär? 10
 Tror du et ögonblick dess hjerta skulle väga
 Emellan döden och den kärlek du begär?

POMPEJUS.

Jag tror man skyldig är at bättre öfverväga
 Hvad man inför Pompé bör dölja eller säga. 15
 Din ringa varsamhet begynner trötta mig.
 På hvart af dina ord mitt hjerta sårar sig.
 Nämn mig ej Yngve mer, och nämn ej den hans maka,
 Hvars öde och hvars hand af Segrarns lag beror:
 Men om du är hans vän, Välan, så flyg tillbaka, 20
 I ödemarkers djup där han förgäten bor;
 Förkunna honom där, det slag som honom ämnas:
 Säg Thilda är det pris som Stridens utgång ger,
 At offret af min hand hon ej med afsky ser,
 At hennes, innan kort, mig af en Fader lämnas, 25
 Hvars löften fört mig hit, hvars oförrätt jag hämnas:
 Säg Yngve, om han är den Ryckettet honom sagt,
 Så tage han sin rätt med väpnad arm i agt,
 Så skydde han en brud hvars trohet står i fara:
 Säg, det är mot Pompé han henne skal försvara, 30
 Som lämnar henne först med lifvet ur sin magt.

YNGVE.

Jag saknar ord Pompé at svara. Blygsel, häpnad,
 Förundran quäfva dem. Dig Thildas Fader ger
 En hand, hvaröfver sjelf hon ej befaller mer? 35
 Det är för Asmunds hämd, som Schytien ser dig väpnad?
 Hans Dotter är din lön? du hennes löften fått?
 Hon svarar mot ditt hopp, hon kröner dina brott?
 Så mycket oerhördt som samfält mig betungar,
 Med skräck och Åskans fall för mina Sinnen ljungar. 40
 Hvad är det då för hämd, som sökt af Thildas Far,
 Till ett förräderi hans ålderdom bedrar?
 Förkränkare af rätt, Nationers lugn och kungar,

Ibland ett dygdigt folk, af ingen söndring stört,
 Du då med Romarns namn, dess laster äfven fört!
 Men fruckta detta folk, som än af heder lågar,
 Men fruckta denna Prins, hvars rätt du kränka vågar:
 5 Ur ödemarkers djup, med kraft af Hämdens Gud,
 Försvargar han ännu sin spira och sin brud.
 Ja, innan dagens bloss sig åter [*sig åter* ö. r. ä. fr. *å nyo*] hunnit tända
 På dessa fjällars höjd [*str. sitt ljus*]....

POMPEJUS.

10 Och hvilken är då du,
 Som andas af min nåd, och trotsar mig ännu?
 Hvem är du? Hvem? ditt svar! mitt tålmod har ända.

YNGVE.

I fyra ord Pompé: En Prins af Odens ätt;
 15 Din ovän; Yngves vän; hans hämnare [*hämnare* ö. r. ä. fr. *kämpare*] kan
 hända;
 Kan hända till hans thron ej sjelf förutan rätt.
 Jag ser hans far, gif tid: och utgången skal svara.

POMPEJUS.

20 För otacksammas rätt, var stolt at offra dig,
 Och varna med dit fall, en feg, som döljer sig.

YNGVE.

Den fege låter sig med fega ord beträda,
 Men Hjelten slås med svärd och slåss ej med at smäda.

25 6. SCEN. POMPEJUS. YNGVE. ODEN. (*Följe af
 Schyter med bloss och vapen*)

POMPEJUS (*går emot Oden*).

Behöfver du det skydd en väpnad skara ger?
 I skötet af din här du oss allena ser.
 30 (*Oden ger tecken åt sitt folk at draga sig undan.*)
 Pompé, som Fridens val för sista gången tyder,
 Begär ditt sista svar.

ODEN.

Dess vilkor?

35

POMPÉ.

Thildas hand.

ODEN.

Behöfs ett annat svar: Sjelf kung, i egit land,
Inför en Roms Legat jag kallas – och jag lyder.

YNGVE (*afsides*).

Förnedring! 5

POMPÉ (*till Oden*).

Värdigt styrd af Nyttans högre Lag,
Du viker då i alt för segrarns välbehag?

YNGVE (*till Pompejus*).

Men äger hvar ej sjelf at hvad man sagt förklara? 10
Knappt Oden hälsat oss: Gif honom tid at svara:
Man ej af blott ett ord så fega följder drar.

ODEN *med häpnad*.

Hvad likhet? hvilken röst!

POMPÉ (*till Yngve*).

15

Är du hans tolk?

(*till Oden*)

Ditt svar?

Du, gör ---

ODEN.

För Schytiens lugn, hvad jag för mitt ej gjorde. 20

(*öfverfar Yngve med et häpet och tvekande öga*)

Hvad tiden fordra tycks.... Hvad en förtviflad far,
I dag förbunden till, i morgon ångra torde.

(*till Pompé: med mera fasthet*)

Nej, Oden är ej feg: din vän sig ej bedrar. 25

Den är ej det, som dömd at Spirans mödor bära,
Ger alt åt folkets väl och intet åt sin ära.

Med kronan och mitt lif, på Spetsen af min Lans,
Ännu af kämpar följd som blott min vink begära,

Jag kunde sälja dyrt en seger, om den vans, 30

Jag kunde trotsa Rom, och dö som kung med glans:

Tro mig: för en Regent hvars rätt man gått at kränka,

Är lifvet intet det som kostar mest at skänka.

YNGVE.

Man känner Yngves far af dessa tänkesätt. 35

Men hvilket är det tal som spridt sig i ditt läger

At din försvundna Son, förlorad för din ätt,
 Ej mer sitt forna rum i Odens minne äger?
 At för en hånlig frid (jag tolkar hvad man säger),
 Till en begråten Brud, du säljer bort hans rätt?

5

ODEN.

Och du, hvem är du sjelf, hos hvilken till min häpnad,
 I åtbörd och i röst, så sällsam likhet bor?
 I detta sällskap sedd, i denna rustning väpnad,
 Du den ej vara kan mitt hjerta finna tror.
 10 Men hvadan detta nit, hvaraf dit hjerta lågar
 För en fiendtlig Prins, hvars rätt man kränka vågar?
 Af samma växt som han, af nästan samma år
 (Så långt min skumma blick i mörkret sig ej irrar:)
 Din röst med samma ljud mitt häpna öra slår!
 15 Till minsta har du känt, mitt hopp det förespår,
 Den prins hvars oförrätt, så synbart dig förvirrar.
 Hvar är han?... jag är rörd.. men, hvem du vara kan,
 Du skall en åldrad Prins dess första tår förlåta.
 En konung, som är far, kan utan svaghet gråta.
 20 Ach! om du känt min Son, hvar är han? lefver han?

YNGVE.

Han lefver. Var tillfreds. Han lefver än. Men svara:
 Är det för evig blygd at här et ämne vara?
 Och står ännu igen, till hvad han pröfvat har,
 25 At skymfas af en Brud och rodna för en far?

ODEN.

För mig? O sena Tid! på dina trötta vingar,
 Du ilat alt för svagt, at sluta mina dar!
 Hvad gör jag som en Son för mig till rodnad tvingar?
 30 Är faran då ett brott, som nesa med sig drar?

YNGVE.

Om han förnedrar dig, han skäl till rodnad har;
 Om du till nesligt pris en skamlig frid betingar,
 Om framför Årans råd du råd af Nyttan hör,
 35 Och om du säljer det för hvilket hjelten dör!
 Då klaga på den dag, som lyser än ditt öga:
 Då bed till Gudarna, som bjuda från det höga
 At aldrig se den Son, hvars lifstids blygd du gör:
 Om åter du hans rätt med värdigt mod försvarat;
 40 Om du i farans höjd ett hjertas höjd bevarat,
 Som skyddat Spirans glans och glansen af ditt kall;

Om du är värd en Son, som sjelfva Rom befarat,
 Då gläds: han andas än: – och andas i din famn!
(Han kastar sig i Odens armar)

ODEN *med et ansleri.*

Min Son! 5

POMPEJUS.

Du Yngve?

YNGVE.

Jag.

ODEN.

Försyn hvad händelse?

10

YNGVE.

Det ej den enda är dig denna dagen sparat:
 Vänd ögat från din Son – – och kän din fiende.
(visar Pompejus)

15

ODEN.

Pompejus?

YNGVE.

Han.

POMPEJUS.

Jag ser den snara du mig sträcker.
 I ditt förräderi det draget återstod.
 Men vet at ock min arm till Schytiens öknar räcker;
 Vagt!

20

ODEN *(i häpnad).*

Schyter!

25

YNGVE, *(till sin far). (till Pompejus)*

Inga rop. Pompé det larm du väcker
 Är det – (i farans fall) ett prof af Romerskt mod?
 I fall du tror dig kränkt, och om du fordrar blod,
 Så bjuds dig här den hämd din hand förmår at taga.
 Men yttra dig hvad skäl du har at dig beklaga:
 Jag har dig ej förrätt, jag dig ej följt som vän:
 Jag har ej sökt med list dig hit till lägret draga,
 Och ryser för ett våld föröfvadt på den svaga:
 Du flykten öpen har, jag skall beskydda den.

30

35

POMPEJUS (*förbittrad*).

Ditt oförfarna bröst af tidig stolthet sväller,
 Men tiden komma kan som denna stolthet fäller.
 Jag ser ej mer i dig den vän jag skattat har,
 5 Jag ser en lömsk rival, en Schyt, en låg barbar,
 Som hjertat, fullt af harm, för tacksamheten slutit,
 Och hädar, mera trygg, den arm hvars skydd han njutit.
 I fall du ägt det mod, hvars stolta larf du bär,
 Hvi röjdes ej din börd i skötet af min här?
 10 Hvi dröjdes att dit namn en fiende förklara,
 Tills mitt ibland ett folk, beredt at dig försvara?
 Din list försigtigt fan at för en Hjeltets blick
 Din feqa kärleks rätt i kufvadt hjerta sluta,
 Tills du i säkert skydd det låga nöjet fick
 15 At trotsa en Rival och hans förnedring njuta?

YNGVE.

Du rasar, Roms Tribun, gå jag förlåter dig.
 Gå, den som hämnas kan, kan äfven styra sig.

POMPEJUS.

20 Det skal till verdens dom åt Tidens häfder lämnas,
 Af oss hvem skymfa lärt, och hvem som lärt at hämnas.
 Räds Schytens egen arm. Han straffar som sig bör,
 Jemväl hos den som styr, det lugn som han förstör.
 25 *(dessa sidsta orden sägas likasom med någon
 hänsigt till Oden som är närvarande.)*

ODEN.

Med alla skäl till hämd mitt stungna hjerta äger,
 Så vördar jag Pompé allena i mitt läger.
 Jag ärans första bud och tapperhetens mins,
 30 En ovän, utan värn, är helig hvar han fins.
 Jag vet för Odens fall de djupa svek du stiftat,
 Den låga väg du sökt, de smädelser du spilt,
 Den brand af långsamt agg, hvarmed du tyst förgiftat,
 Förförda bröst, dem du från deras konung skilt:
 35 Jag uprors andan sett i mina härar tända
 Det bloss hon af din hand till Schytiens herjning fått,
 Och mina Höfdingar mot deras konung vända,
 Den vigt af ett befäl de ägt af honom blott.
 Roms gamla bruk du följt, at folkens ok bereda,
 40 Hvad segrars konst är bygd på konsten at förleda.
 Jag har mig alt bekant; och glömmet alt. Mitt hat
 Den helgd bevara vet du äger som Legat;

Pompeji Sändebud jag i Pompejus hedrar.
 Men om till låga ord mot oss du stiger ner,
 Då känner jag dig ej, och ser hos dig ej mer
 Ett värde som du kränkt, ett namn som du förnedrar.

POMPEJUS.

5

Du talar högt, men lär hvad du ej än förstår.
 At ett för tidigt hot i ångrens följe går.
(Han skyndar bort.)

7. SCEN. ODEN. YNGVE.

ODEN.

10

Mitt hopp och himlens röst ditt hot förente jäfva.
 Försynen delar nåd och straffets mått är tömt.
 En far som återfår sin Son, har ej at bäfva
 För hvilka Öden helst som lyckan honom gömt.

YNGVE.

15

Till hvilka har hon dröjt at Yngve återföra?
 Gör slut på dem, Min Far, säg hvad jag frucktar höra.
 Säg, lefver jag ännu? är jag till döden dömd?
 Säg, Thilda är hon falsk? och Yngve är han glömd?

ODEN.

20

Pompejus det är sant, för hennes fågring brunnit,
 Och har, som Ryckettet vill, dess faders löften vunnit:
 Du känner för en far dess undergifvenhet.

YNGVE.

25

Den falska! och sitt brott hon äfven smycka vet!
 Ger trolösheten namn af pligt at lydnad bära!
 Besluter Yngves död, och gör sig det till ära!
 Jag hade trott, min far, om af ett dödligt bröst,
 Den rena dygden sjelf sin boning nånsin gjorde,
 At hon i Thildas själ sitt Tempel äga borde.
 Beveka med dess blick, och bjuda med dess röst.
 Du segrar då Pompé, och Yngves död är svuren!

30

ODEN.

Min Son, min kära Son, lef länge sälla dar,
 Till ära för dit folk, till glädje för din far.

35

YNGVE.

Och sällheten för mig hvar finns hon i Naturen,
 Om i en fosterbygd hon icke sökas bör?
 Om för mitt sidsta hopp hon ock sig flycktig gör
 5 Ur skötet af den bygd, de fält där jag är buren.

ODEN.

Hon fins bland dessa fjäll, men ej för svaga bröst,
 Men ej i suckars tal och veka nöjens lära:
 10 Hon fins i lydnaden för högre pligters röst,
 Och i det folkets väl hvars spira du skall bära.

YNGVE.

Hvad gör mig detta folk och denna Spiras ära
 Emellan Thordöns-moln med svaga händer förd?
 Ve den förklädda slaf, det offer af sin börd
 15 Som föddes till ett mål för menighetens yra!
 Du sjelf, bedragne Prins, du sjelf, må du bli hörd!
 Hur tackar dig det folk du gränat vid at styra?
 Af sexton trötta år hvad berjar [*berjar* ä. fr. *bergar*] du för skörd?

ODEN.

20 En vis kan göra val af lugnet eller vådan;
 Men Oden tänka bör som kung, och dö som sådan.

YNGVE.

Din son skall likna dig. Han skänker dig sitt blod,
 Han skänker dig ett lif som han är glad at sluta.
 25 Den skymfade bör dö. Hans sista dygd är mod,
 Hans sidsta tröst är hämd; och den skall Yngve njuta. –
 Jag kunde förebrå min lott en skonlös Far,
 Hvars Stolthet utan gräns, hvars obevekta sinne,
 Med samma hårda dom sin Son förbannat har
 30 Ur sina Fäders bygd och ur sin makas minne;
 Men brottet ren förut i hennes hjerta var,
 Och tidigt eller sent ett trolöst bröst bedrar.
 Min hämd sitt offer valdt, och Asmunds lif skall gälda
 De tårar Schytien sett för dottrens otro fällda.

35

ODEN.

Hans trolöshet var stor, jag nekar ej hans brott.

YNGVE.

Hans dotters mer ännu, hans dotter längre gått.
 O du som evigt gör min Sällhet eller smerta,

Du afgud för min Sjal! du var då qvinna blott?
 Frånvarelsen hos dig som andra alt förmått!
 Och Sveket fann en väg till sjelfva Thildas hjerta!
 Hon var då, äfven hon, som andra af dess kön
 Förförisk, öm och falsk! föraktelig och skön. 5

ODEN.

Hon älskade dig dock.

YNGVE.

Jag trodde det bedragen. 10
 Dess kärlek var den sol som livvade min vår,
 Det gafs (så var min Sjal af hennes blick betagen)
 Ej någon dygd så hög, ej någon bragd så svår,
 Hos fäderna berömd, af hjeltar företagen,
 Dit jag på hennes vink ej följt i deras spår.
 Hon skulle gjordt mitt namn, kan hända värdigt dagen. 15
 O villans ljufva tid! O mina förra år!

ODEN.

Det gifs för detta namn en öpnad väg till ära.
 Pompejus väntar dig, och Segren höjt sin krans.
 Förtjena den, min Son, du har en arm, en Lans, 20
 Ett bröst för hämden gjordt, och rätt at den begära.

YNGVE.

Pompejus! detta namn, hvad har det då för glans,
 Som dårat hennes bröst, som hennes ögon slagit?
 Och är då Yngves namn föragtligt, jämte hans? 25
 Men samma hjertas gry hos quinnan evigt fans:
 Af främlingar förtjust, af titlars dån betagit,
 Det klappar evigt svagt för högre världens pragt,
 Och ger sig fegt till rof åt stora Namns förackt,
 Bedrägligt emot oss, och sjelft af dem bedragit. 30
 Förgäfves Schyten glömsk af mödor och försvar,
 Ger Skönheten den rätt som fordom styrkans var,
 Förgäfves Älskarns hand bland oss det ok förljufvar,
 Som könet mer förtryckt i andra länder bär;
 Det tål ej jemlikhet; en Herre det begär, 35
 Och hör, af böjelse, till krigarn som det kufvar.

ODEN.

Hon var din thron ej värd, må hämden bli din tröst,
 Och Tiden plåna ut dess minne ur ditt bröst!

YNGVE.

Blott döden det förmår: Blott Döden den jag söker.
 Och efter hvad jag mist, och efter Thildas brott,
 Hvad har en thron för mig för önskansvärdig lott?
 5 Hvad jordens hela rymd, som ej mitt qual föröker,
 Ej syns mig utan lif föracktligt fejt och smått?
 Hvad gör mig denna verld, och hvem som den regerar?
 Jag skådat tjugu land, jag öfveralt med blygd,
 Bedragna slafvar sett, som fegheten förflerar,
 10 Nationer utan tro och Förstar utan dygd.
 Af Ödet återförd till mina Fäders bygd,
 Jag ser min far förrådd, min egen thron i fara
 Och hvad jag lågast sett, hvad grymmast stod igen,
 En Brud, med hvilkens tro jag varit lycklig än,
 15 För den jag endast kom, at denna thron försvara,
 Belöna samma hand, som höjs at stjelpa den!
 O Du som var mitt alt, du som jag hata borde,
 Som jag ej glömma kan! O du med hvars behag,
 Den känslan ammad blef som dödar mig i dag,
 20 Det var då så, som du det hjertat lyckligt gjorde,
 Som gaf sig utan konst och utan undantag?
 Du vet om alt för dig min kärlek företagit.
 Den glans jag ung ännu af vapnens mödor dragit;
 De nya bragders lof jag sökt i nya krig;
 25 Det namn, med blodet ärft, kanske förhöjt af mig,
 Som frisknat under skygd af Lagrar som jag skurit,
 Du hade del i alt, jag gjorde alt för dig.
 Vid vapnen dem jag tog, min kärlek hade svurit
 At blifva värd det pris han djerfdes lofva sig.
 30 Förrådiska, du ser, du vet hvad pris jag njuter:
 Men hämden hvilar ej, han kommer, hör dess röst,
 Kän lågan af den suck han på din hjessa gjuter,
 Kän såret af den udd han gömmer i ditt bröst.

ODEN.

35 Hvad qual som förebrå, som hämna och förfära!
 Man vet då ej som far hur lätt man är tyran!
 Man är då öfveralt Barbar af törst till ära!
 Och är då alltid kung, at såra människjan!
 Men vakna opp, min Son, ur Smertor som förtära.
 40 Den hand Pompejus fått ännu bestridas kan.
 Dit mod kan dig ännu en brud tillbaka gifva,
 Och Thildas far ännu en far åt Yngve blifva.

YNGVE.

Han? då för En Rival han offerar mig i dag?
 Han? då han af Pompé sig nedrigt låter vinna?

ODEN.

Jag frucktar, det är sant, hans dolda företag; 5
 Af någon hemlig hämd han alltid synes brinna;
 Men segra. Alt beror på lyckan af ett Slag.
 Triumfens Son är gjord at alt förändradt finna.
 Kom.

YNGVE.

Asmun dig förrätt: hans dotter mig bedrar, 10
 Och kärleken försmår den rätt han återtar:
 Men kom. Det gifs för mig at ännu eftertracta,
 En öfrig Sällhet: den, at hämnas och förackta!

8. SCEN. ODEN. YNGVE. SIGURD. 15

SIGURD (*till Oden*).

Drott, faran är för hand, Pompejus nalkas oss.
 Från våra högsta fjäll mot nattens tända bloss,
 Man ser med Romerskt hot dess höjda vapen ljunga,
 Och hör af hofvars dån de vida fälten gunga. 20
 I lägret, bland ditt folk, man Thildas fader ser,
 Med redan väpnad arm och följd af sina svurna,
 I åtbörd och befäl bedaga mer och mer
 De trolösa förslag ej längre hemligt burna,
 Som han en vådlig vigt af år och tårar ger. 25
 Han talar uppenbart om Rom, dess Segrars ära,
 Dess mildhet och dess tro mot dem det underlagt;
 Om vådan af dess hat, om den at vapen bära
 Emot en öfvad här af öfverlägsen magt:
 Men Schyten vaknat har: han hotas: han vill strida: 30
 Han hatar Romerskt ok: hans kung är honom kär:
 Hans enda skäl till knot, hans enda saknad är –
 At icke se den Prins, som fordom vid hans sida
 Gaf eftersyn och vigt åt vapnen dem han bär.
 Med jemna leders tyngd han sig i fältet kastar, 35
 Och vänder, bättre lärd, med återhållen harm,
 Den stolta Romarns konst emot dess egen barm.
 Min konung, det är tid at synas: faran hastar.

ODEN.

Jag är tillreds, min Vän; den Riddare du ser
 Skall stödja mina steg. Kän Sigurd, kän med häpnad,
 Vid sidan af din kung, i denna rustning väpnad,
 5 Den länge sörjda Son, som himlen återger.

SIGURD (*med häftighet*).

Min Prins! – och hvilken Gud, har fört och skyddat Er?

YNGVE.

Mig? Hämden.

10

ODEN (*till Yngve*).

Hör ett råd som händelsen mig länar.

Den fäster Lyckans gunst som deraf sig betjenar.
 I väntan af det Skepp, som svikit mina mått,
 Jag lofvat åt min här i dag dess Höfding åter:
 15 En slump mig längre för, än mina råd förmått,
 Och till mitt ändamål sig bättre bruka låter.
 Blif okänd som du är, af intet öga sedd;
 Men hastigt blixten lik at bryta fram beredd,
 Då redan här mot här du ser i fältet nära,
 20 Då Lans mot Lans är sträckt, då sköld mot sköld är vänd,
 Då kom, då blixtra fram, då som af Himlen sänd,
 Med undret af din röst de svurnas tropp förfära,
 Och lifva Segrens mod med Visshet om dess ära.
 En syn, så utom hopp, så lyckligt underbar,
 25 Som Thordön i dess fall de häpna bröst skall röra,
 Och Yngves återkomst, förutsagd af dess far,
 Hans fordna myndighet ännu fördubblad göra,
 Och låna mina ord en helgd af Guda-svar.

YNGVE.

30

Till svärdet. Nog af ord. Jag blygs at höra flera.
 Säg blott hvar jag kan dö, och det tillfyllest gör.
 Du som i detta bröst för evigt bordt regera,
 Det är ej mer för dig jag segrar eller dör:
 Han varit denna tid: han skall ej komma mera!

35

Slut på Tredje Akten.

Fjerde Akten

1. SCEN.

THILDA. HILDUR.

THILDA.

Dit tal min häpnad gör! Han, *Yngve*, här tillbaka?. 5
 Och här, på dessa rum, ditt öga honom sett?
 Försyn! i mitt försåt, om du hans själ förlett!
 Och om han fölle sjelf ett offer för sin maka!

HILDUR.

Jag ej ett öga trodt af Nattens skuggor skymta, 10
 Hans röst, hans kända röst mitt häpna öra slagit.
 Han talte med sin far.

THILDA.

Ditt öra sig bedragit.

Nej Himlen straffar ej så ouptänkligt grymt, 15
 Et Hjerta, som sin hämd med rättvis fordran tagit.
 För *Yngves* återkomst hvad gruflig dag beskärd:
 Kring hans förstörda tron, då hämdens faklor blossa!
 Och då den sorgsna Brud han kommer at förlossa,
 Ej mer till honom hör! ej mer är honom värd! etc etc 20

IV. *Supliken, eller Pjesen på stund. Divertissement vid Konungens återkomst ifrån Dess Resa till Södra Orterna år 1793.* Tr. i S1:III, s. 113–137; senare tr. i S2:1, s. 487–515. – De avslutande sångtexterna tr. sep. i *Verser, hörande til Divertissementet som upfördes på Kongl. Slottet vid Konungens och Hans Kongl. Höghet Regentens återkomst til Hufvudstaden, Den 5 Augusti 1793*, 8 s., 4:o, tr. hos Johan A. Carlbohm 1793, anon. Efter S1:III.

I sällskap med sin förmyndare, hertig Carl, och uppvaktning lämnade Gustaf IV Adolf Stockholm den 3 juli 1793 för en månads rundresa i södra Sverige. Återkomsten den 5 augusti sågs inte ha väckt något spontant jubel (Hochschild III, s. 51), men divertissementet, som hade arrangerats av den tillförordnade regenten prins Fredrik Adolf, får högt betyg av hertiginnan Hedvig Elisabeth Charlotta: »I lilla teatersalongen invid kungens våning uppfördes en komedi, mycket väl skriven utaf herr Leopold, en af våra svenska skaldar. Det var en alldeles förtjusande pjäs, rolig, munter och utan egentligt smicker, ehuru visst icke beröm och loford

felades. Framgången var storartad och applåderna välförtjänta, ty det var verkligen en mycket vacker föreställning och synnerligen lämplig i alla afseenden.» (Hedvig Elisabeth Charlotta IV, s. 47.)

Utgivarens ändringar:

- 164:2 hopp, S1hopp
 165:21 Sofi, S1 Sofi.
 166:30 småleende S1 Småleende
 172:2 sjungen! S1 sjungen
 172:9 mer. S1 mer,
 173:8 återvänder S1 återvänder

Jämförelse mellan grundtexten och *Verser, hörande til Divertissement [...] (V)*
 Repristecken saknas genomgående i V.

- 172 4 [föregås i av rubr.:] TIL HANS MAJESTÄT KONUNGEN.
 6 *bröst*, V bröst
 7 *öga*. – V öga,
 8 *Men – då* V Men när
 9 *mer*. V mer!
 10 O V O,
 11 *Gustafvers* V [ej kursiv]
 12 *snart* V snart,
 13 *namn*. V Namn!
 14–23 [dikten till hertigen i V placerad efter verserna till änkedrottningen]
 14 [föregås i V av rubr.:] TIL HANS KONGL. HÖGHET REGENTEN.
 15 *skakat!* V skakat,
 16 *land* V Land
 17 *stridt* V stridt –
 18 *ser*, V ser
 21 *friden*; V friden,
 22 *visar, på en gång, vår bygd*, V visar på en gång vår bygd
 23 *dygd*. V Dygd!
 24 [föregås i V av rubr.:] TIL HENNES MAJ:T ENKE-DROTTNING-
 EN.
stund, V stund
 27 *Sverges* V Sverjes
 28 *Nej*, V Nej – *ser* V ser,
 173 1 *Pryd*, V Pryd –
 2 *Rike*; V Rike!
 3 *lemna oss ej förrn* V lämna oss ej, förr'n
 4 *sällhet*, V sällhet *beredt*. V berett!
 5–14 [dessa verser till kungen ersätter i grundtexten följande hyllning till hertiginnan Hedvig Elisabeth Charlotta i V:]

TIL HENNES KONGL. HÖGHET HERTIGINNAN.

Och Du! Som Hofvets prydnad gör,
 Den Svenske Hjeltens maka!
 Tag mot den vördnadssuck Han för
 Från oss med sig tillbaka!
 Ty när Du glans åt Sverjet ger,
 Så njuter det sin sällhet mer!

Pryd länge GUSTAF ADOLPHS dagar
 Gif Skönhetens och Nöjets lagar,
 Och njut i hjertats Offergård
 Det dyrkningssätt som Du är värd!

15–17 [saknas i V]

Jämförelse mellan S1 och S2

Sofi stavas Sophie genomgående i S2.

- 153 8–18 [fotnoten i S2 placerad som företal efter titelsidan]
 8 *huruvida* S2 huruvida,
 9 *detta*. S2 detta; det första af hans försök i detta skaldeslag.
 10 *honom* [ej i S2]
 13 *språkodling* S2 språkodling, *finnas*, S2 finnas
 14 *Teaterstycke*, S2 Theaterstycke
- 154 6 *Fredrik*. S2 Fredrik,
 155 2 *med [...] handen*. S2 (med [...]) handen.)
 4 *geni, min sann* S2 genie, minsann
 5 (*Ser* S2 (ser
 10 *Men* S2 Men, *hvarann* S2 hvarann,
 18 *Kongl.* S2 Konglig
 20 – *bevars!* – S2 bevars!
 22 *Likväl* S2 Likväl,
 27 *föreställer!* S2 föreställer! –
 33 (*Hon* S2 (hon
 34 *Kungen*, S2 Kungen
- 156 4 *sluta!* S2 sluta?
 14 *bli* S2 bli,
 18 *våga* S2 våga,
 24 *med en stor gest*. S2 (med en stor geste.)
- 157 5 *rikt*, – S2 rikt,
 12 *vunnit* S2 vunnit.
 17 *författar*. S2 författar,
 20 *blad* S2 blad,
 28 *till*; S2 till –

- 158 4 *jag [...] kunde* S2 kunde, som man säger
 7 *Emedlertid*, – S2 Men ditt förslag ändå, – välan:
 12 *litet brydd*. S2 (litet brydd.)
 29 *socknens* S2 Soknens
 31 *begärde* S2 begärde,
- 159 3 *börjas* S2 börja
 8 *poet* S2 poët
 9 *så i fyrsprång* S2 så, i fyrsprång,
 23 *fordrades för dig* S2 fordrades, för dig,
 24 *gå*, S2 *gå blott*: S2 blott,
 28 *poeter*: S2 poëter!
 32 *poesi* S2 poësi
 35 *Rimlexikon* S2 [ej kursiv]
- 160 4 *Vill* S2 vill
 9 *skrif* S2 skrif,
 12 *äga*. – S2 äga.
 17 *versen*, S2 versen
 20 *ej rätt* S2 aldrig
 24 *grymma ödes* S2 ödes grymma
 27 (*Efter* S2 (efter
 30 *hur dant* S2 hurdant
 33 *fråga* S2 fråga,
 34 *våga*, S2 våga
 35 *den* – S2 den,
 36 *dag*. S2 dag?
- 161 3 (*Hon* S2 [på ny rad] (hon
 4 *Fredrik håller henne tillbaka*. S2 Fredrik, (håller henne tillbaka.)
 6 *i [...] går*. S2 (i [...] går.)
 9 *följer efter henne*. S2 (följer efter henne.)
 19 *med otålighet*. S2 (med otålighet.)
 21 (*Hon* S2 (hon
 23 *Ensam*. S2 (ensam.)
 28 *Vasa*. S2 Vasa:
- 162 1 *poet* S2 poët
 10 *lära*: S2 lära;
 24 *vill*: S2 vill!
 29 *finnan* S2 finna'n
 32 *Grefvinnan ser på klockan*. S2 Grefvinnan, (ser på klockan.)
- 163 2 *Kung* S2 Kung,
 6–10 *Med glädje [...] står fast*. [ej i S2]
 22 *enfaldighet* S2 enfaldighet
 26 *gifvas*: S2 gifvas;
 36 *deraf* S2 deraf,
- 164 3 *kungars* S2 Kungars
 4 *kungar* S2 Kungar

- 8 *Kung* S2 [ej kursiv]
 9 *dess* S2 dess,
 15 *Opran* S2 Opran, *mins* - - S2 mins, -
 17 *torde* S2 torde,
 20 *Båd vers och sång* S2 Musik och vers
 25 *just*, S2 just
 30 *med någon förvirring*. S2 (med någon förvirring.)
- 165 2 *min*. S2 mine;
 6 *henne* S2 henne.
 8 *mycket*, S2 mycket
 13 *uppfyllt* S2 uppfyllt
 16 *Fredrik* S2 Fredrik.
 21 *förvirrad*. S2 (förvirrad.)
 24 *Min sann* S2 minsann
 27 *Bevars* S2 bevars *vara*. S2 vara!
 28 (*Afsides.*) S2 (afsides.)
 29 *kan!* S2 kan.
- 166 6 *poet* S2 poët
 14 *Till [...] Till* S2 till [...] till
 15 *Ni* S2 ni
 18 *Ni* S2 ni
 26 *höra*. S2 höra;
 28 *Poeten* S2 Poëten
 30 *småleende*. S2 (småleende.)
- 167 1 *till Fredrik afsides*. S2 (till Fredrik afsides.)
 6 *målar*. S2 målar;
 8 *gud* S2 Gud
 9 *Svitens* S2 svitens
 12 *fara* - S2 fara.
 13 *till Fredrik afsides*. S2 (till Fredrik afsides.)
 20 *Smickret* S2 smickret
 22 *Något* S2 något
 26 *till Fredrik*. S2 (till Fredrik.)
 27 *der*, S2 der;
- 168 3 *Förre* S2 Förra
 4 *till Grefvinman*. S2 (till Grefvinnan.)
 10 *förd*; S2 förd.
 15 *beskrivas* S2 beskrifva
 20 *så min vän!* S2 så, min vän,
 23 *vill*, S2 vill *dag*, S2 dag
 26 *tyckt*, S2 tyckt
 28 *Ser* S2 ser
 29 *Jag* S2 jag *bal*. S2 bal!
- 169 6 *poesi'n* S2 poësi'n
 11 *Han* S2 han *ordning* *hvert* S2 ordning, hvart och ett

- 13 *Håll* S2 håll
 15 *Ni* S2 ni
 19 *Han* S2 han
 21 *storskrattande*. S2 (storskrattande.)
 24 *Vitterhet* S2 vitterhet
 27 *Sakristia!* S2 Sakristia! –
 31 *häpen*. S2 (häpen.)
 32 *lik?* S2 lik!
- 170 1 *famlar i sin bröstficka*. S2 (famlar i sin bröstficka.)
 2 *miste*. S2 miste...
 5 *viste* S2 visste
 7 *på knä*. S2 (på knä)
 10 *brott*. S2 brott;
 16 *Han* S2 han *Teatern* S2 Theatern
 17 *min sann* S2 minsann
 24 *sagt* S2 sagt,
 28 *Ja* S2 [ej kursiv]
 29 *till Fredrik*. S2 (till Fredrik.)
 30 *Ni som* S2 ni som
 31 *Ni* S2 ni
 32 *riksdaler* S2 Riksdaler
- 171 8 *Låt* S2 låt
 11 *Till* S2 till
 19–20 *Grefvinnan klappar henne på kindbenet*. S2 Grefvinnan, (klappar henne på kindbenet.)
 24 *Du* S2 du
 25 *hjälp*, S2 hjälp
 27 *Kungen*. S2 Kungen;
 29 *mans* S2 mans,
- 172 2 *nu* S2 nu,
 11 *Gustafvers* S2 [kapitäl, ej kursiv]
 12 *snart* S2 snart,
 22 *visar, på en gång*, S2 visar på en gång
 28 *ser* S2 ser,
- 173 4 *sällhet*, S2 sällhet
 5 *namn* S2 Namn
 6 *Länder* S2 länder
 9 *sällhet* S2 sälhet
 11–13 *Se mild [...] må dem* S2 Må glädjen lifva våra dansar; / Ge pris åt våra enkla kransar, / och de som
 16 *Se mild på våra glada* S2 Må glädjen lifva våra

Textkommentar

- 153 8 *rum* utrymme
 12 *eftersyn* förebild

- 15 *förefaller* äger rum
 16 *ålades* gavs i uppgift
- 154 4 *Domestik* tjänsteflicka
- 155 12 *kusin* kusinäktenskap fick före 1845 ingås endast med kungligt tillstånd
 24 *hvad* [...] *gäller* vad jag i tysthet sätter dubbelt värde på
 36 *älskare* älskade
- 156 1 *stå* vara anställd
 15 *skäligt oförtruten* så ihärdig som möjligt
 28 *Vass tre* vasserra tre, egentl. Vår Herres trä, dvs. Kristi kors
- 157 16 *merit* förtjänst
- 158 20 *röja* förstå
 22 *skiftet* bytet av hästar
 27 *Hållkarn* person vid skjutsstation som ansvarar för byte av hästar m.m.
 30 *dansar* danser
- 159 6 *finn* förstå
 26 *till goda* tillgodo
- 160 6 *lyckas* uppfylls
 12 *Kungens tillstånd* (se 155:12)
 20 *rätt väl* mycket gott om
- 161 26 *Armidas slott* syftar på C.W. Glucks opera *Armide*
 27 *Orest* syftar möjligen på J.F.C. Hæffners opera *Electra* (1787), där O. som huvudpersonens bror har en roll
 28 *Gustaf Vasa* Gustaf III-Kellgren-Naumanns opera
- 162 2 *sättas utom sig, och rasa* ung.: bli förtvivlad och ursinnig
 5 *brista* saknas
 7 *en liknelse till* något som ens liknar
 10 *är bevisad lära* vet man med säkerhet
 16 *har ej rum* är inte att tänka på
 21 *gick på någon ton* ung.: kunde ge något uppslag
 35 *ej fela kan att* måste
- 163 6 *fika* eftersträva
 8 *blygd* skam
 26 *till minsta* åtminstone
- 165 2 *du håller elak min* det ser illa ut för dig
 3 *sannad* besannad
 15 *spara* bespara
- 166 5 *täcks* behagar
 31 *sparas* tas tillvara
- 168 17 *var tacksamhetens tolk* uttryckte tacksamhet
- 169 16 *plär plägar*, brukar
 24 *starkare frapperat* gjort starkare intryck
 27 *Sakristia* svordom som uttrycker förvåning el. förargelse
- 170 2 *gaf miste* tog fel
 23 *förtjensten endast skåda* bara se till förtjänsten
 31 *till* utöver

- 171 29 *mans* bara
 172 13 *Ett lika lof* ett lika högt beröm
 20 *Ditt blod du vågade i striden* syftar på slaget vid Hogland 17/7 1788, då hertig Carl formellt ledde den svenska flottan
 26 *Gustaf Adolfs Mor* änkedrottning Sofia Magdalena
 173 13–14 *må dem Äran [...] linda sig* må de (kransar som) äran utlovar dig alltid vara hopplindade med nöjets, dvs. må den ära som väntar dig alltid vara förknippad med nöje

V. *Prologue til operan Gustaf Wasa vid tillfälle af Deras Kongl. Majestäters Konung Gustaf IV Adolphs och Drottning Fredrica Dorothea Wilhelminas höga biläger. Upförd den 1 November 1797.* Tr. hos Johan Pehr Lindh, Stockholm 1797 (KB). Efter detta separattruck (sep.).

Kungaparet vigdes i slottskapellet den 31 oktober, och galaföreställningen av Gustaf III-Kellgren-Naumanns opera ägde alltså rum dagen efter, på årsdagen av Gustaf Adolfs trontillträde. L:s prolog formar sig till en entydig manifestation av den gustavianska andan, som hade varit otänkbar före maktskiftet men som nu demonstreras till vägledning för den unge konungen.

Tillkomsten av prologen kan följas i L:s brev från september–oktober 1797, som mer eller mindre tydligt ger uttryck för hans olust inför uppdraget. »Så insperrad på alla sidor, som min inbillning (redan af sig sjelf fattig) denna gången varit, har jag ej kunnat åstadkomma något dugligare», skrev han då han den 12 oktober sände texten till Edelcrantz (Brev III, s. 23). För den icke svenskkunniga drottningen översattes texten till franska av hovlektören J.B. De Chaux (1754 el. 1755–1849?), senare utgivare av den franska upplagan av Gustaf III:s skrifter. L. ansåg att översättningen var jämmerlig. Den hade från början »intet mening, intet styl, intet ens den ringaste grammatikaliska sammanbindning» (ib., s. 27), men räddades nödortfigt genom L:s egna och Oxenstiernas ingrepp. Översättningen trycktes inte och den handskrivna texten har ej återfunnits. Också själva uppsättningen på Operan bekymrade honom: »Repetitionen i går lofvade ej särdeles brillant spectacle. Det stora mellanståndet mellan Orchestern och Acteurerne, gör det nästan lika omöjligt för dem at höra hvarannan som för åskådarne at höra något. Ingen ting är i sanning efter Theaterns beskaffenhet vid detta tillfälle olyckligare imaginerat än denna prologue» (ib., s. 26).

Musiken komponerades av Édouard Du Puy (1770–1822), schweiziskfödd violinist, tonsättare och operasångare, 1793–99 verksam i Stockholm; han utvisades på grund av att han offentligt framfört republikanska visor, återvände efter några år i Köpenhamn (varifrån han också blev utvisad, nu på grund av amorösa eskapader vid hovet) och verkade till sin död som kapellmästare och sångare vid Operan.

Prologen fick ett entusiastiskt mottagande. Hyllningarna riktade sig framför allt

till sångerskan Elisabeth Olin, som hade lämnat scenen redan vid mitten av 1780-talet men nu låtit sig övertalas av kungen personligen att gestalta prologens Svea.

Om galaföreställningen av *Gustaf Wasa* se *Personne II*, s. 89 ff.

Utgivarens ändring:

178:1 tröstadt sep. vördadt

(Rättelsen införd i *Dagligt Allehanda* 6/11 1797.)

Textkommentar

- 176 7 *Genie* allegorisk, ofta bevingad, gestalt
- 177 5 *Colonne Rostrale* triumfsymbol i form av en pelare
23 *rättvist lifvat Eder* med rätta väckt era förhoppningar
24 *fyllnad* uppfyllelse
- 178 5 *Hymens* Hymen, bröllopsfestens gud
7 *Sophia* Sofia Magdalena, änka efter Gustaf III
17 *fyllt* uppfyllt
30 *Badiska* drottning Fredrika var född prinsessa av Baden
- 179 1 *genomsynligt* möjligt att se igenom
20 *Af egna öden vis klok* genom egna upplevelser
22–23 *förenar [...] Bourboners* syftar på det badensiska furstehusets stolta anor
23 *skyldskap* släktskap
31 *lydnad* efterlevnad
- 180 3 *Med fröjd [...] hopp* med glädje över att era egna förhoppningar har uppfyllts
7 *tagen ta emot*
30 *i aflägsenheten* på avstånd
- 181 22 *Villas* förvillar sig
28 *Hans* Gustaf III:s
30 *fridens ära nått* fått uppleva en ärorik fredstid
- 182 6 *Ledsven* yngre följeslagare
7 *tro trohet*
11 *jemnad* gjort lika stort
12 *ärestod* bildstod till en persons ära
24 *derföre* framför det
25 *efterdöme* föredöme
- 183 1 *göra* utgöra
28 *Dansar* danser
- 184 12 *Baltiske stränder* Östersjöns stränder

VI. *Den talande taflan. Opera-Parade I En Act. Öfversättning ifrån Fransyskan. Uppförd på Kongl. Mindre Theatern, af Kongl. Operans första Sujetter, första gången den 15 Januarii 1799.* Tr. hos Henrik And. Nordström, Stockholm 1799, 58 s. 8:o (KB); omtr. i S2:I, s. 409–485 (*Den talande taflan. Opera-Parade i en akt. Öfversättning*). Efter separattricket 1799 (sep.).

De talande taflan hade tidigare översatts av Carl Envallsson och spelats med framgång på Eriksbergs- och Munkbroteatrarna 1782–98. Enligt L:s företal till stycket i S2:I (se nedan s. 183 f.) tillkom hans översättning efter en begäran av Caroline Müller, som skulle spela Colombine. Hon önskade ett mera naturligt språk för sin roll, och detta arbete förde vidare till en helt ny översättning.

L. sände sin text till direktören för Kungliga teatern A.N. Edelcrantz den 17 november 1798 med en tämligen missmodig kommentar: »Om denna översättning är bättre än den förra, är det åtminstone obeskrifligt litet. Jag har ej kunnat undvika alla inversioner i dialoguen, ehuru jag beflitat mig derom. Deraf slutar jag att det rätta Comiska Språket verkligen ej är i min magt. [...] Vår Svenska vers, åtminstone min, är ej serdeles lyckligt danad för Samtals-språket, och behöfver verkligt all den slipning den kan erhålla genom kännarens granskning och handtverkarens omarbetningar.» (Brev III, s. 81 f.) Premiären på Arsenalsteatern den 15 januari 1799 blev en stor publikframgång, och stycket gavs där inalles 41 gånger fram till 18/1 1822 och därtill sex gånger på Operan mellan 31/5 1802 och 11/1 1828.

186 *Hertigen af NIVERNOIS Louis-Jules Barbon Mancini-Mazarin, duc de N.* (1716–1798), diplomat och mångsidig författare; 1743 ledamot av Académie française, som författare uppskattad bl.a. för sina salongskomedier och sina fabler.

Herr GRETRY *André Ernest Modeste Grétry* (1741–1813), belgisk tonsättare, utbildad i Rom men från mitten av 1760-talet verksam i Paris, där han hade stor framgång med sina opéra-comiques, bl.a. *Le tableau parlant* (1769).

188 Herr WALTMAN *Kjell Christian Adolf W.* (1758–1799), började som skådespelare vid ett ambulerande teatersällskap i Göteborg, från 1789 verksam vid Dramatiska teatern, där han gjorde stor lycka i komiska roller.

Fru DELAND *Ottoliana Carolina D., f. Kublman* (1778–1866), g. 1799–1802 med L.J.M. D. (se nedan), från 1815 med skådepelaren G.F. Åbergsson; 1793 elev vid den nyinrättade elevskolan i Stockholm, 1800–33 första aktris vid Dramatiska teatern, framträdde under åren kring 1800 med stor framgång i komedins älskarinneroller.

Fru MÜLLER *Caroline Fredrike M., f. Halle* (1755–1826), debuterade som opera-sångerska i sin födelsestad Köpenhamn, rymde 1779 med den tyske violinisten C.F. Müller till Göteborg, där de gifte sig; M. engagerades s. å. vid Kungl. teatern i Stockholm och gjorde en bejublade debut i Glucks *Alceste*; 1782 flydde de svårt skuldsatta makarna till London via Norge men återvände året

därpå till Stockholm där M. gjorde stor lycka med sin praktfulla mezzosopran och sitt uttrycksfulla spel.

Herr DELAND *Louis Joseph Marie D.* (1772–1823), skickades som elvaåring till Paris av Gustaf III för dansutbildning, 1791–1820 skådespelare, sångare och premiärdansör vid de kungliga teatrarna i Stockholm, 1800 balettmästare vid Dramatiska teatern, 1803 andre och 1809 förste balettmästare vid Operan, en av sin tids främsta dansörer och därtill mycket uppskattad som skådespelare och sångare. Enligt C.C. Gjörwell var han som Leander uppseendeväckande klädd »aldeles, ehuru något outreradt, för at visa så mycket mera Ridiculen af et dåragtigt Mode, uti de här varande Sprättarnes goût» (efter Holmberg IV, s. 210).

Herr DUPUIS *Jean Baptiste Édouard Louis Camille Du Puy*, gjorde sin debut som operasångare i rollen som Pierrot; se f.ö. ovan s. 180.

Utgivarens ändringar.

Ändringarna omfattar i första hand uppenbara tryckfel, medan inkonsekvenser i stavningen, t.ex. växling mellan enkel- och dubbelteckning av konsonanter, har bibehållits, då de kan anses vittna om en allmän osäkerhet rörande »svenska staf-sättet».

191:9 Isabelle sep. Ieabelle
 194:27 Isabelle sep. Isaelle
 198:29 angeläget. sep. angeläget
 208:2 behag; sep. behag
 209:17 lilla, nej sep. lilla, Nej
 209:22 Er, sep. Er.
 218:22 evigt sep. efvigt
 219:9 bra. sep. bra,
 229:17 Anamon sep. anamon
 230:24 jag sep. Jag
 237:12 (För sep. För
 240:25 jemren, sep. jemren
 244:1 Isabelle sep. Isablele
 244:14 Hos sep. Ha
 237:12 (För sep. För
 240:25 jemren, sep. jemren
 244:1 Isabelle sep. Isaelele
 244:14 Hos sep. Ha

Jämförelse mellan sep. och S2

187 1–26 [Företalet helt nyskrivet för S2:]

När denna lilla glädtiga Theater-Pjes, för femton år sedan, kom i fråga att uppföras af Kongl. Operans då varande första Sujeter, var den på vårt språk ännu endast bekant genom en äldre öfversättning, hvars författare

länge, och icke utan förtjenst arbetat för den så kallade Komiska Theatern, och hade riktat den med flera af dess mest besökta stycken. Annan tid, annan skådeplats, och äfven ett, till stor del, annat Publikum syntes likväl medföra behofvet, jemväl af en annan öfversättning: en anmärkning, som ej dröjde att göras, i synnerhet af den berömda, och hos oss oförgätliga Aktris som åtagit sig Kolombinas rôle.) Med för mycken insigt i den konst hvori hon så ofta segrat, för att ej betrakta språkets och dialogens naturlighet, såsom första vilkoret för sjelfva spelets, vidtog hon, för sin del, den utvägen att låta sin rôle af annan hand omskrifvas. Men sedan detta skett, återstod ännu att förena den nya rôlen med den öfriga gamla pjesen; och snart visade sig detta mera mödosamt än att helt och hållet omarbete den. På sådant sätt uppkom, styckevis, denna senare öfversättning, som i sin ordning gammal, och icke utan spår deraf, torde nu sjelf behöfva det undseende, hvarmed de äldre försöken i alla slag synas äga en fordran att dömmas.*

*) Fru Müller.

- 188 [I personförteckningen saknas naturligt nog rollinnehavarnas namn.]
 2–4 Cassander, Isabelle, Colombine skrivs i S2 Kassander, Isabella, Kolombina
 8 *Portrait* S2 Porträtt
- 189 4 *Ariette* S2 Ariett
 8 *Segrar* S2 segrar *berömmes*, S2 berömmes;
 18 *äntlig* S2 ändtlig
 24 *inkommer* S2 (inkommer
 25 *dansande*. S2 dansande.)
 27 *Brudgum* S2 brudgum
- 190 7 *Ni* S2 ni
 10 (*Sjunger.*) S2 (sjunger.)
 13 *allfvar* S2 allvar
 17 *Er* S2 er gör. S2 gör!
 19 *funnit*. S2 funnit;
 22 *hvem [...] dagar* S2 hvem, i forna dar, för Isabella
 23 *väntan*, S2 väntan
 26 *Spring* S2 spring
 28 *sätter?* S2 sätter!
 31 *Stå kvar* S2 [ej kursiv]
 32 *Ert Jungfru-stånd* S2 ert Jumfru-stånd
 33 *Edra* S2 edra
- 191 2 *Ödet* S2 ödet
 3 – *uppriktigt sagt*, – S2 uppriktigt sagdt,
 4 *Dö ogift* S2 [ej kursiv] *sak*, S2 sak
 21 *Rik* S2 rik
 26 *Så* S2 så
 27 *Klagesång* S2 klagesång
 28 *göras?* – S2 göras?

- 29 *gå* S2 *gå*,
- 192 2 *gamle* S2 *gamla*
 3 *än*. S2 *än*;
 8 *En Måka* S2 *en maka*
 9 *någon ting* [avvikande stil] S2 [ej avvikande stil]
 11 *min sann* S2 *minsann*
 14 *Man*, S2 *man*;
 15 *Er* S2 *er*
 16 *En* S2 *en*
 20–21 *Trånar [...] sitter* S2 *Får gråtögd sitta* [därefter på ny rad:] *Det gifves gamla män m. m.*
 23 [raden föregås i S2 av:] *Sant sagdt, och värdt att öfverväga!* *någon ting* S2 [ej kursiv]
 26 *der*. S2 *der!*
 31 *våt* - - S2 *våt*;
 33 *Målarns* S2 *målarns*
- 193 1 *Gubben [...] Lag* S2 *gubben [...] lag*
 4 *Låt Gubben* S2 *Låt gubben*
 9 *allfvarsamt, – jag ber dig, –* S2 *allfvarsamt, jag ber dig,*
 10 *bör* S2 *bör*,
 13 *lässa* S2 *lätsa*
 15 *dan* S2 *da'n*
 16 *kärligt klaglig ton* S2 *kärlig klage-ton*
 17 *ömkansvärdt* S2 *ömkansvärd*
 18 *Ariette* S2 *Ariett*
 19 *Min* S2 *min*
 27 *då!* S2 *då*,
 34 *Etc.* S2 *m. m.*
- 194 2 *Ni* S2 *ni*
 4 *Ej* S2 *ej*
 7 *narrn* S2 *narrn*,
 8 *harm*, S2 *harm*
 10 *ej mer'n ett ord att säga.* S2 *ett ord att endast säga:*
 11 *sit Ödes* S2 *sitt ödes*
 19 *Fästman* S2 *fästman*
 29 *God dag, god dag,* S2 *God dag,*
 30 *mit Barn* S2 *mitt barn*
- 195 1 *Isab.* S2 *Isabella.*
 2 *bra.* – S2 *bra.* – –
 4 *söt!* – *Se Colombine, se på!* S2 *söt ändå!*
 5 *Nej se* S2 *Se på Han* S2 *han*
 7 *nej!* S2 *Nej!* [i S2 därefter på ny rad:] (till Kolombina.)
 8 *någon ting* S2 *någoting*
 11 *Hvad* S2 *hvad Vän* S2 *vän*
 12 *Till* S2 *till*

- 13 *då* [ej i S2]
 16 *En* S2 en *ser*; S2 *ser*,
 17 *ingenting helt vist* S2 *ingenting*, helt visst *Ni* S2 ni
 19 *Uppriktigt* S2 *Uppriktigt*
 22 *afsides.* S2 (afsides.)
 23 *Colombina!* – S2 *Kolombina!*
 27 *Nå* S2 nå
 28 *förkjust* S2 *förtjust*
 29 *Till* S2 till
- 196 5 *väl* S2 väl, *tycket* S2 *tycket*,
 8 *Cassander.* S2 *Kassander*,
 10 *kär.* S2 *kär*;
 13 *Varg mot Fåret* S2 *varg mot fåret fram* S2 *fram*,
 15 *ock*, S2 *ock Lam* S2 *lam*,
 17 *Med* S2 *med Till* S2 *till*
 19 *Vargen* S2 [ej kursiv]
 24 *Barn.* – *Vist* S2 *barn.* – *Visst*
 25 *Till* S2 till
 26 *Alltså min Isabelle,* S2 *Alltså, min vackra ros*,
 27 *Ja* S2 *ja*
 29 *Ni* S2 ni
- 197 2 *ser* S2 *ser*,
 4 *Till* S2 till
 7 *Ariette* S2 *Ariett*
 20 *höjer;* S2 *höjer.*
 22 *röjer* S2 *röjer.*
 27 *Etc.* S2 *m.m.*
 30 *allvarsam,* S2 *allvarsam*;
 32 *Lilla* S2 *lilla*
- 198 1 *Cassander.* (*Hostar* S2 *Kassander*, (*hostar*
 2 *Lam* S2 *lam*
 7 *Cassander.* (*Afsides.*) S2 *Kassander*, (*afsides.*)
 8 *detta* S2 *detta*,
 11 (*Högt.*) S2 (*högt.*)
 12 *Er* S2 *Er*,
 13 *Ni* S2 ni
 14 *ändå,* S2 *ändå*
 16 *Hvad?* – S2 *hvad?*
 30 *till dag,* S2 *till dag gjordt* S2 *gjort*
 31 *et* S2 *ett säljs;* S2 *säljs*,
- 199 2 *stå* S2 *stå*,
 5 *dagar.* S2 *dagar!*
 6 *Till* S2 till
 7 *Dig* S2 *dig*
 12 *Fästmön* S2 *fästmön*

- 13 *Till* S2 till
 14 *at gråta* S2 att gråta,
 17 (*Till Colomb.*) S2 (till Kolombina.)
 19 *Till* S2 till
 20 *Sanning* S2 sanning
 21 *Jag dör* S2 jag dör
 23 *Till* S2 till
 26 *Mor* S2 mor
 27 *dig.* S2 dig!
 30 *resa.* O S2 resa: o
 31 *reser – från Ert* S2 reser från ert
 32 *Res* S2 *res här!* S2 här?
- 200 1 *Isabelle.* [ej i S2]
 2 *Res* S2 res
 3 *hård* S2 hård,
 5 *Ni lämna* S2 ni lemna
 7 *illa, Ni* S2 illa, ni
 9 *Ni* S2 ni
 13 (*Afsides.*) S2 (afsides.)
 14 *Cassander.* S2 (till Isabella.)
 15 *Lät* S2 Låt
 17 *Dig* S2 dig
 20 *Ert* S2 ert
 21 *ända* S2 sluta
 22 *Colombine.* (*Afsides.*) S2 Kolombina, (afsides.)
 23 *Räfven* S2 räfven
 25 *Man* S2 man
 27 *min sann* S2 minsann
 29 *narrad* S2 narrad,
 31 *väcker* S2 väcker,
- 201 1 *Isabelle.* (*Sakta.*) S2 Isabella, (sakta.)
 2 *lät* S2 *låt gallopp* S2 gallopp,
 3 *långt,* S2 långt
 5 *Välan* S2 välan
 9 *Ni* S2 ni
 11 *Nej. Jag* S2 Nej, jag *begär* S2 begär.
 12 *Egendom* S2 egendom
 13 *Ert* S2 ert
 20 *Colombine.* (*Afsides.*) S2 Kolombina, (afsides.)
 21 *Gubbskägga far!* S2 gubbskägga far,
 25 *Ni* S2 ni
 26 *Cassander.* (*Afsides.*) S2 Kassander, (afsides.)
 28 *Till* S2 till
 29 *nu,* S2 nu *Vän* S2 vän
- 202 1 (*Till Colomb.*) S2 (till Kolombina.)

- 4 *Far* S2 far
 9 *akt* S2 akt,
 10 *Ni* S2 ni
 14 *Röfvar-flock* S2 röfvar-flock *mycke fasligt sagt* S2 mycket fasligt sagt,
 16 *der* S2 der,
 27 (*Isab. och Colomb. gå in i kammaren*). [borde vara .)] S2 (Isabella och Kolombina gå in.)
- 203 2 *ensam*. S2 (ensam.)
 5 *Nej!* – S2 Nej!
 8 *nu [...] hand* S2 Ja, nu strax, när jag
 12 *Nej!* – S2 Nej!
 16 *ung* – S2 ung, *qvinna!* S2 qvinna,
 17 *der*. S2 der!
 18 *Ariette* S2 Ariett
 19 *Man* S2 man
 26 *band*. S2 band;
 29 *förkjust* S2 förtjust *villa*, S2 villa:
- 204 4 *Man* S2 man
 5 *jag, som, Gudi lof!* S2 jag som, lyckligtvis,
 6 *Könets* S2 könets
 8 *skröplig*, S2 skröplig
 11 *äntlig* S2 ändtlig
 14 *Man* S2 man
 16 *föreställer* S2 föreställer,
 17 *guskelof* S2 gudskelof
 19 *Han* S2 han
 20 *Hör --- Colombine!* -- S2 Hör... Kolombina! .. hör!
 23 *Colombine. (Förundrad.)* S2 Kolombina, (förundrad.)
 24 *Herrn* S2 Nå kors, Herrn
 28 *Ni* S2 ni
 30 *Fåglar var* S2 fåglar var,
- 205 3 *förskräcktes*, S2 förskräcktes;
 4 *hennes händer vreds* S2 händren vredos om,
 15 *skrattar* S2 skrattar,
 21 *Ni* S2 ni
 29 *Jag vill [...] hjerta* S2 Så vill jag, med sin hand, att hon skall hjertat
- 206 2 *Enka* S2 enka
 8 *Gubbe* S2 gubbe
 10 *tillber* S2 tillber
 12 *hör [...] smädarn* S2 tror man allt det prat som smädarns hjerna
 15 *skänka*, S2 skänka;
 16 *sagt* S2 sagdt
 17 *tjugo* S2 tjuge
 21 *Ja* S2 Ja,
 27 *Colombine. (Härmar* S2 Kolombina, (härmar

- 28 *Der-fö-re [...] orimligt* [S2 ej kursiv] *at begära* S2 att begära!
 30 *af*; S2 *af Er [...] Ert* S2 er [...] ert *lida*, S2 *lida*;
 31 *Ert [...] Er* S2 ert [...] ert *sida*, S2 *sida*;
 207 1 *Mor [...] Ni [...] Far* S2 mor [...] ni [...] far
 5 *Narr* S2 *narr*
 6 *Brud* S2 *brud behag*, S2 *behag*;
 9 *Brödralag* S2 *brödralag*
 11–12 *Ja [...] har*
 S2 *Ja, Jag som var!* är bra, och visst att respektera;
 Men vet Herrn hvad jag svarar, jag?
 Det som *har varit* – är ej mera.
 13 *Ariette* S2 *Ariett*
 14 *Ni* S2 *ni*
 16 *Ni* S2 *ni haft*, S2 *haft Könet* S2 *könet*
 17 *Ni har haft* --- *hvad Ni* S2 *ni har haft* ://: *hvad ni*
 19 *Ert* S2 *ert*
 20–21 *Den är [...] högtidsdar!* S2 *Den är förbi* m. m.
 22 *lät* S2 *låt*
 25 *mer*, S2 *mer*.
 26 *sakens likhet* S2 *hand och löften*
 31 *hvad Ni* S2 *hvad ni Etc.* S2 m. m.
 208 2 *finna* [S2 ej kursiv]
 8 *at* S2 *att*
 15 *Colombine. (Afsides.)* S2 *Kolombina, (afsides.)*
 18 *Jag* S2 *jag*
 20 *Ni* S2 *ni*
 209 2 *Colombine. (Ensam.)* S2 *Kolombina, (ensam.)*
 13 *se*, – S2 *se, allt*, – S2 *allt*,
 14 *tjugo-års* S2 *tjuge-års*
 22 *sagt [...] Er* S2 [ej kursiv] *ingen ting* S2 *ingenting*
 23 *Ni* S2 *ni*
 24 *At* S2 *Att ingen ting at säga* S2 [ej kursiv] *at* S2 *att*
 27 *portrait* S2 *porträtt*
 29 *Hon* S2 *hon*
 30 *tjenarinna* S2 *tjenarinna*,
 32 *En* S2 *en*
 33 *vist* S2 *visst hjertats thron* S2 [ej kursiv]
 34 *Gubbar* S2 *gubbar*
 210 3 *utanföre.* S2 (*utanföre.*)
 5 *Det* S2 *här*
 15 *Pierrot. (Betraktar* S2 *Pierrot, (betraktar*
 17 *Du* S2 *du*
 19 *vist. Och Du* S2 *visst. Och du*
 211 4 *Åh* S2 *Ah*
 9 *han, Gud ske lof*, S2 *han guskelof*

- 10 *kär*, S2 kär
 13 *O Gud! Hvem han? Han* S2 o Gud! hvem han? han
 14 *Om – af en hændelse – – S2* Om, af en hændelse,
 26 *hos sin Fæstman till; Förmyndarn* S2 och hos fästman till; förmyndarn
- 212 17 *Olägligt* S2 [ej kursiv]
 19 *Älskarinna* S2 älskarinna
 21 *vinna* S2 vinna,
- 213 2 *du kan* S2 kan du
 4 *Ja väl förtjenen J,* S2 Ja! ä' ni värda, ni,
 6 *lämnat* S2 lemnat *här* S2 här,
 7 *Ni [...] Ni* S2 ni [...] ni
 18 *Det* S2 det
 20 *Rik* S2 rik
 26 *höflighet,* S2 höflighet;
 28 *Christna* S2 Kristna
- 214 6 *en, – just af de rätta, –* S2 en, just af de rätta;
 7 *oss fyra dygn* S2 oss, fyra dygn,
 11 *Afsides* S2 afsides
 12 *Fan* S2 fan
 13 *det,* S2 det *såg!* S2 såg?
 16 (*Till Colomb.*) S2 (till Kolombina.)
 19 *Ariette* S2 Ariett
 21 *Rymd* S2 rymd
 22 *Zepherine,* S2 Zepherine
 24 *Och,* S2 Och
 28 *Naturen* S2 naturen
 32 *Roder* S2 roder
 33 *Korten* S2 Kortet
- 215 2 *mitt på Dagen* S2 midt på dagen
 18–20 *Pierr. [...] Col. [...] Pierr.* S2 Pierrot [...] Kolomb. [...] Pierrot
 18 *Äntlig* S2 Ändtlig
 19 *opp,* S2 opp!
 21 *hopp.* S2 hopp!
 28 *Vän* S2 vän
 30 *sak.* S2 sak! *sund,* S2 sund
 31 – *dock* – S2 dock
 33 *Roman* S2 roman
- 216 3 *icke Nej* S2 inte nej [ej kursiv]
 5 *Ja* S2 ja [ej kursiv]
 8 *Niet* – S2 Niet [ej kursiv]
 10 *Nej [...] hon* S2 Fast Isabella
 12 *I hjertat [...] och* S2 Var viss, att i sin själ, hon
 17 *Bah! Bah! Var* S2 Bah! bah! var *Vän,* S2 vän;
 18 *at* S2 att
 19 *Stollen* S2 stollen

- 25 *Pierrot*. (*Vill caressera* S2 *Pierrot*, (vill smeka
 26 *sagt*. S2 *sagdt!* *person* S2 *person*,
 27 *Colombine*. (*För* S2 *Kolombina*, (för
 29 *Pierrot*. (*Fortfar* S2 *Pierrot*, (fortfar
 217 4 *vist* S2 *visst*
 9 *ock*, – S2 *ock*, *mening*, S2 *mening*.
 10 *och* – S2 *och*
 11 *sagt* S2 *sagdt*
 12 *öma* S2 *ömma*
 16 *Sanning* S2 *sanning*
 17 *Kärleks-pil* S2 *kärleks-pil lämnat* S2 *lemnat*
 21 *skall för Dig, af evig Ömhet* S2 *skall, för dig, af evig ömhet*
 218 14 *Pierrot* S2 *Pierrot*,
 22 *evigt jag dig trogen är* S2 *evig kärlek jag dig svär*
 24 *Graf* S2 *graf*
 219 6 *Vän!* S2 *vän*,
 9 *Själ* S2 *själ*
 13 *Herrskarinna*. S2 *Herrskarinna!*
 15 *ihjel*. S2 *ihjel!*
 17 *själ*. S2 *själ!*
 23 *Pierrot*. (*Kysser* S2 *Pierrot*, (*kysser*
 220 2 *sälle* S2 *sälla*
 4 *skall för dig* S2 *skall, för dig*,
 11 *på*. S2 *på*,
 13 *Morbror* S2 *morbror*
 15 *Hans Morbror? Verkligt?* S2 *hans morbror? verkligt?*
 27 *tack*. S2 *sak!* *Gudinna*, S2 *Gudinna*;
 221 4 *jag går att Isabelle* S2 *jag går också / Att Isabella nu*
 9 *Ottonde* S2 *Åttonde*
 12 *säje* S2 *säge illa* S2 *stilla* [tryckfel?]
 13 *stundom* – S2 *stundom*
 15 *ärndet* S2 *är'ndet*
 22 *Er [...]* *Er* S2 *er [...]* *er*
 25 *Cassander*, S2 *Kassander*
 222 9 *Er* S2 *er*
 10 *Ni* S2 *ni*
 11 *vist folk* - - - S2 *visst folk*,
 13 *sin* S2 [ej kursiv]
 17 *guskelof* S2 *gudskelof*
 18 *Lycka [...]* *Klokhhet* S2 *lycka [...]* *klokhhet* [ej kursiv]
 19 *Rival* S2 *rival*
 20 *fara*: S2 *fara*;
 21 *Jag [...]* *vill* S2 *Ty er beskyddare, tar jag mig på att*
 30 *den* S2 *det* [ej kursiv]
 223 2 *gissningar af mig* S2 *någon gissning här*

- 4 *bäres* S2 bäres,
 7 *Pierrot*: S2 Pierrot,
 9 *öfvervinna'n*, S2 öfvervinna'n.
 10 *kär*, S2 kär.
 11 *jag*, S2 jag, –
 14 *hon* S2 [ej kursiv]
 15 *sig*, S2 sig;
 16 *Isabelle* S2 [ej kursiv]
 19 *Vän* S2 vän
 22 *Jo, jo. Ty Colombine* S2 Jo, jo: nog tycks det som så är; / Ty Kolombina sjelf,
 23 *in* S2 nyss *Miraklet* S2 miraklet
 224 4 *Isabelle. (Skyndar* S2 Isabella, (skyndar
 5 *ömme Älskare* S2 ömma älskare
 7 *Älskarinna* S2 älskarinna
 17 *Säj. Kan* S2 Säjä, kan
 18 *Ni [...] Ni* S2 ni [...] ni
 21 *oförställt* S2 oförställdt
 26 *sökte. – En Rival – som Ni* S2 sökte – en rival – som ni
 29 *Bröllopp* S2 bröllopp
 225 2 *Er* S2 er
 6 *Er Colombine berätta* S2 Och Kolombina vittna
 7 *hvad skräck jag alltid* S2 hur liten håg jag
 8 *sade* S2 sade,
 9 *jag måste dock* S2 så måste jag
 10 *Leander. (Till* S2 Leander, (till
 15 *Man* S2 man
 16 *sig* S2 sig,
 17 *hostan*, S2 hostan
 20 *En* S2 en
 21 *Gubben* S2 gubben *omkring'en* S2 omkringe'n –
 25 *Colombine. (Till* S2 Kolombina, (till
 31 *Ni* S2 ni
 32 *drifvit*: S2 drifvit;
 33 *ingen ting* S2 ingenting
 226 2 *tillfreds: Jag* S2 tillfreds: jag
 5 *Idée* S2 idée
 12 *infall Colombine*, S2 infall, bästa gryn, *qviceka*. S2 qvicka!
 16 *qvar vid portraitet* S2 vid porträttet
 18 *Isabelle. (Till* S2 Isabella, (till
 19 *Er* S2 er
 21 *vinna*, S2 vinna;
 23 *Ariette* S2 Ariette
 24 *Sänkt*, S2 Sänkt
 227 11 *flycktar* S2 flyktar
 27 *Colombine. (Åter* S2 Kolombina, (åter

- 28 *portraitet* S2 porträttet
 33 *portraitet* S2 porträttet
 228 3 *Till* S2 till
 8 *Ni* S2 ni
 16 *Pierrot. (Skrattande.)* S2 Pierrot, (skrattande.)
 18 *Colombine. (Till S2 Kolombina,* (till
 20 *Man* S2 man
 23 *Leander. (Ser S2 Leander,* (ser
 25 *Colombine. (För S2 Kolombina,* (för
 26 *Gubben* S2 gubben
 27 *Trägåln* S2 trögårn
 29–30 *(Till [...] brukas!* [ej i S2]
 229 1 *Leander. (Till Isab.)* S2 Leander, (till Isabella.)
 2 *Ni* S2 ni
 4 [därefter i S2:] Kolombina, (till Pierrot.) / Pierrot blir kvar, – Pierrot kan brukas.
 8 *Så [...] lät* S2 Nå se, det hoppas jag, mitt lam! / Alltså till verket: låt
 10 *fram.* S2 fram?
 11 *Man* S2 man
 13 *Han* S2 han
 14 *Ab! Nam* S2 ah! nam
 15 *Ha* S2 ha
 16 *Chaner [...] Deyer!* S2 [ej kursiv]
 17 *Anamom en - - -* S2 Annamom en
 18 *Colombine. (Blir S2 Kolombina,* (blir
 19 *Munsiör! – var sedig,* S2 Munsjör! – var sedig:
 20 *Trägåln* S2 trögårn
 21 *Pierrot. (Fortfar.)* S2 Pierrot, (fortfar.)
 26 *lämnar Dig* S2 lemnar dig
 28 *Munsiör såleds* S2 Munsjör alltså
 29 *prompt* S2 prompt
 32 *De* S2 de
 230 2 *Cassander. (Ensam.)* S2 Kassander, (ensam.)
 4 *Ut, –* S2 Ut dörren, S2 dörren
 5 *dock,* S2 dock
 8 *Nå* S2 nå
 10 *bord - -* S2 bord,
 14 *nej. –* S2 nej.
 17 *Hin –* S2 Hin
 18–20 *En upptäckt [...] sedan - - -*
 S2 Slår ögat felt, måntro? – men, räkningen är ren:
 (han pekar ut platserna vid bordet.)
 Låt se. Först Isabella, – en!
 Så Kolombina, – två! Och sedan, . . .
 21 *Ab, ha!* S2 jo, jo!

- 22 *Räknar* S2 räknar
 25 *Man* S2 man
 26 *Ariette* S2 Ariett
 27 *bedraga* S2 bedraga,
 28 *falske, de falske* S2 falska, de falska
 32 *Förråderiet* S2 Förråderit
 35 *vist, ja vist* S2 visst, ja visst
- 231 4–6 *Är satan [...] ej den* S2 Är satan, sjelf satan, så arg, att ej den
 9 *portrait* S2 porträtt
 11 *dag* S2 dag,
 13 *portraitet* S2 porträttet
 22 *gömd* S2 gömd,
 23 *Han* S2 han
 25 *äntlig* S2 ändtlig
 27 *portrait* S2 porträtt
 28 *Snille* S2 snille
 30 *Välän:* S2 Nå väl,
 31 *sätt* S2 sätt,
 33 *fällen* – S2 fällen. –
 36 *at* S2 att
- 232 4 *copi'n* S2 kopi'n S2 [därefter på ny rad:] (han skär ut ansigtet af porträttet.)
 9 *Han* S2 han
 10 *öppningen* S2 öppningen
 15 *Innom* S2 inom
 16 *annans* S2 annan
 18 *Ni* S2 ni
 19 *Cassander. (I Taflan* S2 Kassander, (i taflan
 20 *släkten* S2 släkten
 24 *Lät* S2 Låt
- 233 2 *ber:* S2 ber;
 4 *Rival* S2 rival
 7 *brinner* S2 brinner,
 11 *Cassander. (Afsides.)* S2 Kassander, (afsides.)
 13 *finner?* S2 finner!
 17 *Hvad? Min Morbror! det var han?* S2 Ack! nu mins jag, – det var han!
 18 *Ni* S2 ni
 22 *Cassander. (För* S2 Kassander, (för
 24 *Leander. (Till* S2 Leander, (till
 27 *jag ju intet* S2 hvad har jag då
- 234 1 *Pierrot. (Till Colomb.)* S2 Pierrot, (till Kolombina.)
 3 *Isabelle. (Till Leand.)* S2 Isabella, (till Leander.)
 7 *Er* S2 er
 8 *Cassander. (För* S2 Kassander, (för
 9 *rätta* S2 rätta,
 10 *Leander. (Med [...] Isab.)* S2 Leander, (med [...] Isabella.)

- 14 *De* S2 de
 15 *Cassander.* (För S2 Kassander, (för
 16 *ser! Nå* S2 ser! nå *hin!* S2 hin,
 17 *renska Vin!* S2 gamla rhenska! . . .
 18 *Leander.* S2 Leander, (dricker.)
 19 *Det är godt vin* S2 Dråpligt vin!
 20 *Pierrot.* S2 Pierrot, (dricker.)
 21 *Ja, just [...] heder* S2 Just makalöst, jag det bekänner
 22 *Cassander.* (För S2 Kassander, (för
 25 *Jag velat fägna Eder* S2 Man har, för sina vänner,
 26 *Just med den* S2 Sökt fram af
- 235 2 *vän.* S2 vän!
 3 *Isabelle.* S2 Isabella, (till Leander.)
 4 *Ni* S2 ni
 5 *sidsta* S2 sista
 7 *förlorad, var Ni* S2 förlorad var ni
 9 *hjärtat,* S2 hjertat
 12 *Cassander.* (För S2 Kassander, (för
 16 *Narrn* S2 narrn
 17 *Cassander.* (För S2 Kassander, (för
 22 *Lik-physionomi* S2 lik-physionomi
 27 *Cassander.* (För S2 Kassander, (för
 28 *Slinka* S2 slinka
 29 *Colombine.* (Ger S2 Kolombina, (ger
- 236 2 *Med* S2 med
 6 *Isabelle.* S2 Isabella, (till Kolombina.)
 7 *I sanning [...] temlig* S2 Du sticknas också fasligt
 9 *respect* S2 respekt
 11 *att få stryk med oförrätta?* S2 stryk, mitt gull, bör ges med rätta.
 12 *sade* S2 sa' ju
 19 *Nå* S2 nå
 21 *Leander.* (Till S2 Leander, (till
 27 *De* S2 de
 28 *Cassander.* (För S2 Kassander, (för
- 237 4 *Ni* S2 ni
 8 *Det der [...] Man* S2 Nå visst! – men det är klart: man
 10 *Pierrot.* S2 Pierrot, (dricker.)
 12 *Cassander.* (För S2 Kassander, (för
 15 *Er* S2 er
 16 *Ni* S2 ni
 17 *tid,* S2 tid
 19 *Nej,* S2 Nej
 20 *Isabelle.* (Till S2 Isabella, (till
 21 *Gubben?* – Allt S2 gubben? – allt
 22 *blir:* S2 blir;

- 28 *Åh* S2 Åh,
 30 *Ni* S2 ni *portrait* S2 porträtt
- 238 2 *portrait* S2 porträtt
 4 *Ert* S2 ert
 9 *Ni* S2 ni *portrait* S2 porträtt
 11 *Hon* S2 hon
 13 *upsyn* S2 uppsyn
 15 *Så* S2 så
 18 *Isabelle*. (*Betänker* S2 Isabella, (betänker
 21 *nu* S2 nu!
 22 *Isabelle*. (*Niger* S2 Isabella, (niger
 23 *Ni* S2 ni
 28 *Ni* S2 ni
 29 *Cassander*. (*Med* S2 Kassander, (med
 30 *Ja*. S2 Ja!
- 239 5 *Gubbe* S2 gubbe
 6 *är*. S2 är!
 11 *Gubbe* S2 gubbe,
 12 *är*. S2 är!
 14 *skett*, S2 skett.
 18 *gjordt*. S2 gjordt!
 24 *Jag [...]* *sett* S2 Ja ja, nu vet jag edra strek
 29 *Otroligt* S2 Förskräckligt
 30 *knappt* S2 knappt *gjordt* S2 gjort
 31 *Edra* S2 edra
 32 *Edra* S2 edra
 33–240: 2 *Jag [...]* *sport*.
 S2 Jag allting hört, jag allting sport.
 Och narras nu ej mer så fort.
 Jag allting hört och allting sport!
- 240 3 *Isabelle*. S2 Isabella, (till Leander.)
 7 *Ni* S2 ni
 10 *nej! Ack* S2 nej! ack
 21 *få?* S2 få!
 31 *gör! Hur* S2 gör! hur
- 241 1 *Cassander*. (*Till Isab.*) S2 Kassander, (till Isabella.)
 3 *barn* S2 lam
 9 *Munsiör* S2 Munsjör *Håll* S2 håll
 10 *Till* S2 till
 11 *hon* S2 hon,
 12 *står* S2 står,
 15 *viste* S2 visste
 18 *Colombine, säj, svara du*. S2 Kolombine, svara du!
 20 *Jo* S2 jo
 22 *Ni* S2 ni

- 26 *Fan* S2 fan
 28 *Förräderska* S2 förräderska
 30 *stilla.* S2 *stilla*;
 31 *vreden,* S2 *vreden*
 32 *väl* S2 *väl*,
- 242 1 *underkufvar,* S2 *underkufvar*;
 2 *Ynglingen* S2 *ynglingen*
 3 *Gubben* S2 *gubben*
 10 *Er Systerson* *Er* S2 *er systerson* *er*
 14–15 *Mig [...]* *för evigt* S2 *Då Isabella mig bedrar, / Jag också hand och tro från henne*
 16 *Make* S2 *make*
 17 *Och* S2 *Men*
 18 *slarfven, der.* S2 *skojarn der!*
 22 *Cassander.* (*Med* S2 *Kassander,* (*med*
 24 *Jag* S2 *jag vara.* – S2 *vara.*
 26 *Isabelle.* (*Stiger* S2 *Isabella,* (*stiger*
 31 *Han* S2 [*på ny rad*] *han*
- 243 1 *Colombine.* (*Med* S2 *Kolombina,* (*med*
 2 *Herre* S2 *Herre,*
 10 *tack! Stor* S2 *tack! stor*
 11 *Isab. [...]* *Pierr.* S2 *Isabella. Leander. Kolombina. Pierrot.*
 13 *Unga* S2 *unga*
 17 *Sälle två, Nu, vi två* S2 *Sälla två, Sälla två,*
 19 *Åldrens* S2 *Ålderns*
 20 *Eder spår,* S2 *Åt Er spår,*
 26 *Ert skydd, Er* S2 *ert skydd, er*
 28 *åldrens dagar;* S2 *ålderns dagar.*
 29 *jagar.* S2 *jagar;*
 30 *Stridsman* S2 *stridsman*
- 244 5 *blott* S2 *blott,*
 8 *Den som den njuta* S2 *Hvem dem förvänta*
 14 *jag finner* S2 *finnes*
 16 *jag [...]* *vinner* S2 *med min Pierrot vinnes*
 18 *Heders-lott* S2 *heders-lott*
 20 *ögat – säger* S2 *ögat säger*
 21 *Pierrot.* (*Ställer* S2 *Pierrot,* (*ställer*
 25 *lofvar* – S2 *lofvar*
 27 [*därefter i S2:*] (*alla tillhopa.*)

Textkommentar

- 185 3 *Opera-Parade* ung.: skämtopera, operaparodi
 8 *Sujetter* scenartister
- 187 1 *en Författare* Carl Magnus Envallsson (1756–1806), teaterförfattare, översatte och bearbetade ett åttiotal lustspel, till större delen efter franska

förlagor, anses ha infört vådevillen i Sverige; hans mest populära stycke var *Slätter-ölet eller kronofogdarne* (1787).

- 189 4 *Ariette* mindre aria
9 *dömmes* anses
- 191 2 *skicka* bestämma
8 *älskare* älskling, älskad man
27 *föras* framföras, ljuda
- 192 21 *gråtöjd* med tårar i ögonen
24 *till minsta* åtminstone
29 *se åt* se efter
- 193 1 *vid Lag* säkert, utan ändring
16 *sin lågas målning* göra beskriva sin kärlek
17 *qvillra* kvittra
20 *fräter* pinar
- 194 10 *mer'n* mer än
13 *tvinga sitt behag* betvinga el. lägga band på sina önsningar
- 195 17 *vist* visst
28 *derför* till det
32 *stanna* förbli
- 196 4 *lutter* idel, ren
15 *Hymen* bröllopfestens gud
18 *går til kost* blir uppätet
- 198 5 *af Mamsell, fullkomlig mening* *hades* mamsell var helt uppriktig
- 201 2 *lät* låt
- 202 18 *studsarn* kulgevär med räfflad pipa
- 203 3 *felar* är missriktad
7 *vidrig* motsträvig, kallsinnig
21 *öfvas* sätts i verket
23 *Ger ingen sviga* ger ingen vika
- 204 5 *har inne mina år* har åldern inne
- 206 12 *spunnit* hittat på
13 *arga glosor* elaka glåpord
15 *något ämne skänka* bli föremål
29 *billig rättvis*, inte småaktig
- 207 9 *Brödralag* bröders sällskap
26 *sakens likhet* ung.: något som liknar er önskan
27 *hinna* uppnå
- 208 12 *rår* tillråder
20 *Argus* i gr. myt en jätte med hundra ögon
- 209 3 *krasslarn* kraken, stackaren
4 *älskvärd* tilldragande
19 *tjenligt* passande
21 *af nöden äga* behöver
- 212 9 *tidning* nyhet, underrättelse
19 *Älskarinna* älskade

- 213 4 *beständig* trogen
11 *lyckans* ödets, slumpens
- 214 7 *vrok* vräkte
8 *dess hägkomst* minnet av den
22 *Zephirerne* västanvindarna
23 *bry* oroa, störa
28 *vädrens* vindarnas
29 *hvälfver* dånar
33 *Korten* sjökorten
- 215 13 *grundlöst* bottenlöst
18 *Äntlig* till slut
21 *Lifvar nya nöjens hopp* väcks hoppet om nya glädjämnen
- 216 8 *Niet* nit
11 *hvad nöden vill* vad hon måste
25 *caressera* smeka
- 217 12 *tro* trohet
- 218 27 *fela* bryta
- 220 11 *klädning* kostym
- 221 13 *snöda* usla
26 *Cayenne* Franska Guyana, »där pepparn växer»
- 222 2 *Särta tre* vaserra tre, egentl. Vår Herres trä, dvs. Kristi kors
8 *lända* komma
11 *vist* visst
- 223 4 *hvars* vems
- 225 21 *axlat sig* skubbat sig
- 226 28 *mistning jag gråter* förlust som jag begråter
- 227 12 *lycketar* avslutar
21 *parar* förenar
- 228 6 *in effigie* (lat.) på bild
15 *På något annat rum* någon annanstans
28 *me'n* medan
- 229 16 *Chaner [...] Deyer* khaner [...] dejer, orientaliska härskartitlar
- 230 7 *strek* streck, spratt
- 231 2 *beslagen* avslöjad
- 233 12 *är väl deran* ung.: sitter bra här
- 234 9 *stämplerska* intrigmakerska
- 235 23 *Adonis* i gr. myt en skön yngling som älskades av Afrodite, vacker ung man
- 236 7 *sticknas* blir ond el. uppretad
- 237 13 *till nödfalls* i brist på bättre
18 *pååka* sjåpa sig
22 *nödigt* nödvändigt
- 238 13 *taga* anlägga
- 239 16 *sport* fått veta
- 240 14 *tör* torde
- 241 32 *Astrild* kärleksguden

VII. *Virginia. Tragedi i fem akter.* Tr. i S1: III, s. [1–4 opag.] 1–110, senare tr. i S2: I, s. 121–238 (*Virginia. Tragedi i fem akter. Första gången uppförd på Kongl. Dramatiska Theatern 1803*). Efter S1.

Handskrifter

Egh manuskript synes ej ha bevarats.

Två avskrifter, av vilka den ena bär spår av att ha använts som regiex. vid flera uppsättningar och innehåller scenerier i marg. el. på interfolierade blad (V 7, STM).

Utskrift av J.G. Oxenstierna tills. m. dennes franska översättning (V65, UUB).

Översättningar

Till franska: *Virginie. Tragédie en cinq actes.* [Prosaövers. av R. du Puget.] *Chefs d'œuvre du théâtre suédois*, Paris 1823, s. 113–219. – I manuskript föreligger Johan Gabriel Oxenstiernas översättning av *Virginia* till franska jämte en av L. bearbetad version av den svenska texten, båda i Oxenstiernas nedskrift (V65, UUB; se vidare nedan s. 206 ff.). Också dennes svägerska Carolina Oxenstierna, f. Wadenstierna (1762–1848), g.m. den yngre brodern Jacob Gustaf, översatte *Virginia* till franska. L. omnämner »le cinquieme Acte de vôtre belle Traduction» i ett brev till henne 19/3 1816 (Brev V, s. 267). Denna översättning tycks dock inte ha blivit bevarad.

Till italienska: *Virginia. Tragedia in cinque atti.* Traduzione in versi italiani. [Övers. av Leo di Castelnovo.] Milano 1887, s. 1–219.

Bernhard von Beskow omnämner en tysk översättning av Müller (Beskow, s. 190), men det rör sig troligen om en förväxling med den tyska översättningen av *Oden* (se ovan s. 7).

Tillkomst och bearbetning, mottagande

Efter *Oden* planerade L. flera tragedier, »en piece årligen», heter det i brev till Gustaf III 1/5 1790 (Brev II, s. 30). I brevet nämner han en Chelonide, och en vecka senare meddelade han Lindblom att detta drama redan förelåg i en prosa-version och att ytterligare två tragedier, Semiramis och Grachus, var under utarbetande. De båda senare kallade han »pensions-piecer», stycken skrivna för brödfödan. »Men af Chelonide, och *Virginia*, (hvaraf jag blott har ämnet i hufvudet,) ämnar jag göra alt hvad mig möjligt är. Till dessa begge Tragedier inskränker jag hela min vittra bana, och ämnar derpå använda alla min utslitna Sång-Mös återstående krafter [...]» (ib., s. 37). I slutet av månaden har han sett Paykulls *Virgina* (se nedan s. 203) och uttrycker i brev till Gustaf III 1/6 en något reserverad uppskattning. »Lidner skriver under samma ämne», meddelar han vidare, »och äfven jag ärnar at göra det. Kanske kan jag snart lägga planen dertill under Eders Majsts ögon» (ib., s. 44). I ett brev till Armfelt 13 /5 1791 nämner han i förbigående att han har »slutat» *Virginia* (ib., s. 81), en något försätlig formulering eftersom han visserligen då hade skrivit den femte och sista akten men hoppat över de båda föregående. (Se L:s »Anmärkningar vid Tragedien *Virginia*» i textvolymen, s. 335.) I detta ofullbordade skick sände han dramat tre år senare till den vitre och kulturintresserade Jacob Gustaf De la Gardie, som hade bett att få läsa manuskriptet. »På åtta dar är denna Tragedie, eller rättare, de tre Akterne af denna Tragedie samman-

rafsad för at kunna visas något åt Konungen som ouphörligen qualde mig», heter det i L:s följebrev. »Halfva första Akten och mycket af det andra måste absolut omskrifvas om deraf skulle bli något. Kanske gör jag det, efter stycket har en och annan mindre elak situation» (Brev II, s. 338). Det var inte bara den unge De la Gardie som visade intresse för L:s drama; också vänner som Oxenstierna och Lindblom försökte förmå honom att ta upp det igen (se Holmberg IV, s. 198 f.). Troligen aktualiserades arbetet ytterligare under planeringen av de samlade skrifterna, där *Virginia* fick sin placering i tredje delen som ett värdigt motstycke till första delens *Oden*. Den genomgripande omarbetningen av dramat i S2 kan tyda på att den äldre versionen, som L. redan i sina anmärkningar förklarade sig missnöjd med, fullbordades under tidspress.

Dramat, i synnerhet femte akten, bearbetades i flera omgångar innan L. lät det få sin slutliga form i andra upplagan av *Samlade skrifter*. Redan inför premiären 1803 hade han genomfört viktiga förändringar. Tegnér, som tydligen stiftat bekantskap med texten i det första trycket, noterade att femte akten hade fått en delvis annan gestalt. »Så är det, till exempel, i första scenen deraf nu mera ej Virginius utan Julia som underrättar Virginia om den stämpling Appius förehade till förnekande af hennes börd. [...] Vidare, får Virginia nu icke som förut döden af sin far, nästan oberedt på detta steg. Virginius låter henne förut tydligen förstå sin förtviflade föresats, och får hennes bestämda bifall till dess utförande.» (29/6 1803; Tegnér, Brev I, s. 63.) På nyårsafton 1804 sände L. »hela *Virginia*» till Carl Johan Carlheim-Gyllensköld, som från 1798 var andre direktör för Dramatiska teatern. »På ett par ställen har jag gjort en liten förändring» (Brev III, s. 278). Han hoppades att teaterns styrelse skulle uppmärksamma stycket, vilket också skedde, då man bestämde att det skulle uppföras som välkomstföreställning vid kungaparets återkomst från Tyskland på nyåret. Möjligen är det i samband med dessa planer som L. på ett kvartoark har noterat ett par smärre tillägg och ändringar. (Se nedan s. 204.) Något år senare fick han anledning att på nytt gå igenom dramat då Oxenstierna planerade att översätta det till franska. Detta arbete påbörjades troligen efter 1806, sedan Oxenstierna hade givit ut andra delen av sina *Arbeten* (Lamm, s. 386). L. meddelade honom, obekant när, ett antal rättelser i de fyra första akterna, och 16/9 1808 skickade han Oxenstierna den omarbetade femte akten. »Mycket vore väl ännu att förbättra vid sjelfva verserna», skrev han. »Men jag skulle vara mycket bedragen på mitt omdöme, om ej denna Akt, sådan den nu är, hade den lyckan att till planen och händelsens gång, vinna Ers Excellences bifall. Mig har den åtminstone synts äga ett afgjordt företräde framför den tryckta.» (Brev IV, s. 99 f.) Året därpå, 4/12, sände han Oxenstierna ett tackbrev som av allt att döma avser den fullbordade översättningen (ib., s. 192). Nedan s. 204 ff. förtecknas ändringar mot grundtexten i ett exemplar av S1:III som tillhört J.G. Oxenstierna; vidare varianter för de fyra första akterna mellan grundtexten och den nedskrift Oxenstierna gjorde i samband med översättningen samt för femte akten mellan denna nedskrift och trycket i S2:I. Ytterligare en variantförteckning jämför grundtexten och detta slutliga tryck.

Virginia uppfördes första gången på Dramatiska teatern den 4 juni 1803 med följande rollbesättning:

VIRGINIA *Maria Christina Franck* (1769–1847), elev vid Kungl. teatern 1784, första aktris där från 1788, under några år kring 1820 lärare i deklamation för teaterns elever; 1808 g.m. kopparstickaren Johan Gustaf Ruckman.

JULIA *Gertrud Elisabeth Hæffner* (se ovan s. 11).

APPIUS *Johan Samuel Ahlgren* (se ovan s. 11).

VIRGINIUS *Andreas Widerberg* (se ovan s. 11).

SICINIUS *Lars Hjortsberg* (1772–1843), framträdde på scenen redan som barn, 1786 anställd vid den franska teatertruppen, 1788–92 kammartjänare hos Gustaf III, 1788–1834 första aktör vid de kungl. teatrarna, innehade flera förtroendeposter inom teatern, betraktades som sin tids främste skådespelare, dock främst berömd som komiker – jfr Tegnér's kommentar nedan.

CLAUDIUS *Charles Uttini* (se ovan s. 11).

Tidiga scenlösningar kan studeras i en nedskrift av *Virginia*, använd som regiex., V 7, STM. (Se härom Bergman, s. 171 ff.) Tragedin mottogs välvilligt men fick ingen varaktig framgång. Till Marianne Ehrenström skrev L. efter den andra föreställningen, 9/6, att stycket »a paru faire sur le public une impression assez favorable. Des deux representations qu'elle a eu, j'ai été bien plus content de la premiere que de la seconde. On est partagé sur le mérite des acteurs» (Brev III, s. 242). Armfelt fick veta att man hade gratit i salongen. »Icke fasligt mycket, det förstås; men likväl nog för att hoppas att vår Publik torde sluteligen formera sig» (ib., s. 252). I sitt ovan citerade brev kan Tegnér berätta om positiva publikreaktioner. »Man klappade sig händerna förderfvade. Alla Aktörerna spelte ovanligt väl, den enda Hjortsberg undantagen, som ej passade för Sicinii rôle.» L:s förhoppningar att publiken efter hand skulle »formera sig» infriades inte. Vid de båda första föreställningarna lockade teatern med ett avslutande divertissement i form av »Dans af Kongl. Teaterns Elever, komponerad af Hr Terrade» (annons i DA 2, 3 och 4/6 1803; även i StP), och när dramat gavs för tredje gången, 12/10, fick det sällskap av *Småstads Fruntimmerna eller Man är hädd som man är klädd* efter Molières *Les précieuses ridicules*. Men teaterdirektören Nordforss fann intäkterna helt otillfredsställande och bad L. förkorta sitt drama med 30 à 40 minuter för att ge plats åt en efterpjäas stor nog att »samla hopen» (brev 30/10 1803).

Virginia uppfördes 25 gånger mellan 1803 och 1833 (Dahlgren, s. 385).

Källor och genre

L. har hämtat stoffet till sitt drama från tredje boken av Livius romerska historia, som skildrar hur Appius Claudius, en av decemvirerna från 451 f.Kr., förälskar sig i Virginia, en flicka av plebejisk börd och förlovad med folktribunen Icilius, och hur han genom att manipulera lagen får henne i sitt våld och befäller att hon skall föras bort som slavinna. Flickans far, Verginius, som befunnit sig i fält men efter-

skickats, stöter då sin dolk i hennes bröst, flyr tillbaka till hären och får till stånd ett allmänt uppror mot de tyranniska decemvirerna.

Ämnet hade tidigare lockat en rad dramatiker i olika länder från 1500-talet och framåt. (Se Strömberg 1917.) L. nämner i sina anmärkningar »fyra eller fem Virginiaer endast på det franska språket». Av dessa tycks han ha stiftat en något närmare bekantskap med Jean-François de Laharpes *Virginie* från 1786, ett politiskt drama utan närmare beröringspunkter med L:s tragedi. Som Kjell Strömberg framhållit torde L. i stället ha fått den avgörande impulsen från Gustaf von Paykulls *Virginia, eller Decemviratet*, vilken repeterades på Dramatiska teatern från slutet av 1789 och fick sin premiär 20/5 1790. Utan tvivel var L. väl medveten om styckets existens och karaktär, när han på våren koncipierade sitt eget drama över samma ämne (Strömberg 1917, s. 145 f.). I anmärkningarna till *Virginia* avvisar L. dock varje tanke på att han skulle ha velat tävla med det äldre stycket och pekar på de grundläggande olikheterna i fråga om plan, situationer och »sinnserörelser». Paykulls tragedi är ett idédrama, en hyllning till den borgerliga friheten och saknar i stort sett psykologiska komplikationer. Hans *Virginia* tvekar aldrig om sin avsky för Appius; hon är orubblig i både hat och kärlek och hon går i döden med en vision om ett bättre samhälle: »Jag redan skådar Rom, ur sina bojor fri, / Och på mit kalla stoft tyrannen straffad bli» (s. 56). L. har i stället skapat förutsättningar för en erotisk-psykologisk konflikt. När L. går in på hur karaktärerna bör gestaltas för att fånga åskådarens intresse och vilka modifikationer av det ursprungliga stoffet som detta kräver, sker det med utsagd men uppenbar hänsyftning på Paykulls mindre nyanserade personteckning.

I motsats till *Oden* rör sig handlingen i *Virginia* huvudsakligen inom den privata sfären och till stor del bland människor av lägre, plebejisk börd. Detta har enligt L. påverkat språket i dramat och tillåtit en lägre stil än i tragedier som utspelas på ett mera heroiskt plan. Halvt motvilligt har L. tagit intryck av den borgerliga dramen, som sedan länge var etablerad på svenska scener. (Se Strömberg 1917, s. 147 f.) I sina huvuddrag är *Virginia* dock en tragedi av franskklassiskt-voltairianskt snitt (Holmberg IV, s. 203 f.).

Utgivarens ändringar:

- 249:30 skiftadt S1 skiftat [ändr. enl. Rättelser]
- 251:24 ära, S1 ära
- 255:1 läggas S1 läggas [ändr. enl. Rättelser]
- 258:9 aktning, S1 aktning [så i S2]
- 260:28 känn S1 kän [så i S2]
- 269:21 Hur S1 Har [ändr. enl. Rättelser]
- 281:1 Virginia, S1 Virginia
- 289:6 Virginia S1 Virginius [ändr. enl. Rättelser]
- 295:37 dertill S1 derill [ändr. enl. Rättelser]
- 299:2 Julia. S1 Julia:
- 300:1 återfordra S1 åter fordra [ändr. enl. Rättelser]
- 315:3 älskades, S1 älskades
- 324:7 Det S1 Dit [ändr. enl. Rättelser]

- 329:33 skiljaktiga S1 skiljakliga
 330:12 harmoniskt S1 harmonisk
 334:3 vore S1 voro [så i S2]

Bland Knut Fredlunds samlingar i SVS:s arkiv finns en avskrift av två blad som skall ha tillhört Edclcrantz' papper i KB. Originalen har ej återfunnits och texterna återges därför här efter Fredlunds avskrift. Det första bladet innehåller fem alternativ till ändring av 268:22, »Och stolt, med egen hand att frihetsdolken föra,»:

- 1) »Och stolt, af Fädrens dygd, att minnet återföra →
- 2) »Och förrn en hatad makt Ni hunnit återföra →
- 3) »Och hellre än att Rom så djupt förnedradt höra →
- 4) »Och förrn till detta mål Ni väldet hunnit föra →
- 5) »Och, förr än Roms förtryck af Er fullbordadt höra →

Det andra bladet innehåller följande rader:

Roms anda har flytt bort och kallas/ropas fåfängt åter.
 Rom sofver i sitt ok och vill ej väckas åter.
 (efter ett litet uppehåll.)

Jfr ändring i Oxenstiernas exemplar av S1:III, 302:33 (se nedan). Samma blad innehåller »Verser tillagda i Tragedien Virginia, vid tillfälle af»:

Så, – efter bortvändt lopp – när Dagens Drott på nytt
 Sitt återställda ljus åt Bores himmel skänker:
 Allt vaknar, allt får lif. Med glädje Odlarn tänker
 På jordens Vinterbädd, i Vårens grönska bytt;
 Åt vården, om sitt Fält, förtjust sig öfverlåter,
 Och prisar Skördens hopp, – med ögat, tacksamt vändt
 Upp till det *Stora Bloss*, som nu, för Norden tändt,
 Med sin tillbakakomst, förgyller Fästet åter.

Dessa rader kan dock inte ha varit avsedda för tragedin *Virginia* utan bildar avslutning i den prolog till dramat som skrevs till det inhyllade framförandet 1805 (se 476:8–15).

Nedanstående ändringar mot grundtexten återfinns i ett exemplar av S1:III som tillhört J.G. Oxenstierna (GUB, ex. A, här betecknat JGO). Exemplet har på främre pärmens insida exlibris med namnet Gustav Oxenstierna, sannolikt J.G. Oxenstiernas son Gustaf Göran Gabriel (1793–1860). Ändringarna, skrivna med blyerts, har av stilen att döma införts av J.G. Oxenstierna.

- 247 31–35 *J Gudar [...] dömd* JGO O Välan, hvem tvingar mig
 277 efter 4 Hans stolthet var med min omöjlig att förena. [Denna i första trycket borttappade rad har införts i S2.]
 290 24–27 *J Gudar [...] hans dagar!* JGO »borttagne af Auktorn»

- 292 11 *sammanlopp* JGO sammanband
- 293 7–16 *Beröfvad [...] besanna* JGO »borttagne af Auktorn»
 efter 18 Den del som lopp till hämd, af denna kunskap stillad,
 Står häpen, tror sig själf af ryktets svek förvillad,
 Och svär, med retad harm mot diktens uphofsmän,
 En trohet utan gräns åt Stat och Lag igän
- 297 efter 3 (Efter en lång Pause)
- 17 *Må* JGO Låt *blid förställning* JGO lindrig stämma
- 18 *ej bedragas [...] lärt* JGO har ej ens i ord lärt konsten att
- 298 1–2 *Och till [...] ge akt.* JGO Och hvart Ni funnit Er af pligters glömska
 bragt / På hvilkas fordna röst Ni uphört att ge akt.
- 299 24–27 *Förtruten [...] hans arm.* JGO »borttagne af Auktor»
- 300 1 *Hvarför [...] mig?* JGO Hör jag till ingen mer som vårdar skydda mig!
- 301 17 *Och likenöjd [...] sårar.* JGO Och med ett tyranni som alla känslor sårar
- 302 5–27 *Af rysning [...] af lagen,*
 JGO Jag är på Gudarna och människor bedragen
 Man har bestridt min rätt och undertryckt min röst
 Än mer: (O Tyranni! O smärta för mitt bröst!)
 Hvi har mig döden ej från fasan velat spara
 Att skåda dessa brott, och deras budskap vara!
 Än mer Sicinius själf, som redan till ditt värn
 Församlade den tropp som brutit mina järn
 Med våld ur dess beskydd af Appii bödlar dragen
 Och ställd som en Rebell till ansvar inför lagen
- 33 *Hvad bistånd [...] despoter?* JGO Roms Anda har flytt bort: den kallas
 fåfångt åter.
- 308 18–19 *mins att [...] er makt!* JGO var försäkrad, Drott, / Ni strider här för
 mer än för Er kärlek blott
 efter 20 Och hvem skall tro i Rom, af denna dikt bedragen,
 Att åt Virginia ej Virginius gifvit dagen

CLAUDIUS.

Hvem ej? Sen jag bevist, med vittnen understödd
 Att, i mitt eget hus, af min Slafvinna född
 Hon blef ur vaggan såld åt denna Romarns maka
 Hvars döda barn blef lagdt för trälbarnet tillbaka
 Ni häpnar, Drott, välan, om detta häpnad ger
 Låt Dottren fly Er famn och fadren trotsa Er.

[APPIUS.]

Jämförelse mellan grundtexten (S1) och J.G. Oxenstiernas nedskrift (V65, UUB), akt I–IV. Skillnader i stavning och interpunktion har inte noterats, då Oxenstierna uppenbarligen inte har följt förlagan hos L.

- 247 4 *Appius*. V65 Appius, (med ett bref i handen)
 8 *djerfva hand* V65 dristige höjs mot V65 nalkas
 9 *Gån [...]* nalkas mig V65 Till hennes tjänst en hvar i Slottet bjude sig.
 10 *visar sig* V65 nalkas mig
 11 *(De gå.)* [ej i V65]
 12 *ett kort uppehåll* V65 en tystnad
 15 *då stormen* V65 Orkanen
 16 *tusen* V65 alla
 20 *Vid mötet [...]* *Virginia*, V65 Virginia! vid din syn har åter
 26 *allmänt hopp* V65 allmän frögd
 30 *Väl. Jag är mäktig* V65 Min magt är fruktad
 35 *Med egen afsky dömd* V65 Välan, hvem tvingar mig
- 248 4 *tidning* V65 budskap
 9 *vinna* V65 hinna
 10 *hinna* V65 vinna
 20–23 *Er vink [...]* *tropp* - - - [saknas i V65]
 26 *kan* V65 må
 31 *räds er hämd* V65 fruktar Er
- 249 4 *lyds omkring* V65 lydes i
 10 *förtig* V65 fördölj
 12 *hennes köpta tro* V65 våra vänner där *jag* V65 man
 13 *tjusar* V65 äger
 23 *Han viste farans hot* V65 Man viste faran där
 33–250: 6 *En dag [...]* *klaga*
 V65 Virginius blottas re'n på sitt förnämsta stöd
 i menighetens gunst och med [*med* ers. ö. r. *Lägg till*] Sicinii död;
 Skall [ers. str. *Och* samt ö. r. *Går*] snart åt grafvens natt förgäten
 öfverlämnas [ers. ö. r. str. oläsl.]
 Man vet för väl hvad grund han ägt mot Er att hämnas [ers. ö. r. *Skall*
 göra grafvens natt, förglömd . . .]
- 250 12 *offrad* V65 mistad
 13 *Rom* V65 Folk
 15–251: 30 *Appius [...]* försäkra *skall*.
 V65 Ja, Drott! Sicinius dör och böter med sitt blod
 Det hägn han skänkt mot Er Virginius öfvermod
 Er vink, med frögd förstådd, till lägret blifvit buren
 Hans sista stund är där af edra vänner svuren
 Ett utfall är bestämdt där, midt i stridens lopp
 Bland fiendernas svärd, förlåten av sin tropp
- 34–252: 7 *Ännu [...]* ett *bref*.
 V65 Sådant är mitt beslut.

Claudius, (*med bestörtning*)
Om ni vill rådås, Drott!

Appius.

Det har för länge skedt. Nu vill jag lydas blott. (*Tar fram ett bref.*)

252 23 (*I det Centurionen går.*) [ej i V65]

28 *hyddas* V65 bonings

253 4 *hufvudman* V65 Ledarn själf

5–6 *Som, verktyg [...] far,* V65 Som svurit åt er magt en outhörlig fara; /
Den Den retade Plebej,

7 *höjt* V65 vändt

8 *biltog göras!* V65 undanförs,

10 *Hvars dotters hand* - - V65 Virginias Far!

15–16 *Hvad skiften [...] hos Er,* V65 Hvart syftar detta tal? hvad utgång skall
det få? / Hvart steg, hvart nytt beslut

19 *deras tal* V65 dem ännu

20–255: 9 *Ni vet [...] hand beror.*

V65 Skall ej det samma folk som lopp i mordisk yra
Att mot Virginii hus förstöringsfaklan styra,
Då han förtviflad själf, inför dess åsyn står,
Med andra känslor se hans tårar och hans år?
Och hvartill gagnar Er att hafva öfvervunnit
Den kärlek förr hos Er har för hans dotter brunnit;
Om fadrens återkomst ger lif på nytt i dag
Åt hatets fordna rop mot Edra företag?
Drott, om ert upsåt är att odelt välde yrka,
Mot Edra fiender församla all er styrka;
Men om Ni ändrat val, til deras fördel böjd,
Välän, gif rum åt dem. . . Och nedstig från Er höjd.

Appius.

Ack, Claudius! lycklig den som utan ärelystnad
Förtror sitt glömda lif åt hyddans lugna tystnad!
Som ej på årens fält i världens åsyn gått
Att slitas vid hvart steg emellan dygd och brott!
Och som ej köpt en tom, af hjärtat motsagd ära,
Till pris af allmänt hat och minnen som förfära!

Claudius.

Min undran ökas blott af detta mörka tal.
När väcktes då förut hos Appius dessa qual?

Appius.

Tro mig, det stunder gifs och att de måste gifvas
Då i ett dämpadt bröst Naturens känslor lifvas;

Då äran tröstar svagt en borgerlig Tyrann
 För offret af det lugn han ägt som medborgsman:
 [Följande två rader str.]
 Var viss, det ögon gifs, hvad höjd som ock må hinnas,
 För hvilkas blick ännu han ville dygdig finnas!
 Och då han, tröttnande att hatas och förtrycka,
 För skuggans fordna frid gaf gärna bort sin lycka.

Claudius.

Lägg bort ett vekligt språk som Äran ej förstår.
 Hon känner ej de brott dem Ni Er förebrår.
 Hvad har då Appius gjort som han ej göra borde?
 Som ej Walerius själf och Brutus fordom gjorde?
 Patricier de, som Ni, hvad ägde de för rätt
 Att störta kungars Thron och Roms regeringssätt?
 Till Folkets [Folkets ers. ö. r. *Statens*] embetsmän, ej till dess Herrar satta,
 De stego opp som Ni att Statens tömmar fatta.
 Att redan fins en lag som dessa band fördömmar;
 Att borgarns blod ej mer med vårt förenas kan.
 Betänk hvad eftersyn af Statens förste Man,
 I fall er egen lag, af själfva Stiftarn bruten - - -

Appius.

En lag som föreslås är ännu ej besluten;
 Och lämnar intill dess hvar Romersk Man sin rätt
 Att knyta hvilket band han vill, i hvilken ätt.

- 256 7 *varit* V65 vore
 15 *Claudius, med hån.* V65 Claudius.
 16 *Gack* V65 Gå
 22 *Appius, ensam.* V65 Appius.
 24–32 *O kärleks [...] döden?* V65 Beundransvärda Magt af hederns falska lagar!
- 257 11 *den skräck, som krossat* V65 som har förkrossat
 33 *Mitt hjerta döljer* V65 Men jag fördöljer *det* V65 jag
- 258 10 *för Appii* V65 om Edert
 11 *mitt sorgsna hjerta* V65 som mina sinnen
 14 *aldrig värdigt gafs* V65 ej kan värdigt ges
 17 *hvaraf* V65 af den
 21 *första ibland* V65 yppersta bland
- 259 3 *var* V65 är
 6 *Kanske att detta* V65 kan hända att ert
 10–11 *håller henne tillbaka med häftighet* V65 (qvarhållande henne)
 13 *Hans första ord är* V65 Han har för mycket
 14 *grym, han* V65 hård. Jag

- 17 *ändtlig denna* V65 ändtligen Er
 20 *sjelf de banden löst* V65 afbröt själf de band
 22 *åtrån till ett namn* V65 Ärelystnaden
 23 *lyfte sig dertill* V65 höjde sig till makt
 25 *har sett* V65 åt Er *sig återlemnadt* V65 har [str. *tillbaka*] återlämnat
 26 *fordna* V65 edra
 27 *skattar* V65 dyrkar
 32 *ert ursprungs* V65 Er födsel
 33 *dem* V65 det
 34 *makt* V65 lätt
- 260 7 *hon sig* V65 jag mig
 8 *hon kunde sig* V65 jag kunde mig
 9 *ägt att Appius* V65 haft att Eder
 10 *aktning för sin* V65 omsorg [ö. r. ä. fr. *aktning*] för min
 11 *hon* V65 jag
 12 *väntat af er dygd* V65 väntade hos Er
 13 *vördnad* V65 aktning
 16 *Om Ni förgäter, Drott,* V65 Man [tillskr. ö. r.] Om [str. *själf*] Ni glömmers
 själf [ö. r. ä. fr. *bort*] *höjd som* V65 höghet
 17 *Har ej Virginia glömt* V65 Så glömmers dock ej jag
 18 *derom viss* V65 viss därom
 29 *Nej,* V65 Men
 31 *aktning* V65 *vördnad förök* V65 försök [skrivfel?]
 32 *lindrig* V65 vänlig
- 261 10 *förtvifladt* V65 förkrossadt
 11 *tillber* V65 älskar
 12 *vink* V65 blick
 18 *qual* V65 val
 19 *mitt namn* V65 din vän
 20 *lugn* V65 skygd *gömsla* V65 fristad
 29 *som Ni* V65 ni har
- 262 2 *skydd* V65 skygd
 14 *som* V65 dem
 27 *räddning hellre* V65 häldre räddning
 28 *barbarers* V65 Barbarens
 31 *tillflykt* V65 räddning
 33–34 *Befaller [...]* *förgås?* V65 Är det en oförrätt som han kan såras af, / Att
 jag af andra njöt det hägn som han ej gaf?
- 263 2 *vid farans hot* V65 i farans stund
 3 *äge allt af dem, som vi* V65 äga mäst af dem vi mäst
 11 *ett förr ej kunnigt* V65 så afskyvärdigt
 13 *är gjord att tros* V65 kan blott bli trodd
 27 *som* V65 den
 33 *smickerade* V65 tjustade [!]
- 264 1 *borde* V65 skulle

- 13–14 *Men Appius [...] knytnas*. V65 likväl af tidens magt sig alt förändras
låter. / Man har sett brutna band af honom knytnas åter.
- 15 *i en väntad far* V65 med Er far i dag
- 16 *större skiften* V65 bättre öden
- 18–19 *Virginus [...] skänka*. V65 Min hand är skänkt en gång, den kan ej
återtagas. / Sicinius hatas kan af mig, men ej bedragas.
- 21 *denna* V65 all sin
- 22 *För skilda [...] syftemål* V65 Blod, löften, Romersk pligt och hedern själf
- 25 *vådlig makt* V65 enväldsmagt
- 33 *följde* V65 lydde
- 265 6 *Han älskar, har du sagt?* V65 Nej, nej. Han älskar ej.
8–266: 1 *Har, sedan [...] i grunden*
V65 Men har han från den stund han vår förening bröt,
Ens forskat hvar jag fanns och hvilken lott jag njöt?
Den grymme! Vet han ens de nya band jag knutit?
Och är hans mistning värd de tårar jag har gjutit?

Julia.

Ert hjärta talte nyss till hans försvar likväl

V–ia.

Drag ej min svaghet fram ur djupet

- 266 16 *Kom - - -* V65 Kom, Julia, i hans hägen jag endast frälsas kan
- 18 *Appius* V65 Gud! – Appius
- 267 4 *öppnad* V65 öpen
- 7 *derom helst* V65 hälst därom
- 19 *dar* V65 far [[felskr.]
- 29 *skänkt* V65 gett
- 31 *hopat* V65 slösat
- 35 *er* V65 din
- 268 4 *hopp* V65 nog
- 9 *en* V65 min
- 11 *från detta* V65 ifrån mitt
- 22 *med egen [...] föra* V65 af fädrens dygd att minnet återföra
- 25 *Men [...] borgare*, V65 Än mer som medborgsman och Romare,
- 28 *dygd* V65 mod [ö. r. ä. fr. *dygd*]
- 269 1 *kanske* V65 välan
- 2 *tänksätt* V65 känslor
- 9 *fjettradt* V65 kufvadt
- 10 *det tillhör den* V65 Er rätt må bli
- 11 *ok* V65 tvång
- 16 *dess faders vänskap* V65 min fordna sällhet
- 20 *varit en gång* V65 mellan oss var
- 21 *säkert aldrig* V65 aldrig hade
- 23 *utan vinst* V65 obelönt

- 27 *Njut* V65 Tag
 270 3 *för dig, så lätt* V65 så lätt för dig
 9 *blick* V65 vink
 12 *värdig deraf* V65 däraf värdig
 18 *flyr* V65 går
 271 6 *af Er förtryckt, ett* V65 förföljd af Er, sitt
 8 *alltid* V65 evigt
 13 *ännu en hand, som det kan* V65 en hand ännu som kan det
 17 *ej Ni* V65 ni ej
 23–272: 27 *Appius [...] bestörtning.*

V65 Appius (med stolthet)

Hans vänner! - - - Intill dem som han det namnet ger,
 Har ej ännu, var trygg, min forskning stigit ner.

V-ia

De kunde finnas, Drott, jämväl bland deras skara
 Som smickra sig i börd att edra likar vara.

Appius.

Så länge Rom bland dem har en Sicinius quar,
 Kan framför alt hans gunst ej saknas af Er far.
 Det ädla hat mot mig som dem till jämlik ära,
 Fäst vid Plebeiens sak, Senatorns sak så nära,
 Gör deras vänskapsband så pröfvadt som bekant.

V-ia

Min far har rönt mot Er hans bistånd, det är sant.

Appius.

Men har han rönt hvad fölgd det äfven kan bereda?
 Vet han hvartill man drifs att makt och heder freda?
 Och hägn af en Rebell, hvad fara det kan ge,
 Så väl åt skyddaren som åt den skyddade?
 Vet han hvartill min hämd mig slutligt kunde föra,
 Så mot Sicinius själf som dem till honom höra?

V-ia.

Jag dömmar ej därom. Mig har ej blifvit sagdt
 Hur långt en hvar i Rom bör darra för Er makt.
 Men om det är ett brott att till Sicinius höra,
 Och om ni svurit hämd åt alla som det göra;
 Då, Drott, befallas jag i pligt af hederns bud
 Att nämna mig bland dem: Ni talar vid hans brud.

Appius

Hans brud! Sicinii brud! Bedrar mig ej mitt öra?
 Hans brud! Säg det ännu, ännu. . . att jag må höra.
 Jag trodde ej hans gunst så stor, så vidsträckt var,
 Och skönheten hos Er så nyttig för Er far.

- 272 28 *Hans brud? – Sicinii? – Ha! det* V65 Sicinii brud! välan. Det
 34 (*Han går* V65 (går
- 273 10 *Ab! låt* 65 Ack! låt
 18 *skonade* V65 frälsade
 20 *skymf, hvars hämd Ni mot er önskan* V65 oförrätt hvars hämd ni redan
 22 *fordras* V65 angår
- 274 7 *Ni nämns offentligt* V65 Man nämner Er, er
 12–13 *Jag störtas [...] rival!* V65 Af dina råd var stolt att ändtlig frukten se. /
 Jag är, det feltes blott, nu äfven mördare!
 14 *mördat? – Nej barbar, som dertill mig* V65 mördare! Barbar! som mig
 därtill
 15 *Du ensam har begått* V65 Nej ensam du begeck
 21 [repliken inleds i V65 med följande rader:]
 Er omsorg fäste sig vid mål af högre vigt.
 Låt ej ett rop som snart skall tros förtalets dig[t],
 Och hörs ett ögonblick att nästa stund försvinna,
 På vägen till Er Thron, Er styrka öfvervinna.
 23–26 *Låt ej [...] vigt* -- [ej i V65]
 28–275: 15 *Roms Gudar! [...] hans fara!*
 V65 En Hjältes! - - - spara mig, och nämn ej detta ordet.
 En Hjältes! - - Nyttjar han försåtets konst och mordet?
 Och undanrödjer han med nedrig trolöshet
 Den fiende han räds och ej besegra vet?
 En Hjälte! Är han fri hvar stund hans hämd behagar
 Från band af allmän rätt och band af hederns lagar?
 Nej, Claudius, smickroms ej af detta namnets glans.
 Men stundom någon kraft hos brottet äfven fans.
 En gång det tjäna må att Statens rätt bevaka.
 Hvar står den djärfva flock som vändt mot Rom tillbaka?
 Flyg. Man förbjude dem att nalkas murarne.
 Bevisom dem att Rom är starkare än de.
 För deras öfverdåd man dem till ansvar kräfve
 Senaten samle sig och uprorsskaran bäfve.
 Och du, som ser din vän i dessa striders qual
 Emellan kärlekens och ärelystnans val;
 Låt ditt förtro'nde blott hans svagheter bevara,
 Och Appius själf för Rom den samma alltid vara!
- 276 14 *dessa* V65 samma
 28 *den* V65 dem
- 277 [före 5] V65 Hans stolthet var med min omöjlig att förena.

- 8 *arm* V65 arm [ö. r. ä. fr. *magt*]
 11 *barm* V65 bröst
 28 (*med utbrott.*) [ej i V65]
 278 4 *ändtlig hatet* V65 hatet äntlig
 5 *Ah!* V65 Ack!
 20 *afgrunden* V65 himlarna *himlarna* V65 afgrunden
 22 *Låt [...] låt* V65 Lät [...] lät
 279 5 *ock* V65 dig
 15 *dygders höjd* V65 ny förtjänst
 20 *ej ett* V65 intet
 21 *dygd* V65 [ordet utelämnat]
 280 16 *bäfvän* V65 oro
 27 *visar sig i fonden.* V65 (i fonden)
 281 1 *hon skyndar sig efter* V65 (springande mot)
 2 *vilja* [ej i V65]
 7 *och att* V65 eller
 282 4 *blef* V65 var
 6 *raseri* V65 raseri [ö. r. ä. fr. *tyranni*]
 12 *Då* V65 När
 17 *er* V65 sin
 33 *visande på sitt hjerta.* [ej i V65]
 34 *förvarad här* V65 min Far, af mig
 284 5 *mig ger, i dag, naturens* V65 ger mig i dag min frihets
 18 *kung* V65 Gud
 285 11 *ett bref* V65 brevet
 29 *likasom förkrossad* [ej i V65]
 30 *Han lefver!* V65 Sicinius!
 32 *mördarnes* V65 mördarens
 33 *glädja* V65 glädde
 286 30 (*till Virginia.*) [ej i V65]
 31 *må din röst med min* V65 [str. *lät*] med min [ö. r. ä. fr. *din*] röst må din
 287 1 *räcker honom brevet.* V65 (räckande honom brevet)
 4 *emottager det* [ej i V65]
 6 (*han låter [...] handen.*) V65 (Han låter brevet falla)
 25 *svor odödligt* V65 svoro evigt
 288 29 *Ryck,* V65 Ryck det då *ditt bref ur folkets, Rådets* V65 ur Rådets, Folkets
 289 9 *förrädarns fjät* V65 förrädaren
 16 *Våldsverkare, far fort. Se här* V65 Far fort, Våldsvärkare, Far fort
 28 *Låt* V65 Lät
 31 (*Några [...] och* V65 Liktorerne
 290 3–4 *vänder [...] varse* V65 ser
 6 (*Hon [...] ansigte,* V65 Kastar sig
 8–10 *närmande [...] ömhet.* [ej i V65]
 17 *låt* V65 lät
 24–27 *J Gudar! [...] dagar.* [raderna inskr. i V65 men strukna]

- 291 14 *Appius*, V65 Appius (ensam)
 25 *från minne och från* V65 mitt minne och mitt
 33 *efterdömen* V65 efterdöme
- 292 11 *sammanlopp* V65 sammanhang
 13 *gifna slag* V65 tagna steg
 31 *det ren ej mer* V65 ej mer Tyrann
- 293 5 *bojans natt* V65 fångelset
 8 *blir* V65 blef *också* V65 äfven
 15 *bjuder den att stanna* V65 rörelsen är stillad [ö. r. ä. fr. grundtexten]
 18 *ett* V65 hans [därefter:]
 Soldaten på en gång af denna kunskap stillad,
 Som ser sig utan skäl af ryktets svek förvillad,
 Svär nu med retad harm mot diktens uphofsmän
 En trohet utan gräns åt Stat och Lag igån.
 20 *njutas* V65 tagas
 30 *dårad* V65 irrad
- 294 16 *väld* V65 brott
- 295 12 *Ja* V65 Men
 18 *börjad* V65 önskad
- 296 9 *häkte* V65 fångsel
 13 *bojans natt* V65 bojar sänkt
 17 *till edert* V65 blott till Ert
 27 *Han skyndar* V65 går
- 297 16 *tar* V65 bär
 18 *Jag, – ej bedragas vill, och har ej lärt* V65 Jag har ej, ens i ord, lärt konsten
 att
 20 *vård* V65 helgd [ö. r. ä. fr. *vård*]
 31 *Ren, förd af* V65 Han re'n med
- 298 1–2 *till hvad [...] till hvars* V65 hvart Ni funnit er af pligters glömska bragt,
 / På hvilkas fordna
 10 *hjeltens* V65 hjältars
 14 *man* V65 Ni [ö. r. ä. fr. *man*]
 15 *Virginia stiger ner* V65 Jag stiger ner för er [ö. r. ä. fr. grundtexten]
 17 *väg till detta* V65 tillgång i mitt
 28 *Den hand [...] den hand* V65 Af den [...] och den
- 299 24–27 *Förtruten [...] hans arm.* [ej i V65]
 29 *Ger borgen [...] makt* V65 Beviser Er likväl den Makt och mit
- 300 1 *Hvarför [...] återfordra* V65 Hör jag till ingen mer som vårdar skydda
 22 *tillber* V65 älskar
 24 *ädla, fordna* V65 fordna ädla
- 301 25 *som skyndar sig emot Virginia* V65 (skyndar mot sin far)
 27 *boja* V65 fjättrar
- 302 4 *förgäfvdes lagt i dagen:* V65 i dagen lagt förgäfvdes;
 5 *rysnig* V65 fruktan *men egen skräck betagen,* V65 all medborgskänsla
 quäfvdes:

8–27 *Ej en [...] af lagen,*

V65 Nej, alt förloradt är för oss från denna dagen!
 Jag är på Gudarna och människjor bedragen!
 Man har bestridt min rätt och undertryckt min röst.
 Än mer. O Tyranni! O smärta för mitt bröst!
 Hvi har ej döden mig från fasan velat spara
 Att skåda dessa brott och deras budskap vara?
 Än mer: Sicinius själf som redan till ditt värn
 Församlade den tropp som brutit mina järn,
 Med våld ur dess beskydd af Appii bödlar dragen,
 Och ställd som en Rebell till ansvar inför lagen,

33 *Hvad bistånd [...] despoter?* V65 Roms anda har flytt bort: den kallas fåfångt åter.

304 23 *Se der, se der, min far* V65 Se där, min Far, se där

305 16 *bödelsvärdens* V65 bödelsvärdets

24 *Som* V65 Som [ö. r. ä. fr. *Den*]

306 9 *böjt* V65 stält *frälsas* V65 frias

307 6 *i morgon åter* V65 och lika hastigt

12 *det omsider* V65 har det ändtlig

308 4 *Hon går* V65 går ut

18 *mins att, som jag sagt* V65 var försäkrad, Drott!

19 *Det angår [...] makt!* V65 Ni strider här för mer än för Er kärlek blott.

[därefter:] Appius.

Och hvem skall tro i Rom, af denna dikt bedragen,
 Att åt Virginia ej Virginius gifvit dagen?

Claudius.

Hvem ej? Sen jag bevist, med vittnen understödd,
 Att, i mitt eget hus, af min Slafvinna född,
 Hon blef ur vaggan såld åt denna romarns maka,
 Hvars döda barn blef lagdt för trälbarnet tillbaka.
 Ni häpnar, Drott. Välan, om detta häpnad ger,
 Lät Dottren fly Er famn och fadern trotsa Er!

26–28 *Men allting [...] flykt!*

V65 Men jag kan alt, kan alt; blott ej förlora henne!

Ja, förrn åt en Rival hon offrar sina dar,
 Förr må hon, offrad själf, och ryckt från slägt och Far,
 Ledsagas till sitt hus, en gråtande Slafvinna.
 Hvad ädelmod ej vann, det måste våldet vinna.
 Man söndersliter mig, jag det tillbaka gör.
 Och hatets oförrätt med hämdens mötas bör.

30 *är jag då ren ej hennes* V65 Jag är ju re'n Virginias

31 *är ofrigt än:* V65 blott återstod,

32 *felas* V65 feltes

Jämförelse mellan akt V i S2:I (nedan s. 235 ff.) och i Oxenstiernas nedskrift (V65, UUB); skillnader i stavning och interpunktion redovisas ej.

- 235 18 *enda* V65 endast
 32 *finna väg* V65 tränga fram *förskräckta* V65 förtryckta
 35 *våld* V65 hot
- 236 4 *förtryck* V65 försåt
 8 *Välan?* [ej i V65]
 10 *kanhända* V65 kanske, min vän, har
 12 *borgersmän kring tribunalet* V65 medborgsmän kring Tribunatet
 14 *klagan Claudius* V65 klagomål han
 28 *förvåning* V65 förundran
- 237 2–3 *och med ett förtvifladt utseende* [ej i V65]
 10 *För min [...] våldets* V65 Jag lämnar Rom en dag och öfvervåldets
 11 *min röst ännu* V65 ännu min röst
 13 *mig dit frihets-pligten* V65 än dit äran honom
 16 *blink till räddning unna* V65 räddning än förunna
 32 *född* V65 barn
 33 *rodnar* V65 blyges
- 238 2 *Fins då min far ej mer?* V65 Min Far! - - - - hvad gör då han?
 8 (*liksom uppvaknande ur en dvala.*) [ej i V65]
 12 *Som* V65 Dem
 13 *Virginia är ej* V65 Jag är ej mera *hon* V65 jag
 14 *Julia, från hvad* V65 ifrån hvilken
 15 *nertrycks* V65 nersänks *förhatligt* V65 föraktligt
 16 *lefver [...] dag som* V65 gömmer ej min blick för dagen som mig
 18 *den* V65 det
 19 (*Till Julia.*) [ej i V65]
 20 *O du, som närmast vet* V65 Och Julia, du som ser
 24 *slafvars* V65 trälens *tryckt* V65 böjt
 28 *skymf* V65 blygd
- 239 10 *omfamnar henne med smärta* V65 omfamnande henne med förtviflan
 12–13 (*skuljande [...] rysning.*) [ej i V65]
 27–28 *till, med [...] knän* V65 med ett anskri i Virginiis armar
 33 *förrädare* V65 omensklige
- 240 3 *innan kort* V65 snart *att tyglas* V65 att kunna tyglas
 5 *Ännu* V65 Likväl
 6–10 *Du gör [...] krossa den!* V65 Du återställer alt med detta ord igän.
 15–18 *Och har [...] mängd* V65 Har du tänkt själf på den som hotar en Tyrann? / Rom tiger än; men mins att Rom, Missgärningsman, / Att detta spridda folk af stumma, fega själar, / Skall en gång bli för dig, ifrån en hop
 20 *hvaraf den* V65 hvaraf han
 27 *säg, tror du* V65 tror du att
 38 *håller honom tillbaka* V65 quarhållande honom

- 39 gör V65 är
 40 rop V65 språk
- 241 4 *skullra* V65 hjässa
 7 *ditt högmod* V65 din stolthet
 9 *dessa* V65 sina
 12 *barbar* V65 ännu
 13 *tiger* V65 grymme
 15 *Virginia.* V65 V–ia. (uplyftande sin far)
 19 *min* V65 en
 22 *tyranners* V65 tyrannens
 25 *du vänta borde* V65 som är dig värdigt
 26 *Jag vore [...] gjorde.* V65 Tänk ej på Makan mer - - - men offret som är färdigt.
- 242 2 *vill mig omenskelig* V65 du vill mig brottslig
 8 *din* V65 en
 15 *hämma* V65 stämma
 16 *förtärs* V65 förgås
 18 *bort.* V65 bort. Vakten quarstannar.
 21 *Lik torn.* V65 Liktorerne
 22 *Gå.* V65 (Lik torn går ut)
 24 *Lemna oss allena.* V65 Gå, lämna oss allena / (Julia går)
 30 *brotten* V65 brottet
 36 *skydda* V65 rädda
- 243 1 *Virginia, (med häpnad.)* V65 V–ia
 13 *ädla val, är det beslut* V65 är det val, det ädla val
 14 *af* V65 ett
 29 *gif mig,* V65 Gif! O
 30 *högre* V65 bättre
 34 *hvilat från* V65 målet för
- 244 4 *gjort* V65 gör
 7 *Vet, . . . vet . . .* V65 En låga
 10 *på Scenen med förtviflan* V65 med förskräckelse
 12 *Beväpnadt* V65 Väpnadt
 13 *Kom. . . kom, om ni är far,* V65 Virginius, fräls er själf
 14–20 *Virginius [...] Lik tor. . . .* [ej i V65]
 21 *(med ett rop af förskräckelse.)* [ej i V65]
 22 *Lik tor [...] redan* V65 En Lik tor! Ha, Tyrann, det enda namnet
- 245 2 *VIRGINIA* V65 Virginia, (afdånad.)
 3 *fonden* V65 fonden af Scenen
 6 *sig* V65 sig till Virginia
 8 *Han finner* V65 finnande
 12 *(Höjer [...] henne.)* V65 (höjer dolken)
 14 *(Han [...] tillbaka.)* V65 (studsar tillbaka med fasa)
 16 *oskyldiga* V65 olyckliga
 21 *I sådan stund* V65 när bojan sträcks

- 26 *För dig [...] blifve* V65 En lång, en evig sömn skall följa snart på
 27 *upphöjd* V65 uplyftad
 29 *Förtviflad* V65 Olycklig
 32 *bättre* V65 större
 33 *Han ger* V65 ger
 34–35 *med förskräckelse* [ej i V65]
 37 *igen* [ej i V65]
 39 *djup* V65 smärtefullaste
- 246 1 *fattar* V65 fattande
 5 *svagt, aftynande uttryck* V65 svag röst
 7 (*Hennes [...] skullran.*) [ej i V65]
 13–15 *Han [...] flera.*) V65 kastar Virginias slöja öfver hennes ansigte Och går emot Vaktan som kommer in.)
 16 *Nu kommen!* V65 Kom - - - nalkens -.
 18 *Liktorn* V65 Liktorer
 20–21 (*som höres [...] genom* V65 (inrusande mellan
 22 *Liktorer Stannen, hören!* V65 Soldater, skingren Eder!
 23 *Om J det gören,* V65 mot hennes heder
 27 *APPIUS.* V65 Appius (efter någon tystnad)
 30 (*Efter någon tystnad.*) [ej i V65]
 34 *tusen* V65 alla
- 247 5–6 *Han kastar [...] döende* V65 (Kastar slöjan af Virginias
 7 (*med förskräckelse.*) [ej i V65]
 12 (*löper till Virginia.*) [ej i V65]
 15 (*till Virginius.*) [ej i V65]
 17 (*löper åter till Virginia.*) [ej i V65]
 20 (*Han [...] henne.*) V65 (kastar sig på knä vid Virginia)
 23–25 (*upplyftande [...] och* V65 (lyftande sig litet, och med
 30 *Du* V65 Hon
 31 (*Han stiger opp.*) [ej i V65]
- 248 3 (*Man hör [...] buller.*) V65 (Buller af folk höres som nalkas)
 7 *rys* V65 räds
 8–10 *ouppmärksam [...] ställning.* V65 utan upmärksamhet på Virgini tal, eller stridsbullret utanföre står orörlig utmed Virginia.
 15 *för* V65 i
 16 *vakt* V65 magt [trol. felskr.] *flytt* V65 flyr
 23 *Claudius (i bojor.)* [ej i V65]
 25–29 (*NB. Dispositionen [...] ställning.*) [Denna scenanvisning avslutar i V65 scen 11 och har följande lydelse:] (Dispositionen af denna Scene är sådan, att Virginia bortskymmes för de inkommande af dem som äro förut på Scenen. Julia ligger på knä framför henne. Appius står vid sidan, alltid i samma orörliga ställning.)
 30 *folkskaran* V65 Folket
 32 *bojor* V65 fjättrar
- 249 5 *längre* V65 långa

- 8–10 *För dina [...] bort.*) V65 Gå niding, i ditt straff att dem en spegel gifva
/ Som du exempel gaf att våldets verktyg blifva! (Han bortföres)
- 12 *Quiriter, hören mig!* V65 Nu hören, Medborgsmän!
- 14 *en barbar* V65 din Tyrann
- 17–19 (*likasom [...] Sisinius.*) [ej i V65]
- 21 *den skräck [...] skådar,* V65 att se den skräck som kring dig sväfvar;
- 22 *Appius räds [...] bådar:* V65 det är nu, nu mer som Appius bäfvar.
- 24 *och Rom* V65 Roms hämd
- 31 *sig.* V65 sig och faller bredvid Virginia.
- 34 *Virginia.* V65 Virginia död.
- 35 *Virginia är ej mer!* . . . V65 Virginia!
- 36 [efter Virginius i V65:] År ej mer.
- 37 *fri – att Rom är frött – och* V65 frälst från skymf – och att du
- 38 *dygd* V65 namn

Jämförelse mellan grundtexten och S2

Den i S2 starkt omarbetade femte akten återges här i sin helhet.

- 247 3 *Appius [...] fonden.* S2 Appius (med ett bref i handen.) Liktorer (i fon-
den.)
- 5 *Liktorer, lemnen mig. Med vördnad* S2 Liktorer lemnen mig; med trohet
- 6 *gäst* S2 Gäst *slott* S2 Slott
- 7–12 *Förströn [...] uppehåll.*)
- S2 Sen till, att folkets hop förskingras, och försvinner.
Allt hvad af hennes kön i Slottet sig befinner,
Till hennes vård och tjenst med vördnad bjude sig,
Och lyde hennes vink, som lagar ifrån mig!
(*Han ger dem tecken att aflägsna sig.*)
- 15–18 *Lik hafvet [...] tystnad!*
- S2 Den låga som förtärt en hatad oväns hus,
Djupt i min egen själ har blixtrat med sitt ljus.
Förgäfves högmod, hämd och statskonst mig försvara,
Jag ser mig, dem till trots, sådan jag blygs att vara.
- 19 *utan* S2 för mitt
- 21 *Ha, barbar!* S2 ha, Barbar!
- 25 *sådan,* S2 sådan
- 26 *Rom, [...] hopp,* S2 Rom [...] hopp
- 27 *lott,* S2 lott!
- 28 *brott,* S2 brott!
- 29 *regera!* S2 regera.
- 30 *Väl. Jag är mäktig* S2 Min makt är fruktad
- 31–35 *J Gudar [...] dömd* S2 Välan! hvem tvingar mig

- 248 2 *jag*, S2 *jag*
 4 *tidning* S2 *budskap bär*; S2 *bär*
 5 *Men* S2 *Men – satt*; S23 *satt: är!* S2 *är*.
 12 *lif*, S2 *lif*
 13 *lägret, [...] flög*, S2 *lägret [...] flög*
 14 *förs, [...] nit*, S2 *förs [...] nit tillbaka*. S2 *tillbaka*:
 19–249: 17 *Han dör. [...] yrka?*
 S2 *Han dör, – och allt skall böjas under Er.*
Ert hopp blir mera tryggt, ju djerfvare det stiger.
Senaten smickrar Er, och Tribunatet – tiger.
Det fordom stolta Rom, till edra fötter lagdt,
Ger skullran, redan böjd, åt oket af er makt.
Ert namn det första rum bland Decemvirers äger;
Det fruktas inom Rom, det lyds omkring dess läger:
En enda stolt rival ännu var öfrig blott. . . .

APPIUS.

- Välan, du hären sett. Far fort. Har du förstått,*
Af händelser i Rom hvad man i lägret känner?
Står än Sicinius främst, ibland Virginiis vänner?
- 249 19 *mig*, S2 *mig*
 20 *ännu*, S2 *ännu*
 21 *hus i Rom* S2 *hus, i Rom*,
 23 *hot* S2 *hot, sant*; S2 *sant*,
 25 *föga*, S2 *föga*
 26 *hus*, S2 *hus*
 27–251: 30 *Ni ser [...] försäkra skall.*
 S2 *Virginus blottas ren på sitt förnämsta stöd,*
I menighetens gunst. – Lägg till Sicinii död;
Och snart han åt sig sjelf, på åldrens afton, lemnad,
Skall fly till hyddans natt, förglömd och icke hämnad.
Ja Drott, Sicinius dör, och böter med sitt blod,
Det hägn han skänkt, mot Er, Virginiis öfvermod.
Er vink med fröjd förstådd till lägret blifvit buren:
Hans sidsta stund är der af edra vänner svuren.
Ett utfall är bestämdt, der, midt i stridens lopp,
Bland fiendernas jern, förlåten af sin tropp. . . .
- 251 34–252: 4 *Ännu [...] rådads vill –*
 S2 *Sådant är mitt beslut.*

CLAUDIUS, (med bestörtning.)

Hvar är, hvad hör jag? – Drott,

Om Ni vill rådads,

- 252 6 *Nej, jag vill lydas blott*. S2 *Nej!* – nu vill jag lydas blott!
 7 *bref* S2 *Bref*

- 10 *Ni* S2 ni
 22 *Flyg*, S2 *Flyg!* *Marcius* S2 [kursiv]
 25 *gifs*, S2 *gifs!*
 28 *att*, S2 *att hand*, S2 *hand*
 253 4 *Virginius*, *hufvudman* för S2 *Virginius!* ledarn just af
 5–6 *Som*, [...] *far*, S2 *Som svurit åt er makt, en oupphörlig fara!* / *Den retade*
Plebej,
 6 *harm*, S2 *harm*
 7 *höjt*, *mot Er*, S2 *vändt mot er*,
 9 *Ni* S2 ni
 10 *Hvars dotters hand* – – – S2 *Virginias far!*
 15–16 *Hvad* [...] *hos Er*, S2 *Hvart syftar detta allt? hvad utgång skall det få?*
 / *Hvart steg, hvart nytt beslut*,
 20–254: 19 *Ni vet* [...] *hör jag?*
 S2 *Skall ej det samma folk, som lopp i mordisk yra,*
Att mot Virginii tak förstöringsfacklan styra,
Då han förtviflad sjelf, inför dess åsyn står,
Med andra känslor se hans tårar och hans år?
Och hvartill gagnar, Drott, att hafva öfvervunnit
Den kärlek som hos Er för dottern fordom brunnit,
Om faderns återkomst ger lif på nytt i dag,
Åt hatets fordna rop, mot edra företag?
Drott, om ert uppsåt är att odelt valde yrka,
Mot edra fiender, tro mig, behåll er styrka;
Men om ni ändrat val, till deras fördel böjd,
Välän: gif rum åt dem, – och nedstig från er höjd!

APPIUS.

Ack Claudius! lycklig den, som, utan ärelystnad,
 Förtrott sitt gömda lif den låga hyddans tystnad!
 Som ej, på hederns fält, i verdens ögon gått
 Att slitas, vid hvart steg, emellan dygd och brott!
 Och som ej köpt en tom, af lagen vägrad ära,
 Till pris af allmänt hat, och minnen – som förfära!

CLAUDIUS.

Min häpnad ökas blott af detta mörka tal:
 När väcktes de väl förr, hos Appius, dessa qval?

APPIUS.

Var viss det stunder gifs, och att de måste gifvas,
 Då, i ett dämpadt bröst, naturens känslor lifvas;
 Då äran tröstar svagt en borgerlig tyrann,
 För offret af det lugn han ägt, som enskilt man.
 Och då han ändtlig trött att hatas och förtrycka,
 För skuggans fordna frid gaf gerna bort sin lycka!

CLAUDIUS.

Lägg bort ett vekligt språk som äran ej förstår;
 Hon känner ej de brott er dygd sig förebrår.
 Hvad har då Appius gjort, som han ej göra borde?
 Som ej Valerius sjelf och Brutus fordom gjorde?
 Patricier, de som ni, hvad ägde de för rätt
 Att störta Kungars thron och Roms regeringssätt?
 Till folkets embetsmän, ej till dess herrar satta,
 De stego opp, som ni, att statens tömmar fatta.
 Men ni har återställt hvad de förstörde blott,
 Den thron de lagt i grus, af Er förnyas, Drott.
 Hvad? skulle då ert mod ert egit mod Er svika,
 När edra fiender stå färdige att vika?
 Vid deras motstånd trött, kanske ni smickrats af
 Att mildhet skulle ge hvad strängheten ej gaf:
 Tro mig: det är ej så man afunden försonar.
 Man gör den dristig blott. -- Betrakta hvem ni skonar:
 Sicinius, en rival i namn och makt med Er,
 Den enda, det är sant, men vådlig desto mer;
 Virginius, en Plebej, hvars dotter ni förskjutit,
 Och från hvars vilda hämd ni knappt en hvilas njutit,
 Förn honom frihet gifs att midt i Rom igen,
 Bereda nya sätt att fyllest mätta den.
 Ni tiger Drott?

- 254 21 *Nej min vän*, S2 Välan!
 22 *röja* S2 röja,
 23 *harm* – S2 harm,
 24 *Men* – S2 *Men Virginia* - - *allt* S2 *Virginia!* – Allt
 25 *Claudius*. S2 *Claudius*, (med bestörtning.)
 28 *sedan*; S2 sedan,
 29 *tillbedjansvärd!* S2 tillbedjansvärd. –
- 255 7 *saknar*; S2 saknar,
 8 *tror*: S2 tror;

[Därefter i S2:]

CLAUDIUS.

Af den förskutnas hand? Hvad blygd! – Men Drott, ni glömmet,
 Att redan fins en lag, som dessa band fördömmet;
 Att borgarns blod med vårt, ej mer förenas kan.
 Betänk hvad eftersyn af Statens första man,
 I fall er egen lag, af sjelfva Stiftarn bruten, . . .

APPIUS.

En Lag som föreslås, är ännu ej besluten,
 Och lemnar, intill dess, hvar romersk man sin rätt
 Att knyta hvilket band han vill, i hvilken ätt.

- 13 *val*; – S2 val

- 14 *försmädd* S2 försmädd
 15–18 *Hvad gör [...] fördömmet*. [ej i S2]
 21 *försvunnit*; S2 försvunnit:
 26 *qväfd* S2 qväfd
 29 *värja*; S2 värja,
 256 9 *dygden* S2 dygden,
 13 *bröst* - - S2 bröst, *val*. - - S2 val . . . -
 15 *med hån*. S2 (med hån.)
 18 *låt* S2 lät
 19 *Triumfen* S2 Triumphen *Ni* S2 ni
 22 *ensam*. S2 (ensam.)
 23 *jagar!* S2 jagar! -
 24–32 *O kärleks [...] döden?* S2 Beundransvärda makt af hederns falska lagar!
 257 1 *bli*: S2 bli,
 6 *syns*; S2 *syns?* *sjelf*; *Nej gudar!* S2 *sjelf*: - nej Gudar!
 13 *Förlåt, ett ögonblick*, S2 *Förlåt ett ögonblick*
 18 *Ni* S2 ni
 21 *Ni* S2 ni
 27 *Ni* S2 ni
 258 5 *fram*, S2 fram;
 6 *ej så lågtänkt är, och* S2 tänker ej så lågt, är
 7 *illska* S2 ondska
 9 *Ni* S2 ni
 10 *nog hos mig* S2 nog, hos mig,
 11 *Men*, S2 Men
 14 *gafs af andra*, S2 gafs, af andra
 15 *nära*: S2 nära;
 16 *ära*, S2 ära:
 17 *beror*; S2 beror,
 18 *Ni* S2 ni
 20–23 *Min äras [...] förekommit den*.
 S2 Virginia minnas bör, från redan flydda dagar,
 Att alltid hennes bön var räknad ibland lagar.
 Hon bör då vänta sig, och tro, att Appius än,
 Har vetat förutse och förekomma den.
 25 *Ni* S2 ni
 29–30 *Det är [...] ger*. S2 Det namn ni mina tjenester ger, / Virginia, är ej det som tillhör dem af Er.
 259 7 *vet*: S2 vet;
 10 *håller* S2 (Håller [versalt H tryckfel])
 11 *häftighet*. S2 häftighet.)
 12 *Nej* S2 Nej,
 13 *Ni* S2 ni
 14 *grym*, S2 grym: *dar* S2 dar,

- 16 *förfluten?* S2 förfluten;
 18 *tänkesätt;* S2 tänkesätt:
 19 *rätt;* S2 rätt.
 20 *de banden löst* S2 har löst de band
 22 *namn, från edra fötter ryckt* S2 namn er åsyn undanryckt
 23 *dertill,* S2 till ett; *ack,* S2 ack! *flykt!* S2 flykt.
 25 *Kärleken* S2 kärleken
 27 *Er,* S2 Er;
 30 *hand* S2 hand, *var* S2 var,
 31 *Då än hon, i sitt våld, ej* S2 Förn i sitt våld, ännu, hon
 32 *mera.* S2 mera;
 33 *regera;* S2 regera,
 260 2 *djup* S2 djup,
 5 *för mycket* S2 förmycket
 7 *Ni* S2 ni
 12 *dristighet,*) S2 dristighet)
 13 *er* S2 Er
 15 *tog,* – S2 tog,
 16 *Ni [...]* *Ni* S2 ni [...]
 18 *hans* S2 [ej kursiv] *blifva* S2 blifva,
 22 *ensam.* S2 (ensam.)
 23 *röst* S2 röst,
 32 *sök!* – S2 sök!
 261 5 *råd.* *Jag* S2 råd: jag
 9 *blygd,* S2 blygd!
 10 *svagt* S2 svagt,
 12 *vink* S2 vink,
 18 *förråda;* S2 förråda:
 24 *Er.* S2 Er;
 25 *edert tillstånd ser.* S2 edra faror ser:
 27 *försvara.* S2 försvara;
 29 *Ni* S2 ni
 30 *sinne,* S2 sinne
 33 *sätt;* S2 sätt:
 262 1 *retad* S2 retadt [tryckfel]
 2 *Ni* S2 ni
 5 *Håll* S2 Håll,
 15 *klaga!* S2 klaga.
 19 *dommar* S2 domar
 24 *rop,* S2 rop
 27 *brott* S2 brott,
 33–34 *Befaller [...]* *förgås?* S2 Är det en trolöshet som han förnedras af, / Om jag af andra njöt det hägn som han ej gaf?
 35 *drifva.* S2 drifva;

- 263 1 *var!* S2 var?
 3 *oftast äge* S2 äge stundom
 6 *gett?* S2 gett,
 32 *Gud,* S2 Gud
- 264 2 *brott,* S2 brott
 6 *vän,* S2 vän.
 8 *fördömmes* S2 fördömes
 10 *glömmes;* S2 glömmes.
 11 *namn,* S2 namn *ger,* S2 ger
 12 *skilt, från honom* S2 skilt från honom,
 13–14 *Men Appius [...] knytnas.* S2 Likväl . . af tidens magt, sig allt förändras
 låter. / Hur månget upplöst band har ej förnyats åter?
 15 *Och,* S2 Och
 18–22 *Virginus [...] oss dela.*
 S2 Min hand är skänkt en gång, och kan ej återtagas.
 Sicinius hatas kan; men han skall ej bedragas.
 Till nesa för mig sjelf, jag älskar Appius än,
 Men, – all sin fordna rätt, han har förverkat den!
 Blod, löften, romersk pligt, och hedern sjelf oss dela.
- 24 *Men* S2 Men –
 25 *för* S2 mot *Statens* S2 statens
 26 *Appius,* S2 Appius
 29 *Men* S2 Men, *blod!* S2 blod.
 30 *der,* S2 der *skäl,* S2 skäl
 33 *brann,* S2 brann;
- 265 2–266: 1 *Ack! unna [...] min själ.*
 S2 Nej, nej, – han älskar ej! Om han det verkligt gjorde,
 Mitt öde och min pligt han bättre känna borde.
 Men har han, från den stund han vår förening bröt,
 Ens forskat hvar jag fans, och hvilken lott jag njöt?
 Den grymme, vet han ens de nya band jag knutit?
 Och var hans mistning värd de tårar som jag gjutit?

JULIA.

Ert hjerta talte nyss till hans försvar, likväl.

VIRGINIA.

Drag ej min svaghet fram, ur djupet af min själ:

- 266 4–5 *vika [...] hata kan!* S2 jag ej sämja vet: / För mig är kärlek brott, och hat
 omöjlighet!
 6 *göra.* S2 göra;
 29 *hämna.* S2 hämna;
 32 *han* S2 han, *förskjuter.* S2 förskjuter;
- 267 4 *färdig.* S2 färdig [tryckfel]

- 5 *blott*, S2 blott.
 7 *säga*,) S2 säga)
 10 *lugn*, S2 lugn
 11 *eder* S2 Eder
 28 *öfvergår*. S2 öfvergår - - -
 29–32 *Har jag [...] förakt?* [ej i S2]
 33 *förvida* S2 för vida *ifver* S2 ifver,
 268 4 *sjelf*, S2 sjelf
 10 *smärta!* S2 smärta.
 11 *Men* S2 Men,
 13 *Ni der, ännu, det rum Ni* S2 ni der, ännu det rum ni
 14 *Ni* S2 ni
 15 *Rom*, S2 Rom
 16 *ålderns* S2 åldrens
 20 *Men* S2 Men,
 22 *frihetsdolken* S2 frihets-dolken
 23 *gudar* S2 Gudar
 24 *Ni* S2 ni
 25 *mer* S2 mer,
 31 *Men* S2 Men,
 36 *brott*, S2 brott
 269 1 *kanske* S2 välan
 2 *Men* S2 Men, *Er, och edra tänksätt* S2 Er och edra känslor
 3 *Skall* S2 Skall,
 5–8 *Se der [...] gifva!* [ej i S2]
 10 *den*, S2 den
 13 *ge, dess fordna lag*, S2 ge dess fordna lag
 16 *dess faders vänskap* S2 min fordna sällhet
 18 *kanske*, S2 kanske
 21 *Hur många [...] aldrig* S2 Hvad hat som då ej väckts! hvad tårar som ej
 26 *er sjelf* S2 Er sjelf
 28 *Ni* S2 ni
 30 *med häftighet*. S2 (med häftighet.)
 31 *sann. Jag* S2 sann; jag
 35 *blott*, S2 blott
 270 11 *brottslige*, S2 brottslige
 15 *med rörelse*. S2 (med rörelse.)
 22 *med förtrytelse*. S2 (med förtrytelse.)
 271 4 *kanske*, S2 kanske
 5 *Fosterlands* S2 fosterlands
 8 *ej, för alltid*, S2 ej för evigt
 13 *Kan hända gifs ännu en hand*, S2 Än fins, förskräcks därför, en hand
 16 *Ni* S2 ni
 17 *tillflykt som ej Ni* S2 tillflykt, som ej ni
 21 *se* S2 se,

23–272: 28 *Appius [...] detta valet!*

S2 APPIUS, (*med stolthet.*)

Hans vänner? – Intill dem, som han det namnet ger,
Har ej ännu, var trygg, min spaning stigit ner.

VIRGINIA.

De kunde finnas, Drott, jemväl bland deras skara,
Som smickra sig, i börd, att edra likar vara.

APPIUS.

Så länge Rom bland dem har en Sicinius kvar,
Blir framför allt, hans gunst ej oviss för er far.
Det ädla hat mot mig, som dem till jemlik ära,
Fäst, vid Plebejens sak, Senatorns sak så nära,
Gör deras vänskapsband så pröfvadt som bekant.

VIRGINIA.

Min far har rönt, mot Er, hans bistånd; det är sant.

APPIUS.

Men har han rönt hvad följd det äfven kan bereda?
Vet han hvartill man drifs att makt och heder freda?
Och, hägn af en rebell, hvad faror det kan ge
Beskyddarn på en gång, och den beskyddade?
Vet han till hvilken höjd en retad hämd kan stiga,
Ej mot Sicinius blott, – men *all hans mörka liga?*

VIRGINIA.

Jag dömmar derom ej. Mig har ej blifvit sagdt,
Hur långt en hvar i Rom bör darra för er makt.
Men om det är ett brott att till Sicinius höra,
Och om ni svurit hämd mot alla som det göra,
Då, Drott, befallas jag af pligtens, hederns bud,
Att nämna mig bland dem: – Ni talar vid hans brud.

APPIUS.

Hans brud? . . . Sicinii brud! . . . Bedrar mig ej mitt öra?
Hans brud? – Säg om ännu, – säg om – att jag må höra! . . .
Jag trodde ej hans gunst så ömt belönad var,
Och skönheten hos Er så nyttig för er far . . . !
Sicinii brud alltså! – Ha, Furier, hägnen valet!

272 32 *mins*, S2 mins

34 *ut* [ej i S2]

273 9 *med förtviflan*. S2 (med förtviflan.)

16 *brud*, S2 brud –

20 *skymf* S2 oförrätt *Ni mot er önskan* S2 ni redan

24 *Appius*. S2 Appius, (bestört.)

27–275: 15 *Han är fälld. [...] hans fara!*

S2 Han är fälld: så ville ödets makt;
 Men ock vår plan förrådd, som jag det förutsagt.
 De största farors moln, vid hären sammandragas.
 Sicinii död, ej blott, med allmän sorg beklagas:
 Ni sjelf, är spord, och nämnd, som upphofsman dertill.
 Man bryter opp mot Rom; Soldaten hämnas vill;
 Virginius nalkas ren; och Drott, ert välde hotas,
 Om stormens kraft ej snart med större krafter motas.

APPIUS.

Af dina råd, var stolt att ändtlig frukten se:
 Jag är, – det feltes blott, – nu äfven mördare!
 Men faran ger ej lof att mer ur banan vika;
 Till höjden då, barbar, af makt och brott tillika!

CLAUDIUS.

Drott, förebrå Er ej, ett rättvist offradt blod,
 Och i en hjeltes höjd, behåll en hjeltes mod.

APPIUS.

En hjeltes? – Spara mig, och nämn ej detta ordet!
 En hjelte, nyttjar han försåtets konst, och mordet?
 Och undanrödjer han, med nedrig våldsamhet,
 Den fiende han räds, men ej besegra vet?
 En hjelte, är han fri, hvad stund hans hämd behagar,
 Från band af allmän rätt, och band af hederns lagar?
 Nej Claudius smickroms ej af detta namnets glans!
 Men stundom någon kraft jemväl hos brottet fans;
 Försökom den en gång att statens rätt bevaka.
 Hvar står den djerfva flock, som vändt mot Rom tillbaka?
 Bevisom dem att Rom är starkare än de.
 Flyg. Man förbjude dem att nalkas murarne!
 För deras öfverdåd, man dem till ansvar kräfve;
 Senaten samle sig, – och upprors-skaran bäfve!

276 21 *begärd*: S2 begärd;

23 *Ja, Drott, jag* S2 Jag mig S2 mitt hjerta

28 *förtjente den kan hända* S2 var afundsvärd kanhända

31 *skön*, S2 skön:

277 2 *mig*; S2 mig:

3 *kanske*. S2 kanske;

efter 4 S2 Hans stolthet var med min, omöjlig att förena.

6 *Romarns. Nej*: S2 Romarns; nej,

- 7 *Dig* S2 dig
 22 *kan. Och* S2 kan; och
 25 *Ni* S2 ni
 26 *Ni* S2 ni
 28 *med* S2 Med
- 278 21 *Men hvad, åt min förtjenst,* S2 Men, hvad åt min förtjenst
 29 *sällhet,* S2 sällhet!
 30 *betalt,* S2 betalt
- 279 5 *skänka,* – S2 skänka –
 8 *mig* S2 mig,
 10 *Hvad* S2 hvad
 13 *ner* S2 ned
 16 *oförrätter:* S2 oförrätter.
 19 *bör* S2 bör,
 20 *gör,* S2 gör;
 25 *blif.* S2 blif!
 27 *låter:* S2 låter;
 28 *ändtlig hoppas åter!* S2 våga hoppas åter.
- 280 9 *mer:* S2 mer;
 13 *glädje* S2 önskan
 14 *det ej neka bör,* S2 nekar ej därför, –
 22 *bär, för Er,* S2 bär för Er
 27 *visar sig i fonden.* S2 (Visar sig i fonden.)
 29 *moln uppå* S2 skuggor på
- 281 1 *hon skyndar* S2 (skyndar
 2 *undan.* S2 undan.)
 3 *oss* S2 oss! *far!* S2 far?
 7 *söka, och att* S2 söka eller
 11 *er* S2 Er
 12 *skräck:* S2 skräck;
 16 *förföljer.* S2 förföljer;
 28 *nog* S2 nog,
- 282 2 *mod;* S2 mod,
 3 *tack,* S2 tack
 6 *raseri,* S2 raseri;
 9 *mig.* S2 mig;
 12 *låter* S2 låter,
 14 *Ni* S2 ni
 25 *Ni* S2 ni
 26 *huld* S2 öm
 32 *rätt;* S2 rätt,
 33 *visande på sitt hjerta.* S2 (visande på sitt hjerta.)
- 283 7 *då,* S2 då *hand,* S2 hand
 19 *brott,* S2 brott
 31 *bröst,* S2 bröst

- 284 13 *undergått*: S2 undergått;
20 *Ni* S2 ni
- 285 12 *till Julia*. S2 (till Julia.)
14 *läser*. S2 läser
20 *Med* S2 med
28 *fjät*, S2 fjät
29 *likasom förkrossad*. S2 (likasom förkrossad.)
- 286 22 *jag* S2 [ej kursiv]
23 *delat*. S2 delat!
25 *var*. S2 var!
27 *Förlät* S2 förlät
30 *till* S2 Till
32 *far*, S2 far
- 287 1 *räcker honom brevet*. S2 (räcker honom brevet.)
4 *Appius emottager det*. S2 Appius, (emottager det.)
6 *han låter*, S2 Han låter
13 *faderns* S2 fadrens
21 *ägd*, S2 ägd
25 *du*. S2 du;
28 *han* S2 Han
31 *håller honom tillbaka*. S2 (håller honom tillbaka.)
- 288 4 *furie* S2 Furie
5 *Virginus!* S2 Virginus, *deraf!* S2 deraf.
13 *glömmas!* S2 glömmas.
15 *nit*; S2 nit,
16 *folk* S2 Folk
21 *män*. S2 män:
26 *lärt*: S2 lärt;
29 *folkets* S2 Folkets
- 289 6 *till Appius*. S2 (till Appius.)
8 *till Liktörerna*. S2 (till Liktörerna.)
16 *fort. Se* S2 fort: se
17 *lemnad*. S2 lemnat;
18 *kort*; S2 kort,
23 *i det han går*. S2 (i det han går.)
26 *till Appius*. S2 (till Appius.)
30 *jag* S2 Jag *dröj* S2 dröj!
- 290 3 *i* S2 (i
4 *Appius*. S2 Appius.)
8 *närmande* S2 (närmande
10 *ömhet*. S2 ömhet.)
19 *likasom uppvaknande*. S2 (likasom uppvaknande.)
24–27 *J Gudar [...] dagar!* [ej i S2]
- 291 2 *prof!* S2 prof,
6 *släckas* S2 stillas

- 14 *med bestörtning*. S2 (med bestörtning.)
 15 *Sicinius lefver än!* S2 [ej kursiv]
 19 *Sicinius lefver än!* S2 [ej kursiv]
 26 *född*; S2 född,
 292 10 *brutit*: S2 brutit;
 17 *Statens* S2 statens
 21 *Begär* S2 Begär,
 26 *Följd*, S2 Följd
 31 *mer*; S2 mer,
 293 1 *Sicinius klaga*: S2 Virginius klaga;
 7–16 *Beröfvad [...] besanna*. [ej i S2]
 17 *Rom*; S2 Rom,
 18 *Bevisar fyllest ren*, S2 Gör hären redan trygg
 [därefter i S2:]
 Den del som lopp till hämd, i sjelfva loppet stillad,
 Står häpen, – tror sig sjelf af svekets konst förvillad,
 Och svär med retad harm mot diktens upphofsmän,
 En trohet, utan gräns, åt stat och lag igen.
 19 *försvinna*: S2 försvinna;
 294 1 *furies* S2 Furies
 2 *Jag* – S2 Jag, – *öfverge*, S2 öfverge!
 4 *Jag* – S2 Jag, –
 5 *blifva?* S2 blifva!
 6 *nej, [...] min* S2 Appius, om du ej din
 7 *Skall [...] förstör*. S2 Till minsta tag din hämd, och en rivals förstör!
 8 *Och, tro mig*, S2 Ja, Claudius,
 9 *också måste* S2 ock må böra
 18 *öfvervinnas*, S2 öfvervinnas.
 21 *Ni* S2 ni
 295 5 *har*. S2 har!
 22 *vet* S2 vet,
 24 *först*, S2 först
 25 *slott*: S2 slott;
 33 *Stat* S2 stat
 34 *dig*, S2 dig
 296 4–5 *inkommer [...] Sicinius*. S2 (inkommer [...] Sicinius.)
 6 *Ni* S2 ni
 18 *till Appius*. S2 (till Appius.)
 19 *höra?* . . . S2 höra?
 20 *med förbittring*. S2 (med förbittring.)
 21 *störa* S2 störa,
 25 *Till* S2 till
 30–31 *efter [...] förvirring*. S2 (efter [...] förvirring.)
 32 *Då*, S2 Då
 297 3 *slott!* S2 Slott! – [Därefter på ny rad:] (Efter någon tystnad.)

- 6 *Medbrottsliga* S2 Medbrottsliga
 8 *af: Ni* S2 af, ni
 13 *våld*, S2 våld
 15 *Er. Jag* S2 Er; jag
 16 *hårt*, S2 hårdt
 17 *blid förställning* S2 lindrig stämma
 18 *Jag, [...] lärt* S2 Jag – har ej, ens i ord, lärt konsten att
 19 *Soldat*, S2 Soldat *redlighet* S2 redlighet,
 22 *bud*, S2 bud
 23 *Min första omsorg här* S2 Mitt första föremål
 25 *Han är fri*; S2 han är fri,
 33 *åter* S2 äfven
 36 *bort* S2 bordt
 37 *er* S2 Er
 38 *se* S2 *se, höjd, ert tillstånd dem behöfver*. S2 höjd er fara dem behöfver,
 298 1 *till [...] blifvit bragt* S2 hvart ni funnit Er af pligters glömska bragt,
 2 *Af [...] Ni* S2 Till hvilkas fordna röst ni
 4 *tal, [...] kunde* S2 tal har lika rätt, att min [*min* ej kursiv] förundrad
 5 *höra*. S2 höra;
 11 *förtryckt, med dubbel* S2 förtryckt med ökad
 12 *dömmas,*) S2 dömas)
 13 *fruktas*, S2 fruktas
 14 *Och*, S2 Och
 21 *Ni* S2 ni
 22 *Ni* S2 ni
 23 *Och*, S2 Och
 25 *Ni* S2 ni
 27 *Ni* S2 ni
 28 *som räddat Er* S2 som Er räddar
 29 *af. Det* S2 af, det
 299 8 *Julia*, S2 Julia
 9 *mig: nej*. S2 mig, nej,
 14 *lugn*, S2 lugn
 15 *mig, till den*, S2 mig till den
 16 *mer*, S2 mer *förtryck, kanhända* S2 förtryck kan hända
 17 *till* S2 (till *bragt*, S2 bragt)
 21 *spord* S2 spord,
 22 *röst*, S2 röst
 24 *Förtruten*, S2 Förtruten
 26 *Förlåtligt* S2 Förlåtligt,
 28 *far*, S2 far
 32 *Min* S2 min
 34 *oförrätter*, S2 oförrätter
 300 1 *Hvarför [...] återfordra* S2 Hör jag till ingen mer, som vårdar skydda
 2 *då*, S2 då

- 4 *Nej*, S2 *Nej*
 5 *ej*, S2 *ej*
 7 *återstår [...] underrätta?* S2 känner jag ej nog, då jag af tårar qväfves?
 9 *nej, [...] detta*. S2 detta vet du ej, och gissar det förgäfves.
 10 *blott*, S2 *blott är*: S2 är,
 21 *Förskräcks* S2 *förskräcks vän!* – S2 *vän!*
 22 *brottsliga* S2 *brottsliga*
 28 *du nämner det* S2 *det nämner du*
- 301 7 *Men* S2 *Ja*,
 9 *deras helga rätt* S2 denna högsta pligt
 10 *fiende, bli* S2 *fiende blir*
 11–12 *också, [...] opp*, S2 ock, sen hvarje tröst af lyckligare hopp, / För deras
 helga rätt jag villigt offrat opp,
 17 *Och [...] hjerta* S2 Och, med ett tyranni som alla känslor
 25 *som [...] Virginius*. S2 (som [...] Virginius.)
 27 *er* S2 *Er*
 32 *hvälfvas* S2 *hvälfva*
- 302 8 *röst*, S2 *röst*
 9 *förveknadt* S2 *förkolnadt*
 28 *allt* S2 *allt*,
 29 *Rom*, S2 *Rom*
 33 *despoter* S2 *Despoter*
- 303 5 *er* S2 *Er*
 6 *Virginius* S2 *Julia* [tryckfel]
 7 *Befriar* S2 *befriar*
 8 *togs* S2 *togs*,
 33 *sig*; S2 *sig*:
- 304 11 *vägrar hon*, S2 *tröttas hon*
 16 *folk* S2 *folk*,
 19 *Ni* S2 *ni*
 21 *kanhända* S2 *kanhända*,
 23 *Ni* S2 *ni*
 24 *nöjd*; S2 *nöjd*, *eder* S2 *Eder*
 31–34 *lemnande [...] Julia*. S2 (lemnande, [...] Julia.)
- 305 4 *möter [...] Virginius*. S2 (möter [...] Virginius.)
 22 *rof* S2 *rof*,
 23 *återgifva* S2 *återgifva*,
 27 *döden*; S2 *döden!*
- 306 9 *Och, [...] gång* S2 Och sett, vid hvarje fjät
 15 *villdjurslag* S2 *villdjurs-lag*
 18 *våld*, S2 *våld*
 21 *den* S2 *den*,
 23 *flykt*, S2 *flykt*
- 307 1 *lemna*. S2 *lemna*;
 2 *Lag* S2 *lag*

- 3 *står*, S2 står *ålderstigne* S2 ålderstegne
 12 *sant*; S2 sant
 308 3 *straff*; S2 straff,
 17 *tro* S2 följ
 18–28 *Er tvekan [...] flykt!*
 S2 Er tvekan öfvervinn, och tro mig, tro mig, Drott,
 Ni strider här för mer än för er kärlek blott.

APPIUS.

Och hvem skall tro, i Rom, af denna dikt bedragen,
 Att åt Virginia ej Virginius gifvit dagen?

CLAUDIUS.

Hvem ej? sen jag bevist, med vittnen understödd,
 Att i mitt eget hus, af min slafvinna född,
 Hon blef ur vaggan såld åt denna Romarns maka,
 Hvars döda barn blef lagdt för trälbarnet tillbaka? . . .
 Ni häpnar, Drott. – Välan, om detta häpnad ger,
 Låt dottern fly er famn, och fadern trotsa Er!

APPIUS.

Bland grymheter, barbar, det återstod mig denne.
 Men jag kan allt, kan allt, blott ej förlora henne.
 Ja, förrn åt en rival hon offrar sina dar,
 Förr må hon, offrad sjelf, och ryckt från slägt och far,
 Ledsagas till ditt hus, en gråtande slafvinna!
 Hvad ädelmod ej vann, det måste våldet vinna.
 Man söndersliter mig, jag det tillbaka gör,
 Och hatets barbari med hämdens mötas bör.

- 30 *är* S2 Är
 31 *är öfrigt än*: S2 var öfrigt än,
 32 *felas att, jemväl*, S2 feltes, att jemväl

309–328 Den i S2 starkt omarbetade femte akten återges här in extenso och radnumrerad för att möjliggöra jämförelse med J.G. Oxenstiernas uppteckning (se ovan s. 216 ff.).

FEMTE AKTEN.

FÖRSTA SCENEN.

VIRGINIA.

I hvilket dödligt qval man mig förtäras låter!
 Stund flyktar, efter stund – och Julia syns ej åter! 5
 Hvad tidning väntar mig? Hvad lott har mött min far?
 Fins ej, i hela Rom, en arm till mitt försvar?
 Skall jag då strafflöst här i evigt häkte slutas?
 Och skall af en tyrann den rätt med trygghet njutas,
 Att röfva från en far hans sista dagars tröst, 10
 Och ge mitt namn till pris åt orättvisans röst?
 O du, som tvingar mig, med ousäglich smärta,
 Att räkna dina brott, – och rodna för mitt hjerta!
 Hvad afgrundsmakt, hos dig, förvandlade så lätt
 I detta låga våld, de fordna tänkesätt, 15
 Som smickrade din brud med hopp om andra öden?
 Ha, – qvälj mig ej, barbar! – gör slut, och gif mig döden!
 Det enda återstår, sen lifvet, genom dig
 Har blifvit blott ett straff, en längre död för mig!
 Hvem kommer? – Julia! 20

ANDRA SCENEN.

VIRGINIA. JULIA.

VIRGINIA.

Väl? – Hvad återstår att lida?
 Jag dig tillbaka ser, – men ingen vid din sida! 25
 Men ingen hämnare, som under mina fjät,
 Förkrossar detta slott, – och räddar mig ur det!
 Välan? . . . Du svarar ej! . . . J Gudar i det höga,
 Hvad dödsfärg på din kind! hvad tårar i ditt öga!

JULIA.

Ah! . . . låt mig gjuta dem! . . . och låt min stängda röst
 Få tid att finna väg ur mitt förskräckta bröst. –
 Er far har vågat allt, . . . men allt, men allt har felat!
 Rom vet er oförrätt, Rom har den icke delat.
 Det ser Tyrannens våld, det sin förnedring ser, 30
 Och kysser darrande på bojan som han ger!

Och ingen reser sig att värnlösheten skydda!
 Allt mod, all romersk dygd, all styrka äro flydda!
 Men hur förkunna Er, min olyckliga vän,
 Det grymmare förtryck hvaraf ni hotas än?

5

VIRGINIA.

Far fort; jag väntar allt, och är beredd att höra!
 Jag är så härdad ren, som plågor kunna göra.
 Vålan?

10

JULIA.

Förskräckelsen kanhända mig förledt:
 Jag tror ej hvad jag hört, jag tror ej hvad jag sett . . .
 En ström af borgersmän kring tribunalet svallar;
 Ert namn, från Claudii mun, till Roms bestörtning, skallar;
 Jag vet ej, mot er far, hvad klagan Claudius för,
 Med allmän häpnad blott man återljuden hör
 Af *svek*, – af *diktad börd*, – af *undanköpt slafvinna*,
 Ord, hvilkas låga grund min tanke skyr att finna.
 En här af dubbel vakt, kring Appius väpnad står,
 Som tyglar folkets våld, med våld som den begår.
 Det hörs, i denna krets, ej hvilka värf som skötas;
 Jag såg Sicinius blott af Claudius derur stötas:
 En *biltog*, ropte han, *har ej bland oss en röst!*
 Sicinius drog sitt svärd; en Liktör mot hans bröst,
 Hof upp sin yx – och slog, att hugget undanböja.
 Min skräck vid denna syn, betog mig kraft att dröja. . . .
 Jag fruktar allt.

25

VIRGINIA.

Och jag, till stum förvåning bragt,
 Står sluten som i moln, vid allt hvad du mig sagt,
 Och söker ljus, – och tror, att örat mig bedrager!

30

JULIA.

Må ljuset ej, för Er, slå fram med blixstens dager!
 Hvad rop! . . . Hvad gny af svärd! – Hör! . . . hör hvad striders dån! . . .
 (*Ett sorl höres af stridande.*)

35

Hvem nalkas? – ser jag ej Sicinius långt ifrån,
 Som störtar blodig fram ur vaktens spridda skara?

TREDJE SCENEN.

VIRGINIA. JULIA. SICINIUS, (*sårad och med ett förtvifladt utseende.*)

SICINIUS.

Virginia! heder, namn och frihet stå i fara! 5
 Den sista höjd af skymf, är öfver Er bestämd.
 Se här, ni ser mitt blod; det flyter för er hämd.
 Hvad deraf öfrigt är, ännu för Er skall tömmas.
 Sök, om ni kan, att fly – sök, om ni kan, att gömmas.
 För min del, flyr jag Rom och lemnar våldets gräns; 10
 Men om min röst ännu af mina kämpar käns
 Om den bedragna här som kringger våra vallar,
 Ej glömt att följa mig dit frihets-pligten kallar;
 Med blygseln i dess bröst, om lågan af dess mod
 Till minsta lifvas kan vid åsyn af mitt blod, 15
 Och Gudarne åt Er en blink till räddning unna,
 Så skola hämd och död min återkomst förkunna.
 Farväl.

(*Han skyndar bort.*)

FJERDE SCENEN.

20

VIRGINIA. JULIA.

VIRGINIA.

I Gudars namn! . . . Förstår jag, hvad jag hör? . .
 Hvad bådas mig?

JULIA.

25

En lott, som jordens fasa gör!
 Det är ej mera tid att tveka, eller tuga:
 Brott rasa öfver brott, och upp mot himlen stiga!
 Att slita Er med våld ur fadermaktens famn,
 Bestrider man er börd, förväxlar man ert namn, 30
 Och diktar, – att på Er ett nesligt anspråk vinna, –
 Er född i Claudii hus, och född af hans slafvinna.
 Förrädarn rodnar ej att fjettra eder hand,
 Om ej med kärlekens, med slafveriets band!
 Hvad svek, som Gudars hämd och människors förtjenar! 35
 Och Claudius är den bof hvars bistånd Appius länar!

VIRGINIA.

Fins då min far ej mer?

JULIA.

Med vittnen om er börd,

5 Han möter smädarns lögn, men utan framgång hörd!
 Ett samladt folk sitt rof åt äreskändarn lemnar,
 Och ingen träder fram, som talar – eller hämnar!

VIRGINIA, (*liksom uppvaknande ur en dvala.*)

10 Är det en ryslig dröm som sväfvar för mig blott?
 Är denna fasa sann? – Och var det då min lott,
 Af skymfande förtryck att ett exempel blifva,
 Som ingen ålder gett, och ingen mer skall gifva!
 Virginia är ej fri! – hon döms till trälars band:
 15 Hvad oerhörda slag! – Och, Julia, från hvad hand!
 Jag nertrycks under allt hvad Rom förhatligt hyser,
 Och lefver med min skymf, och ser den dag som lyser!
 Tyrann! för mina fjät du grafven öppnat har;
 Mitt brott förtjente den: du älskades, barbar!

(*Till Julia.*)

20 O du, som närmast vet hur nedrigt man mig sårar!
 Begriper du mitt kval? förstår du dessa tårar?
 De kunna ej för dig min känslas vittnen bli,
 Du har ej gjutit dem, som jag, af raseri!
 Man har, till slafvars ok ej tryckt din skullra neder,
 25 Bestridt dig blodets rätt, din frihet och din heder;
 Skilt dina dar vid allt som tröstade dem än;
 Och, din förrädare, . . . du har ej älskat den!
 Han var ej, dig till blygd, din far till skymf och smärta,
 I trots af blod och pligt, en afgud för ditt hjerta!

30 JULIA.

Ack! hoppas att en far ännu kan rädda Er . . .

FEMTE SCENEN.

VIRGINIA. JULIA. VIRGINIUS.

VIRGINIUS, (*med yttersta förtviflan.*)

35 Han kan, olyckliga, han kan det icke mer!
 Oss omger ett försåt i afgrunds natten spunnit.
 Namn, ära, frihet, slägt – allt har för dig försvunnit,

Allt hvad din oskulds värn och lifvets glädje var!
 Det gifs ej mer, för dig, – hem, fränder eller far!
 Förtryckets sista tyngd har rågat våra öden.
 För dig stå öfriga, blott trälldomen och döden!
 För mig, en skymfad, qvald, och barnlös ålderdom! 5

VIRGINIA.

Förbannelse och hämd dig drabbe, fega Rom!
 Dem som din jord bebo, och dem som dig regera!

SICINIUS [tryckfel, skall vara VIRGINIUS],
(omfamnar henne med smärta.) 10

Min dotter!

VIRGINIA, *(skiljande sig ur hans armar
 med rysning.)*

Har ni då, min far, en dotter mera?

VIRGINIUS. 15

Nej, denna fasas höjd min styrka öfvergår,
 Jag bördan samlad bär af sorger och af år;
 Jag känner för dess tyngd min trötta skullra vika,
 Och krafterna min dygd för första gången svika;
 Jag känner ålderns is förstelande mitt blod, 20
 Min tanke utan ljus, mitt hjerta utan mod;
 O du, hvaraf min lott var tröstad och var hedrad,
 Skall jag i grafven gå, och veta dig förnedrad!

VIRGINIA.

Om åskor funnos än att krossa en barbar . . . 25
 Hvem syns! –

*(Hon löper till, med ett anskri och sluter sig omkring sin
 fars knän.)*

Han kommer . . fräls . . försvara mig min far!

SJETTE SCENEN. 30

VIRGINIUS. VIRGINIA. JULIA. APPIUS.

VIRGINIUS.

Har du, förrädare, en öfrig hämd att njuta?
 Och kommer du att sjelf i bojan henne sluta?

APPIUS.

Jag kommer, mindre låg, att öfverlemna Er
 Ett villdjur, innan kort ur stånd att tyglas mer;
 En afskyvärd tyrann, som med ett ord af Eder
 5 Ännu kan bytas om till mensklighet och heder!
 Du gör, med detta ord, ännu Virginias lott.
 Min kärlek sätter än en gräns för mina brott.
 I trots af all den hämd ett såradt högmod yrkar,
 Min svaghet skonar än den afgud som jag dyrkar;
 10 Men, darra för den arm som höjs att krossa den!
 Än är Virginia fri: jag har ej talat än.
 Än har du, gamle man, en dotter. Hör! mig svara:
 Är hon ditt hjerta kär? och känner hon sin fara?

VIRGINIUS.

Och har du tänkt, du sjelf, på den som hota kan
 En romersk Borgare, förbytt i Roms tyrann?
 Betänkt, att detta folk af spridda stumma själar,
 Kan en gång bli, för dig, ifrån en mängd af trälar,
 20 En enda villdjurskropp, som starkare än du,
 Skall slita sönder den, hvaraf den trampas nu?

APPIUS.

Rom kan beklaga dig, och kan dig icke hämna.
 Sänk detta språk af hot, och denna stolthet lemna.
 Betänk dig: qväf den blixst som hotar dina dar;
 25 Du är mitt offer, välj, om du ej är min far!

VIRGINIUS.

I valet mellan dem, säg, tror du Latien äger
 En enda man af dygd, som länge tveksam väger?
 Din far? – Jag skulle blygs för dagens ljus och Rom!
 30 Se der Virginii svar.

APPIUS.

Välan, – och dotterns dom!
 Det är du sjelf, ej jag, som den omsider fäller;
 Ditt raseri, ej mitt, som den i verket ställer;
 35 Som trotsar, utan gräns, en retad oväns makt,
 Och skyndar hämdens våld, med smädelsens förakt.
 (*Han vänder sig om att gå.*)

VIRGINIUS, (*båller honom tillbaka.*)

Tyrann, om det gör nog att min förtviflan gömma,
 40 Att qväfva hämdens rop, kanske dess fordran glömma;

Att, kufvande mitt nit för frihet och för dygd,
 Med tystnad lemna Rom åt sina bojors blygd;
 Att aldrig, på dess torg, en fruktad panna höja;
 Att ändtlig, för ditt ok, min egen skullra böja:
 Om det gör nog, befall! och du mig färdig ser. 5
 Men, om ej dermed nöjd, du fordrar ännu mer,
 Om denna fria röst ännu ditt högmod sårar,
 Se här, för dina knän, en Romare i tårar!
 En far, som dig besvär, vid dessa hvita hår,
 Af aktning för hans dygd, af ömkan för hans år, 10
 Att, för den sista skymf, hans blod förskonadt göra!
 Har jag gjort nog, barbar, att dig till ömkan röra?
 Nej, tiger! nej din själ sig ej förändra kan.
 Virginius för din fot . . . du rodnar ej, tyrann!

VIRGINIA.

15

Min far, jag Er besvär, vid himlen och vid Eder,
 Förnedra ej ert blod, af omsorg för dess heder!
 Fördubbla ej den skymf, som hotar mina dar,
 Med nesan af den lott att rodna för min far!
 Glöm ej, vid grafvens brädd, en värdig lefnads ära. 20
 Äg styrka nog ännu, att edra öden bära.
 Sätt, mot tyranners våld, en romersk själs förakt,
 Och mins, att den är fri, som trotsar deras makt!
(Till Appius.)
 Gå niding! du har fått det svar, du vänta borde. 25
 Jag vore bojan värd, om den mig nedrig gjorde.

APPIUS.

Nej grymma, hoppas ej att jag dig lemna kan.
 Jag är, jag känner det, ett villdjur, en tyrann,
 Förtjent af allt det hat ditt hjerta mig förklarat; 30
 Men det är du, du sjelf, som tvungit mig att vara't.
 Du hade stängt din själ för min förtviflans röst.
 Men sluta mina kval, ryck döden ur mitt bröst,
 Räck mig ännu din hand, till fordna löften färdig,
 Och Rom skall sedan se, om Appius var den värdig! 35
 Virginia, med dig sjelf en rättvis ömkan tag,
 Och var, omenskliga, ej mer barbar än jag!

VIRGINIA.

Spill ej ett fåfångt hot, som tröttar mig att höra!
 Du kan förnedra mig, det egnar dig att göra; 40
 Men ända ner till dig jag ej förnedras kan.
 Jag skulle välja förr en slaf, än en tyrann.

APPIUS.

Du vill din undergång, vill mig omenskelig finna:
 Ditt hat skall segra, gläds, du skall din önskan vinna.
 Hon väntar dig, den fröjd hvaraf du smickras blott,
 5 Att hafva störtat mig, från djup till djup, af brott.
 Jag skyndar mig, var nöjd, din afsky att förtjena.
 Jag har af barbari, din eftersyn att läna.
 Ej nog att slita dig ur famnen af din far,
 Att hölja med förakt, ditt namn, och dina dar,
 10 Att se din hand, med blygd åt bojan öfverlemnas,
 Mitt hjerta, på ditt blod, skall trötta sig att hämnas.
 Din far skall se din skymf, till bilan sjelf bestämd,
 Och mord, och slafveri förenas i min hämd.
 Mitt raseri ej förr, ej förr skall vända åter,
 15 Än källan för din gråt sig mer ej hämma låter.
 Sen klaga – och förtärs – och dö! – Liktorer! vakt!
 Man slute portarna, och tage dem i akt.
(Han skyndar bort.)

VIRGINIA.

20 Väl, bödlar! samlen Er att edra brott förena . . .

VIRGINIUS, *(till Liktorer.)*

Min vän, jag skall ej fly. Gå.
(till Julia.)

Lemna oss allena.

25 SJUNDE SCENEN.

VIRGINIUS. VIRGINIA.

VIRGINIUS.

Min dotter, Rom af dig ett efterdöme får,
 Som öfvergår mitt hopp, ditt kön, och dina år.
 30 Din far, förutan värn mot brotten och försåten,
 Sönk ner ett ögonblick, af romersk dygd förlåten;
 Af dig han till sin pligt ett stort exempel tar,
 Och tackar Gudarna ännu, att han är far!
 Du äger än en blink att oket undanböja.
 35 Se här den rätta stund, att verklig styrka röja!
 Ditt mod det enda är, som nu dig skydda kan.
 Säg: har du det nog stort, att höra mig?

VIRGINIA, (*med häpnad.*)
Välan? . . .

VIRGINIUS.

Virginia! älskar du ditt lif framför din ära?

VIRGINIA

Jag?

5

VIRGINIUS

Skulle du förr dö, än bojans nesa bära?

VIRGINIA.

Jag bär ert namn, min far, och ni det fråga kan?

10

VIRGINIUS.

Virginia, det är nog. Vål dig, om du är sann!

Om detta ädla val, är det beslut du tager,

Och ej af lånadt mod en storhet som bedrager!

Jag döljer icke mer, jag bör ej dölja det,

15

Att döden, gömd för dig, går tätt i dina fjät,

Och färdig till ett slag, som din förnedring motar,

Ditt hufvud hvar minut med lyftad lia hotar.

Se der den sista vän, den brudgum, åt hvars famn,

Din far förtror din dygd, din frihet och ditt namn;

20

En annan fins ej mer! – Om han ditt mod förskräcker,

Om ett förnedradt lif, likväl din saknad väcker,

Om grafven ryslig syns för dina unga år,

Lef! – och det är din far som dit med blygsel går,

Att undan Roms förakt sitt gråa hufvud gömma,

25

Och fasan af din lott i dödens sömn förglömma.

VIRGINIA.

Min far, i himlens namn, er dotter bättre känn.

För mig är döden ljuf: O gif mig, gif mig den!

Tro, att ni mig i den en högre skänk bereder,

30

Än i det sorgens lif jag hittills ägt af Eder!

Tro, att för detta bröst, änskönt i ålderns vår,

Ej mer ett möjligt hopp till sällhet återstår!

Att jag skall se min graf, och hvilat från min plåga,

Med mera tröstad blick än bröllopsfacklans låga;

35

Och att den fasans Drott ni mig till brudgum ger,

Skall mötas af min famn, med tacksamhet för Er!

Hvad jorden grymmast ägt, jag redan ung förfarit.

Min lefnad kort af år, men lång af sorger varit.

Hvad lemnar jag? ett lif af smärtor eller flärd,
 Förtryckets, tyranni' ts, bedröfvelseernas verld!
 O dröj ej, tills ni sett min hand i bojan sänkas,
 Och våldet gjort för sen den hjälp som kunnat skänkas!
 5 Om döden vägras mig, till mina plågors tröst,
 Så straffa då med den, min far, ett brottsligt bröst;
 Vet, . . . vet . . .

ÅTTONDE SCENEN.

VIRGINIUS. VIRGINIA. JULIA.

10 JULIA, (*instörtande på Scenen med
 förtviflan.*)
 Beväpnadt folk, som Appii budskap bära!
 Kom . . kom, om ni är far, och fräls er dotters ära! . .

15 VIRGINIUS, (*med uttryck af en förtviflad
 ståndaktighet.*)
 Det skall jag!

JULIA.
 Räddning! . . flykt! . . om flykt ej är för sen.
 De nämna hennes namn, de söka henne ren,
 20 En Liktor

VIRGINIA, (*med ett rop af förskräckelse.*)
 Liktor! . . ha! det ordet redan väcker
 En fasa, som sin köld till alla ådror sträcker.
 J Gudar! hämnen mig; och förrn han talat har,
 25 Tan ömkan med mitt qval, och sluten mina dar!
 (*Hon faller afdånad i en stol.*)

VIRGINIUS.
 (*Till Julia längre bort på Scenen.*)
 Gå – dröj dem – bed, besvär . . . hvad helst af dem må ämnas,
 30 Att oss en enda stund, till ensligt afsked lemnas.
 Flyg! . . . allt beror derpå.
 (*Julia går.*)

NIONDE SCENEN.

VIRGINIA. VIRGINIUS.

VIRGINIUS, (*i fonden.*)

Väl! detta återstod.

Nu far och mördare! . . . gör slut, och fräls ditt blod! 5

(Han blottar en dolk och närmar sig.)

Virginia! . . .

(Han finner henne afdånad.)

Hafven tack, J Gudar i det höga,

För denna dvalas natt, som höljer hennes öga! 10

Till en förtviflad far det är en vink af Er.

(Höjer opp dolken öfver henne.)

Nu skall ej denna blick till tårar öppnas mer.

(Han studsar med fasa tillbaka.)

Förskräckligt! . . . ögat skymms . . . och alla krafter flykta . . . 15

Må himlen rädda dig, oskyldiga förtryckta!

Jag kan ej . . .

(Ett kort uppehåll.)

Gamle man! din svaghet är ett brott!

Förnedringen fylls opp, och du, – du gråter blott! 20

Res opp dig, son af Rom! I sådan stund, besinna,

Det är ej tårar mer, men blod som måste rinna!

Blod, eller skymf! – Gör val. – Än dröjer bojan, – än!

(Löper till Virginia.)

Du skall ej vakna mer, olyckliga, till den; 25

För dig är sömnen huld, och evig blifve denne!

(Med dolken upphöjd öfver henne.)

Nu, graf, i ditt beskydd, af mig emottag henne!

Förtviflad, utan hägn af lag och fosterbygd,

Men fri, – men min ännu – och min, med all sin dygd! 30

Till höjden af förtryck när tyranni't är drifvet,

Är döden af en far en bättre skänk än lifvet!

*(Han ger henne dolkstygnet.)*VIRGINIA, (*spritter opp med**förskräckelse.*)

Barbarer . . . bödlar . . . 35

(Faller tillbaka igen.)

Ha! . . . hvar är jag? Gudar! . . . hvar? . . .

VIRGINIUS, (*med djup rörelse.*)

I deras boning, snart, – och frihetens! – 40

VIRGINIA, (*fattar hans hand med ömhet.*)
Min far!

VIRGINIUS, (*lutad öfver henne.*)
Virginia . . . lider du?

5 VIRGINIA, (*med svagt, aftynande uttryck.*)
Nej . . .
(*Hennes hufvud sjunker tillbaka, nedfallande på skullran.*)

VIRGINIUS.
Frälst är hennes heder,
10 Men komme hennes blod, tyranner, öfver Eder!
Af dessa döende, förstälda anletsdrag,
Förfölje bilden Er, i afgrunden, en dag!
(*Han kastar hennes slöja bakifrån skullran, öfver ansigtet
på henne. Sedan till Likborn som visar sig i fonden åtföljd
af flera.*)
15 Nu kommen!

TIONDE SCENEN.

VIRGINIUS. VIRGINIA (*döende.*) LIKTORN.
VAKT. APPIUS.

20 APPIUS, (*som höres redan längre ifrån och
tränger sig fram genom vakten.*)
Hållen opp . . . Likterer, stannen, hören!
Virginia njute helgd! – Ett steg, om J det gören,
Förlorar edra lif . . .

25 VIRGINIUS.
Tyrann . . . hvad ärnar du? .

APPIUS.
Förtjena, fastän sent, med någon dygd ännu,
Ett annat namn af dig och tiderna som dömma. –
30 (*Efter någon tystnad.*)
Virginus, Man af Rom, kan du ett våld förglömma,
Till hvilket kärleken och hämden mig förledt?

VIRGINIUS.
35 Nej, Man af tusen brott! Det som har skett, har skett.
Slafvinnan är tillreds att bli dig öfverlemnad:

Ej sådan hon af dig, åt dina nöjen ämnad,
 Med flygtig fågring prydd, förtjuste ditt begär;
 Men oförgångligt skön, – men sådan ändtlig här,
 En far, en romersk far, af hennes fågring skryter!
*(Han kastar undan slöjan och afhöljer
 Virginias döende ansigte.)* 5

APPIUS, *(med förskräckelse.)*

Virginia i sitt blod!

VIRGINIUS.

Du ser det hvar det flyter: 10
 Hvad syns dig? – Är det mitt?

APPIUS, *(löper till Virginia.)*

Virginia! . . . Blixt ur skyn!

Fall, ljunga!

(till Virginius.)

Missfoster! hvad har du gjort? . . .

(löper åter till Virginia.)

Hvad syn! –

Hon rörs . . . hon andas än . . . dess ögon öppnas åter . . .

(Han kastar sig på knä bredvid henne.)

Virginia! se mig blott . . . och säg . . . att du förlåter,
 Att du ej hatar mig! . . . 20

VIRGINIA, *(upplyftande sig litet och*

framstapplande med en

afbruten och döende röst.)

25

Barbar . . . Jag mera gör:

Jag . . . älskar dig ännu . . . Jag är belönt därför!

(Hon dör.)

APPIUS.

Du dör . . .

(Han stiger opp.)

Och jag är till! och blixten dig ej hämnar!

Och jorden som dig mist, för mina fjät ej rämnar!

J murar störten om, och djupt från dagens ljus,

Begraffen mina brott och mig i edert grus!

35

(Till Virginius.)

Hon dör! . . . och hennes stoft ej ren sitt offer njutit!

Hon dör! . . . och för din hand mitt blod ej redan flutit!

Var då, för hennes bröst, din dolk allena gjord?

Och äger du en arm till blott en dotters mord?

40

Barbar! i grafvens natt, skall det oss än förmenas,
Att, genom hämdens rätt åtminstone, förenas?
(*Man hör på afstånd ett växande buller.*)

VIRGINIUS.

5 Den hämd som du är värd förbida dina brott.
Hör, hör dem, dessa rop som skalla kring ditt slott!
Rom vaknar! – Hör, och rys för tyranniets faror!
(*Appius, ouppmärksam på Virginii ord och på allt det*
10 *följande, stannar bredvid Virginia, böjd öfver henne,*
i en orörlig och förtviflad ställning.)

ELFTE SCENEN.

DE FÖRRE. EN CENTURION.

CENTURIONEN, (*till Appius.*)

15 Decemvir! slottet fylls af öfverlägsna skaror;
Sicinius tränger fram för spetsen af sin här;
Din vakt förskingrad flytt, och Claudius fångslad är.
(*Folket intränger på Scenen.*)

RÖSTER I HOPEN.

Hämd på förtryckarn!

NYA RÖSTER.

20 Hämd!

TOLFTE SCENEN.

DE FÖRRE. SICINIUS. CLAUDIUS (*i bojor.*)

SOLDATER.

25 (*NB. Dispositionen bör i denna Scene vara sådan, att*
Virginias kropp bortskymmes för den inkommande,
af dem som redan äro på Scenen. Julia ligger på knä
framför denne. Appius står vid sidan, halfvänd från de
öfrige, i alltid samma ställning.)

30 SICINIUS, (*i fonden omgifven af folkskaran.*)
Ja, Landsmän, den skall tagas.
Sen redan, inför Er, i brottets bojor dragas,

Den bof som styrkt och tjent tyrannens öfverdåd,
 Med sina stämplingar och afskyvärda råd.
 Hans lön står färdig ren. Liktorer, må af Eder,
 Högst från Tarpeiens brant, förrädarn stötas neder,
 Och kroppen, i sitt blod, till hämdens längre prof, 5
 Bli lemnad utan graf, åt foglarna till rof!

(Till Claudius.)

För dina tusen brott, gå, Niding, nu att blöda;
 Och vänta den du tjent, till sällskap hos de döda. 10
(Claudius föres bort.)

(Till Folket.)

Qviriter, hören mig! Det är för Er jag stridt.
 Decemviratets våld hör opp, och Rom är fritt! –
 Virginius! en barbar skall dig ej mer förtrycka;
 Jag kommer att min brud från bojans nesa rycka, 15
 Att skydda hennes dar, att hämnna hennes qual . . .

APPIUS, *(likasom uppvaknande och
 halfvänd till Sisinius [tryckfel
 för Sicinius].)*

Din ankomst är för sen, vanmäktige rival. 20
 Du smickras af den skräck, du här omkring dig skådar,
 Men tänk ej Appius räds den usla hämd du bådard:
 Han är, i denna stund, till pris af sina brott,
 Långt öfver den, och Rom, och hela lifvets lott!
 Den makt du skryter af att ändtlig mig beröfva, 25
 Hör mig; – Jag har haft tid att värdet deraf pröfva:
 Den har ej mer *ditt* hat, än den har *mitt* förakt.
 Din brud är ej mer din, – och långt utom din makt.
 Hon hör på jorden mer till ingen af oss tvenne;
 Hon hör, i grafvens natt, till den – som följer henne – 30

(Han dödar sig.)

Nu – är hon . . . *min!* –

SICINIUS, *(som träder hastigt fram och
 får se Virginia.)*

Hvad syn! . . . Virginia är ej mer! . . . 35

VIRGINIUS.

Var nöjd att hon är fri – att Rom är fritt, – och ser,
 Till hämd för hennes dygd, och sig till evigt rykte,
 Förtryckarn, i sitt blod, bredvid den han förtryckte!

- 329 1 [not till rubriken i S2:] Förra Upplag. Betydliga förändringar hafva vid detta arbete sedan blifvit gjorda. I synnerhet har Femte Akten blifvit nästan helt och hållit omarbetad.
 2 *allmänheten* S2 Allmänheten
 4 *den:* S2 den;
 18 *uttryck* S2 uttryck,
 19 *teatern* S2 theatern
 24 *teatern* S2 theatern
 28 *allmänheten* S2 Allmänheten
- 330 1 *så* [tryckfel] S2 få *teater-stycken* S2 theater-stycken
 10 *Virginas* S2 Virginias
 12 *otvunget* S2 otvungit
 15–16 *egen; [...]* *framgång* S2 egen.
 18 *Scenen.* S2 Scenen,
 21 *Virgina* S2 Virginia
 22 *allmänheten* S2 Allmänheten
 28 *Scener* S2 scener
 29 *teatern,* S2 theatern
 35 *teatralisk* S2 theatralisk
 37 *Scener* S2 scener *sjelf* S2 sjelf,
- 331 4 *ressurs* S2 resurs
 5 *patetiskt* S2 pathetiskt
 10 *sant* S2 sant,
 12 *teatraliska* S2 theatraliska
 14 *styrelse* S2 styrelse,
 17–18 *naturens: faderns känslor* S2 naturens; Fadrens känslor,
 23 *katastrofen* S2 katastrophen
 29 *funnit* S2 funnit, *teatralisk* S2 theatralisk
 38 *konstgrepp* S2 konstgrepp,
- 332 4 *närhet,* S2 närhet
 11 *teatraliskt* S2 theatraliskt
 23–24 *katastrofen* S2 katastrophen
 25 *ett,* S2 ett
 31 *teatern* S2 theatern
- 333 1 *jag,* S2 jag
 2 *uppfinning* S2 uppfinning,
 6 *borgeligt* S2 borgerligt
 8 *sig* S2 sig,
 11 *giftermåls förbindelser* S2 giftermåls-/förbindelser *klasserna,* S2 klasserna
 25 *fransmännens* S2 Fransmännens
 28 *teater* S2 theater *ting* S2 ting,
 29 *ganska* [ej i S2]
- 334 2 *strax* S2 straxt
 6 *betydelsen,* S2 betydelsen
 18 *sann* S2 sann,

- 19 *känsla*, S2 känsla
 24 *tillägga*: S2 tillägga. *tragedi* S2 Tragedi
 28 *mäste* S2 mäst
 35 *sätter*, S2 sätter;
 335 13 *tragedi* S2 Tragedi

Textkommentar

- 246 3 *Decemvir* medlem av den lagkommission som tillsattes i Rom 451 f.Kr.
 4 *Patricier* tillhörig den romerska börsadeln
 5 *Plebej* tillhörig den lägre, borgerliga befolkningen i Rom
 8 *Liktorer* rättstjänare underställda de högsta romerska ämbetsmännen
- 247 7 *Förströn* skingra
 9 *ensligt* ensam
 17 *blygd* blygsel
 25 *gjorde* skapade
 35 *val* önskan
- 248 4 *tidning* nyhet, underrättelse
 5 *satt* fastställd
 11 *Senat* den lagstiftande församlingen i Rom, bestående av de främsta patri-
 cierna
 12 *ändtlig* till slut
 14 *lika* lika stort
 20 *buren* framförd
 23 *förlåten* lämnad, övergiven
 25 *fyllest* *ren* redan tillräckligt
 30 *Tribunatens* folktribunernas ämbete, vilket upphävdes av decemvirerna
- 249 6 *klienter* personer i beroendeställning
 11 *Far fort* fortsätt
 12 *hennes* syftar på hären
tro trohet
 17 *yrka* befordra
 20 *Var honom sagdt* har man berättat för honom
öfvat begått
 30 *skiftadt* utdelat
- 250 2 *hinna* uppnå
 18 *Latien* här: Italien el. romarriket
 24 *med saknadt mod* utan drift el. böjelse
 31 *dämpadt bröst* återhållet sinnelag
 32 *borgerlig tyrann* förtryckare av samhället
- 251 8 *Valerius [...] Brutus* Publius V. Poplicola («folkvännen») och Lucius
 Junius B. (500-talet f.Kr.) störtade enl. sägnen Roms siste konung och
 införde ett nytt styrelseskick
 17 *Hon* dvs. staten
Tarquiniers romerska kungar med namnet Tarquinius
 22 *för före*

- 23 *nära* ge näring, underblåsa
- 25 *tvenne krigs förlust* enl. Livius blev romerska trupper under decemvirernas styre vid två tillfällen slagna av fientliga folkstammar
- 26 *qvald* begränsad, inskränkt
- 252 14 *Centurioner* befälhavare för en truppstyrka
- 253 8 *biltog* förvisad; rättslös
- 15 *stridigt* motstridigt
- 19 *tal* antal
- 21 *dela* splittra, åtskilja
- 22 *ömse* ömsesidiga
- 25 *skyldskap* släktskap
- 26 *band af närmad blod* blodsband
- 255 17 *fåfång konst* meningslös grannlåt
- 26 *qvafd* kvävd, medvetlös
- 256 1 *skiften* förändringar
- 257 22 *yppat mig* gjort mig synlig
- 24 *gnyt* dånet, oväsendet
- 258 2 *Till minsta* åtminstone
- 25 *sol* dag
- 35 *varat* vara det
- 259 2 *Beropar* åberopar, hänvisar till
- 17 *äntlig* slutgiltigt
- 19 *gör sig rätt* handlar rättvist
- 24 *skyddas* förlåtas
- 260 24 *ljungat* kraftfullt riktat
- 32 *lindrig* ömsint
- 261 6 *min afsky göra* utgöra ett föremål för min avsky
- 13 *att mig sjelf en rättvis rodnad spara* för att undvika en befogad skamsenhet
- 18 *läga qval* skamliga smärta (dvs. kärleken)
- 19 *förlåtom* lät oss lämna
- 21 *stängda* återhållna
- 28 *qvaldt* plågat
- 33 *qvälja* pina
- 262 8 *länar* lånar, erbjuder
- 9 *Med offret af sin hand* dvs. genom att gå med på förlovningen
- 18 *af sig sjelf bero* förlita sig på sig själv
- 22 *mina dar* mitt liv
- 25 *vinkels* vinkel, vrå, gömsle
- 263 1 *tacke* må tacka
- 7 *gilla* sätta tro till
- 11 *kunnigt* känt
- 30 *nära* hysa
- 264 3 *lemna [...]* rätt göra rättvisa åt
- 7 *fyllest* tillräckligt
- 18 *kränka* bryta

- 22 *dela* åtskilja
- 265 5 *söker honom brott* försöker pådyvla honom brottslighet
9 *dess* hennes
19 *blod härkomst*
- 267 27 *fyllnad* uppfyllelse
- 268 2 *erkänslan* erkännandet
20 *fast* även om ni vore
25 *borgare* samhällsmedlem
28 *Bruters män som Brutus* (se 251:8)
undran beundran
29 *föraktets ämne* föremål för förakt
- 269 3 *öfrigt finna* behålla, ha kvar
35 *väldets maktens*
- 271 7 *änkönt* fastän
10 *Far fort* fortsätt
21 *bekänner* omfattar, bekänner sig till
- 273 23 *skoning* förskoning
- 274 25 *förtalets blotta dikt* bara påhittat förtal
26 *fäste* må fästa
31 *öfrigt* kvardröjande
- 275 12 *ett skiftadt rof, emellan plågors tal* ett rov för otaliga plågor
15 *vaka på hans fara* se upp med den fara han löper
- 276 15 *hinna* ersättas
24 *rättvis* befogad
- 277 16 *eftersyn* förebild
17 *lifva* ge upphov till
23 *gråta* begråta
32 *undanfalla* yttras
- 278 32 *lifvets rätt* rätt till livet
- 279 21 *hinna* uppnå
- 281 24 *rättvisa* rättfärdiga
- 283 9 *var mig öfrig* återstod för mig
- 284 7 *kunnigt ser* ser att du vet om el. känner till
13 *undergått* underkastat mig
16 *Tioman* sv. övers. av decemvir
18 *dundrets kung* åskguden Jupiter
- 285 4 *stund åt företaget* tidpunkt för handlingen (mordet)
7 *Förvillad om* av misstag inte lämnad åt
9 *dröjer* uppskjuter
33 *tröstat* förlitat sig
- 288 7 *Clusinska spjuten* av Clusium, stad i Etrurien
- 290 16 *tolka* framlägga
30 *feltes* återstod
- 291 17 *tartaren* underjorden
- 292 22 *lifvas* återuppväcks

- 293 11 *jäfvos* vederläggas
30 *dårad* förledd
- 294 14 *Hymens* Hymen, bröllopsfestens gud
16 *gälde han* må han betala för
29 *medborgsmannen* samhällsmedborgaren
- 295 10 *ämnas* planeras
- 297 13 *pligtig* förpliktigad
16 *tar stämpeln af min själ* visar mitt sinnelag
22 *stäckte* satte stopp för
29 *stalp* stöp
- 298 25 *lemnar* överläter åt
- 299 6 *af ditt [...] låter* ung.: det enda jag önskar av det beskydd som du erbjuder
19 *beskrifning ej förklarar* kan inte beskrivas
- 301 3 *en skamlig sällhet* gör njuter skamligt
32 *hvälfvos* lyftas av
- 302 8 *hämndens fordran yrka* kräva hämnd
- 303 15 *fästas vid* tvingas åtfölja
20 *förtära* förnöta
- 304 10 *fela* svika
16 *ömkans ännen gifva* ge anledning till medömkan
21 *billighetens rättvisans*
22 *ert blod* er avkomma
- 306 9 *böjt min gång* försökt ta mig fram
17 *yrkar* hävdar, förfäktar
18 *dikt* påhitt
- 307 19 *Jofurs* Jupiters
- 308 15 *en färg åt våldet ger* ger ett falskt sken av berättigande åt våldet
- 309 8 *felat* misslyckats
9 *den icke delat* ung.: inte bedömt den som jag
- 312 1 *Brutus* se 251: 8
2 *Collatini maka* Lucretia, som våldtogs av en son till Roms siste kung och begick självmord; Brutus hämnades dådet, vilket ledde till att kungadömet avskaffades
21 *Tribunalet* upphöjd plattform förbehållen de mäktiga
25 *undanköpt* undansmusslad
- 316 5 *länen* lånar
- 317 18 *en öfrig* ytterligare en
- 319 19 *nedrig* lågsint
26 *sluta* gör slut på
33 *egnar* passar
- 320 7 *din eftersyn att låna* att efterlikna dig
15 *stämna* hejda, dämna
21 *din lefnads ånger gjorde* fick dig att ångra under hela livet
- 321 3 *i akt* under uppsikt
- 323 24 *Servius* förekommer inte hos Livius; trol. fel för Claudius
- 324 15 *Bevis* bevisa

- 329 24–25 *en Skald* Gustaf von Paykull (1757–1826), ämbetsman, kansliråd, litterärt verksam under 1780-talet, översatte grekisk poesi, skrev dramer som *Domald* (1783) och *Virginia* (se ovan s. 203) och verskomedin *Ordensvurmen* (1785); ägnade sig senare åt zoologiska studier som gjorde honom internationellt uppmärksam
- 330 8 *anledningen* ämnet
20 *länt* lånat
27 *La Harpes* Jean François de Laharpe (1739–1803), författare till lyrik och dramer (*Virginie*, 1786), inflytelserik litteraturkritiker
- 333 32 *Bergklint* Olof B. (1733–1803), skald och kritiker, från 1783 kyrkoherde i Gladsax; det anförda »skaldebrevet» är »Ode öfver den 6 Dec. 1773, då Hans Exc. Riks-Rådet m.m. Herr Grefve And. Joh. von Höpken återträdde i Kongl. Rådskammaren»

VIII. *Metromanien, eller Vers-vurmen. Komedi i fem akter af Piron. Öfversättning. Första gången uppförd på Kongl. Dramatiska Theatern 1808.* Tr. i S2:I, s. 239–407.

Alexis Piron (1689–1773), fr. författare, från 1719 verksam i Paris, invald i Académie française 1753 men av konungen förvägrad inträde av moraliska skäl; P. gjorde sig uppskattad för sina dramer, däribland sorgespelet *Gustave Wasa* (1733) och framför allt komedin *La métromanie ou le poète* (1738) men också för sina bitska epigram och spirituella poésies fugitives.

I Stockholm spelades *La métromanie* under frihetstiden ett tiotal gånger av den franska teatertruppen. På 1780-talet togs pjäsen upp på nytt av den då verksamma franska ensemblen. (Beijer, passim.) 1784 trycktes den i Stockholm på originalspråket. Idén till en svensk översättning kom från Gustaf III, som i januari 1789 ålade Svenska Akademien att bland tävlingsämnen i skaldekonsten medta översättning av andra akten av Molières *Le misanthrope*, alternativt tredje akten av Piron *La métromanie*. Den senare uppgiften lockade en deltagare. (*Svenska Akademiens Dagbok 1786–1789*, s. 366, 402.)

L:s översättning utfördes på uppdrag av direktören för de kungliga teatrarna Abraham Niclas Edelcrantz. I februari 1807 tackade L. denne för ett förskott på arvudet och sade sig då ha påbörjat översättningen. På juldagen samma år översände han de tre första akterna till Edelcrantz, som han tillskrev »förtjensten att ha framkallat sjelfva arbetet» (Brev IV, s. 41), och den 27 augusti 1808 tillställde han sin uppdragsgivare de båda sista akterna. I arbetet med översättningen såg L. som sin främsta uppgift att »ge åt den komiska dialogen litet mer natur och böjlighet än den hos oss vanligen haft, i våra rimmade Stycken», medan han inte ansåg att pjäsen som sådan förtjänade sin ryktbarhet. Lyckade försök att utveckla det sceniska språket hade han funnit hos »Herrar Remmer och Rutström» (ib., s. 40).

Johan Erik Remmer (1769–1843) var tjänsteman i krigsexpeditionen och framträdde från 1807 med en rad komediöversättningar; 1809 belönades han av Svenska Akademien med det Lundbladiska priset. I företalet till *Metromanien* i S2:1 nämner L. särskilt *Den svartsjuka hustrun*, en komedi av Desforges som spelades på Arsenalsteatern i Remmers översättning från april 1808. Carl Birger Rutström (1758–1826) var en mångsidig lärdd med vittra intressen och invaldes i Svenska Akademien 1812; 1799 hade han översatt Schillers *Die Räuber*.

I sitt företal nämner L. också att han tagit sig vissa friheter mot originaltexten. Särskilt har slutet vållat honom huvudbry, då han finner det oförenligt »både med Metromanens målning, rätt besinnad, och med moralen af Stycket, om det annars bör hafva någon». Utförligare tar han upp problemet i sitt brev till Edelcrantz av den 27 augusti 1808. Pjäsens syfte måste rimligtvis vara, säger han, »att föreställa passionen för denna konst [diktkonsten], icke såsom en dårskap hos personer af sann och stor talang derföre, utan som en löjlig och skadelig vurm hos en mängd envisa Skriblerer, utan egenskaper och duglighet». Men pjäsen får då inte sluta med att den person som framställts som en alltigenom löjlig figur plötsligt tycks lyda en äkta kallelse. I stället borde åskådaren få en slutlig bekräftelse på »*dårskapen af hans vurm*» (ib., s. 96). I originalet lyder metromanens slutreplik:

Non! J'appelle en Auteur soumis, mais peu crainatif;
 Du Parterre en tumulte, au Parterre attentif.
 Qu'un si frivole soin ne trouble pas la fête.
 Ne songez qu'aux plaisirs que l'Hymen vous apête.
 Vous, à qui cependant je consacre mes jours,
 MUSES! tenez-moi lieu de fortune & d'amours!

(Piron, s. 437.)

(Nej. Som undergiven men ingalunda räddhågad författare vädjar jag från en upprorisk parterr till en uppmärksam parterr. Må ett så lättsinnigt göromål inte störa festen. Tänk bara på de nöjen som Hymen har i beredskap för er. Men ni, musor, som jag ägnar mitt liv, var för mig i lyckans och kärlekens ställe!)

L. låter honom i stället komma till insikt om vad hans talang är värd, visserligen med reservation för den uppmärksamma parterrrpublikens domslut. L:s egen dom är dock entydig: »Skall den unga dåren gå af Scenen med anseende af verkligt Stor Skald, så falla alla de bespottelser som i pjesen förekomma, icke på konstens narrar, utan på konsten sjelf och dess Idkare i allmänhet: ett begrepp om poesi och poeter, hvartill vår Allmänhet synes af sig sjelf redan tillräckligt benägen, och som icke tyckes, böra genom konstens egit biträde, hos den inskärpas. Åtminstone torde det böra förlåtas mig, att för min del, ej vilja bidraga dertill.» (Brev IV, s. 97.)

Metromanien fick sin premiär på Dramatiska teatern den 19 november 1808. Rollbesättningen har tyvärr endast delvis kunnat rekonstrueras:

FRANCALEU Gustaf Fredrik Åbergsson (1775–1852), debuterade vid Dramatiska teatern som Yngve i L:s *Oden* 1798, gjorde senare lycka i olika fack, ansågs oöverträffad som grandseigneur i komedin.

BALIVEAU

DAMIS

DORANTE Axel Fredrik Cederholm (1780–1828), flitigt anlitad skådespelare vid de kungliga teatrarne 1800–1820.

MONDOR

LUCILE Inga Elisabeth Åberg (se ovan s. 4).

LISETTE Ottilia Carolina Kuhlman (se ovan s. 182, Deland).

I brev till Carl Gustaf Nordforss, andre direktör vid Operan men uppenbarligen engagerad i uppsättningen av *Metromanien*, kommenterar L. med regissörsblick skådespelarnas insatser. Han är i stort sett mycket nöjd men kan inte låta bli att anmärka på detaljer i diktion och rörelseschema. Däremot hade han väntat sig mer av publiken, »hvars kalla reception intet var belönande» (Brev IV, s. 104).

Tryckvarianter

Ett exemplar av S2:1 tillhörigt Svenska Akademiens Nobelbibliotek uppvisar följande varianter i förhållande till grundtexten (gt):

390:15 er [...] er gt Er [...] Er

393:15 er gt Er

19 er gt Er

22 er gt Er

23 er gt Er

395:21 er [...] er gt Er [...] Er

Utgivarens ändringar:

401:10 At S2 Att

412:14 plånboken). S2 plånboken.)

420:1 Damis S2 Mondor

422:20 Damis). S2 Damis.)

Textkommentar

340 9 *Pylad* Pylades, i grekisk saga den mykenske kungasonen Orestes' oskiljaktige vän och följeslagare

342 26 *bålt* väldigt

343 22 *förefaller* faller honom in

23 *vis* visa

345 2 *billig* rättvis

14 *gör jäf mot* bestrider

347 1 *snöbild* snöskulptur

3 *mak* ro, frid

12 *ser väl in* inser väl

22 *auktor* författare

- 348 11 *Eklogen* herdedikten
18 *þjáð* gråtmildhet, þjoller
- 349 6 *skickelsen* ödet
30 *Oss felar* vi saknar
- 350 9 *plánbok* anteckningsbok
- 351 3 *lügenhet* möjlighet
17 *Finn godt* godtag, finn dig i
- 352 11 *skattas* betalas
17 *ömnighet* ymnighet, överflöd
24 *får i tar tag* i
25 *rystar* skakar
- 353 12 *Till fanners* åt fanders
26 *höllo fort* fortsatte, gick vidare
- 354 13 *bestrida* stå för
- 356 4 *snillet* tankekraften
13 *spekulatser* spekulationer, fantasier
21–22 *göra sig bemärkt* väcka uppmärksamhet
- 357 25 *Vastre* vasserra tre, egentl. Vår Herres trä, dvs. Kristi kors
26 *possessionat* godsägare
- 358 19 *till skiftes* omväxlande
- 359 13 *ser an* anser, betraktar
31 *Merkurens* Mercure de France, fransk tidskrift
- 362 13 *verkligt* faktiskt, i själva verket
- 363 4 *Spisvärd* person som står för mathållningen
- 364 2 *plåtars* plåt, myntenhet som vid den här tiden motsvarade 1/3 riksdaler
15 *Spisvarteret* matstället
24 *hypotek* säkerhet
- 365 25 *går omkring* snurrar
- 366 11 *Parken* av parcer, i romersk myt tre ödesgudinnor; här avses Clotho, som spinner livstråden
- 367 2 *masqve* mask, förklädnad
5 *larf* mask
9 *grilla* få konstiga idéer
17 *till minsta* åtminstone
18 *flygt* poetisk ingivelse el. flykt
- 368 6 *aftonro* kvällsnöje
17 *dårsprång* dåraktigheter
23 *fresta* försöka
26 *ändtlig* slutligen
31 *Ministerbref* skrivelse av en minister
- 370 12 *stark* omfattande
- 371 17 *begallradt* gallerförsett
- 372 6 *profession* yrke
- 373 28 *Lyckans* ödets
- 380 25 *till hvad ända* av vilket skäl

- 381 4 *bli begärlig* få lust
- 385 22 *Polhymni* Polyhymnia, en av de nio muserna
- 388 3 *quivproquo* lat. qui pro quo, förväxling, misstag
8 *Sappho* Sapfo (omkr. 600 f.Kr.), grekisk skaldinna
9 *Deshoullieres* Antionette Deshoulières (1638–1694), fransk skaldinna, berömd för sina idyller
- 389 15 *fyllest* tillräckligt
- 390 6 *Kastalens flod* Kastalia, källa vid foten av Parnassos, helgad åt Apollon och muserna
10 *raptus* utbrott
- 391 2 *hymeneisk* av Hymen, i grekisk myt bröllopfestens gud
- 392 16 *tal* antal, mängd
30 *mål* ärende
- 393 32 *irring* misstag
- 394 5 *I oförtänt förlust af ung.:* att av misstag förlägga
- 401 2 *liknar sig* artar sig
8 *Cato* Marcus Porcius C. d.ä. (234–149 f.Kr.), romersk politiker, känd för sin stränghet
- 403 9 *tar Er bara* ung.: är överdrivna
- 405 2 *corps* yrkesgrupp
21 *dragit* skördat, hämtat
- 406 7 *hufvudbråk* tankemöda
väder luft
9 *villa* förvillelse
29 *Patru* okänd jurist
Rotru Jean Rotrou (1609–1650), fransk dramatiker och jurist
- 407 9 *Nytta och Behag* efter Horatius *utile dulci*, nytta i förening med nöje
10 *vederpart* motståndare
- 408 7 *ömnig* ymnig, riklig
8 *lemningen* resterna
14 *farom fort* låt oss gå vidare
- 409 22 *bergningen* livets nödort
23 *smädefiknas* lystna att höra på smädelser
26 *Alcides* binamn för Herakles
28 *Zoil* Zoilos (omkr. 400–330 f.Kr.), retor och sofist, skrev nio böcker om Homeros som mot författarens avsikt uppfattades som en smädeskrift
29 *le Cid* El Cid, Rodrigo Díaz de Vivar (1043–1099), spansk nationalhjälte, stred omväxlande för de kastilianska kungarna och för morerna, huvudperson i spansk folkdiktning och i Corneilles drama *Le Cid*
30 *Pindens höjd* Pindos, berg i norra Grekland, helgat åt Apollon och muserna
- 410 28 *i någon väg* på något sätt
- 411 10 *sluta* förstå, sluta sig till
- 412 27 *vidrigt* motsatt
- 413 2 *artigt* trevligt

- 17 *förevänder* invänder
 18 *Var [...] din anstalt* föranstaltades av dig, skedde på ditt initiativ
 28 *menlöst* oskyldigt
 418 26 *allt* redan
 420 28 *toppas* slå vad
 423 20 *chikanör* av fr. *chicaneur*, en som använder knep
 gräl grälmakare
 21 *längst för detta* för länge sedan
 26 *räson* skäl
 424 10 *vind-flagg* vindflöjel, opålitlig person
 426 4 *till hofs* vid hovet
 12 *Pallas [...] Fröja* lärdomens resp. kärlekens gudinnor
 27 *kredit* anseende
 428 12 *slät* dålig
 17 *frats* konstighet, nyck
 430 4 *kamperar af* ger sig iväg
 433 14 *beveklig* bevekande, mjuk
 18 *pactum* överenskommelse
 435 26 *undse* överse, förlåta
 436 11 *cour* kur, uppvaktning
 438 27 *länste* lånade
 440 26 *i tag* beredd
 441 15 *parterrn* de enklare parkettplatserna; även publiken där
 29 *Gör skrupler* ha samvetsbetänkligheter
 443 17 *siffleradt* utvisslat
 22 *metiën* av fr. *métier*, yrke, hantverk
 445 13 *kabaler* intrigspel
 446 11 *qväljs* kvävs, kränks
 26 *bagsnas* baxnar, häpnar
 448 2 *snällt* duktigt, skickligt
 449 21 *felte* fattades
 451 7 *phénix* fr., enastående person
 18 *skribler* dussinförfattare
 34 *folkprat* löst prat
 453 2 *artig* tilltalande
 21 *visligt* klokt
 454 10 *vunnit rum* ägt rum, skett
 456 6 *våra Nios gille* våra nio musers sällskap
 14 *billig* rättvis
 23 *skämdt* förstört
 457 17 *täcks ni får ni vara så god att*
 464 3 *termer* förhållande
 26 *yrkar* önskar
 466 3 *billigt* med skäl

Smärre sceniska texter

I. *Kuplett ur Gustaf III:s pjäs Bedragne Bachan*. Efter Gustaf III, *Skrifter i politiska och vitttra ämnen* II, 1806, s. 281–282.

Bedragne Bachan, en efterbildning av Germain-François Poullain de Saint-Foix' *Arlequin au Sérail*, framfördes första gången på Dramatiska teatern 21/4 1789. Till Oxenstierna, som arbetade med utgivningen av Gustaf III:s skrifter, skrev L. 19/6 1806 att han själv hade författat endast den här återgivna kupletten. (Brev IV, s. 13.) Den framförs av den gamla slavinnan Nadda, vid premiären spelad av Carl Gabriel Schylander (1751–1811), tidigare tullinspektör, från 1788 anställd vid Kungl. Teatern, där han framför allt gjorde lycka i komiska gumroller. Se vidare Levertin, *Gustaf III som dramatisk författare*, s. 200 f.

Textkommentar

469 6 *sephirens* västanvindens

II. *Kupletter ur Gustaf III:s pjäs Alexis Michaelowitsch och Natalia Narischkin*. Efter Gustaf III, *Skrifter i politiska och vitttra ämnen* III, 1807, s. 289–290.

Pjäsen kombinerar en anekdot om Peter den stores föräldrar med ett stycke av Poullain de Saint-Foix, *Le rival supposé* (Levertin, *Gustaf III som dramatisk författare*, s. 202 ff.). Premiären ägde rum på Dramatiska teatern 7/1 1790. Dagen därpå sände L. ett litet versbrev till kungen, där han hyllar »den Fördolda Autorn» (se denna utgåva, *Dikter 1785–1829*, s. 139). Kupletterna hade överlämnats till Gustaf III med ett brev daterat 5/2 1790 (Brev II, s. 2), men det var först vid den tredje föreställningen, 11/2, som stycket gavs »tillökt med Natalias kröningsfest samt ett divertissement af dans och sång» (Lewenhaupt II, s. 134 n. 2). Kupletterna framförs av pagen Fedor, ministern Morisow, den gamla amman Daria samt en hovman som fått föreställa tsaren.

Textkommentar

470 14 *ro* nöje, glädje

15 *beskära* förunna

22 *bedrifvit* handlat

26 *Parterren* publiken i den enklare delen av teatersalongen

III. *Duo och kupletter ur Gustaf III:s pjäs Födelsedagen*. Efter Gustaf III, *Skrifter i vitttra och politiska ämnen* III, 1807, s. 364 (felpag. 365) resp. 371.

Födelsedagen gavs på Dramatiska teatern 20/11 1790 i anslutning till en middag som Gustaf III hade arrangerat för magistraten och borgerskapets officerare som

tack för deras militära insatser under de gångna krigsåren. Stycket renskrevs av L. under en natt och försågs med poesier »Så goda jag kunnat göra dem emot dagningen, hvilken tid annars ej är poëternas» (dat. »d. 11 November. Kl. 5. om morgonen», Brev VII, s. 165). Kellgrens recension i StP 27/11 avslutas med några kritiska rader om versinslagen: »Vid Picens första Representation märktes vid alt, och isynnerhet Sängen, at man ej haft tilräckelig tid at lära. Man torde ock få göra den anmärkning vid Coupletterne, at när man åt ööfvade, rädda eller aldeles inga röster vill gifva något at sjunga, bör det ej vara Adagior eller Airer af långsamt tempo, som ock mindre passa vid et glädjefullt tilfälle.» (Kellgren, SS V, s. 341.) Duon framförs av de båda ungdomarna Nora och hennes fästman Fredrik, som också ackompanjerar på cittra. Kupletterna sjungs unisont.

I trycket avslutas Födelsedagen med följande verser, som ej medtagits i textdelen till föreliggande utgåva:

SEKRETERAREN.

Jag, som Poet med ädel anda,
Antecknar jemt i Allehanda
Ert namn på Födslodagarna.
:/: Bravo! Herr Sekreterare, bra! :/:
När Gubbens Födslodag skall firas,
Med nya rim min penna viras,
Och till och med med bouts-rimés.
:/: Bra, bravo, Herr Sekreterare! :/: (4 gånger.)

2.

Jag skrufvat mössan rundt kring öra,
Och tänkt att lyran platt förstöra,
För de fördömda rimmerna.
:/: Bravo! Herr Sekreterare, bra! :/:
Hvar får jag rim emot emedan?
Jo, vapnens glans i ny och nedan
Har fräjdadt Stockholms Borgare.
:/: Bra, bravo, Herr Sekreterare! :/:

3.

I denna högtids glada gille
CommerceRådet gladt mitt snille,
Förtjusat upp till Gudarna.
:/: Bravo! Herr Sekreterare, bra! :/:
Han om sin Kung med kärlek talar
I Borgerskapets ljufva salar
Hans trumpna skugga tyckes le.
:/: Bra, bravo, Herr Sekreterare! :/:

4.

O Stockholms Borgerskap! Din heder
 Sig öfver Nordens gräns utbreder,
 Beprisas af Regenterna.
 :/: Bravo! Herr Sekreterare, bra! [:/:]
 Också din Kung han dig ej glömmet:
 Den Kung, som du så fromt berömmet,
 Får han dig hela hjertat ge?
 :/: Bra, bravo, Herr Sekreterare! :/: (4 gånger.)

ABBËN.

Jag måste bekänna med suck uppå suck:
 Den tonen är svår.
 Detta skall blifva ett drag utaf Gluck;
 Få se hur det går.
 Nu vill jag afmåla
 Tartaren, dess håla,
 Hur eldarna stråla,
 Med dunder, blix och knall,
 Och de forsande svall.
 Ysch! Qvinten den gnall.

2.

Ysch! Vänta, god vänner! En annan idé!
 Ysch! Den skall bli bra.
 Ysch! Mina vänner, nu ska ni få se
 På sjön Turoma.
 Sen ska ni upplifvas,
 Att höra beskrifvas
 Vår Konung omgifvas
 Utaf sin trogna här,
 Borgerskapet i gevär,
 Som troheten bär.

LARS.

För dig nu, min far, så bugar jag
 Och ber om förlåtelse,
 Om teckningen saknar färgor och drag,
 Så glad jag den vill ge.
 Ändå för trohet, nit och mod
 Uppresas skall en ärestod
 Åt våra Svenska Borgersmän.
 Mitt hjerta af dem käns igen.

HJELMROS.

J, som med mandom, tro och heder
 Svängt ert baner i tappra leder.
 Postat och vakat,
 Och hvilan försakat:
 Kamrater! Min helsning ömt jag er ger.
 Skåden den stod som reses åt er.
 Der efterverlden en gång faller ner,
 Förtjust af er ära, ert trogna samfunds band,
 Som villigt väpnat er för Konung, folk och land.

FREDRIK.

Eldad, ömt intagen,
 Min vörndnad egnas denna dagen.
 Kringhvarfd utaf behagen,
 Den gyllne lyran röjer sina slag.
 Lär mig, Apollo sjunga,
 Att, med hjertat på min tunga,
 :/: Prisa i dag,
 Med röst och behag,
 Vårt Borgerskap, gamla och unga. :/:

LOVISA.

Mitt hjerta ömhet hyser,
 Så för min valda vän,
 Som för den tropp här lyser
 Af Stockholms Borgersmän.
 På denna Födslodagen
 Min hand jag skänka vill.
 :/: Hvar suck i andedragen
 Hör Borgerskapet till. :/:

FRU ADOLPH.

Du kan, Gubbe lilla,
 Dig ej nog inbilla,
 Hur jag dig älskar af hjerta och själ.
 Du ej, Gubbe lilla,
 Låtit dig förvilla
 Af fagra löften och griller och gräl.
 Dina kamrater,
 Som tappra soldater,
 Tänkt med dig för Kungen lika väl. :/:

HERR ADOLPH.

Himlen bevara
 Vår vörndnadsvärda far!
 :/: Vid trummans slag

Han sett mig gladt den dag,
 Då min tropp och jag
 Fått ta vår Kungs försvar. :/:

HERR CARL.

Han sett oss vaka
 Om Rikets dyra lån:
 Konungens Maka
 Och om dess enda Son.
 :/ Bli oss befaldt
 Till marche, marche öfver allt,
 Icke minsta halt
 Gå hemifrån. :/:

Både Levertin och Holmberg anger utan reservationer L. som upphovsman till styckets verser (Levertin, *Gustaf III som dramatisk författare*, s. 222; Holmberg II, s. 44, här med direkt hänvisning till Sekreterarens Bellmanimitation). När Oxenstierna sände L. några av Gustaf III:s teaterstycken för granskning (se föreg.) svarade L. att han om *Födelsedagen* tidigare hade »nästan intet begrepp eller åtminstone hade minnet deraf alldeles försvunnit» (Brev IV, s. 13). Då pjäsen uppenbarligen färdigställdes i stor hast är det mycket troligt att en del versinslag, liksom då det gällde *Bedragna Bachan*, överläts till någon annan författare, exempelvis den oöverträffat flyhänte Envallsson. Sekreterarens och Abbéns kupletter har en ton av enklare folklustspel som är helt främmande för L. Det är dessutom närmast otänkbart att han med sitt komplicerade förhållande till Bellman skulle ha kunnat åstadkomma en så blek och poänglös imitation. Inte heller de avslutande kupletterna bär i något avseende hans signum.

Om föreställningen se f.ö. Levertin, *Teater och drama under Gustaf III*, s. 189 ff. och dens., *Gustaf III som dramatisk författare*, s. 216 ff.

Textkommentar

473 7 *Teckna* utmärker

21 *oliv* olivkvist som fredssymbol

IV. *Prolog till Tragedien Virginia, Af Kongl. Dramatiska Teaterns Ledamöter uppförd på Kongl. Stora Teatern d. 1805*. Efter separattricket (sep.), 6 s. 4o, tr. hos Carl Delén, Stockholm 1805.

L:s *Virginia* skulle ha uppförts på Dramatiska teatern med anledning av kungaparets återkomst från Tyskland till Stockholm den 7 februari 1805, men föreställningen inhiberades då Gustaf IV Adolf hade avböjt alla mottagningsceremonier med anledning av drottningens långt framskridna havandeskap.

De kungliga hade lämnat Sverige i slutet av juli 1803. Familjen hade vid avresan

splittrats, då endast den tvååriga prinsessan Sophia Wilhelmina fick följa med sina föräldrar, medan kronprins Gustaf och hans yngre bror Carl Gustaf lämnades hemma. En längre tid uppehöll man sig hos drottningens föräldrar i Karlsruhe, och först vid månadsskiftet november-december 1804 anträdde återfärden till Sverige. Fartyget som skulle föra de kungliga från Stralsund till Ystad råkade emellertid ut för en svår storm och tvingades vända tillbaka. Efter ytterligare en månad bröt man upp igen och tog nu vägen genom Danmark. Den 21 januari skedde landstigningen i Helsingborg under folkets jubel. Hyllningarna följde resenärerna genom landet och tycktes vittna om en nyväckt kärlek till kungahuset.

Manuskriptet till prologen tillställdes teaterdirektören Edelcrantz 2/2 med ett brev där L. uttrycker tveksamhet och missnöje med sin egen text. Ingen av de rader som han anför som mindre lyckade har dock korrigerats vid tryckningen (Brev III, s. 281 ff.). I ett brev till Armfelt 16/4 1805 skriver L. att han knappt har fått någon reaktion på prologen med undantag av »hvad som bör sättas utom jämförelse med alt annat, att Konungen behagat deröfver förklara sitt Nådiga välbehag» (ib., s. 292).

Textkommentar

- 474 11 *drar* hämtar, erhåller
 24–25 *skakningar* [...] *ärelystnaden* syftar på Frankrikes aggressiva politik under Napoleon, som resulterade i Gustaf IV Adolfs öppna fiendskap
- 475 13 *samsfunds rätt* folkets rätt till självstyrelse
 17 *TideBok* historia
 20 *länar* lånar, hämtar
 21 *häfderne af Rom* Roms historia
- 476 8 *bortvändt lopp* dvs. vinterhalvåret
Dagens Drott solen
 13 *skördens hopp* hoppet om skörd

V. Verser, tillagda i Dramen *Christina*, då detta Skådespel uppfördes vid tillfälle af Hans Kongl. Höghet KronPrinsen Carl Augusts hitkomst, 1810. Efter S2:II, s. 504–505.

Den danske prinsen Christian August valdes redan i juli 1809 till svensk kronprins med namnet Carl August, men på grund av det förvirrade politiska läget fördröjdes hans ankomst till Sverige. Först 22/1 1810 höll han sitt högtidliga intåg i Stockholm. Två dagar senare framfördes Kellgrens *Drottning Christina* vid en galaföreställning på Operan, då L. hade fått i uppdrag att infoga denna personliga hyllning till kronprinsen i slutscenen. Dåvarande utrikesstatsministern Lars von Engeström berättar att han innan skådespelet började bad drottning Hedvig Elisabeth Charlotta att ta upp en applåd vid L:s verser. Drottningen tog emellertid miste och applåderade i stället en replik av Axel Oxenstierna redan i andra akten: »Jag känner detta Folk – vant, at af sig värderas, / Det tål ej at des land af svagheten regeras: /

Förskräckligt i sin hämd mot Kungar utan dygd...» (Kellgren, SS III, s. 232; ofullständigt citerat av Engeström.) Publiken applåderade entusiastiskt och länge. »Allmänheten fann användbarheten af denna meningen å förra konungen, hvilket drottningen icke hade eftertänkt, och det som var skrifvet för prins Carl August blef utan applåd.» (Engeström II, s. 150.) Också Hedvig Elisabeth Charlotta nämner föreställningen i sin dagbok men skriver om de inskjutna verserna bara att de »applåderas mycket, men på honom [kronprinsen] tycktes de ej göra vidare stort intryck» (Hedvig Elisabeth Charlotta, *Dagbok VIII*, s. 497).

VI. *Verser, tillagda i Lyriska Tragedien Gustaf Wasa, då den uppfördes vid tillfälle af Hans Kongl. Höghet KronPrinsen Carl Johans bitkomst, 1810.* Efter S2:II, s. 505–506.

Jean Baptiste Bernadotte utsågs till svensk kronprins med namnet Carl Johan vid Riksdagen i Örebro 21/8 1810 och höll sitt högtidliga intåg i Stockholm 2/11. Vid en galaföreställning på Operan 5/11 framfördes Gustaf III-Kellgren-Naumanns *Gustaf Wasa* med L:s inskott i andra aktens sjunde scen.

VII. *En Scen ur Shakespear.* Efter egh i SAA, 12 s. i format 21 x 33,5 cm samt ett blad i format 20 x 21,5 cm; tr. i S2:V, s. 507–520.

Översättningen har sannolikt utförts efter den Shakespeareutgåva som fanns i L:s bibliotek, »Dramatic Works, with his Live by Rowe. Brunswick 1801. 8 Voll. Frb.» (Brev VII, Supplement, s. 378.) Denna utgåva har ej varit tillgänglig för utgivaren. Den engelska texten nedan har återgivits efter *The Complete Dramatic Works and Miscellaneous Poems. With Glossarial Notes & Life, by N. Rowe. London [1832]*. Tillkomsttiden är oviss. Nils Molin antar att översättningen skrivits på 1790-talet (Molin, s. 8), medan Olle Holmberg vill datera den till 1810-talet (Holmberg IV, s. 188). Sannolikt var det denna text, »ändteligen framletad», som L. 26/4 1827 sände till Jacob Gustaf De la Gardie för att läsas för kronprinsessan Josefina (Brev VI, s. 234). I ett struket parti av fotnoten till titeln (se nedan) försäkrar L. att han inte haft för avsikt att förlöjliga originalet »genom alldeles verbal tolkning, der en sådan skulle, genom språkens olikhet snarare blifva parodi än öfversättning». Valet av text kan dock väcka tvivel om hans avsikt att ge en objektiv bild av Shakespeares språkkonst. *Richard III* är ett tidigt drama med ett »sinnrikt» språk, vars ordlekar framhävs av L:s understrykningar (i denna utgåva återgivna med kursiv stil).

Redan på 1770-talet nämner L. Shakespeare i ett par brev (Brev I, s. 28, 47), uttalanden som dock inte pekar på någon närmare bekantskap. Det är först kring sekelskiftet som han öppet tar ställning till Shakespeare. Det sker i avhandlingen »Om Smaken och dess allmänna Lagar», där han gör det famösa uttalandet om Shakespeare som »litteraturens skogsmenniska» men samtidigt instämmer med

Pope som hävdar att Shakespeare »skrifvit på en gång bäst och sämst af alla författare» (S1: II, s. 284). I sin vidlyftiga kommentar till A.F. Skjöldebrands inträdestal i Vitterhetsakademien återkommer han flera gånger till fenomenet Shakespeare och ställer det franskklassiska dramats strama enhetlighet mot Shakespeares »tragiska Farcer, hvaraf man ålägger oss att beundra allt, utan afskrädning» (Brev VI, s. 61). Detta innebär dock inte att han fränkänner Shakespeare litterär storhet, men han räknar in honom bland de snillen som kan existera trots stora brister. »Större NaturGenien för deras ämnen, än *Shakespear, Ariosto, Corneille, Milton*, skola tilläfvventyrs aldrig blifva synliga; men Vitterhetens fullkomlighet var väl utan motsägelse större med *Virgilius, Horatius, Racine, Pope och Voltaire*» (ibid., s. 66). Som L:s slutliga omdöme om Shakespeare kan man uppfatta den förklaring av begreppet skogsmänniska som han formulerar i ett brev till Olof Bjurbäck, troligen 1820:

»Då jag i någon af mina Skrifter yttrat att Shakespear vore Litteraturens Skogsmänniska, mente jag dermed intet skogsdjur, ingen Ourang-Outang, med ett ord ingen skymf, utan tvärtom heder och rättvisa. Jag trodde mig finna hos denna Skald en högre grad af Natursnilletts kraft och liflighet, men tillika en större saknad af kultur och omdömesbildning än hos någon annan modern Författare. Det var denna förening af råhet och förträfflighet som jag ville uttrycka och trodde mig i detta omdöme instämma med flera af Shakespears berömda landsmän.» (Brev VI, s. 98.)

William Shakespeare
Life and Death of King Richard III
ACT I.

SCENE II. – The same. [London.] – Another Street.

Enter the Corpse of King HENRY the Sixth, borne in an open Coffin, Gentlemen bearing Halberds, to guard it; and Lady ANNE, as Mourner.

Anne. Set down, set down, your honourable load, –
If honour may be shrouded in a hearse, –
Whilst I a while osequiously lament
The untimely fall of virtuous Lancaster. –
Poor key-cold figure of a holy king!
Pale ashes of the house of Lancaster!
Thou bloodless remnant of that royal blood
Be it lawful that I invoke thy ghost,
To hear the lamentations of poor Anne,
Wife to thy Edward, to thy slaughter'd son,
Stabb'd by the self-same hand that made the wounds!
Lo, in these windows, that let forth thy life,
I pour the helpless balm of my poor eyes: –
O, cursed be the hand that made these holes!

Cursed the heart, that had the heart to do it!
 Cursed the blood, that let this blood from hence!
 More direful hap betide that hated wretch,
 That makes us wretched by the death of thee,
 Than I can wish to adders, spiders, toads,
 Or any creeping venom'd thing that lives!
 If ever he have I child, abortive be it,
 Prodigious, and untimely brought to light,
 Whose ugly and unnatural aspect
 May fright the hopeful mother at the view;
 And that be heir to his unhappiness!
 If ever he have wife, let her be made
 More miserable by the death of him,
 Than I am made by my young lord and thee! –
 Come, now, toward Chertsey with your holy load,
 Taken from Paul's to be interred there;
 And, still as you are weary of the weight,
 Rest you, whiles I lament king Henry's corse.

[The Bearers take up the Corpse, and advance.

Enter GLOSTER.

Glo. Stay, you that bear the corse, and set it down.

Anne. What black magician conjures up this fiend,
 To stop devoted charitable deeds?

Glo. Villains, set down the corse; or, by Saint Paul,
 I'll make a corse of him that disobeyes.

1 Gent. My lord, stand back, and let the coffin pass.

Glo. Unmanner'd dog! Stand thou when I command:
 Advance thy halberd higher than my breast,
 Or, by Saint Paul, I'll strike thee to my foot,
 And spurn upon thee, beggar, for thy boldness.

[The Bearers set down the Coffin.

Anne. What, do you tremble? Are you all afraid?
 Alas, I blame you not; for you are mortal,
 And mortal eyes cannot endure the devil. –
 Avaunt, thou dreadful minister of hell!
 Thou hadst but power over his mortal body,
 His soul thou canst not have; therefore, be gone.

Glo. Sweet Saint, for charity be not so curst.

Anne. Foul devil, for God's sake, hence, and trouble us not;
 For thou hast made the happy earth thy hell,
 Fill'd it with cursing cries, and deep exclams.
 If thou delight to view thy heinous deeds,
 Behold this pattern of thy butcheries: –
 O, gentlemen, see, see! Dead Henry's wounds
 Open their congeal'd mouths, and bleed afresh! –

Blush, blush, thou lump of foul deformity;
 For 'tis thy presence that exhales this blood
 From cold and empty veins, where no blood dwells:
 Thy deed, inhuman, and unnatural. –
 Provokes this deluge most unnatural,
 O God, which this blood madest, revenge his death;
 O earth, which this blood drink'st, revenge his death!
 Either, heaven, with lightning strike the murderer dead,
 Or, earth, gape open wide, and eat him quick;
 As thou dost swallow up this good king's blood,
 Which his hell govern'd arm hath butcher'd!

Glo. Lady, you know no rules of charity,
 Which renders good for bad, blessings for curses.

Anne. Villain, thou know'st no law of God nor man:
 No beast so fierce, but knows some touch of pity.

Glo. But I know none, and therefore am no beast.

Anne. O wonderful, when devils tell the truth!

Glo. More wonderful, when angels are so angry. –
 Vouchsafe, divine perfection of a woman,
 Of these supposed evils, to give me leave,
 By circumstance, but to acquit myself.

Anne. Vouchsafe, diffused infection of a man,
 For these known evils, but to give me leave,
 By circumstance, to curse thy cursed self.

Glo. Fairer than tongue can name thee, let me have
 Some patient leisure to excuse myself.

Anne. Fouler than heart can think thee, thou canst make
 No excuse current, but to hang thyself.

Glo. By such despair, I should accuse myself.

Anne. And, by despairing, shalt thou stand excused;
 For doing worthy vengeance on thyself,
 That didst unworthy slaughter upon others.

Glo. Say, that I slew them not?

Anne. Why then, they are not dead:
 But dead they are, and, devilish slave, by thee.

Glo. I did not kill your husband.

Anne. Why, then he is alive.

Glo. Nay, he is dead; and slain by Edward's hand.

Anne. In thy soul's throat thou liest; queen Margaret saw
 Thy murderous faulchion smoking in his blood;
 The which thou once didst bend against her breast,
 But that thy brothers beat aside the point.

Glo. I was provoked by her slanderous tongue,
 That laid their guilt upon my guiltless shoulders.

Anne. Thou wast provoked by thy bloody mind,

That never dreamt on aught but butcheries:
Didst thou not kill this king?

Glo. I grant ye.

Anne. Dost grant me, hedge hog? Then, God grant me too,
Thou may'st be damned for that wicked deed!

O, he was gentle, mild, and virtuous.

Glo. The fitter for the king of heaven that hath him.

Anne. He is in heaven, where thou shalt never come.

Glo. Let him thank me, that help to send him thither;
For he was fitter for that place, than earth.

Anne. And thou unfit for any place, but hell.

Glo. Yes, one place else, if you will hear me name it.

Anne. Some dungeon.

Glo. Your bed chamber.

Anne. Ill rest betide the chamber where thou liest!

Glo. So will it, madam, 'till I lie with you.

Anne. I hope so.

Glo. I know so. – But, gentle lady Anne, –
To leave this keen encounter of our wits,
And fall somewhat into a slower method; –
Is not the causer of the timeless deaths
Of these Plantagenets, Henry, and Edward,
As blameful as the executioner?

Anne. Thou wast the cause, and most accursed effect.

Glo. Your beauty was the cause of that effect;
Your beauty, which did haunt me in my sleep,
To undertake the death of all the world,
So I might live one hour in your sweet bosom.

Anne. If I thought that, I tell thee homicide,
These nails should rend that beauty from my cheeks.

Glo. These eyes could not endure that beauty's wreck,
You should not blemish it, if I stood by:
As all the world is cheered by the sun,
So I by that; it is my day, my life.

Anne. Black night o'ershade thy day, and death thy life!

Glo. Curse not thyself, fair creature; thou art both.

Anne. I would I were, to be revenged on thee.

Glo. It is a quarrel most unnatural,
To be revenged on him that loveth thee.

Anne. It is a quarrel just and reasonable,
To be revenged on him that kill'd my husband.

Glo. He that bereft thee, lady, of thy husband
Did it to help thee to a better husband.

Anne. His better doth not breathe upon the earth.

Glo. He lives, that loves you better than he could.

Anne. Name him.

Glo. Plantagenet.

Anne. Why, that was he.

Glo. The self-same name, but one of better nature.

Anne. Where is he?

Glo. Here: [*She spits at him.*] Why dost thou spit at me?

Anne. 'Would it were mortal poison, for thy sake.

Glo. Never came poison from so sweet a place.

Anne. Never hung poison on a fouler toad.

Out of my sight! Thou dost infect mine eyes.

Glo. Thine eyes, sweet lady, have infected mine.

Anne. 'Would they were basilisks, to strike thee dead!

Glo. I would they were, that I might die at once!

For now they kill me with a living death.

Those eyes of thine from mine have drawn salt tears,

Shamed their aspects with store of childish drops:

These eyes, which never shed remorseful tear, –

Not, when my father York and Edward wept,

To hear the piteous moan that Rutland made,

When black-faced Clifford shook his sword at him:

Nor when thy warlike father, like a child,

Told the sad story of my father's death;

And twenty times made pause, to sob, and weep;

That all the standers-by had wet their cheeks;

Like trees bedash'd with rain: in that sad time,

My manly eyes did scorn an humble tear;

And what these sorrows could not thence exhale,

Thy beauty hath, and made them blind with weeping.

I never sued to friend, nor enemy;

My tongue could never learn sweet soothing word;

But now thy beauty is proposed my fee,

My proud heart sues, and prompts my tongue to speak.

[She looks scornfully at him.]

Teach not thy lip such scorn; for it was made

For kissing, lady, not for such contempt.

If thy revengeful heart cannot forgive,

Lo! here I lend thee this sharp-pointed sword;

Which if thou please to hide in this true breast,

And let the soul forth that adareth thee,

I lay it naked to the deadly stroke,

And humbly beg the death upon my knee.

[He lays his Breast open; she offers at it with his Sword.]

Nay, do not pause; for I did kill king Henry, –

But 'twas thy beauty that provoked me.

Nay, now despatch; 'twas I that stabbed young

Edward; – [*She again offers at his Breast.*
But 'twas thy heavenly face that set me on.

[*She lets fall the Sword.*

Take up the sword again, or take up me.

Anne. Arise, dissembler; though I wish thy death
I will not be thy executioner.

Glo. Then bid me kill myself, and I will do it.

Anne. I have already.

Glo. That was in thy rage:

Speak it again, and, even with the word,
This hand, which, for thy love, did kill thy love,
Shall, for thy love, kill a far truer love;
To both their deaths shalt thou be accessory.

Anne. I would, I knew thy heart.

Glo. 'Tis figured in
My tongue.

Anne. I fear me, both are false.

Glo. Then man

Was never true.

Anne. Well, well, put up your sword.

Glo. Say then, my peace is made.

Anne. That shall you know

Hereafter.

Glo. But shall I live in hope?

Anne. All men,

I hope, live so.

Glo. Vouchsafe to wear this ring.

Anne. To take, is not to give. [*She puts on the Ring.*

Glo. Look, how this ring encompasseth thy finger,
Even so thy breast encloseth my poor heart;
Wear both of them, for both of them are thine.
And if thy poor devoted servant may
But beg one favour at thy gracious hand,
Thou dost confirm his happiness for ever.

Anne. What is it?

Glo. That it may please you leave these sad designs
To him that hath more cause to be a mourner,
And presently repair to Crosby-place;
Where – after I have solemnly interr'd,
At Chertsey monast'ry this noble king,
And wet his grave with my repentant tears, –
I will with all expedient duty see you:
For divers unknown reasons, I beseech you,
Grant me this boon.

Anne. With all my heart; and much it joys me too,

To see you are become so penitent. –
Tressel, and Berkley, go along with me.

Glo. Bid me farewell.

Anne. 'Tis more than you deserve:
But, since you teach me how to flatter you,
Imagine I have said farewell already.

[*Exeunt Lady Anne, Tressel, and Berkeley.*]

Glo. Take up the corse, Sirs.

Gent. Towards Chertsey, noble lord?

Glo. No, to White-Friars; there attend my
coming. [*Exeunt the rest, with the Corse.*]

Was ever woman in this humour woo'd?
Was ever woman in this humour won?
I'll have her, – but I will not keep her long.
What! I, that kill'd her husband, and his father,
To take her in her heart's extremest hate;
With curses in her mouth, tears in her eyes.
The bleeding witness of her hatred by;
With God, her conscience, and these bars against me,
And I no friends to back my suit withal,
But the plain devil, and dissembling looks,
And yet to win her, – all the world to nothing!
Ha!

Hath she forgot already that brave prince,
Edward, her lord, whom I, some three months since,
Stabb'd in my angry mood at Tewksbury?
A sweeter and a lovelier gentleman, –
Framed in the prodigality of nature,
Young, valiant, wise, and, no doubt, right royal, –
The spacious world cannot again afford:
And will she yet abase her eyes on me,
That cropp'd the golden prime of this sweet prince,
And made her widow to a woful bed?
On me, whose all not equals Edward's moiety?
On me, that halt, and am misshapen thus?
My dukedom to a beggarly denier,
I do mistake my person all this while:
Upon my life, she finds, although I cannot,
Myself to be a marvellous proper man.
I'll be at charges for a looking-glass;
And entertain a score or two of tailors,
To study fashions to adorn my body:
Since I am crept in favour with myself,
I will maintain it with some little cost.
But, first, I'll turn yon' fellow in his grave;

And then return lamenting to my love. –
 Shine out, fair sun, till I have bought a glass,
 That I may see my shadow as I pass. [*Exit.*]

William Shakespeare, *The Complete Dramatic Works and Miscellaneous Poems*. With Glossarial Notes & Life, by N. Rowe. London [1832?], s. 423–425. (Ordförklaringarna har här uteslutits.)

Förf:s ändringar i hs

Noten till titeln är placerad sist i hs och behandlas här efter översättningstexten.

- 479 3 i ä. fr. *af*
 6 *Nedsätten*, *nedsätten* ö. r. ä. fr. *Sätt ner*, *sätt ner*
 7 *gömmas* ö. r. ä. fr. *ligga nedgömd*; *ligga* ö. r. ä. t. str. *finnas*; *nedgömd* ö. r. ä. t. str. [svårläst] *gömmas och inneslutas*
nedsätten den, *medan* ö. r. ä. fr. *under det att*
efter likfärdspligt ö. r. ä. fr. *på skyldigt sätt / likfärdspligt* ä. fr. [oläsl.] *skyl- dig*
 8 *Arma* ö. r. ä. fr. *Stackars*
beläte ö. r. ä. fr. *beläte* därefter str. *kroppsbild beläte kroppsbild*
 10 *vare* därefter str. *för*
 [åhöra]re ö. r. ä. fr. [åhöra]nde
 12 *fönster* tillskr. ö. r. ä. fr. *lufter* därefter *öppningar*
 13 *tog sin utgång* ö. r. ä. fr. *utsläppts*; tog på r. [i marg.] ä. fr. *fick*
 16 *åkommer drabbe* ö. r. ä. fr. *olyckor åkomme*
den ä. fr. *denna*
 19 *ett* tillskr. ö. r.
vidunder ö. r. ä. fr. *missfoster*
kommit ö. r. ä. fr. *burit*
 20 *anblicken* därefter ö. r. str. *sjelfva*
glada ä. fr. *glädjefulla*
 21 *en* tillskr. ö. r.
till ö. r. ä. fr. *af*
Får ö. r. ä. fr. *Har*
engång ö. r. ä. fr. *en*
 480 2 *och* tillskr. ö. r.; kommatecknet trol. tillskr. i smb m. denna ändring
hämtad ö. r. ä. fr. *tagen*
 efter *Paul's* str. på r. (*kyrka*)
 3 *så ofta* som kustod på första sidan; överst på följande sida endast *ofta*,
 därefter str. *J tröttnen af*; *af* ers. ö. r. str. *vid*
tröttar eder tillskr. ö. r.
hvilen därefter str. *eder*; kommatecknet efter *hvilen* trol. tillskr. i smb m. denna ändring
 9 *störa* ö. r. ä. fr. *stänga oss från utaf*; efter *störa* str. *och hämma och hindra*
uppfyllandet af ett Kärleksverk ö. r. ä. fr. *uppfyllandet af en fromhets pligt*

- 12 *Gentlem.* ö. r. ä. fr. *Bärare*
före *tillbaka* på r. str. *stig*
- 13 *Lyft* ö. r. ä. fr. *Vänd*
- 16 *betagne af fruktan?* ö. r. ä. fr. *så förskräckta*; frågetecknet ej str.
- 20 *ond* ö. r. ä. fr. *ond bitter*
- 21 *bort härifrån* ö. r. ä. fr. *haf dig undan*; efter *bort* str. *med dig*
- 23 *veklagan* ö. r. ä. fr. *klagoskerik*
- 24 *Jädle* ö. r. ä. fr. *gode*
- 26 *Klump* ö. r. ä. fr. *lumphög*
efter *af* str. *nedrig* [?]; ö. r. str. *smutsig stygg*, därefter *smutsig*
- 26–27 [närvar]o ä. fr. [närvar]else
- 29 *utflöde* ö. r. ä. fr. *öfversvall*; ö. r. str. *synda* [? samt oläsl.]
- 31 *förtär* ö. r. ä. fr. *ät fort opp*
- 32 *skyndsamt* tillskr. ö. r.
- 34 *inga* ö. r. ä. fr. *inga* samt ö. r. *ej*
af därefter ö. r. str. *den*
[Christli]g [kärlek] ä. fr. [Christli]ga [kärlek]en
[be]lönar ö. r. ä. fr. [be]lönar; över nytt *lönar* str. oläsl.
- 481 3 *rörelse* tillskr. ö. r.
alltså ö. r. ä. fr. *derföre*
intet därefter str. ö. r. *något*
- 5 *onsinta* ö. r. ä. fr. *förbittrade*; därefter str. *Värdes*,
G[udomliga] ä. fr. g[udomliga]
mönster af kvinno- tillskr. ö. r.
- 6–7 *för dessa pådiktade* ö. r. ä. fr. *vid stund och läglighet*; efter *för* str. *fråga* [?]
- 7 *få* tillskr. ö. r.; före *försvara* ö. r. str. *få*
- 8 *Vidstinkande smutta af manlig* ö. r. ä. fr. *Öfversvämmande* samt oläsl.;
smutta ö. oläsl.
- 9 *få* tillskr. ö. r.
- 11 *ett* ö. r. ä. fr. *något*
- 12 *få* tillskr. ö. r.
- 16 *sedan du* ö. r. ä. fr. *efter att hafva utöfvat*
- 17 *utöfvat* tillskr. ö. r.
- 19 *Då äro de* ö. r. ä. fr. *följaktligen äro de*
- 24 [di]tt ä. fr. [di]n
- 25 *svärd* ö. r. ä. fr. *klinga*
- 29 *af* ö. r. ä. fr. *genom*
- 32 *bli* ä. fr. *blifva*
- 37 *der* ö. r. ä. fr. *dit*
- 482 1–2 *passade bättre* ö. r. ä. fr. *var tjenligare*
- 3 *passar för intet* ö. r. ä. fr. *otjenlig för hvart och ett*
- 4 *för* tillskr. ö. r.
till, ö. r. ä. fr. *dessutom*
- 6 *Er Sängkammare*; *Er* ä. t. *Ert*, t str.; *Sängkammare* str. men återtaget m.
streckad understrykn.; ö. r. str. *Sofrum*

- 7 *rum* ö. r. ä. fr. *kammare*
 8 *ock* ä. fr. *också*
 11 *Snillefäktning* ö. r. ä. fr. *quickhetskamp*
gå öfver till ö. r. ä. fr. *faller i*; ö. r. str. *gå öfver till* följt av samma ord ej str.
 12 *method*, ö. r. ä. fr. *method*, först ändr. t. oläsl.
 efter *mig*: str. *är ej*
inom ö. r. ä. fr. *i*
 17 *efter jagat mig* ö. r. str. *att*[?]
 18 *Ert* ö. r. ä. fr. *Edert*
 20 *fägringen* ö. r. ä. fr. *skönheten*
 21 *förstöringen af* ö. r. ä. fr. *att*; efter *skönhet* str. *förderfvades*
 23 *af* ö. r. ä. fr. *genom*;
 26 *så* ö. r. ä. fr. *jag*; efter *vore* str. *det*
 483 2 *den* ö. r. ä. fr. *han*
 4 *Gloster fortfar*:) tillskr., slutparentes urskiljbar efter *honom*
 14 *an*[seende] ö. r. ä. fr. *ut*[seende]
födets ö. r. ä. fr. *förrådet*, först ä. t. str. *mängden*
 15 *ens* tillskr. ö. r.
 17 *då den svartlagda* ö. r. ä. fr. *när den svarthyllta*; efter *Clifford* tillskr. ö. r.
 men str. *med svarta ansigtet*
 18 *jemrande* tillskr. ö. r.
 20 *till slut* tillskr. ö. r.
 21 *och stodo* tillskr. ö. r.
drypande ö. r. ä. fr. *drypande*, först ä. t. str. *nedsaslaskade*
 23 [fram]*tvinga ur dem* ö. r. ä. fr. [fram]*kalla derur*
 24 *den har* ö. r. ä. fr. *och*
 25 *för* tillskr. ö. r.; *orsak hvarken* tillskr. ö. r.; oläsl. str. efter *någon* och
hvarken
 26 *några* tillskr. ö. r.
 26–27 *min bön* tillskr. efter str. *det*.
 30 *denna spottskehät afven åt dina läppar* ö. r. ä. fr. *åt din tunga* /ä. t. *dina*
läppar / att lika fräckt
 31 *att* ö. r. ä. fr. oläsl.
 32 efter *svärd* str. *hvilket* [oläsl.] *Dig*
Dig tillskr. ö. r.
 33 *sänka* ö. r. ä. fr. *gömma*
 efter *och* tillskr. ö. r. *att*
 [ut]*släppa* ö. r. ä. t. [ut]*gifva* men återtaget m. prickad understr.
 34 *så* ö. r. ä. fr. *jag*; därefter ö. r. oläsl.; *jag det* tillskr. ö. r., därefter str. *blotta*
 35 *på mina knän* tillskr. ö. r.
 484 1 *Han fortfar*: tillskr. ö. r.
 4 *äter* ö. r. ä. fr. *igen*
 6 *vara den som* ö. r. ä. fr. *bli din*; *afrättar* ä. fr. *afrättare*
 10 *den därefter* str. *samma*
af kärlek till dig ö. r. ä. fr. *för din kärleks skull*

- 11 *af* ö. r. ä. fr. *för din; kärlek eg. kärleks*
till dig ö. r. ä. fr. *skull*
- 13 *efter jag* str. *kunde*
- 14 *före Jag* str. *Det ar* [är]
- 25 *kringsluter* ö. r. ä. fr. *omfattar*; ö. r. även str. *kringsluter*
- 27 *trosvurna* ö. r. ä. fr. *lifegna*
har lof att ö. r. ä. fr. *vågar*
gunst ö. r. ä. fr. *ynnest*
- 29 *Hvad* ö. r. ä. fr. *Hvilken*; ö. r. str. *ynnest*
gunst ö. r. ä. fr. *ynnest*
- 31 *mig* ö. r. ä. fr. *honom*
större ö. r. ä. fr. *mer*
medfölja såsom sörjande, och att ni ville tillskr. i marg. *efter att*; därefter
 str. *gå i sorgställe, och samt* str. ö. r. *såsom sörjande i sorgställe*
- 35 *se* ö. r. ä. fr. *träffa*
anhåller jag tillskr. ö. r.
- 38 *botfärdig* ö. r. ä. fr. *ångerfull*
- 485 6 *Gentlem.* ö. r. ä. fr. *Bärarn.*
 7 *Nej, till därefter* str. *de*
 V[änten] ä. fr. *Der, v[änten]*
mig der ö. r. ä. fr. *min ankomst*
- 11 *men därefter* str. *jag*
- 12 *lyckas därefter* str. *det*
- 13 *vinna* ö. r. ä. fr. *fånga*
- 14–15 *förbittring!* därefter str. *Med*, ö. r. str. [oläsl.]
Hon, med tillskr. ö. r.
Siitt eget ö. r. ä. fr. *hennes*
- 16 *deremot* tillskr. ö. r.
enda tillskr. ö. r.
mig, därefter str. *med undantag blott af*, ö. r. str. *med undantag [blott] af*
- 17 *några* tillskr. ö. r.; *efter blickas* tillskr. ö. r. *endast undantagna*
- 18 *före likväl* str. ö. r. *allt detta oaktadt*
ändå tillskr. ö. r.
jag ö. r. ä. fr. *kunnat*; [håll]it ä. fr. [håll]a
- 19 *redan* ö. r. ä. fr. *ren; sin Edvard, den* ö. r. ä. fr. *Edvard, den tappre*; ö. r. str.
ganska [?], därefter str. *värdige* [?]; *manliga* tillskr. ö. r.
- 20 *min vreda ifver* ö. r. ä. fr. *vredesmod*; *efter min* str. *mitt*, *efter vreda* str.
lynne [?]
- 21 *så* ö. r. ä. fr. *mera*
- 22 *efter naturen*, tillskr. ö. r. *så*; [tapp]er ä. fr. [tapp]rare
verkligt ö. r. ä. fr. *riktigt*
- 23 *nu*, därefter tillskr. ö. r. *nu*; *hon* tillskr. ö. r. *följt av* str. *väl*, ä. fr. *nu*
- 25 *efter till* str. *Enka, till* ö. r. str. *och; ensam* ö. r. ä. fr. *enslig*
- 26 *alltihop* ö. r. ä. fr. *helhet; hälften af* tillskr. ö. r.; därefter str. [Edvard]
hälft?; utropstecken ö. r.

- 27 *vanlytt!* utropstecken ä. fr. frågetecken; *Jag sätter mitt* ö. r. ä. fr. *Och hvars;*
emot ö. r. ä. fr. *är blott;* efter *tiggarepenning* str. frågetecken
 28 *jag* därefter str. *under;* *bortåt* tillskr. ö. r.; *min* därefter str. ö. r. *egen*
 29 *för* tillskr. ö. r.; *otroligt* ö. r. ä. fr. *omöjligt*
 30 *och* därefter tillskr. ö. r. *vill*
 31 *på* str. men återtaget, ö. r. str. *ut;* *utpryda* ö. r. ä. fr. *smycka*
 32 *kommit* ö. r. ä. fr. *insmygt*
 33 *på* tillskr. ö. r.; för ö. r. ä. fr. *på*

[På samma sida som översättningens slutrader:]

(*Not under första sidan, vid sjelfva Rubriken*)

[Därefter struket med ett diagonalt streck:]

*) För översättningens trohet hoppas man kunna ansvara. Man har dervid ingenstädes haft för afsigt att hvarken upphöja originalet genom ett förment värdigare språk, eller att förlöjliga det genom val af ord som fast än verkligt de samma med de Engelska, likväl icke sällan äger hos oss en låg och löjlig betydelse. För dem som icke kunna läsa Shakespear i hans eget språk, men vilja dock äga någon grund för eget förnuftigt omdöme om hans värde, torde profstycken som detta icke vara utan intresse: Åtminstone torde med någon anledning deraf kunna slutas hvilketdera som bör anses rättare, antingen, att med en Svensk författare, betrakta honom såsom en *skogsmenniska i litteraturen med ovanligt starka senor och skarpa sinnen*, men med *vilda låten som såra örat*; eller, efter Tysk dom, såsom en *GudaRese, som med Jettesteg genomilat skådebanan, och med hvilken alla som jemte eller efter honom beträdd den samma, icke utgöra annat än ett Dverglägte, under jemförelsen.*

Förf:s ändringar i den strukna noten

- 1 *För* därefter str. *tro;* *ingenstädes* ö. r. ä. fr. *hvarken*
- 2 *att hvarken* tillskr. ö. r.; därefter str. *att*
- 3–4 *val [...]* Engelska ö. r. ä. fr. *ordlig öfversättning der uttrycket i Engelskan* [n str.]
- 4 *likväl [...]* löjlig ö. r. ä. fr. *verkligt har en* [oläsl.]; ö. r. str. *likväl kunna* [tillskr. ö. r. oläsl.] *äga*
- 5 *betydelse.* Därefter str. *Sälunda, till exempel, öfversätter man icke: Ät opp honom, jord! Fastän Originalet har: Earth, eat him. Frågan om Shakespears värde och värdet af hans Sätt, i motsats af det fransyska, är redan hos oss ryktbar och i öfrigt omtvistad.*
Shakespear i hans eget Språk ö. r. ä. fr. *honom*
- 6 *om hans värde,* tillskr. ö. r.
- 7 *Åtminstone [...]* rättare, ö. r. ä. fr. *slutföljden må då blifva, att*
- 8 *att* tillskr. ö. r.
- 9–10 *i litteraturen med ovanligt* ö. r. ä. fr. *med*
- 10 efter *med* str. [oläsl.] *månget* [?]
- 11 efter *såsom* str. *GudaRese*
- 12 [genom]*ilat* ö. r. ä. fr. [genom]*vandrat*

Förf:s ändringar i noten s. 479:

22 följande inledande meningar str.: *För dem som ej kunna läsa Shakespear i hans eget språk, men vilja dock äga någon grund för eget förnuftigt omdöme om honom, torde profstycken som detta, icke blifva utan intresse. I denna mening ärnar man deraf här meddela ett litet urval.*

Efter *ansvara*. str. *Man har dervid hvarken haft för afsigt att upphöja Originallet genom ett förment värdigare språk, eller att förlöjliga det genom alldeles verbal tolkning, der en sådan skulle, genom språkens olikhet snarare blifva parodi än öfversättning. Till ställen af detta slag böra dock ej räknas hvarken skällsorden, eller käbbelfraserna eller vissa sällsamma retoriska taleformer, såsom ingalunda beroende af språkets särskilda natur, utan af skrifart och seder, och därför hörande till författarns karakteristik. Att bortgömma sådana skulle vara en verkelig förfalskning.*

25 [man,] lika ö r. ä. fr. [man,] antingen

28 någon gång tillskr. ö. r.

30 långt tillskr. ö. r.

Textkommentar

479 7 *efter likfärdspligt* som krävs när ett lik förs till graven

10 *hamn vålnad*

480 25 *blodstockade* av blod tilltäppta

483 10 *Basilisker* fabeldjur med ormkropp och dödande blick

Källor och litteratur

I. Otryckt material

Göteborg

Universitetsbiblioteket (GUB)

S1:III. Exemplar med handskrivna ändringar efter L:s anvisningar

Stockholm

Svenska Akademiens arkiv (SAA)

Leopoldsamlingen. En Scen ur Shakespears

Svenska Vitterhetssamfundet (SVS)

Knut Fredlunds samlingar

Sveriges teatermuseum (STM)

F 121. Interfolierat regiexemplar av L:s och Åhlströms opera Frigga

O 31. Oden eller Asarnas Utvandring. Tragedie i Fem Akter. Avskrift

V 7. Virginia. Tragedi i fem akter. Två avskrifter

Uppsala

Universitetsbiblioteket (UUB)

F 827: a. Shering Rosenhanes brev till system, friherrinnan Jennings

N 1149. Asarne. Tragedi i fem Akter

V65. Virginia. Tragedie i Fem Akter af Leopold. Öfversatt af Oxenstierna;
svensk text och översättning i dennes nedskrift

V 67. Thilda, eller Asarnes Utvandring

II. Tryckt material

1. Anförda skrifter av Carl Gustaf [af] Leopold

Samlade skrifter I – III, Stockholm 1800–1802. (S1)

Samlade skrifter I – VI, Stockholm 1814–1833. (S2)

Samlade skrifter. (Svenska författare utg. av Svenska Vitterhetssamfundet II.)

Förra avdelningen I, *Ungdomsskrifter (1770–1784)*, utg. av Knut Fredlund, Stockholm 1912; II:1–2, *Dikter 1785–1829*, utg. av Torkel Stålmärck, Stockholm 2002–2003; III:1–, *Teaterstycken 1785–1829*, utg. av Torkel Stålmärck, Stockholm 2005. – Senare avdelningen I, *Brev* 1–8, utg. av Knut Fredlund, Olle Holmberg, Åke–Hugo Hanson och Torkel Stålmärck, 1915–2006. (Brev)

- Prolog, til Operan Armide; Upförd af Kongl. Musikaliska Akademien, Uppå Hans Majestäts Konungens Födelse-Dag, Den 24 Januarii 1787*, tr. i Kongl. Tryckeriet, Stockholm 1787.
- Frigga, Opera i En Akt. I Deras Kongl. Majestäters och Det Kongl. Husets närvaro Första gången upförd af Kongl. Musikaliska Akademien i Stockholm, Den 31 Maji 1787*, tr. i Kongl. Tryckeriet, Stockholm 1787.
- Oden, eller Asarnas utvandring. Tragedie i fem acter. Antagen af Svenska Dramatiska Theatern at upföras den 21 Febr. 1790*, tr. i Kongl. Tryckeriet, Stockholm MDCCXC.
- Verser, börande til Divertissementet som upfördes på Kongl. Slottet vid Konungens och Hans Kongl. Höghet Regentens återkomst til Hufvudstaden, Den 5 Augusti 1793*, tr. hos Johan A. Carlbohm 1793.
- Prolog til operan Gustaf Wasa vid tillfälle af Deras Kongl. Majestäters Konung Gustaf IV Adolphs och Drottning Fredrica Dorothea Wilhelminas höga biläger. Upförd den 1 November 1797*, tr. hos Johan Pehr Lindh, Stockholm 1797.
- Den talande taflan. Opera-Parade i en act. Öfversättning ifrån Fransyskan*, tr. hos Henrik And. Nordström, Stockholm 1799.
- Afhandling om svenska stafsättet*, SAH 1796: 1, Stockholm 1801.
- Prolog till Tragedien Virginia, Af Kongl. Dramatiska Teaterns Ledamöter uppförd på Kongl. Stora Teatern d. 1805*, tr. hos Carl Delén, Stockholm 1805.

Översättningar

- Odin eller Asernes Udvandring. Tragedie i fem Akter. Fra det Svenske ved Jens Kragh Høst, Kjøbenhavn 1812.*
- Odin ou l'émigration des scythes. Tragédie en cinq actes.* [vers. av R. du Puget.] Chefs d'œuvre du théâtre suédois, Paris 1823.
- Oden oder die Auswanderung der Asen. Ein Trauerspiel in fünf Aufzügen.* Aus dem Schwedischen des Karl Gustav Leopold metrisch übersetzt, Leipzig 1805.
- Virginie.* Tragédie en cinq actes. [Prosaövers. av R. du Puget.] Chefs d'œuvre du théâtre suédois, Paris 1823.
- Virginia. Tragedia in cinque atti.* Traduzione in versi italiani. [Övers. av Leo di Castelnuovo.] Milano 1887.

2. Övrigt tryckt material

- Beijer, Agne, *Les troupes françaises à Stockholm 1699–1792. Listes de répertoire*, red. Sven Björkman, Uppsala 1989.
- Bergman, Gösta M., *Regi och spelstil under Gustaf Lagerbjelkes tid vid Kungl. teatern. Studier kring några av hans insceneringar*, diss. Stockholm 1946.
- Beskow, Bernhard von, *Minne af stats-sekreteraren Carl Gustaf af Leopold* (SAH 1796: 35), Stockholm 1862.
- Blanck, Anton, *Den nordiska renässansen i sjuttonhundratalets litteratur. En undersökning av den »götiska» poesiens allmänna och inhemska förutsättningar*, diss. Uppsala, Stockholm 1911.

- Blanck, Anton, »Leopold och Anjala-förrädet», förf:s *Anna Maria Lemngren, poet och pennskaft jämte andra studier*, Stockholm 1922, s. 99–116.
- Dagligt Allehanda* 1786–. (DA)
- Dahlgren, Fredrik August, *Anteckningar om Stockholms teatrar*, Stockholm 1866.
- Dalin, Olof, *Svea Rikes Historia I från des begynnelse til Wåra tider*, I, Stockholm 1747.
- Delblanc, Sven, *Ära och minne. Studier kring ett motivkomplex i 1700-talets litteratur*, diss. Uppsala, tr. Stockholm 1965.
- Derkert, Kerstin, »Dramatiska teatern under den gustavianska tiden», *Den svenska nationalscenen. Tradition och reformer under 200 år*, red. Claes Rosenqvist, Viken 1988, s. 9–66.
- Engeström, Lars von, *Minnen och anteckningar*, I–II, utg. av Elof Tegnér, Stockholm 1876.
- Fersen, Fredrik Axel von, *Historiska skrifter*, I–VIII, Stockholm 1867–72.
- Gustaf III, *Skrifter i politiska och vittra ämnen*, I–VI, Stockholm 1806–1812.
- Gustavian Opera. An interdisciplinary reader in Swedish opera, dance and theatre 1771–1809* (Publication issued by the Royal Swedish Academy of Music no. 66), Stockholm 1991.
- Handlingar ur v. Brinkmanska arkivet på Trolle-Ljungby*, I–II, utg. av Gust. Andersson, Örebro 1859–1865.
- Hedvig Elisabeth Charlotta, *Dagbok*, IV 1793–1794, VIII 1807–1811, översatt av Cecilia af Klercker, Stockholm 1920, 1939.
- Hochschild, Rutger Fredrik, *Memoarer*, I–III, utg. av Henrik Schück, Stockholm 1908–1909.
- Holmberg, Olle, *Den unge Leopold 1756–1785*, Stockholm 1953. (Holmberg I)
- Holmberg, Olle, *Leopold och Gustaf III 1786–1792*, Stockholm 1954. (Holmberg II)
- Holmberg, Olle, *Leopold och den reuterholmska tiden 1792–1796*, Stockholm 1957. (Holmberg III)
- Holmberg, Olle, *Leopold under Gustaf IV Adolf 1796–1809*, Stockholm 1962. (Holmberg IV)
- Holmberg, Olle, *Leopold och det nya riket 1809–1829*, Stockholm 1965. (Holmberg V)
- Johansson, J. Viktor, »Variantexemplar och tryckteknik. En undersökning av originalupplagan av C. G. Leopolds Oden, 1790», *Bok-och bibliotekshistoriska studier tillägnade Gustaf Bernström 15/1 1947*, Stockholm 1947, s. 90–128.
- Johansson, J. Viktor, *Extra Posten 1792–1795. Studier i 1790-talets svenska press-och litteraturhistoria* I–II, Göteborg 1936.
- Kellgren, Johan Henric, *Samlade skrifter* I– (Svenska författare utg. av Svenska Vitterhetssamfundet IX), utg. av Sverker Ek, Otto Sylwan och Allan Sjöding, Stockholm 1937–. (Kellgren SS)
- Klemming, Gustaf Edvard, *Sveriges dramatiska litteratur t. o. m. 1875*, Stockholm 1863–1879.
- Lewenhaupt, Eugene (utg.), *Bref rörande teatern under Gustaf III* (Skrifter utg. av Svenska Litteratursällskapet), I–III, Upsala 1894.

- Levertin, Oscar, *Gustaf III som dramatisk författare. Litteraturhistorisk studie*, 2:a uppl. (Samlade skrifter 18), Stockholm 1911.
- Levertin, Oscar, *Teater och drama under Gustaf III. Litteraturhistorisk studie*, 2:a uppl. (Samlade skrifter 17), Stockholm 1911.
- Molin, Nils, *Shakespeare och Sverige intill 1800-talets mitt. En översikt av hans inflytande*, diss. Göteborg 1931.
- Nordin, Carl Gustaf, *Dagboksanteckningar för åren 1786–1792* (Historiska handlingar 6), Stockholm 1868.
- Paykull, Gustaf von, *Virginia, eller Decemviratet. Tragedie i Fem Acter*, Stockholm 1797.
- Personne, Nils, *Svenska teatern, II. Från Gustaf III:s död till Karl XIV Johans ankomst till Sverige 1792–1810*, Stockholm 1914.
- Piron, Alexis, *Œuvres de théâtre*. Nouvelle édition, Amsterdam MDCCLV.
- Shakespeare, William, *The Complete Dramatic Works and Miscellaneous Poems*. With Glossarial Notes & Life, by N. Rowe, London [1832?]
- Sjöding, Allan E., *Leopold, den gustavianske smakdomaren. Hans utveckling till första upplagan av Samlade skrifter (1800–1802)*, diss. Uppsala 1931.
- Skuncke, Marie-Christine, *Sweden and European Drama 1772–1796. A study of translations and adaptations* (Acta universitatis Upsaliensis. Historia litterarum 10), diss. Uppsala 1981.
- Skuncke, Marie-Christine & Ivarsdotter, Anna, *Svenska operans födelse. Studier i gustaviansk musikdramatik*, Stockholm 1998.
- Stockholms Posten* 1778–. (StP)
- Strömberg, Kjell, »La tragédie voltairienne en Suède», *Revue d'histoire littéraire de la France* 1916, s. 107–119.
- Strömberg, Kjell, »Leopolds Virginia», *Samlaren* 1917, s. 137–159.
- Svenska Akademiens Dagbok 1786–1789*, utg. av Henrik Schück, Stockholm 1916.
- Theatre-Almanach för år 1788*, Stockholm [1787].
- Tegnér, Esaias, *Brev*, utg. av Tegnérssamfundet. Red. Nils Palmborg, I, 1793–1817, Malmö 1953.

Erratum

Tryckfel i del I:3,1:

S. 330 r. 1 står så skall vara få

Förkortningar

Bibliotek och arkiv

- Br. A.** Brinkmanska arkivet
GUB Göteborgs universitetsbibliotek
KB Kungliga biblioteket
SAA Svenska Akademiens arkiv
STM Sveriges teatermuseum
SVS Svenska Vitterhetssamfundet
UUB Uppsala universitetsbibliotek

Litteratur

- DA** *Dagligt Allehanda*
EP *Extra Posten*
S1 Carl Gustaf Leopold, *Samlade skrifter* I–III, Stockholm 1800–02
S2 Carl Gustaf af Leopold, *Samlade skrifter*, 2:a uppl., I–VI, Stockholm 1814–32
SAH *Svenska Akademiens Handlingar*
SS *Samlade skrifter*
StP *Stockholms Posten*

Textbeskrivningar

- anon.** anonym
beskr. beskriven
egh egenhändig(t)
ers. ersätter
gt grundtexten
hs handskrift
marg. marginalen
r. rad
sep. separatträck
str. struket
tillskr. tillskrivet
tr. tryckt
u./ö. r. under/över raden
ung. ungefär
ä. fr./t. ändrat från/till
överskr. skrivet på